

Selçuklu Kent Sağlık Raporu

Editör:

Dr. Öğr. Üyesi Adnan **KARABRAHİMOĞLU**
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yazarlar:

Doç. Dr. Kanat **GÜLLE** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Doç. Dr. Mukadder İnci **BAŞER KOLCU** Süleyman Demirel Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Doç. Dr. Giray **KOLCU** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
İrfan Polat **KUZDERE** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

ÖNSÖZ

Sağlık kavramının tarihçesi, insanlığın bu dünya üzerinde yaşama başladığı andan itibaren başlamaktadır. İnsanlar sağlık ve hastalıkla ilgili düşünceler geliştirmeye ve tedavi yöntemleri aramaya binlerce yıl önce başlamışlardır. Antik medeniyetlerden itibaren Mısır, Yunan ve Roma medeniyetleri, sağlıkla ilgili ilk bilgileri kaydetmişlerdir. Özellikle Yunanlı filozof Hipokrat, tıp alanında önemli katkılarda bulunmuş ve "Hipokrat Yemini" olarak bilinen etik kuralları oluşturmuştur.

Günümüzde sağlık kavramı, fiziksel, zihinsel ve toplumsal iyi olma durumunu ifade eder. Tıp teknolojisi büyük ilerlemeler kaydetmiş, sağlık hizmetleri daha erişilebilir hale gelmiştir. Ayrıca, sağlığın korunması ve hastalıkların önlenmesi önemli bir vurgu olarak kabul edilmektedir. Sağlık kavramı tarihsel olarak büyük değişikliklere uğramış olsa da, insanların sağlık ve hastalıkla ilgili endişeleri ve çabaları binlerce yıl boyunca devam etmiştir. Günümüzde sağlık, bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin etkisiyle daha karmaşık ve çok yönlü bir kavram haline gelmiştir.

Sağlıklı kent profili, bir şehir veya belediyenin toplum sağlığını ve refahını iyileştirmek amacıyla geliştirdiği bir plan veya stratejiyi ifade eder. Bu profiller, şehirlerin insanların yaşam kalitesini artırmak, sağlıklı yaşam biçimlerini teşvik etmek ve çevresel sürdürülebilirlik sağlamak için yürüttüğü çalışmaları ve hedefleri özetler. Sağlıklı kent profili, ilgili yerleşim yerindeki sağlık hizmetleri, çevresel sağlık, beslenme ve fiziksel aktivite, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri, sosyal destek kavramı, ulaşım ve altyapı hizmetlerini dikkate alır. Sağlıklı kent profili, bir kent veya belediyenin sağlık ve refahı ön planda tutan bir vizyonunun parçasıdır. Bu tür profiller, toplum sağlığına odaklanarak yaşanabilir, sürdürülebilir ve insan dostu şehirler oluşturmayı hedefler.

Selçuklu Belediyesi olarak tarihten aldığımız güç ile geleceğe yatırım yapmaktayız. Belediyemiz için en önemli unsur öncelikli olarak insanımızdır. Tüm yapılan hizmetler halkımızın daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir kentte yaşamına devam etmesi içindir. Kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamını zenginleştirirken insan merkezli, çevreci ve sürdürülebilir bir kent olmayı da hedefliyoruz. Hayat kalitesini artırmak için altyapı hizmetlerinden kültürel etkinliklere, çevre korumadan sağlık hizmetlerine kadar bir dizi hizmet sunarak, kentteki herkesin ihtiyaçlarını karşılamaya ve katılımcılığı teşvik etmeye çalışıyoruz. Kentimizi sürdürülebilir bir şekilde büyüterek, gelecek nesiller için sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre oluşturmaya odaklanıyoruz.

Sağlıklı Kent Profili Raporu, belediyemizin “Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları”nı benimsemesi sonucu ortaya çıkmış olan bir üründür. Bu sayede, belediyemiz “Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması” amacı için çalışmalara başlayarak uzun yıllardan beri yürütmekte olduğu hizmet ve projelerini halkımıza anlatma fırsatı yakalamıştır. Raporumuz büyük bir titizlikle ve konusunda uzman olan hocalarımız tarafından oluşan bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Bir kentin sağlıklı olması için gereken başlıklar Sağlıklı Kentler Birliği toplantılarında belirtilmektedir. Tüm başlıklar incelenerek, kentimizin bu konular ile ilgili tüm bilgilerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Kentimiz, bölgemizde sağlıklı kent profili raporu hazırlayan ilk belediye olma özelliğine sahip bulunmaktadır. Kentimize ait veriler, belediyemiz öz kaynaklarından, TÜİK’den, çeşitli yerel kurum, kuruluş veya STK’larından temin edilerek analiz edilmiştir. Ayrıca, yeterli olan verilerde uygun istatistiksel tahmin yöntemleri kullanılarak 2030 yılı hedefleri elde edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	1
KISALTMALAR DİZİNİ.....	1
1. SELÇUKLU İLÇESİ GENEL BİLGİLER	1
1.1. Tarihçesi.....	1
1.2. Coğrafyası	1
1.3. İklim.....	2
1.4. Yaşam koşulları	2
1.5. İş ve Sosyal Olanaklar.....	3
1.6. Belediyecilik Hizmetleri	3
1.7. Acil Afet Durumu ve Kent Sağlığı	4
1.7.1. Afetlere Hazırlıklı Olmanın Önemi.....	4
1.7.2. Afetlere Hazırlık Stratejileri	5
2. Sağlıklı şehir nedir?	6
2.1. Şehir-Sağlık ilişkisi.....	7
3. Sağlık ve Etik Değerler	8
3.1. Hasta Hakları ve Onurluluğu.....	8
3.2. İyi Niyet ve Hastanın İyi Hali.....	9
3.3. Dürüstlük ve İletişim.....	9
3.4. Sorumluluk ve Toplum Hizmeti.....	9
3.5. Öğrenme ve Sürekli Gelişim.....	9
3.6. Toplumsal Değerler ve Adalet.....	10
3.7. Sürdürülebilirlik ve Çevresel Etik.....	10
3.8. Sağlık ve İnsan Hakları.....	10
3.9. Toplum Katılımı ve Etik Liderlik	10
3.10. Kent Yaşamında Etik Değerler	11
4. Sağlıklı Şehir Göstergeleri	12
Sağlıklı Şehir Hedefi 1: Temiz, Güvenli, Yüksek Kalitede Fiziksel Çevre	12
4.1. 2.5 mikrogram/m ³ konsantrasyonu.....	12
4.2. Atık toplama hizmeti verilen binaların yüzdesi.....	12
4.3. İçme suyu temini olan binaların yüzdesi.....	13
4.4. Atık su toplama hizmeti verilen binaların yüzdesi.....	13
4.5. Taşkın (sel) riski bölgelerindeki binaların yüzdesi.....	14

4.6.	10.000 nüfus başına düşen trafik kazası nedeniyle yaralanma sayısı	15
4.7.	10.000 nüfus başına düşen trafik kazası nedeniyle ölüm sayısı	17
4.8.	Mülkiyete karşı işlenen suçların yüzdesi	18
4.9.	Yaşadıkları bölgede tek başına yürürken kendini güvende hissedenden nüfusun yüzdesi	18
4.10.	Otoparkı olmayan gece vardiyalı işyerlerinin yüzdesi	19
4.11.	Evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüzdesi	19
4.12.	Coğrafi merkezlerinde toplu taşıma durakları olan mahallelerin yüzdesi	21
4.13.	Kaldırımı olmayan sokak sayısı	21
4.14.	Kişi başına düşen kamusal kapalı rekreasyon alanının m ² 'si	21
4.15.	Parkı olan mahallelerin yüzdesi	22
4.16.	Bisiklet yolları ve şeritleri olan mahallelerin yüzdesi	23
4.17.	Yaşadığı ve çalıştığı yer aynı mahallede bulunan nüfusun yüzdesi	24
Sağlıklı Şehir Hedefi 2: Dengeli ve sürdürülebilir bir ekosistem		25
4.18.	Kişi başına sera gazı emisyonlarının tonu	25
4.19.	Yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerjinin yüzdesi	26
4.20.	Sürdürülebilirlik standardı ile sertifikalandırılmış binaların yüzdesi	27
4.21.	Yeşil kentsel alanların sayısı (≥20 hektar)	29
4.22.	Kişi başı su tüketimi	30
4.23.	Kanalizasyon geri dönüşüm yüzdesi	32
4.24.	Atık geri dönüşüm yüzdesi	33
4.25.	Kahverengi alanlardaki yeni konutların yüzdesi	34
Sağlıklı Şehir Hedefi 3: Güçlü, dayanışma içinde, başarılı bir toplum		36
4.26.	Son üç yılda birden fazla yer değiştiren hanelerin yüzdesi	36
4.27.	Orta sınıf mahallelerde mali destek sağlanan konut yüzdesi	37
4.28.	Toplum merkezi olan mahallelerin yüzdesi	38
4.29.	Dışlayıcı imarlı mahalleler	40
4.30.	Topluluğa ait varlıklara sahip mahallelerin yüzdesi	41
4.31.	Besleyici okulların yüzdesi	42
4.32.	Devlet okulu olan mahallelerin yüzdesi	44
4.33.	Toplum gönüllülerinin yüzdesi	45
Sağlıklı Şehir Hedefi 4: Halkın kendi hayatı, sağlığı ve refahını etkileyen kararlara katılımı ve bu kararlar üzerinde etkisi		47
4.34.	Konut kooperatifi olan mahallelerin yüzdesi	47
4.35.	Gönüllü sektör kuruluşlarının sayısı	48
4.36.	Kentsel sorunları belirlemeye çalışan halkla toplantıların yüzdesi	49
4.37.	Müdahalelerin öncesini, sırasını ve sonrasını kapsayan halkla toplantıların yüzdesi	51

4.38.	Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantıların yüzdesi	52
4.39.	Sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanılan evlerin yüzdesi	54
Sağlıklı Şehir Hedefi 5: Şehirde yaşayanların hepsinin temel ihtiyaçlarının karşılanması (gıda, su, barınma, gelir, güvenlik, iş vb.)		56
4.40.	Gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfusun yüzdesi.....	56
4.41.	10.000 kişi başına düşen evsiz insan sayısı	57
4.42.	Merkezi coğrafi konumlarında taze gıda marketleri bulunan mahallelerin yüzdesi	59
4.43.	Topluluk bahçesi olan mahallelerin yüzdesi	61
4.44.	Ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan hanelerin yüzdesi.....	64
4.45.	Ucuz yemek yeme yerleri olan mahallelerin yüzdesi.....	67
4.46.	Sokak otomatları için düzenlenmiş yerlerin sayısı	68
4.47.	Engelli dostu sokaklara sahip mahallelerin yüzdesi.....	69
Sağlıklı Şehir Hedefi 6: Çeşitli iletişim, etkileşim ve bağlantıları kullanarak, var olan tüm deneyim ve kaynaklara ulaşma		70
4.48.	Mahalle başına ortalama arazi kullanım türü sayısı.....	70
4.49.	Gündüz ve gece aktiviteleri bulunan mahallelerin yüzdesi	71
4.50.	Sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının sayısı.....	73
4.51.	Sadece yaya kullanımına açık caddelerinin sayısı.....	75
4.52.	Şehir içindeki büyük kamusal alanların sayısı	76
4.53.	Tamamlanan sokakların sayısı (tüm hareketlilik modlarıyla birlikte)	77
4.54.	Açık kamusal alana tahsis edilen kentsel arazinin yüzdesi (sokaklar hariç) ..	79
4.55.	Kolay yol bulma deneyimi yaşayan nüfusun yüzdesi.....	80
4.56.	Yüksek hızlı geniş bant hizmetinin erişim bölgesindeki nüfusun yüzdesi...	81
4.57.	Demiryolu yoğunluğu (km/km2).....	82
4.58.	Yol yoğunluğu (km/km2)	84
Sağlıklı Şehir Hedefi 7: Farklı, yaşam için gerekli olan ve yenilikçi şehir ekonomisi.....		85
4.59.	İşsizlik oranı.....	85
4.60.	Bilimsel alanda akademik eğitim almış nüfusun yüzdesi.....	87
4.61.	Formül işletmelerinin yüzdesi	88
4.62.	İmalat sanayinde çalışanların yüzdesi	90
4.63.	Toptancı, perakende ve yemekhanelerdeki çalışanların yüzdesi	91
4.64.	Profesyonel hizmetlerde çalışanların yüzdesi	93
4.65.	Küçük inşaat firmalarının sayısı.....	94
4.66.	Yılda inşa edilen konut sayısı	96
4.67.	Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüzdesi.....	97

4.68.	Start-up ve KOBİ sayısı	98
4.69.	İhracat yapan ekonomik sektör sayısı	100
Sağlıklı Şehir Hedefi 8: Kültürel, tarihi ve biyolojik geçmişine ve mirasına sahip çıkan vatandaşlar		101
4.70.	Günlük yaşamda görülen, içinden geçen veya kullanılan miras alanlarının yüzdesi.....	101
4.71.	Tarihi tasarıma sahip binalarda bulunan eğitim sağlayıcıların yüzdesi ...	103
4.72.	Yılda yıkılan tarihi bina sayısı.....	106
4.73.	Tek toplu taşıma hattı ile şehir merkezine bağlı mahallelerin yüzdesi.....	107
4.74.	Miras alanı sayısı	109
4.75.	Sosyal olarak karışık mahallelerin yüzdesi.....	110
4.76.	Doğa şeridi olan mahallelerin yüzdesi	112
4.77.	Bir toplu taşıma hattı ile kentsel ormana bağlı mahallelerin yüzdesi.....	113
Sağlıklı Şehir Hedefi 9: Önceden sahip olduğu özellikleri ile uyumlu ve onları geliştirme kapasitesine sahip bir yapı.....		115
4.78.	Nüfus yoğunluğu (km2 başına nüfus)	115
4.79.	Bitişik orta katlı evlerin yüzdesi.....	121
4.80.	Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binaların yüzdesi	122
4.81.	Kentsel form döngüsellliği	124
4.82.	Kentsel form parçalanması.....	125
4.83.	Sahipsiz kentsel alanın yüzdesi.....	127
Sağlıklı Şehir Hedefi 10: Herkes tarafından ulaşılabilen ve yeterli düzeyde halk sağlığı ve bakım hizmeti.....		128
4.84.	Birinci basamak sağlık merkezine sahip mahallelerin yüzdesi	128
4.85.	Yabancı dilde hizmet sunan birinci basamak sağlık merkezlerinin yüzdesi... ..	136
4.86.	1000 kişiye düşen doktor sayısı	138
4.87.	1000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı	143
4.88.	1000 kişiye düşen eczane sayısı.....	154
4.89.	Ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahallelerin yüzdesi.....	156
4.90.	Düşük gelirli ve kırılgan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesi.....	158
4.91.	Engelli bireylere rehabilitasyon hizmeti verilen mahallelerin yüzdesi.....	159
4.92.	Sanal sağlık hizmeti de sunan sağlık merkezlerinin yüzdesi	160
Sağlıklı Şehir Hedefi 11: Yüksek sağlık düzeyi		162
4.93.	Kendini sağlıklı hisseden nüfusun yüzdesi	162
4.94.	Günlük yaşamında stresli hisseden nüfusun yüzdesi	186
4.95.	1000 kişi başına düşen gıda zehirlenmesi vaka sayısı.....	187
4.96.	Obez olan nüfusun yüzdesi	188

4.97.	Diyabetli nüfusun yüzdesi.....	189
4.98.	Solunum hastalığı olan nüfusun yüzdesi	191
4.99.	Kalp hastalığı olan nüfusun yüzdesi	192

Tablolar Dizini

- Tablo 1.** Katılımcıların demografik özellikleri
- Tablo 2.** Katılımcıların sağlık hizmetleri hakkındaki düşünceleri
- Tablo 3.** Katılımcıların yanıtladıkları ölçek maddeleri puanları
- Tablo 4.** Alt boyutlara ilişkin puanlar
- Tablo 5.** Katılımcıların cinsiyetlerine göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 6.** Katılımcıların sağlık kuruluşundan hizmet alma durumlarına göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 7.** Katılımcıların sağlık hizmetleri ile ilgili ulaşımında toplu taşıma kullanma durumuna göre alt boyut puanları
- Tablo 8.** Katılımcıların yaş gruplarına göre alt boyut puanları
- Tablo 9.** Katılımcıların eğitim düzeylerine göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 10.** Katılımcıların meslek gruplarına göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 11.** Katılımcıların gelir gruplarına göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 12.** Katılımcıların gelir düzeylerine göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 13.** Katılımcıların ortalama sağlık harcama tutarlarına göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 14.** Katılımcıların medeni durumlarına göre ölçek alt boyutları
- Tablo 15.** Katılımcıların çocuk sayısına göre ölçek alt boyut puanları
- Tablo 16.** Alt boyutlar ve Genel Sağlık Memnuniyeti Ölçek puanı arasındaki ilişkiler

Grafikler Dizini

- Grafik 1.** Katılımcıların cinsiyetlerine göre Genel Sağlık Memnuniyeti düzeyi
- Grafik 2.** Katılımcıların son bir yıl içerisinde herhangi bir sağlık kuruluşundan hizmet alma durumuna göre Genel Sağlık Memnuniyeti düzeyi
- Grafik 3.** Sağlık hizmetleri ile ilgili ulaşımında toplu taşıma kullanma durumuna göre Genel Memnuniyet
- Grafik 4.** Yaş gruplarına göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi
- Grafik 5.** Katılımcıların eğitim düzeylerine göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi
- Grafik 6.** Katılımcıların mesleklerine göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi
- Grafik 7.** Aylık ortalama gelir aralığına göre katılımcıların Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi
- Grafik 8.** Katılımcıların gelir düzeylerine göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi
- Grafik 9.** Katılımcıların ortalama sağlık harcama tutarlarına göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi
- Grafik 10.** Katılımcıların medeni durumlarına göre Genel Sağlık Memnuniyeti düzeyi
- Grafik 11.** Katılımcıların çocuk sayılarına göre Genel Sağlık memnuniyeti düzeyi

Şekiller Dizini

Şekil 1.	Selçuklu kentindeki yıllara göre araç ve kaza sayıları.	17
Şekil 2.	Ortaöğretim Öğretmen ve Öğrenci Sayısı	45
Şekil 3.	Kültürel Aktivitelere Katılım Sayısı.....	73
Şekil 4.	Yıllara göre Selçuklu Nüfusu	117
Şekil 5.	Gelecek Yıllara ait tahmini Nüfus yoğunluğu.....	118
Şekil 6.	Gelecek Yıllara ait cinsiyete bağlı tahmini nüfus yoğunluğu.....	118
Şekil 7.	2022 yılına ait Erkek ve Kadın Nüfus Dağılımı.	119
Şekil 8.	Yıllara göre Doğum sayısı, bebek ve 5 yaş altı ölüm hızı.	119
Şekil 9.	Yıllara göre 0-14 ve 65 yaş üzeri nüfus oranı.	120
Şekil 10.	Yıllara göre evlenme ve boşanma sayıları.....	120
Şekil 11.	Yıllara göre Aile Hekimliği birimi sayısı.	134
Şekil 12.	Yıllara göre Aile hekimliği birimi başına düşen nüfus.....	134
Şekil 13.	Aile hekimleri tarafından yazılan ilaçların reçete oranları.	135
Şekil 14.	Yıllara göre toplam diş hekimi sayısı.	135
Şekil 15.	Yıllara Göre kişi başına düşen diş hekimine müracaat sayısı.....	136
Şekil 16.	Yıllara göre 100.000 kişiye düşen doktor sayısı.....	139
Şekil 17.	Yıllara Göre toplam doktor sayısı.	140
Şekil 18.	Yıllara göre 100.000 kişiye düşen hemşire ve ebe sayısı.	141
Şekil 19.	Yıllara göre toplam ebe sayısı.	142
Şekil 20.	Yıllara göre toplam hemşire sayısı.	142
Şekil 21.	Yıllara göre diğer sağlık personelinin toplam sayısı.	143
Şekil 22.	10.000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı.	148
Şekil 23.	10.000 kişiye düşen yoğun bakım yatağı sayısı.	149
Şekil 24.	1.000 canlı doğuma düşen yenidoğan yoğun bakım yatağı sayısı.....	150
Şekil 25.	Yıllara göre yatak doluluk ve hastanede yatan hasta sayısı.....	150
Şekil 26.	1.000.000 kişiye düşen hemodiyaliz cihazı sayısı.	151
Şekil 27.	1.000.000 kişiye düşen BT ve MR cihazı sayısı.....	152
Şekil 28.	Yıllara göre acil yardım istasyonu ve ambulans sayısı.....	153
Şekil 29.	Yıllara göre ameliyat sayısı.	153
Şekil 30.	Yıllara göre toplam eczacı sayısı.....	155
Şekil 31.	100.000 kişiye düşen eczacı sayısı.	156
Şekil 32.	Sistemik ve neoplastik hastalıkların yıllara göre kaba ölüm hızları.	194

KISALTMALAR DİZİNİ

%	:	Yüzde
°C	:	Santigrat derece
µl	:	mikrolitre
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
ASM	:	Aile Sağlığı Merkezi
AVM	:	Alışveriş Merkezi
BT	:	Bilgisayarlı Tomografi
C	:	Karbon
CH₄	:	Metan
CFC	:	Kloroflorokarbon gazları
CO₂	:	Karbondiyoksit
DSİ	:	Devlet Su İşleri
DSÖ	:	Dünya Sağlık Örgütü
DTÖ	:	Dünya Ticaret Örgütü
gr	:	Gram
ha	:	Hektar
kg	:	Kilogram
km	:	Kilometre
lt	:	Litre
mg	:	Miligram
mL	:	Mililitre
mm	:	Milimetre
mmHg	:	Milimetre civa
MR	:	Manyetik Rezonans
ng	:	nanogram
SGK	:	Sosyal Güvenlik Kurumu
TOKİ	:	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

1. SELÇUKLU İLÇESİ GENEL BİLGİLER

1.1. Tarihçesi

Selçuklu ilçesi ismini Konya'yı başkent yapan Selçuklu Hanedanı'ndan almaktadır. Selçuklu Hanedanı, 11. ve 13. yüzyıllarda Orta Doğu'da devletler kurarak egemen olmuş, Oğuzların Kınık boyundan bir Türk hanedanıdır. Selçuklu Hanedanı'nın kurucusu Selçuk Bey'dir. Selçuklu ilçesinin tarihi Anadolu Selçuklularına başkentlik yapmış olan Alaeddin Tepesi'ne dayanır. Alaeddin Tepesi, Selçuklu sultanlarının saray ve türbelerinin bulunduğu bir tepe olup, Selçuklu sanatının önemli eserlerini barındırır. Alaeddin Tepesi'nde ayrıca Alaeddin Camii ve Karatay Medresesi gibi yapılar da yer almaktadır.

Selçuklu kenti, Osmanlı Devleti'nin topraklarına 1426 yılında katılmıştır. Osmanlı döneminde kent, Konya'nın bir mahallesi olarak kalmıştır. Cumhuriyet döneminde ise 1987 yılında Büyükşehir Statüsüne kavuşan Konya'nın merkez ilçelerinden biri olmuştur.

Selçuklu, Anadolu Selçuklularına başkentlik yapmış, sultanlar yetiştirmiş, Anadolu topraklarında 6 asır hâkimiyetini sürdüren Osmanlı Devleti'ne kılavuzluk ve beşiklik yapmış şerefli bir maziye sahiptir. İlçe Konya'nın gelişen ve her alanda büyüyen yönünü temsil etmektedir. Selçuklu ilçesi tarihi ve kültürel zenginlikleriyle de dikkat çeker. İlçede Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait pek çok arkeolojik sit alanı ve tarihi yapı da mevcuttur. İlçede ayrıca Mevlana Müzesi, İnce Minareli Medrese, Sille Köyü gibi turistik yerler de bulunur.

1.2. Coğrafyası

Selçuklu kenti, Konya'nın merkez ilçelerinden biridir. Kent, İç Anadolu Bölgesi'nin karakteristik özelliklerini yansıtan kurak ve karasal bir iklime sahiptir. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlı geçer. Yıllık yağış ortalaması 300 mm civarındadır. Kentin yüzölçümü 2056 km² olup, Konya'nın kuzeyinde yer alır. Kent merkezinin rakımı 1020 m'dir. Kentin coğrafi yapısı çoğunlukla düzlük olup, batısında Takkeli (1710 m) ve Loras (1540 m) dağları yükselir. Bu dağlar, kente doğal bir sınır oluşturur. Kentin en önemli akarsuyu Sille deresidir. Sille deresi, Küçük Menderes Nehri'nin bir kolu olup, kentin kuzeybatısından geçerek Ege Denizi'ne dökülür. Sille deresi üzerinde Sille Barajı bulunur. Bu baraj, hem sulama hem de içme suyu sağlama amacıyla kullanılır. İlçede ayrıca Malas Göleti vardır. Malas Göleti, sulama

alanı 115 ha, depolama hacmi 2.91 hm³ olan küçük bir gölettir. Gölet, kentin güneydoğusunda yer alır.

Selçuklu kenti coğrafyası, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle de dikkat çekmektedir. Kentte Anadolu Selçuklularına başkentlik yapmış olan Alaeddin Tepesi, Selçuklu sanatının önemli eserlerinden olan Alaeddin Camii ve Karatay Medresesi gibi yapılar bulunur. Ayrıca kentte Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerine ait pek çok arkeolojik sit alanı ve tarihi yapı da mevcuttur.

1.3. İklim

Selçuklu kentinin iklimi bozkır iklimi özelliklerinde olan kurak bir iklime sahiptir. Yazları çok sıcak geçerken, kışın kar yağışı görülebilmektedir. Ortalama sıcaklık yıl boyunca 4°C ila 31°C arasında değişmektedir. Bitki örtüsü de bozkır iklimi özelliklerinde olduğundan, kentte yazları sıcak geçmektedir.

1.4. Yaşam koşulları

Selçuklu tarihi ve kültürel zenginliğiyle bilinmektedir. Kentin yaşam koşulları, kentleşme, ekonomi, eğitim, sağlık ve sosyal yaşam gibi birçok faktörü içermektedir. Kentleşme ve Konutlar yönünden değerlendirildiğinde Selçuklu kenti, Konya'nın en büyük ilçelerinden biridir ve kentleşme hızla artmaktadır. Bu durum, kentte modern konut projelerinin ve altyapı çalışmalarının gelişmesine yol açmıştır. Farklı gelir düzeylerine hitap eden konut seçenekleri sunulmaktadır. Ekonomik olarak Selçuklu, tarım, ticaret ve sanayi açısından hareketli bir bölgedir. Tarım ürünleri, tekstil, mobilya ve otomotiv gibi sektörlerde faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır. Bu da yerel ekonominin çeşitlenmesine katkı sağlamaktadır.

Eğitim, Selçuklu kentinde önemli bir yer tutar. Kentte birçok ilkokul, ortaokul ve lise bulunmaktadır. Ayrıca çeşitli üniversitelere yakınlığı sayesinde yüksek öğrenim imkanları da mevcuttur. Sağlık hizmetleri açısından Selçuklu, modern hastanelere ve sağlık merkezlerine sahiptir. Kentte kamu ve özel sağlık kuruluşları bulunmaktadır. Acil durumlar için hızlı müdahale imkanları da mevcuttur.

Kültürel ve sosyal yaşam olarak Selçuklu'nun tarihi, Selçuklu Devleti'nin başkenti Konya'nın bir parçası olarak oldukça zengindir. Mevlana Müzesi gibi önemli turistik ve kültürel merkezler kentte yer almaktadır. Ayrıca yerel festivaller, etkinlikler ve sanatsal faaliyetler de sosyal yaşamı canlandırmaktadır. Ulaşım açısından Selçuklu, Konya'nın merkezi bir noktasında bulunması nedeniyle avantajlıdır. Kentte toplu taşıma seçenekleri mevcuttur ve Konya'nın diğer bölgelerine kolayca erişim sağlamak mümkündür.

Selçuklu kentte hem tarihi ve kültürel mirası hem de modern yaşamın getirdiği olanaklarla dengeli bir yaşam sunan bir bölgedir. Kentleşme, ekonomik çeşitlilik, eğitim, sağlık ve kültürel etkinlikler kentin yaşam koşullarını olumlu yönde etkilemektedir. Selçuklu kentinde yaşam koşulları, kentin tarihi, kültürel, ekonomik ve sosyal özelliklerine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Kent, Selçuklu Hanedanı'nın izlerini taşıyan tarihi yapılar, medreseler, camiler ve kervansaraylar ile doludur. Kentte ayrıca Mevlana Müzesi, Sille Köyü gibi turistik yerler de bulunur. İlçe, turizm gelirleri sayesinde ekonomik açıdan gelişmiştir. Kentte tarım, hayvancılık ve sanayi de önemli faaliyet alanlarıdır. Kentte yaşayan insanlar, genellikle Anadolu kültürünün gelenek ve değerlerine bağlıdır. Kentte Ahilik teşkilatının etkisi de görülür. Ahilik, Selçuklu döneminde ortaya çıkmış bir sosyal örgüttür. Ahiler, esnaf ve zanaatkarların bir araya geldiği birlikler oluşturmuş, meslek ahlakı, dayanışma ve kardeşlik ilkelerini benimsemiştir. Ahilik, aynı zamanda tasavvufi bir yön de taşır. Ahilerin kurucusu Ahmed Yesevî'dir.

1.5. İş ve Sosyal Olanaklar

Selçuklu kenti, Konya İlinin en yüksek nüfusa sahip ve en gelişmiş ilçesidir. Bu nedenle, Selçuklu kentinde iş ve sosyal olanaklar fazladır. Kentte çok sayıda sağlık, eğitim, ticaret, sanayi ve hizmet sektörlerine ait işyerleri mevcuttur. Ayrıca, çok sayıda büyük alışveriş merkezleri, fabrikalar, okullar, hastaneler ve diğer işyerleri bulunmaktadır. Eğitim sektöründe, okullar, dershaneler ve eğitim kurumları genellikle öğretmen, yönetici ve destek personel ihtiyacıyla iş imkanları sunabilir. Sağlık sektöründe ise hastaneler, poliklinikler ve sağlık kuruluşları çeşitli sağlık personeli arayışında olabilir.

Ticaret ve sanayi sektörlerinde, özellikle organize sanayi bölgelerinde, fabrikalarda, depolarda ve üretim tesislerinde iş fırsatları bulunabilir. Ayrıca, ilçede faaliyet gösteren alışveriş merkezleri, mağazalar ve küçük işletmeler de perakende sektöründe iş imkanları sunabilir.

1.6. Belediyecilik Hizmetleri

Kentin önemli bir belediyecilik kültürü ve deneyimi bulunmaktadır. Kentte uzun yıllardır önemli belediyecilik hizmetleri planlanmış ve uygulanmıştır. Bir kentin belediyecilik hizmetleri, o kentin vatandaşlarına sunulan temel hizmetleri kapsar. Bu hizmetler, kentin yaşam kalitesini artırmaya ve vatandaşların refahını sağlamaya yöneliktir.

İlçe belediyelerinin altyapı hizmetleri: Su, kanalizasyon, elektrik, doğalgaz gibi temel altyapı hizmetleri, kentin sağlıklı ve konforlu bir yaşam sürmesi için gereklidir. Çevre hizmetleri: Çöp

toplama, yol temizliği, park ve bahçe düzenlemesi gibi evre hizmetleri, kentin çevresinin temiz ve düzenli tutulması için gereklidir. Sosyal hizmetler: İhtiyaç sahibi vatandaşlara yönelik eğitim, sağlık, barınma ve sosyal destek gibi hizmetler, vatandaşların yaşam kalitesini artırmaya yardımcı olur. Bu hizmetler, kentin kalkınmasına ve gelişmesine de katkı sağlar. Altyapı hizmetleri, kentin ekonomik faaliyetlerini destekler. evre hizmetleri, kentin çevresel kalitesini artırır. Sosyal hizmetler, kentin sosyal refahını yükseltir.

Kent belediyelerinin hizmetlerini daha da geliştirmek için, teknolojinin kullanımının artırılması, vatandaşların katılımının artırılması ve hizmet sunumunda verimliliğin ve etkinliğin artırılması gibi çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalarla sağlanmaya çalışılan vatandaşların tutarlı ve herkese eşit şekilde belediyeçilik hizmetlerinden faydalanmalarını ve beklentilerinin karşılanmasını ve dolayısıyla belediyeçilik hizmetlerinden memnuniyetlerinin artmasını sağlamaktır (Guterman ve Bilig, 2021).

1.7. Acil Afet Durumu ve Kent Sağlığı

Günümüzde dünya nüfusu hızla artarken kentler de giderek daha fazla insanın yaşadığı ve çalıştığı merkezler haline gelmektedir. Ancak bu hızlı kentleşme, devam eden iklim değişikliğinin sonuçları giderek daha fazla yıkıcı doğa olaylarına ve doğal afetlerin etkilerinin artmasına ve ciddi tehlikelere neden oluşturabilir (Asprone ve Manfredi, 2015). Depremler, seller, yangınlar, tsunami gibi afetler, kentlerde büyük ölçekli yıkımlara, can kaybına ve ekonomik kayba neden olabilir. Bu nedenle, kentlerin afetlere hazırlıklı olması büyük bir önem taşımaktadır. Genel olarak yerel ynetimler, afetlerin birincil kurbanları ve aynı zamanda ilk müdahale edebilen ekipler oldukları için kentsel dayanıklılığın oluşturulmasında kilit paydaşlardan biri olarak kabul edilirler (Gaillard & Maceda, 2009).

1.7.1. Afetlere Hazırlıklı Olmanın nemi

Afetlere hazırlıklı olmak kentlerin sadece anlık kriz durumlarına cevap verme kapasitesini artırmakla kalmaz, aynı zamanda uzun vadeli sürdürülebilirlik ve direnç sağlar. Afetlere hazırlıklı olmanın önemli nedenleri içerisinde can kaybını ve yaralanmayı azaltmak için afetlere hazırlıklı kentler, halkın güvenliği ve sağlığını korumak için gerekli tedbirleri alır. Deprem dayanıklı yapılar inşa etmek, yangın güvenliği önlemleri almak gibi adımlar can kaybını azaltabilir. Altyapıyı korumak için afetlere hazırlıklı kentler, temel altyapı sistemlerini (su, elektrik, iletişim, ulaşım vb.) koruma altına alarak toplumsal işleyişi sürdürebilir kılar. Ekonomik ve mali direnç için afetlere karşı hazırlıklı olmak, ekonomik kayıpları minimize eder.

Bu da kentin hızla toparlanmasını ve normal hayata dönmesini sağlar. Toplumsal direnç ve dayanıklılık için hazırlıklı kentler, toplumun afetlerle başa çıkma yeteneklerini artırır. Eğitim programları, tatbikatlar ve bilinçlendirme kampanyaları sayesinde halk afetlere daha hazırlıklı olabilir. Uzun vadeli planlama için afetlere hazırlıklı kentler, uzun vadeli planlama yaparak sürdürülebilir büyümeyi ve gelişmeyi destekler.

Acil afet durumları, kentsel alanlarda sağlık ile ilgili sağlık riskleri için afetler, yaralanmalara, enfeksiyonlara ve diğer sağlık sorunlarına yol açabilir. Tedavi ve acil tıbbi müdahale gereksinimleri artar. Altyapı yıkımı için afetler, su ve sanitasyon sistemlerinin hasar görmesine, elektrik kesintilerine ve iletişim hatlarının kesilmesine neden olabilir. Bu da temel sağlık hizmetlerinin aksamasına yol açabilir. Halk göçleri için afetler, insanların evlerini terk etmelerine ve toplu göçlere neden olabilir. Bu durum barınma ve temel ihtiyaçların karşılanmasında zorluklar yaratabilir. Psikososyal etkiler için afetler, travma, kaygı ve stres gibi psikososyal sorunlara yol açabilir. Toplumun ruhsal sağlığı olumsuz etkilenebilir.

1.7.2. Afetlere Hazırlık Stratejileri

Kentler, afetlere karşı hazırlıklı olmak için çeşitli stratejiler benimsemelidir. Risk değerlendirmesi ve planlama için kentler olası afet türlerini belirleyerek risk değerlendirmesi yapmalı ve buna göre acil durum planları oluşturmalıdır. Altyapı geliştirme ve güçlendirme için altyapı sistemleri afetlere dayanıklı hale getirilmeli ve modernize edilmelidir. Eğitim ve farkındalık için halk, afetlere karşı nasıl hazırlıklı olunacağı konusunda eğitilmeli ve bilinçlendirilmelidir. Tatbikatlar düzenlenerek toplumun tepki kapasitesi artırılabilir. İletişim ve koordinasyon için kent yönetimleri, kriz anlarında etkin iletişim ve koordinasyon mekanizmalarını kurmalıdır. Yenilikçi teknolojiler için kentler, afet yönetiminde kullanılan teknolojileri benimseyerek daha hızlı ve etkin müdahale edebilir.

Birçok kent, afetlere karşı hazırlıklı olmak için başarılı stratejiler geliştirmiştir. Örneğin: Depremlere sıkça maruz kalan Tokyo, yüksek yapı standartları, erken uyarı sistemleri ve halk eğitimi ile afetlere karşı hazırlıklı bir kent haline gelmiştir. Büyük depremlere karşı hazırlıklı olan San Francisco, binaların depreme dayanıklı olarak inşa edilmesini sağlayan yasalar ve afet yönetimi planları geliştirmiştir. Curitiba, sel sorunlarına çözüm olarak yeşil alanlar ve parklar inşa eden Curitiba (Brezilya), suyun yönetimi konusunda yenilikçi yaklaşımlar benimsemiştir.

Kentlerin afetlere hazırlıklı olması, hem anlık kriz durumlarına cevap verme kapasitesini artırırken hem de uzun vadeli sürdürülebilirlik sağlar. Risk değerlendirmesi, eğitim, altyapı güçlendirme ve etkin iletişim gibi stratejiler, kentlerin afetlere karşı daha dirençli ve güvenli hale gelmelerine yardımcı olabilir. İyi uygulama örnekleri, diğer kentlere ilham vererek afetlere karşı daha etkin önlemler alabilmelerine katkı sağlayabilir.

2. Sağlıklı şehir nedir?

Sağlıklı şehir kavramı ilk kez 1988 yılında Dünya Ticaret Örgütü tarafından ortaya atılmıştır (DTÖ,2008). Sağlıklı şehir kavramı, insanların yaşadıkları şehirlerde sağlıklı bir yaşam sürdürebilmelerini hedefleyen bir yaklaşımı ifade eder (Corburn, 2009). Bu kavram, belediyeler ve diğer yerel paydaşlar tarafından benimsenen bir strateji olarak ortaya çıkmıştır. Sağlıklı şehirler, çevre, ulaşım, konut, eğitim, sağlık hizmetleri, yeşil alanlar, kamusal tesisler ve sosyal katılım gibi birçok faktörü içeren kapsamlı bir yaklaşımı gerektirir. Bu şehirlerde, insanların fiziksel, zihinsel ve sosyal sağlıklarını destekleyen politika ve uygulamalar önceliklidir. Sağlıklı şehirler, yaya dostu alanlar oluşturarak fiziksel aktiviteyi teşvik eder. Bisiklet yolları, yürüyüş parkurları ve yeşil alanlar gibi altyapılar sağlanır. Sürdürülebilir ulaşım sistemleri geliştirilir ve toplu taşıma erişimi kolaylaştırılır (Wang ve ark., 2021). Ayrıca, sağlıklı beslenme seçeneklerinin sunulduğu pazarlar, parklar ve bahçeler gibi kamusal alanlar da sağlıklı şehirlerin bir parçasıdır (Wang ve ark., 2021).

Sağlık hizmetleri açısından, sağlıklı şehirlerde erişilebilir ve kaliteli sağlık hizmetleri sunulması önemlidir. Sağlık tesislerine kolay erişim, toplum sağlığı programları ve sağlık bilincinin artırılması gibi önlemler alınır. Ayrıca, stres yönetimi, mental sağlık destekleri ve sağlık eğitimi gibi sosyal hizmetler de sağlıklı şehirlerin bir parçasıdır (Pollo ve ark., 2021).

Sağlıklı şehirlerde katılım, vatandaşların şehir planlaması, karar alma süreçleri ve politika oluşturma gibi alanlara aktif olarak katılmalarını içerir. Bu katılım, şehirlerin daha yaşanabilir ve sürdürülebilir olması için hayati bir öneme sahiptir. Vatandaşların görüşleri ve önerileri, şehirlerin fiziksel düzenlemesi, altyapı projeleri ve çevresel düzenlemeler gibi konularda dikkate alınarak şehirlerin işlevselliği artırılabilir. Aynı şekilde, katılım sayesinde alınan kararlar daha meşru ve toplumsal ihtiyaçlara uygun hale getirilebilir. Vatandaşların politika oluşturma süreçlerine dahil edilmesi, stratejik alanlarda daha etkili politikaların geliştirilmesine

yardımcı olabilir ve şehirlerin karşılaştığı sorunlara daha iyi çözümler üretilebilir. Bu süreçte yerel paydaşlar arasındaki işbirliği, farklı perspektiflerin bir araya gelerek daha kapsamlı çözümler üretilmesine olanak tanır. Böylece, vatandaşların aktif katılımıyla sağlanan işbirliği ve görüş alışverişi sayesinde şehirler, hem fiziksel hem de sosyal açıdan gelişmiş ve uyumlu hale getirilebilir.

Sağlıklı şehirler, insanların yaşadıkları ortamlarda sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini desteklemek için tasarlanmış sürdürülebilir ve kapsayıcı şehirlerdir. Bu yaklaşım, insan sağlığını iyileştirir, yaşam kalitesini artırır ve toplumların genel refahını yükseltir. Belediyeler ve diğer yerel paydaşlar, sağlıklı şehir kavramını benimseyerek sürdürülebilir bir geleceğin inşasında önemli bir rol oynarlar (Radicchi, ve ark., 2021).

2.1. Şehir-Sağlık ilişkisi

Belediyeler sağlık konularında önemli bir role sahip olan yerel yönetim birimleridir. Belediyeler, yerel toplumun sağlığını korumak, geliştirmek ve teşvik etmek için çeşitli politika ve hizmetleri yürütür. Belediyeler, çevresel faktörlerin sağlık üzerindeki etkilerini azaltmaya yönelik adımlar atar. Temiz hava kalitesini sağlamak, su ve atık yönetimini düzenlemek, çevresel kirliliği kontrol etmek gibi önlemlerle sağlıklı bir yaşam ortamı oluştururlar. Ayrıca, hijyenik koşulların sağlanması, salgın hastalıklara karşı hazırlık ve müdahale planlarının oluşturulması gibi önlemlerle halk sağlığını korurlar. Belediyeler, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini ve kalitesini artırmak için çaba gösterirler. Sağlık merkezleri, sağlık klinikleri ve acil servisler gibi sağlık tesislerini işletir, yerel toplumun sağlık ihtiyaçlarını karşılar. Ayrıca, aşı kampanyaları, sağlık taramaları ve bilinçlendirme programları gibi önleyici sağlık hizmetlerini düzenlerler.

Sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmek de belediyelerin önemli bir hedefidir. Fiziksel aktivite alanlarının oluşturulması, spor etkinliklerinin düzenlenmesi, sağlıklı beslenme programları ve obeziteye karşı bilinçlendirme kampanyaları gibi önlemlerle toplumun aktif bir yaşam sürdürmesine destek olurlar. Bu amaçla yeşil alanların, sosyal alanların ve fiziksel aktivite alanlarının planlanması önem taşımaktadır (Ali ve ark., 2022). Ayrıca, bağımlılıkla mücadele programları, psikolojik destek hizmetleri ve toplumun ruh sağlığını destekleyen faaliyetler düzenlerler. Belediyeler aynı zamanda sağlık alanında araştırma ve veri toplama faaliyetlerine de katkıda bulunurlar. Sağlıkla ilgili verilerin analizi ve kullanımı, sağlık politikalarının geliştirilmesi ve yerel ihtiyaçlara uygun hizmetlerin sunulmasında önemli bir rol oynar.

Belediyeler sağlık konusunda toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek için çeşitli roller üstlenir. Çevresel faktörleri düzenlemek, sağlık hizmetlerini sağlamak, sağlıklı yaşam tarzını teşvik etmek ve sağlıkla ilgili verileri toplamak gibi görevler yerine getirilerek yerel toplumun sağlığına katkıda bulunurlar (Ali ve ark., 2022).

3. Sağlık ve Etik Değerler

Etik, bireylerin doğru ve yanlış arasında ahlaki değerlendirmeler yapmalarını sağlayan, davranışlarını yönlendiren ve etik kurallara dayalı olarak hareket etmelerini teşvik eden bir felsefi disiplindir. Etik, insanların toplumsal ilişkilerde ve karar alma süreçlerinde ahlaki sorumluluklarını anlamalarına ve uygulamalarına yardımcı olur. Etik, insanların hangi davranışların kabul edilebilir olduğunu belirlemelerine ve ahlaki çatışmaları çözmelerine yardımcı olan bir rehberlik sağlar. Etik, değerler, normlar ve ahlaki prensipler etrafında şekillenir. Bu değerler, bireylerin ve toplumun inançları, kültürel normları ve sosyal kabulleri yansıtır. Etik, sadece kişisel düzeyde değil aynı zamanda toplumsal düzeyde de uygulanır. İnsanların etik değerleri ve prensipleri, onların davranışlarını, kararlarını ve ilişkilerini etkiler.

Etik, genellikle ahlaki sorunları çözmek ve doğru kararlar almak için kullanılan çeşitli ahlaki teorileri içerir. Bu teoriler arasında deontoloji, konsekuensiyalizm, erdem etiği gibi farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Deontoloji, ahlaki kurallara uygunluğu vurgularken, konsekuensiyalizm, eylemlerin sonuçlarına odaklanır. Erdem etiği ise karakter gelişimi ve erdemli davranışlar üzerine odaklanır. Etik, insanların doğru ve yanlış değerlendirdiği, ahlaki sorumluluklarını anladığı ve ahlaki prensiplere dayalı olarak hareket ettiği bir felsefi disiplindir. Etik, bireylerin ve toplumun davranışlarını yönlendiren ve ahlaki sorunları çözmelerine yardımcı olan bir rehberlik sunar. Etik, sağlık sektöründe temel bir ilkedir ve hasta bakımı, tıbbi uygulamalar ve profesyonel ilişkiler gibi bir dizi alanı kapsar. Sağlıkta etik değerler, hasta haklarını koruma, insana saygı gösterme, dürüstlük ve sorumluluk gibi önemli prensiplere dayanır. Bu etik değerler, tıbbi karar alma süreçlerini yönlendirir ve sağlık hizmeti sunumunun temelini oluşturur.

3.1. Hasta Hakları ve Onurluluğu

Sağlıkta etik değerlerin merkezinde hasta hakları ve onurluluğu yer alır. Her hasta, saygı gösterilmesi gereken bir birey olarak kabul edilmelidir. Hasta hakları, kişisel mahremiyetin korunması, tıbbi bilgilere erişim hakkı, tedavi seçeneklerine katılım hakkı ve özerkliğin saygı

görmesi gibi konuları içerir. Hasta onuruna saygı göstermek, etik değerlerin temelini oluşturur ve hasta bakımının merkezine yerleştirilmesi gereken bir ilkedir.

3.2. İyi Niyet ve Hastanın İyi Hali

Etik değerler sağlık profesyonellerinin iyi niyetle hareket etmelerini gerektirir. Hastaların en iyi çıkarlarını gözetmek, tedavi kararlarının ve yönetiminin temelini oluşturur. Sağlık hizmeti sunanlar, hastaların iyi halini korumak ve sağlamak için tıbbi kararlarında etik ve profesyonel standartlara uymalıdır.

3.3. Dürüstlük ve İletişim

Dürüstlük sağlıkta etik değerlerin temel bir bileşenidir. Hasta iletişimi dürüstlük ilkesiyle yürütülmelidir; hastalara doğru bilgi verilmesi, tedavi seçeneklerinin açıkça sunulması ve olası risklerin iletilmesi gereklidir. Ayrıca sağlık profesyonelleri arasındaki iletişimde de dürüstlük ve açıklık önemlidir.

3.4. Sorumluluk ve Toplum Hizmeti

Sağlıkta etik değerler sağlık profesyonellerinin topluma karşı sorumluluklarını vurgular. Toplum hizmeti ve kamusal sağlık, etik bir zorunluluktur. Sağlık profesyonelleri toplumu sağlık konularında eğitme, hastalıkların yayılmasını önleme ve toplumsal sağlık sorunlarını ele alma gibi konularda aktif bir rol oynamalıdır.

3.5. Öğrenme ve Sürekli Gelişim

Sağlıkta etik değerler sürekli öğrenme ve gelişim felsefesine dayanır. Sağlık profesyonelleri, tıbbi bilginin ve teknolojinin sürekli olarak geliştiği bir alanda çalıştıklarından, etik standartlara uymak ve en iyi uygulamaları takip etmek için sürekli olarak eğitilmelidir. Sağlıkta etik değerler, hasta bakımı ve tıbbi uygulamalarda temel bir rol oynar. Hasta haklarına saygı, iyi niyet, dürüstlük, sorumluluk, toplum hizmeti ve sürekli öğrenme gibi değerler, sağlık profesyonellerinin etik kararlar almasına ve hastaların en iyi çıkarlarını gözetmelerine yardımcı olur. Bu etik değerler, sağlık sektörünün sadece kaliteli hizmet sunmasını değil aynı zamanda toplumsal güveni ve sağlığı korumasını sağlar.

Sağlıklı kent profilinin oluşturulması, yalnızca fiziksel sağlık faktörlerini değil aynı zamanda etik değerleri de içermelidir. Etik, insanların davranışlarını yönlendiren ve toplum içindeki ilişkileri şekillendiren önemli bir kavramdır. Sağlıklı bir kent profili oluşturulurken etik

değerler, toplumsal adalet, sürdürülebilirlik ve insan hakları gibi temel ilkelerle birleştirilmelidir.

3.6. Toplumsal Değerler ve Adalet

Sağlıklı bir kent profili, toplumsal değerlere saygı göstermelidir. İnsan hakları, eşitlik, saygı ve çeşitlilik gibi değerler, kentin her bireyinin sağlıklı yaşam şartlarına erişim hakkına sahip olmasını sağlar. Sağlığa ulaşım, eğitim, barınma ve temel hizmetler gibi konularda adaletli bir dağılım sağlanmalıdır. Toplumsal adalet, kent sakinlerinin yaş, cinsiyet, etnik köken, gelir düzeyi veya engellilik durumu gibi faktörlere bakılmaksızın eşit fırsat ve haklara sahip olmasını hedefler. Bu, yoksullukla mücadele, dezavantajlı gruplara destek ve sosyal dışlanmayı önleme gibi stratejileri içerir.

3.7. Sürdürülebilirlik ve Çevresel Etik

Sağlıklı bir kent profili oluştururken sürdürülebilirlik çevresel etik ve doğal kaynakların korunması da göz önünde bulundurulmalıdır. Kentlerin çevresel etkileri minimize edilmeli temiz enerji kullanımı teşvik edilmeli ve atık yönetimi sürdürülebilir bir şekilde yapılmalıdır. Yeşil alanların korunması, havanın temizliği ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı etik değerlerle uyumlu olarak sağlıklı bir kent profilinin parçası olmalıdır.

3.8. Sağlık ve İnsan Hakları

Sağlıklı bir kent profili bireylerin temel insan haklarına saygı göstermelidir. Sağlık hizmetlerine erişim, sağlıklı yaşam koşulları, güvenli çalışma alanları gibi konularda insan haklarına saygı gösterilmesi gerekmektedir. Bu, sağlık hizmetlerinin eşit ve adil bir şekilde sunulmasını, tıbbi gizliliğin korunmasını ve bireylerin kendi sağlık kararlarını verme haklarını içerir.

3.9. Toplum Katılımı ve Etik Liderlik

Sağlıklı bir kent profili oluştururken toplumun katılımı ve etik liderlik büyük önem taşır. Kent yönetimleri, karar alma süreçlerine toplumun dahil olmasını sağlamalı ve kent sakinlerinin görüşlerini dikkate almalıdır. Etik liderlik, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve dürüstlük ilkelerine dayanır. Kent yönetimleri, toplumun ihtiyaçlarına odaklanmalı, güven inşa etmeli ve etik değerleri modellemelidir. Sağlıklı kent profilinin oluşturulmasında etik değerlerin ve insan haklarının merkezi bir rolü vardır. Toplumsal değerlere saygı göstermek, adaleti sağlamak, sürdürülebilirliği desteklemek ve toplum katılımını teşvik etmek, sağlıklı kentlerin inşasında

gereklidir. Etik yaklaşımlar, sadece fiziksel sağlığı değil aynı zamanda toplumun bütünsel refahını ve yaşam kalitesini artırmayı amaçlamalıdır.

3.10. Kent Yaşamında Etik Değerler

Kent yaşamında etik değerler, sağlıklı, sürdürülebilir ve toplumun refahını ön planda tutan bir çerçeveyi oluşturmalıdır. İşte kent yaşamında bazı etik değerler öne çıkmaktadır. Toplumsal Adalet yönünden kent yaşamında toplumsal adalet, her bireyin eşit fırsatlara, temel haklara ve hizmetlere erişim hakkına sahip olduğu bir düzeni ifade eder. Gelir eşitsizliğini azaltma, dezavantajlı gruplara destek olma ve toplumun her kesimine adil bir şekilde hizmet sunma ilkeleri etik değerler arasında yer almalıdır. Çevresel sorumluluk yönünden kent yaşamında çevre koruma ve sürdürülebilirlik etik değerlerinin merkezindedir. Doğal kaynakların korunması, yeşil alanların sürdürülmesi, enerji tasarrufu ve atık yönetimi gibi konulara özen gösterilmesi gerekmektedir. Toplumsal dayanışma yönünden kent yaşamı, farklı kültürlerin, yaşam tarzlarının ve toplulukların bir arada yaşadığı bir alanı ifade eder. Toplumsal dayanışma etiği, bu farklılıkları kabul etmeyi, hoşgörülü olmayı ve birlikte çalışarak toplumsal sorunlara çözüm üretmeyi içerir. Sağlık ve iyi yaşam yönünden kent yaşamında sağlık hizmetlerine erişim, hijyenik koşullar ve iyi yaşam standartları etik değerlerle uyumludur. Kent yönetimleri, sağlık hizmetlerini eşit ve adil bir şekilde sunmalı, yeşil alanlar ve rekreasyon alanları sağlayarak sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmelidir. Eğitim ve bilinçlendirme etiği, toplumun eğitim seviyesini yükseltmeyi, insanların hakları ve sorumlulukları konusunda farkındalıklarını artırmayı amaçlar. Bilgiye ulaşım ve eğitim fırsatlarının herkese eşit olarak sunulması gereklidir. Kent yönetimlerinin şeffaf ve katılımcı olması, halkın karar alma süreçlerine katılma hakkını güvence altına alır. Halkın görüşlerine değer vermek, yönetimde şeffaflığı sağlamak etik değerlerle uyumludur. Kültürel çeşitlilik ve saygı için kentler, farklı kültürlerin ve etnik grupların bir arada yaşadığı dinamik alanlardır. Kültürel çeşitliliği saygıyla karşılamak, ayrımcılığa ve önyargılara karşı durmak etik değerler arasında yer almalıdır. Kent yönetimleri, uzun vadeli planlama ve sürdürülebilirlik ilkesine önem vermelidir. Kentlerin gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre ve altyapı bırakma sorumluluğu etik değerlerle uyumludur. Bu etik değerler, kent yaşamını daha insan odaklı, sağlıklı, adil ve sürdürülebilir bir şekilde şekillendirmek için kullanılabilir. Kent yönetimleri, yerel halk, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlarla işbirliği yaparak bu değerleri gerçekleştirmeye yönelik çaba sarf etmelidir.

4. Sağlıklı Şehir Göstergeleri

Sağlıklı Şehir Hedefi 1: Temiz, Güvenli, Yüksek Kalitede Fiziksel Çevre

4.1. 2.5 mikrogram/m³ konsantrasyonu

Partiküler madde hava içinde askıda bulunan partiküllerin çeşitli ve kompleks karışımını içerir. Partiküler madde doğal ve antropojenik faaliyetler sonucu oluşur (Poschl,2005). Partiküler maddenin esas kaynakları fabrikalar, enerji tesisleri, yakma tesisleri, inşaat faaliyetleri, yangınlar ve rüzgardır. Partiküllerin boyutu aerodinamik çapları 2,5 µm'den küçük olanlar PM_{2,5} ve 10 µm'den küçük olanlar PM₁₀ olarak tanımlanmaktadır. Bu partiküller solunum sisteminde depolanabilirler. Partiküler madde konsantrasyonu için genel olarak kış mevsimindeki ölçüm değerleri alınır. Çünkü PM konsantrasyonun en yoğun olduğu dönem kış mevsimi ve yakıt kullanımının en yoğun olduğu dönemdir. Şubat 2023 dönemi için Selçuklu kenti ölçüm sonucu PM_{2,5} ölçüm sonucu 39,38 mikrogram/m³ olurken PM₁₀ konsantrasyon değeri 75,36 mikrogram/m³ olarak bulunmuştur. 2022 yılı için Şubat ayında PM_{2,5} değeri 39,0 olarak ölçülürken 2021 yılı Şubat ayında 14,6 mikrogram/m³ olarak ölçülmüştür. 2020 yılında ise bu değer Şubat ayı için 7 mikrogram/m³'dür. Bu düşük değeri 2020 ve 2021 yıllarında COVID-19 pandemi dönemine karşılık geldiği için düşük olduğu düşünülmektedir. Genel olarak önceki yıllar ile son yıllar incelendiğinde PM_{2,5} değerlerinin 25-35 mikrogram/m³ arasında seyrettiği görülmektedir. Ancak son yıllarda, artan nüfus ve araç sayısındaki artışa bağlı olarak PM konsantrasyon değerinin de artış gösterdiği tahmin edilmektedir.

4.2. Atık toplama hizmeti verilen binaların yüzdesi

Bir kentin gelişmişlik göstergelerini değerlendirilirken dikkat edilen hususlardan biri de kentteki atık bertarafı ve geri dönüşüm oranıdır. Bu alanda belediyelerin vatandaşlara sağladığı hizmetler hem bertaraf ile sağlığın devamı ve temizliğin idamesini sağlamakta hem de geri dönüşüm faaliyetleri ile sürdürülebilirlik ve verimlilik gibi alanlara hizmet etmektedir (Cole ve ark., 2008). Kentimizde atık toplama hizmeti iyi planlanmış ve organize edilmiştir. Bu organizasyon kapsamında kentimiz sınırları içerisindeki tüm binalara ve iş yerlerine (%100) atık toplama hizmeti sunulmaktadır. Kentin her sokağında, caddesinde ve meydanlarda hijyen ve sağlık kurallarına uygun, çoğunlukla yer altında bulunan, atık toplama konteynerleri bulunmaktadır. Tüm atıklar günlük olarak çöp kamyonları ile alınarak toplama merkezlerine götürülmektedir.

Kentimizde son yıllarda “atık kumbaram” projesi geliştirilmiştir. Bu proje ile belediye sakinlerinin evsel atıklarının geri dönüştürülebilir hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında kumbaraya getirilen her evsel atık için ev ekonomilerine katkıda bulunmaktadır. “Atık Kumbaram” projesi kumbara noktalarına kağıt-karton, plastik, cam veya metal gibi geri dönüşebilen atıkların ayrı şeklide getirilip görevliye teslim edilmesiyle başlamaktadır. Atıklar türüne göre görevli tarafından tartılarak ve atık ücretleri dijital ekran üzerinden Atık Kumbaram kartınıza yüklenmekte ve yüklenen TL bilgisi ayrıca SMS ile iletilmektedir. Atık Kumbaram kartında biriken TL’ler anlaşmalı marketlerde ve üye işlerinde harcanabilmektedir. Projede yer alan anlaşmalı market ve üye iş yerleri kart üzerinde bulunan QR kodu okutularak veya mobil uygulama üzerinden öğrenilebilmektedir.

4.3. İçme suyu temini olan binaların yüzdesi

Dünya Ticaret Örgütü tarafından “sağlıklı kent” kavramı ortaya atıldıktan sonra, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 1996 yılında sağlıklı şehir göstergelerini tanımladı ve 10 temel gösterge üzerinden kentleri değerlendirmeyi önerdi. O zamandan beri tanımlanan göstergelerden biri de kente sağlanan “su” idi (DSÖ, 1996). İçme suyuna ulaşım önemli sağlık göstergeleri arasındadır. Kentte binalarda ve işyerlerinde sağlıklı içme suyu tesisatı bulunmaktadır. Tüm binalardaki tesisatlarda (%100) içme suyu temin edilmektedir. Kentimizde içme suyu Konya Büyükşehir Belediyesi KOSKİ idaresi tarafından sağlanmaktadır. Daha önceki yıllarda kuyulardan sağlanan içme suyu, son yıllarda mavi tünel projesi ile Konya Ovasına getirilen kaliteli içme suyu ile sağlanmaktadır ve Hem Konya ilinin hem de kentimizin su sıkıntısı tamamen çözülmüştür. Proje ile tüm Konya iline yıllık 100 milyon m³ içme suyu sağlanmaktadır.

4.4. Atık su toplama hizmeti verilen binaların yüzdesi

Atık su toplama, belediyeler için büyük bir öneme sahiptir. Bu süreç toplum sağlığının korunması, çevrenin temiz tutulması ve sürdürülebilir bir gelecek için kritik bir rol oynamaktadır. Öncelikle atık su toplama sistemi, sağlıklı bir yaşam alanı sağlamak için gereklidir. Evlerden, iş yerlerinden ve diğer kurumlardan gelen kullanılmış suyun etkili bir şekilde toplanması, bakteri, virüs ve diğer zararlı mikroorganizmaların yayılmasını engeller. Bu, salgın hastalıkların yayılmasını önlemede kritik bir önem taşır. Atık suyun düzenli bir şekilde toplanması ve doğru bir şekilde arıtılması, su kaynaklarının temiz kalmasını ve içilebilir su kaynaklarının korunmasını sağlar. Ayrıca, atık su toplama sistemi çevre için de hayati bir öneme sahiptir. Atık su, doğaya bırakıldığında su kaynaklarını kirletebilir, toprak verimliliğini

azaltabilir ve ekosisteme zarar verebilir. Belediyelerin atık suyu toplaması ve arıtma tesislerine yönlendirmesi, bu olumsuz etkilerin minimize edilmesine yardımcı olur. Arıtılmış atık su, tekrar kullanılabilir veya doğal su kaynaklarına geri bırakılabilir, böylece su döngüsü korunur ve doğal ekosisteme zarar verilmez.

Atık su toplama sistemi, sürdürülebilir bir geleceğin inşasında önemli bir rol oynar. Atık suyun doğru bir şekilde toplanması ve arıtılması, geri dönüşüm ve yeniden kullanım için önemli bir kaynak oluşturabilir. Örneğin, arıtılmış atık su, tarım sulamasında veya endüstriyel süreçlerde kullanılabilir. Bu, su kaynaklarının etkin bir şekilde kullanılmasını ve sürdürülebilir su yönetimi uygulamalarının teşvik edilmesini sağlar. Tüm bunları göz önünde bulundurarak, belediyelerin atık su toplama sistemlerini etkin bir şekilde işletmeleri ve güncel teknolojileri kullanarak atık suyu arıtma kapasitelerini artırmaları büyük bir öneme sahiptir. Bu, toplum sağlığının korunması, çevrenin temiz tutulması ve sürdürülebilir bir geleceğin inşası için hayati bir adımdır. Belediyemizde atık su toplama oranı 2010 yılından %45 iken 2020 yılında %75 düzeyine gelmiştir. Pandemi sonrası atık su toplama kapasitesi artırılarak bu konuda yapılan yatırımlar ile kentimizin atık su toplama oranı %90 gibi oldukça yüksek bir düzeye gelmiştir.

4.5. Taşkın (sel) riski bölgelerindeki binaların yüzdesi

Belediyeler, taşkın (sel) riskiyle başa çıkmak ve toplumun güvenliğini sağlamak için önemli bir rol üstlenmektedir. Taşkınlar, yoğun yağışlar, su yollarındaki tıkanıklıklar veya su birikintilerinin kontrolsüz bir şekilde yayılması gibi faktörlerden kaynaklanabilir. Bu nedenle, belediyeler taşkın riskini azaltmak ve etkilerini en aza indirmek için çeşitli önlemler almalıdır. Birincil önlem olarak taşkın riskinin belirlenmesi ve değerlendirilmesidir. Belediyeler, taşkın riski olan bölgeleri tespit etmeli ve bu alanlarda yaşayan veya çalışan insanları uyarmalıdır. Bu, taşkın riskine karşı duyarlılık oluşturmak ve halkın önlem almasına yardımcı olmak açısından hayati öneme sahiptir. İkinci olarak, belediyeler taşkınların etkilerini azaltmak için altyapıyı iyileştirmelidir. Bu, suyun kontrol altına alınması ve akışın yönlendirilmesi için drenaj sistemlerinin düzenli olarak temizlenmesini, su kanallarının ve dere yataklarının bakımını ve onarımını gerektirir. Ayrıca, taşkın riski olan bölgelerde su tutma havuzları, setler ve taşkın koruma duvarları gibi yapıların inşa edilmesi önemlidir. Üçüncü olarak, taşkınların yönetimi ve hazırlık süreçleri büyük önem taşır. Belediyeler, afet durumunda hızlı ve etkili müdahale sağlamak için acil durum planları geliştirmeli ve bu planları düzenli olarak güncellemelidir. Aynı zamanda, halkı taşkınlara karşı bilgilendirmeli, farkındalık kampanyaları düzenlemeli ve erken uyarı sistemleri kurmalıdır. Son olarak, belediyeler taşkınların etkilerini azaltmak için

doğal çözümlere odaklanmalıdır. Bu, suyun doğal olarak emilmesini sağlayan yeşil alanların korunması ve restorasyonu, erozyonu önlemek için ağaçlandırma ve bitki örtüsünün desteklenmesi gibi uygulamaları içerir. Doğal su tutma alanlarının oluşturulması ve suyun geri tutulması için su baskınlarına dayanıklı peyzaj düzenlemelerinin yapılması da önemlidir.

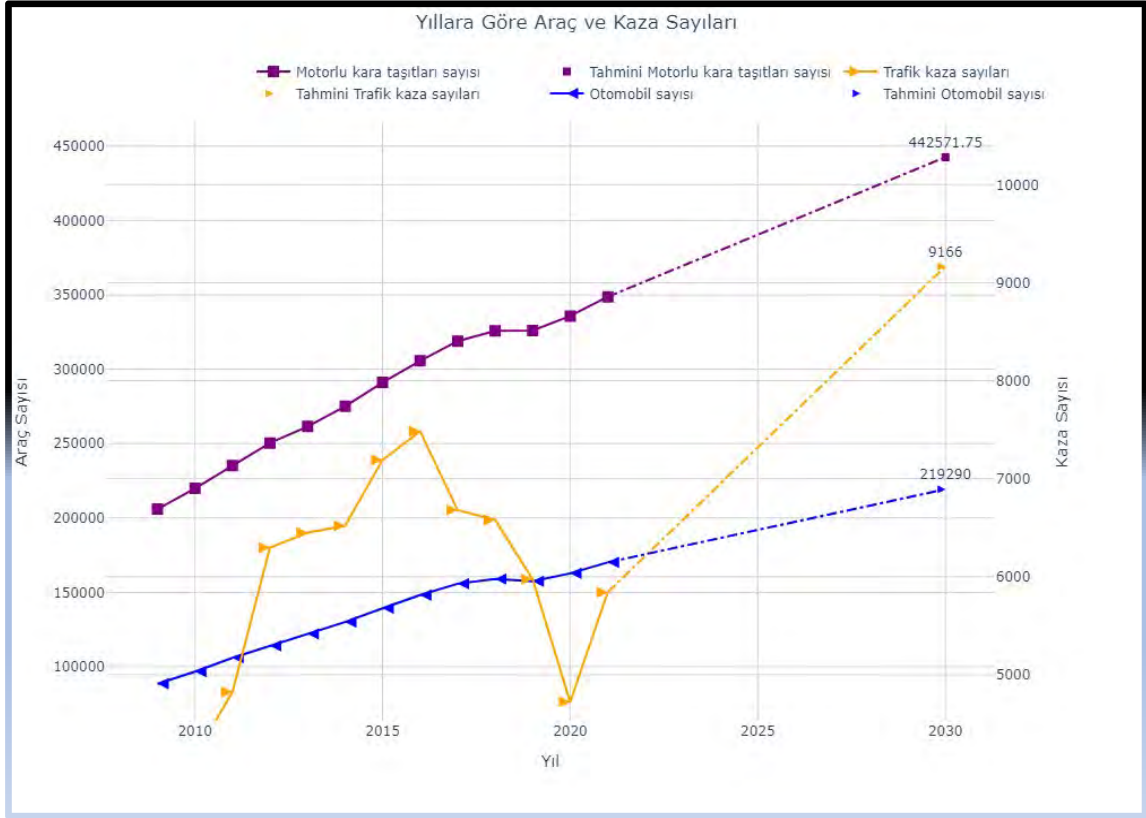
Belediyeler taşkın riskiyle başa çıkmak için stratejik planlamaya, altyapı iyileştirmelerine, hazırlık süreçlerine ve doğal çözümlere odaklanmalıdır. Bu önlemler, taşkınların etkilerini azaltacak, toplumun güvenliğini sağlayacak ve sürdürülebilir bir çevre oluşturacaktır. Kentimiz coğrafi yapısı nedeniyle taşkın (sel) afeti için büyük oranda tehlike oluşmayacak bir yapıya sahiptir. Sille bölgesinden gelen ve kentimizin içinden geçen dere yatağı su kanalı görevi görmekte ve taşkın riskinde drenaj görevi görmektedir. Kent merkezi ve kırsal kesimde taşkın riskinde olan bina bulunmamaktadır.

4.6. 10.000 nüfus başına düşen trafik kazası nedeniyle yaralanma sayısı

Belediyeler, trafik kazalarının önlenmesi ve trafik güvenliğinin sağlanması konusunda önemli bir rol üstlenmektedir (Palutturi ve Arifin, 2019). Trafik kazaları, insan hayatını tehdit eden ciddi bir sorundur ve bu nedenle belediyeler çeşitli önlemler almalıdır. Birinci adım olarak trafik altyapısının düzenlenmesi ve iyileştirilmesidir. Belediyeler, trafik akışını düzenlemek, güvenli sürüş şartlarını sağlamak ve kritik noktalardaki potansiyel tehlikeleri azaltmak için yolları ve kavşakları düzenlemelidir. Yolların uygun işaretlemelerle donatılması, trafik ışıklarının, yaya geçitlerinin ve trafik işaret levhalarının yerleştirilmesi önemlidir. Ayrıca, bisiklet yolları, yaya yolları ve engellilere erişim gibi alternatif ulaşım modlarına da önem verilmelidir. İkinci olarak trafik eğitimi ve farkındalık önemlidir. Belediyeler, sürücülere yönelik trafik eğitim programları düzenleyerek trafik kurallarına uyum konusunda bilinçlendirme yapmalıdır. Bunun yanı sıra, yaya ve bisikletli güvenliğiyle ilgili eğitimler, kampanyalar ve seminerler düzenlenmelidir. Trafik güvenliğiyle ilgili bilgilendirici afişler, broşürler ve medya kampanyaları da yaygınlaştırılmalıdır. Üçüncü olarak trafik denetimleri ve cezaları etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Belediyeler, trafik kurallarının sıkı bir şekilde uygulanması ve ihlal eden sürücülere uygun cezaların verilmesi konusunda etkin denetimler yapmalıdır. Hız limitlerinin kontrol edilmesi, sarhoş sürücülerin tespit edilmesi ve diğer trafik ihlallerinin önlenmesi için trafik polislerinin ve denetim ekiplerinin aktif olarak görev yapması gerekmektedir. Son olarak, trafik verilerinin izlenmesi ve analizi önemlidir. Belediyeler, trafik kazalarının nedenlerini ve yoğun olduğu bölgeleri belirlemek için trafik verilerini düzenli

olarak izlemeli ve analiz etmelidir. Bu verilere dayanarak, riskli alanlar tespit edilerek uygun önlemler alınabilir ve trafik güvenliği stratejileri geliştirilebilir.

Belediyeler trafik kazalarının önlenmesi için trafik altyapısını düzenlemeli, trafik eğitimi ve farkındalık çalışmaları yapmalı, trafik denetimlerini sıkılaştırmalı ve trafik verilerini izlemeli ve analiz etmelidir. Bu şekilde, trafik kazalarının sayısı azaltılabilir, trafik güvenliği artırılabilir ve toplumun güvende olduğu bir ulaşım sistemi oluşturulabilir. Kentimizde gerek emniyet trafik müdürlüğü gerekse belediyemiz tarafından alınan tedbirler, geliştirilen yollar ve altgeçitlerin artması ile trafik kaza sayısında azalma görülmüştür. 2015 yılına kadar sürekli artış gösteren kaza sayısı yıllık 7500'e ulaşmış ancak sonraki yıllarda beklenen düşüş gerçekleşmiş ve 2020 yılında 4500 civarına gerilemiştir (Tablo.1). Ancak son iki yıl içerisinde kaza sayısında artış gözlenmektedir. Yaralanmalı kaza sayıları genel olarak toplam kaza sayısının %12 ile %18'ini oluşturmaktadır. Yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılında Selçuklu için kaza sayısının 9000'i geçeceği hesaplanmıştır. Bunun %16'sı yaralanmalı kaza şeklinde düşünülürse yaklaşık 150 kazada yaralanma meydana gelecek ve yaklaşık olarak 200-250 yaralı sayısı anlamına gelmektedir.

Şekil 1. Selçuklu kentindeki yıllara göre araç ve kaza sayıları.

4.7. 10.000 nüfus başına düşen trafik kazası nedeniyle ölüm sayısı

Belediyeler aynı zamanda trafik güvenliğini de önemserler. Yol güvenliği tedbirlerini almak, trafik işaretlemelerini düzenlemek, yaya geçitleri ve bisiklet yolları gibi altyapıyı sağlamak gibi önlemlerle trafik kazalarını önlemeye çalışırlar. Eğitim programları ve bilinçlendirme kampanyaları yoluyla trafik kurallarına uyma bilincini artırırırlar. İlçemizde ölümlü trafik kazası sayısında 2017 yılından itibaren azalma görülmektedir. Yolların iyileştirilmesi, genişletilmesi, kontrollü kavşakların ve alt geçitlerin artırılması, emniyet trafik şube ve belediye tarafından alınan tedbirlerin artırılması ölümlü trafik kazalarında azalmanın önünü açmıştır. 2022 yılında ölümlü kaza oranı %2,5 azalarak %5,2'ye gerilemiştir. Ayrıca ölüm sayısında göreceli olarak bir azalma gözlenmektedir. 2022 yılı itibariyle kentimizde trafik kazası nedeniyle gerçekleşen ölüm sayısı 100'ün altındadır. Kazaların yarısından fazlasında sürücü ölümü ve kazaların yarıya yakını ise sürücü hatası nedeniyle gerçekleşmiştir.

4.8. Mülkiyete karşı işlenen suçların yüzdesi

Belediyeler, toplumun güvenliğini sağlamak ve halkın yaşam kalitesini artırmak için önemli bir rol oynarlar. Güvenlik, belediyelerin önceliklerinden biridir ve çeşitli politika ve hizmetler aracılığıyla güvenli bir yaşam ortamı oluşturulmaya çalışılır. Belediyeler, yerel polis teşkilatları ve diğer güvenlik kurumları ile işbirliği yaparak suçla mücadelede önemli bir rol üstlenir. Polis teşkilatlarına destek sağlamak, suç önleme programları düzenlemek, güvenlik kameraları ve aydınlatma sistemlerinin kurulumunu sağlamak gibi adımlarla toplumun güvenliğini artırır. Ayrıca, halkın güvenliği konusunda farkındalık oluşturmak için bilinçlendirme kampanyaları düzenler. Güvenlik, belediyelerin sosyal hizmetlerle de bağlantılı bir konudur. Evsizlerin ve dezavantajlı grupların barınma ihtiyaçlarını karşılamak, çocuk ve gençlerin güvenli eğitim ortamlarına erişimini sağlamak gibi sosyal hizmetlerle toplumun güvenliğine katkıda bulunurlar.

Belediyeler toplumun güvenliği konusunda önemli bir role sahiptir. Suçla mücadele, acil durum yönetimi, trafik güvenliği ve sosyal hizmetler gibi alanlarda çeşitli politika ve hizmetlerle toplumun güvenliğini sağlamaya çalışır. Bu şekilde, halkın güvenlik duygusunu artırır ve yaşam kalitesini yükseltirler. Kentimizde işlenen suçların sayısı 2019 yılına kadar artış göstermiş ve 2019 yılından yaklaşık 5000 civarında suç işlenmiştir. Suçların dağılımına bakıldığında işlenen suçlar içerisinde mülkiyete karşı işlenen suçların toplam suçun %22'sini oluşturduğu görülmektedir. Buna göre 2019 yılı için mülkiyete karşı işlenen suç miktarının 1100 olduğu tahmin edilebilir. Ancak 2020 yılında işlenen suç miktarında %25 oranında bir azalma görülmüştür. Bu durumda kentimizde mülkiyete karşı işlenen suç miktarının 750 civarında olduğu ifade edilebilir. Emniyet güçlerinin başarılı çabaları ve belediyemiz tarafından bilinçlendirme eğitim ve faaliyetleri ile kentimizin güvenlik düzeyi artmaktadır. Önümüzdeki yıllarda güvenliğin artması, MOBESE kameralarının artması ve belediyemiz tarafından güvenlik ağı altyapısının kurulmasına zemin hazırlanması ile mülkiyete karşı işlenen suç oranında ciddi azalma gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

4.9. Yaşadıkları bölgede tek başına yürürken kendini güvende hisseden nüfusun yüzdesi

Bir bölgede insanların güvenlik hissiyle ilgili bir istatistiksel veriyi ifade etmektedir. Bu ifade, insanların belirli bir bölgede yalnız başlarına dolaşırken kendilerini güvende hissetme oranını yüzde olarak ifade eder. Örneğin, "Yaşadıkları bölgede tek başına yürürken kendini güvende hisseden nüfusun yüzdesi %80" ifadesi, bu bölgede yaşayan insanların %80'inin yalnız

başlarına dolaşırken kendilerini güvende hissettiğini gösterir. Bu istatistik, bir bölgedeki güvenlik durumunu değerlendirmek ve insanların günlük yaşamlarını etkileyen faktörleri anlamak için kullanılabilir. Güvenli bir ortamda yaşamak, insanların özgürce hareket etmesine ve günlük faaliyetlerini rahatlıkla gerçekleştirmesine olanak tanırken, güvensiz bir ortamda yaşamak ise insanların kısıtlanmasına ve günlük yaşamlarını olumsuz etkileyecek önlemler almasına neden olabilir.

Kentimizde mahalle ve sokaklarda aydınlatma oranı %100 olmuştur. Halkın toplu yaşam yerleri olan parkların, alt geçitlerin, taşıt duraklarının ve tüm ara sokakların aydınlatılması sağlanmakta ve kentin belli bölgelerinde MOBESE kamerası görüntüleri izlenmektedir. Bu nedenle, cadde ve sokaklarda kişilerin tek başlarına iken kendilerini güvende hissetmeleri sağlanmaktadır.

4.10. Otoparkı olmayan gece vardiyalı işyerlerinin yüzdesi

Otoparkı olmayan gece vardiyalı işyerlerinin yüzdesi gece vardiyasında çalışan işyerlerinin ne kadarının otoparka sahip olmadığını ifade eder. Bu veri, işyerlerinin çalışanlarına park yeri sağlama durumunu ve bu işyerlerinde çalışanların ulaşım ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla toplanabilir. Şehir sağlığı açısından otoparkı olmayan işyerleri nedeniyle yol kenarlarına veya kaldırımlara park yapılması sonucu cadde ve sokakların güvenliği ile ilgili problemler oluşabilir. Bu sebeple bu verinin bu açıdan değerlendirilmesi şehir sağlık profili açısından yararlı olacaktır.

4.11. Evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüzdesi

Bir şehirdeki hanelerin yaşam koşullarını yaşlanma, engellilik veya diğer fiziksel ihtiyaçlara uygun bir şekilde uyarlayabileceklerini düşünen hanelerin oranını ifade eder. Bu oran, uyarlanabilir evlere sahip olan veya evlerini uyarlamak için potansiyel olarak uygun olduğunu düşünen hanelerin sayısının toplam hanelere bölünmesiyle elde edilir. Şehir sağlığı açısından evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüzdesi birçok parametre ile değerlendirilebilir. Yaşlanma nüfusu için uyarlanabilir evler, özellikle yaşlanan nüfus için önemlidir. Yaşlanan bireylerin evlerini yaşam tarzlarına ve ihtiyaçlarına uygun hale getirebilmeleri, bağımsızlık ve güvenliklerini artırabilir. Evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüksek yüzdesi, yaşlanan nüfusun ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilen bir şehir sağlığı ortamının göstergesi olabilir. Engellilik için uyarlanabilir evler engellilik durumu olan bireyler için erişilebilirlik ve güvenlik sağlayabilir. Evlerini engellilik ihtiyaçlarına uygun hale getirebilen haneler, engelli bireylerin bağımsızlık ve katılımını destekler. Evlerinin

uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüksek yüzdesi, engelli bireylerin yaşam kalitesini artıracak bir şehir sağlığı ortamının göstergesi olabilir. Sağlık ve güvenlik için uyarlanabilir evler, sağlık ve güvenlik açısından önemlidir. Evlerin, düşme riskini azaltacak, hareketlilik ve bağımsızlık sağlayacak, acil durumlara yanıt verebilecek şekilde uyarlanması önemlidir. Evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüksek yüzdesi, sağlık ve güvenlik açısından daha iyi bir şehir sağlığı ortamının göstergesi olabilir. Toplumsal katılım için uyarlanabilir evler, bireylerin toplumsal katılımını destekleyebilir. Engellilik veya yaşlanma gibi nedenlerle evlerine bağımlı olan bireyler, uygun şekilde uyarlanmış evlerde daha bağımsız yaşayabilir ve toplumsal etkinliklere daha fazla katılabilir. Evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüksek yüzdesi, toplumsal katılım ve sosyal bağlantıları destekleyen bir şehir sağlığı ortamının göstergesi olabilir.

Evlerinin uyarlanabilir olduğunu düşünen hanelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Yüksek bir oran, yaşlanan nüfusun ihtiyaçlarına cevap verebilen, engelli bireylerin bağımsızlığını destekleyen, sağlık ve güvenlik açısından uygun evlere sahip bir şehir sağlığı ortamının göstergesi olabilir. Bu nedenle, evlerin uyarlanabilirliğini desteklemek, erişilebilirlik standartlarını iyileştirmek ve bilinçlendirme çalışmaları yapmak önemlidir. Sağlık otoriteleri, toplum katılımı ve işbirliğiyle evlerin uyarlanabilirliğini artırmaya yönelik çalışmaları teşvik etmelidir. Bu konu ile ilgili henüz halktan alınmış bir bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca belediyemizin evlerin dönüştürülebilir olması ile ilgili herhangi bir yardım çalışması yoktur. Belediyemiz tarafından evde bakılan yaşlı hasta sayısı 250 civarındadır. Ancak önümüzdeki günlerde bu konu ile ilgili çalışmalar yapılarak engelli ve yaşlı bireylerin yaşadığı konutlarda dönüşüm çalışmaları başlatılabilir. Son yıllarda engelli bireyler ve yaşlı insanlar ile ilgili çok sayıda yaşamı kolaylaştırıcı çalışmalar yapılmaktadır. Sarı renkli takip yolları, engelli asansörü, merdivenlerin düzenlenmesi, belediye otobüslerinde engelli bireylerin çıkabileceği rampalar gibi çok sayıda yenilikçi proje özellikle kurumlarda ve toplu yaşam alanlarında bireylere kolaylık sağlamaktadır. Konutlarda ise bu yeniliklerin birçoğu henüz genel kullanımda olmasa da talep edildiği durumlarda düzenleme yapılmaktadır. Son yıllarda yapılan konutlarda bu tür kolaylaştırıcı dönüşümler gerçekleştirilmektedir. Bu durumda Selçuklu kenti için düşünecek olursak konutların yaklaşık üçte biri oranında uyarlanabilir konut varlığından söz edilebilir.

Selçuklu Belediyesi olarak engelli bireylerden gelen tretuvar taleplerinin tamamı karşılanmıştır, ayrıca fiziksel ve görme engelliler için standartlara uygun hale getirilen tretuvar miktarının

toplam tretuvaya oranının %60 olması hedeflenirken bu oran günümüzde %85 değerini aşmış ve gerçekleştirme hedefi %140 olmuştur.

4.12. Coğrafi merkezlerinde toplu taşıma durakları olan mahallelerin yüzdesi

Toplu taşıma durakları toplu ulaşım için büyük önem arz etmektedir. Mahallelerin erişilebilirliği için uygun noktalarda toplu taşıma durakları inşa edilmektedir. Mahallelerde bulunan durakların ve bunların dengeli bir şekilde dağılımının sağlanması sağlıklı bir şehir için önemlidir. Durakların gereğinden fazla birbirine yakın olması sık duruş kalkışlar nedeniyle daha fazla emisyonun açığa çıkmasına neden olabilir. Diğer yandan durakların çok seyrek olması toplu ulaşım kullanıcılarının memnuniyet düzeyine ve güvenlik algısına olumsuz etki sağlayabilir. Bu nedenle dengeli bir dağılım sağlanmalıdır. Selçuklu kentinde 1500 civarında belediye otobüs durağı bulunmaktadır. Bu durakların dağılımı otobüs güzergahlarının doğrultusunda olmakla birlikte kümeleme analizi ile elde edilen mahalle merkezlerine yakınlık durumuna belirlenmektedir.

4.13. Kaldırımı olmayan sokak sayısı

Sokaklarda kaldırımların inşa edilmesi yaya güvenliği için önemlidir. Özellikle konut ve ticaret bölgelerinde kaldırımların önemi daha büyüktür. Kaldırım genişlikleri de ilgili sokaktaki yaya trafiğine bağlı olarak tasarlanmaktadır. Yaya trafiği olduğu halde kaldırımları henüz inşa edilmemiş sokaklarda yayaların, çocuklu annelerin, bebek arabalarının ulaşımı zorlaşmakta, düşme, yaralanma vb. sağlık sorunlarına yol açma ihtimali bulundurmaktadır. Bu sebeple şehir sağlığı açısından kaldırımların inşası önemlidir. Selçuklu kent sınırları içerisinde kaldırımı olmayan sokak oranı %10 değerine gerilemiştir. Beş yıl önce bu oran %30 civarında iken her yıl yapılan yatırımlar ile parke, bordür ve tretuvar taşı döşeme işlemleri hızla ilerlemiştir. 2020 yılında kaldırımlı sokak oranının %80'e çıkarılması hedeflenmişken şimdi oran %90 civarındadır. Günümüze kadar son beş yıllık süre içerisinde 750bin m² parke ve 500 bin m² civarında bordür taşı döşenme işlemi gerçekleştirilmiştir.

4.14. Kişi başına düşen kamusal kapalı rekreasyon alanının m²'si

Kişi başına düşen kamusal kapalı rekreasyon alanının metrekaresi, bir şehirdeki toplam kapalı rekreasyon alanının nüfusa oranını ifade eder. Bu veri, her bireyin kamusal kapalı rekreasyon alanı kullanımına ne kadar alan düştüğünü gösterir. Şehir sağlığı açısından, kişi başına düşen kamusal kapalı rekreasyon alanının metrekaresi fiziksel aktivitelerin teşvik edilmesi, stres azaltımı, sosyal bağlantılar, eşitlik ve erişilebilirlik gibi yönlerden

değerlendirildiğinde önemli bir gösterge olarak kabul edilebilir. Fiziksel aktivite teşviki için kapalı rekreasyon alanları, insanların spor yapma, egzersiz yapma ve aktif yaşam tarzını sürdürme imkanı sunar. Düzenli fiziksel aktivite, obezite, kalp hastalıkları, diyabet ve diğer birçok kronik hastalığın önlenmesine ve genel sağlığın iyileştirilmesine yardımcı olur. Kişi başına düşen daha fazla kamusal kapalı rekreasyon alanı, şehir sakinlerinin aktif olmalarını teşvik eder. Stres azaltma için kapalı rekreasyon alanları, insanların stresini azaltmalarına ve zihinsel sağlıklarını desteklemelerine yardımcı olur. Spor yapma, yoga, dans gibi aktiviteler, endorfin salgılanmasını artırır ve ruh halini iyileştirir. Kişi başına düşen daha fazla kapalı rekreasyon alanı, şehir sakinlerinin stresini azaltmalarını sağlar. Sosyal bağlantılar için kamusal kapalı rekreasyon alanları, insanların bir araya gelip etkileşimde bulunabileceği sosyal mekanlar sağlar. Bu alanlar, komşuluk ilişkilerini güçlendirebilir, topluluk duygusunu destekler ve insanların sosyal bağlantılarını artırır. Daha geniş ve erişilebilir kapalı rekreasyon alanları, topluluk birlik ve dayanışmasını teşvik eder. Eşitlik ve erişilebilirlik için kişi başına düşen daha fazla kamusal kapalı rekreasyon alanı, şehir sakinlerinin eşit ve adil bir şekilde bu imkânlardan yararlanabilmesini sağlar. Her yaş grubuna, gelir düzeyine ve fiziksel yeteneklere uygun çeşitli kapalı rekreasyon alanları, toplumun her kesimine hitap eder.

Selçuklu kenti içerisinde sağlık tesisi, eğitim ve kültür tesisi, spor tesisi ve sosyal hizmet tesisi başlıkları altında toplam 9 adet kamusal tesis bulunmaktadır. Bu tesislerden yaralanan çocuklar, gençler, yetişkinler ve yaşlılar kapalı rekreasyon ortamlarında vakit geçirip fiziksel ve mental olarak daha iyi ve sağlıklı hissetmektedirler.

4.15. Parkı olan mahallelerin yüzdesi

Belediyelerde parklar, şehir yaşamında önemli bir role sahiptir ve çeşitli faydalar sağlar (Khomenko ve ark., 2020). Parklar, insanların doğayla etkileşimde bulunabileceği, dinlenebileceği ve sosyal etkinliklerde bulunabileceği yeşil alanlardır. Parklar, fiziksel ve zihinsel sağlığı destekleyen birçok avantaj sunar. Doğal ortamın içinde zaman geçirmek, stresi azaltır ve zihinsel rahatlama sağlar. Ayrıca, parklarda spor yapma imkanı bulunması, fiziksel aktivite düzeyini artırır ve sağlıklı yaşam tarzını teşvik eder. Parklarda yürüyüş yapmak, koşu yapmak, bisiklete binmek gibi aktiviteler, insanların hareket etmelerini ve formda kalmalarını destekler. Parklar, aynı zamanda sosyal etkileşimi teşvik eden önemli mekanlardır. Aileler, arkadaş grupları ve topluluklar parklarda buluşabilir, piknik yapabilir ve çeşitli etkinlikler düzenleyebilir. Bu şekilde, insanlar bir araya gelir, sosyal bağları güçlenir ve toplumsal ilişkilerin gelişmesi sağlanır. Özellikle çocuklar için parklar, oyun oynama, keşfetme ve

öğrenme fırsatları sunar. Parklar, şehir yaşamında doğal bir denge yaratır ve estetik bir güzellik katma potansiyeline sahiptir. Ağaçlar, çiçekler, göletler ve yeşil alanlar, görsel bir cazibe oluşturur ve şehrin stresli atmosferinden bir mola sunar. Aynı zamanda, parklar doğal yaşamı destekleyerek çeşitli bitki ve hayvan türlerine ev sahipliği yapar. Ekolojik açıdan da parklar önemlidir. Yeşil alanlar, oksijen üretimi yapar, hava kalitesini iyileştirir ve iklimi dengelemeye yardımcı olur. Ayrıca, su birikintileri ve su kaynaklarıyla birleşerek su döngüsünü düzenler ve doğal habitatları korur. Belediyelerde parklar şehir yaşamının vazgeçilmez bir parçasıdır. Parklar, insanların doğayla bağlantı kurmasını, sağlıklı yaşam tarzını sürdürmesini, sosyal etkileşimde bulunmasını ve şehrin estetik ve ekolojik dengeye sahip olmasını sağlar. Belediyeler, parkların planlanması, bakımı ve geliştirilmesi konusunda önemli bir rol oynayarak toplumun yaşam kalitesini artırır.

Selçuklu belediyesinde mahalle sayısı 72, ancak Selçuklu kenti sınırları içerisindeki park sayısı 2023 yılı itibarıyla 1105 sayısına ulaşmıştır. Yeşil dokusunu sürekli güçlendiren Selçuklu kenti, 2009 yılında 17 parka sahipken 2015 yılında 465 parka ve son yıllarda hızlanan park çalışmaları ile binin üzerinde parka ulaşmıştır. 2020 yılı performans göstergelerinde hedeflenen aktif ve pasif yeşil alan miktarının tamamına ulaşılmış olup %100 gerçekleşme oranı ile toplam 4 milyon m² aktif yeşil alan ve 5 milyon m² pasif yeşil alan ile oldukça geniş bir alanda yeşil alan hizmeti sunulmaktadır. Parkı olmayan mahalle olmayıp bazı parklar oldukça büyük ve temalı parklardır.

4.16. Bisiklet yolları ve şeritleri olan mahallelerin yüzdesi

Belediyeler bisiklet yollarının planlanması ve düzenlenmesi konusunda önemli bir rol üstlenir. Bu rol vatandaşların bisiklet kullanımlarını tercih edebilecekleri şekilde bisikletli yaşamı kolaylaştıracak yolların oluşturulmasının yanı sıra bisiklet park alanları, bisikletlerin güvenliği ve hatta bisikleti olmayan vatandaşlara da bisiklet temini gibi hizmetlerin sunumunu kapsayabilir (Edwards ve Tsouros, 2008). Bisiklet yolları, şehirlerde ulaşımın çevre dostu ve sağlıklı bir şekilde yapılmasını teşvik eder. Belediyeler bisiklet yollarının oluşturulmasıyla sürdürülebilir ulaşım seçeneklerini destekler. Bisiklet yolları, motorlu araç trafiğinden ayrı olarak bisiklet kullanıcılarına güvenli ve rahat bir ulaşım imkanı sunar. Bu da hem çevreye zararlı emisyonların azalmasına katkıda bulunur hem de şehir trafiğinin rahatlatılmasına yardımcı olur. Bisiklet yolları aynı zamanda insanların fiziksel aktivite yapmalarını teşvik eder. Bisiklete binmek, sağlıklı bir yaşam tarzını destekleyen düşük etkili bir egzersiz şeklidir. Belediyeler, bisiklet yollarının kapsamını genişleterek insanların günlük aktivitelerinde bisiklet

kullanımını teşvik eder ve toplumun genel sağlığını destekler. Bisiklet yolları güvenli bir ulaşım ortamı oluşturur ve trafik kazalarını azaltır. Bisiklet yollarının ayrılmış ve güvenli olması, bisiklet sürücülerinin araçlarla karşılaşma riskini azaltır. Ayrıca, bisiklet yolları trafik kurallarına uyulmasını teşvik eder ve bisiklet sürücülerine yolculuklarında güvenlik sağlar. Belediyeler bisiklet yollarının düzenli bakımını ve güncellemesini de sağlar. Yolların düzgün bir şekilde işaretlenmesi, yol işaretlerinin ve sinyalizasyonun doğru yerleştirilmesi gibi önlemler alınarak bisiklet kullanıcılarının yolculuklarının daha kolay ve güvenli olması sağlanır. Bisiklet yolları, toplumun ulaşım ihtiyaçlarına yanıt verirken çevreye duyarlı ve sürdürülebilir bir alternatif sunar. Belediyeler, bisiklet yollarının planlanması, inşası, bakımı ve yönetimi konularında çalışmalar yapar ve toplumun bisiklet kullanımını teşvik eder. Bu şekilde, daha sağlıklı ve yaşanabilir bir şehir ortamı oluşturulur.

Konya ilinde toplam 550 km tanımlı bisiklet yolu bulunmaktadır. Toplam 80 noktada bisiklet kiralama istasyonu ve 1000'in üzerinde bisiklet bulunmaktadır. Bu miktarın büyük bölümü Selçuklu kentinde bulunmaktadır. Ülkemizde en fazla bisiklet kullanılan illerden birisi olan Selçuklu kentinde Türkiye'nin ilk güvenli bisiklet yolu açılmış olup, öğrenciler okullarına bu yol ile güvenli bir şekilde gitmektedirler. Ayrıca Selçuklu Belediyesi tarafından toplam iki tane bisiklet ve kaykay parkı yapılarak kullanıcıların hizmetine açılmıştır. Alanında ilklerden ve özel tasarımı parklar 40 adet farklı oyun çeşidi ile çok sayıda çocuk kullanıcıya hitap etmektedir. Böylece yüzlerce kişinin bisiklet sürmesi, kaykay kullanması ile daha hareketli ve daha sportif çocuk ve gençlerin yetişmeleri sağlanmaktadır.

4.17. Yaşadığı ve çalıştığı yer aynı mahallede bulunan nüfusun yüzdesi

Kentte yaşayan kişilerin işyeri ve çalıştıkları alanların kendi konutlarına yakın olması birçok açıdan önemlidir. Evine yakın yerlerde çalışan kişiler daha kısa mesafe ulaşım aracı kullanır veya hiç kullanmaz. Böylece daha az ulaşım masrafı olur. Çalıştığı işyerine yürüyerek veya bisiklet kullanarak gidebilir. Harcanan yakıt enerjisi daha az olacaktır. Ulaşım araçlarındaki yoğunluk azalacaktır. Belediyemizde henüz bu kapsamda bir çalışma bulunmamakla birlikte önümüzdeki dönemlerde tartışılacak önemli alanlar arasında değerlendirilmektedir.

Sağlıklı Şehir Hedefi 2: Dengeli ve sürdürülebilir bir ekosistem

4.18. Kişi başına sera gazı emisyonlarının tonu

Sera gazı emisyonları iklim değişikliğinin önemli bir nedenidir ve çevremizdeki doğal dengenin bozulmasına yol açar. Sera gazları, atmosferdeki enerji dengesini değiştirerek gezegenimizin ısınmasına ve iklimin değişmesine neden olur. Sera gazı emisyonları çeşitli kaynaklardan ortaya çıkar. Fosil yakıtların kullanımı, sanayi faaliyetleri, enerji üretimi, ulaşım ve tarım gibi insan etkinlikleri, atmosfere büyük miktarda sera gazı salınımına sebep olur. Karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), azot oksitleri (NO_x) ve fluoro karbonlar (CFC'ler) gibi sera gazları, uzun süre atmosferde kalabilen ve ısınma etkisine sahip gazlardır. Sera gazı emisyonları, küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi önemli sorunlara yol açar. Atmosferdeki sera gazı birikimi, sera etkisi olarak bilinen süreci tetikler. Bu da dünya genelinde ortalama sıcaklık artışına, deniz seviyelerinin yükselmesine, iklim olaylarının yoğunlaşmasına ve biyolojik çeşitlilikte kayba neden olur. Sera gazı emisyonlarının azaltılması, iklim değişikliğiyle mücadele etmek ve sürdürülebilir bir gelecek sağlamak için önemlidir. Bu, fosil yakıtların yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması, enerji verimliliğinin artırılması, sanayi süreçlerinin iyileştirilmesi ve daha sürdürülebilir ulaşım sistemlerinin benimsenmesi gibi önlemleri gerektirir. Ayrıca, ormancılık, tarım ve atık yönetimi gibi sektörlerde de sera gazı emisyonlarının azaltılması hedeflenir.

Ulusal ve uluslararası düzeyde iklim politikaları ve anlaşmalar, sera gazı emisyonlarının azaltılmasını teşvik etmektedir. Paris Anlaşması gibi anlaşmalar, küresel olarak sera gazı emisyonlarının kontrol altına alınmasını ve sürdürülebilir bir gelecek için adımlar atılmasını hedefler. Sera gazı emisyonları iklim değişikliği ve gezegenimizin sürdürülebilirliği için büyük bir tehdit oluşturur. Sera gazı emisyonlarının azaltılması, fosil yakıtlardan uzaklaşma, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve sürdürülebilir çözümler üzerinde odaklanan stratejilerle mümkün olacaktır. Bu çabalara bireysel, toplumsal ve politik düzeyde katkı sağlamak önemlidir.

Selçuklu kenti için 2015 yılında yapılan bir çalışmada karbon ayak izi; 0,94 milyon ton CO₂ olarak bulunmuştur. Sanayi kaynaklı emisyonlar hesaplama dahil edilmemiştir. Selçuklu ilçesinin karbon ayak izini oluşturan emisyonlar içerisinde, %56'lık oranla barınmadan kaynaklı emisyonlar başı çekmektedir. Ardından en büyük katkıyı %41 oranla ulaşım amaçlı enerji kullanımı vermektedir. En düşük emisyon kaynağı %3'lük oranla katı atıklardır. İlçede kişi başına 1,55 ton CO₂, birim alan (km²) başına ise 457 ton CO₂ emisyonu düşmektedir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde ilçenin karbon ayak izinin dünya ve Türkiye ortalamasına göre daha düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca, kentte gerçekleştirilen yoğun ağaçlandırma çalışmalarının yaklaşık olarak 612.360 ton CO₂'in tutulmasını sağladığı ve karbon ayak izinin düşmesine önemli katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

4.19. Yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerjinin yüzdesi

Yenilenebilir kaynaklardan elde edilen enerjinin yüzdesi, güneş, rüzgar, jeotermal kaynaklar vb. yenilenebilir enerji kaynaklarının toplam enerji içindeki oranını ifade eder. Bu oran hava kalitesi, iklim değişikliği etkileri, gürültü kirliliği, erişilebilir enerji ve enerji güvenliği açısından önemli bir şehir sağlık göstergesi olarak değerlendirilebilir. Yenilenebilir enerji kaynakları, fosil yakıtlara göre daha az hava kirliliği ve sera gazı salınımına neden olur. Fosil yakıtlardan kaynaklanan hava kirliliği, solunum yolu hastalıkları, astım, alerjik reaksiyonlar ve diğer sağlık sorunlarına katkıda bulunabilir. Yenilenebilir enerji kullanımı arttıkça, hava kalitesi iyileşir ve şehir sakinlerinin solunum sağlığı korunur. Yenilenebilir enerji kaynakları, fosil yakıtların neden olduğu sera gazı emisyonlarını azaltır. Bu da iklim değişikliğinin etkilerini hafifletmeye yardımcı olur. İklim değişikliği, aşırı hava olayları, su kaynaklarının azalması, gıda güvenliği sorunları ve bulaşıcı hastalıklar gibi sağlık risklerini artırabilir. Yenilenebilir enerji kullanımının artmasıyla, iklim değişikliği etkileri daha kontrol altına alınabilir ve şehir sağlığı korunabilir. Bazı yenilenebilir enerji kaynakları, geleneksel enerji üretimine göre daha az gürültü çıkarır. Örneğin, rüzgar enerjisi ve hidroelektrik enerji kaynakları sessiz çalışırlar. Gürültü kirliliği, uyku bozuklukları, stres, işitme kaybı ve konsantrasyon problemleri gibi sağlık sorunlarına neden olabilir. Yenilenebilir enerji kullanımının artması, şehirlerin gürültü kirliliği sorununu azaltarak, insanların sağlıklı bir çevrede yaşamalarını destekler. Yenilenebilir enerji kaynakları, yerel düzeyde enerji üretimini artırma potansiyeline sahiptir. Yerel enerji üretimi, enerji güvenliğini artırır ve enerji kaynaklarına erişimde bağımsızlığı sağlar. Bu da şehirlerin enerji arzının istikrarını ve güvenliğini güvence altına alır. Enerji güvencesi, sağlık hizmetlerinin sürekli sağlanması, acil durumlar için enerji gereksinimlerinin karşılanması ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi açısından önemlidir.

Yenilenebilir enerji kurulu gücündeki artışla dünya sıralamasında basamakları hızla tırmanan Türkiye'nin temiz enerji haritasında, İzmir rüzgar, Konya güneş, Aydın jeotermal, Şanlıurfa hidroelektrik ve İstanbul biyokütle kapasitesiyle lider şehirler olarak öne çıkmaktadır. Türkiye'nin yenilenebilir enerji kurulu gücü nisan sonu itibarıyla lisanslı ve lisanssız olmak

üzere 50 bin 990 megavata ulaşmış ve elektrikteki toplam 97 bin 377 megavat kapasitenin yüzde 52,5'ini oluşturmaktadır. Toplam güneş enerjisi kapasitesinin 843 megavatına sahip Konya, güneş enerjisinde en yüksek kurulu güce sahip şehir olarak ilk sırada yer almaktadır.

Selçuklu Belediyesi hizmet binası çatısı ve Kelebekler Vadisi'nde yaptığı güneş enerjisi santralleri çalışmasıyla 1 milyon 726 bin 684 kW elektrik üretimi yaparak %18 enerji tasarrufu sağlamıştır. Ayrıca, çalışma kapsamında 1067 ton karbon salınımının engellendiği, 20 bin 203 ağacın kesilmesinin önlendiği belirtilmiştir.

4.20. Sürdürülebilirlik standardı ile sertifikalandırılmış binaların yüzdesi

Sürdürülebilirlik standardı ile sertifikalandırılmış binaların yüzdesi, bir şehirdeki toplam bina stokunun ne kadarının sürdürülebilirlik kriterlerine uygun olarak tasarlandığını ve yapıldığını ifade eder. Bu tür binalar, çevresel etkileri azaltmak, enerji verimliliğini artırmak, su kaynaklarını etkili bir şekilde kullanmak, sağlıklı iç mekanlar sağlamak ve sürdürülebilir malzeme kullanımına odaklanmak gibi belirli kriterlere uyan binalardır.

Şehir sağlığı açısından, sürdürülebilirlik standardı ile sertifikalandırılmış binaların yüzdesi olumlu bir etkiye sahip olabilir. İşte bazı değerlendirmeler:

İç mekan kalitesi: Sürdürülebilir binalar, sağlıklı iç mekanlar sunmak için tasarlanır. İyi bir iç hava kalitesi, doğal ışıklandırma, düşük VOC (uçucu organik bileşik) emisyonu gibi faktörler, bina sakinlerinin sağlığını ve konforunu artırır. İyi bir iç mekan kalitesi, alerjilerin azalması, solunum yolu hastalıklarının önlenmesi ve genel sağlık üzerinde olumlu etkiler yaratır.

Enerji verimliliği ve hava kalitesi: Sürdürülebilir binalar, enerji verimli tasarım ve donanımlarla donatılmıştır. Daha az enerji tüketimi, sera gazı emisyonlarının azalması ve iklim değişikliği etkilerinin hafifletilmesi anlamına gelir. Aynı zamanda, enerji verimliliği, iç ve dış ortam havasının daha temiz olmasına katkıda bulunur, bu da hava kalitesini iyileştirir ve şehir sakinlerinin solunum sağlığını korur.

Su ve kaynak yönetimi: Sürdürülebilir binalar, su kaynaklarının etkin kullanımını teşvik eder. Su verimli armatürler, yağmur suyu toplama sistemleri ve geri dönüşüm sistemleri gibi önlemler, su tasarrufunu sağlar. Bu, su kaynaklarının sürdürülebilir şekilde kullanılmasını ve şehirlerin su kaynaklarına olan bağımlılığını azaltır.

Yeşil alanlar ve doğal çevre: Sürdürülebilir binaların tasarımı, yeşil alanların ve doğal çevrenin korunmasını ve teşvikini amaçlar. Yeşil çatılar, doğal peyzaj düzenlemeleri ve bitki örtüsü, biyofilik tasarım unsurları olarak şehirlerin yaşam kalitesini artırır. Yeşil alanlar, stresi azaltır, mental sağlığı iyileştirir ve insanların doğayla bağlantısını güçlendirir.

Bu nedenlerle, sürdürülebilirlik standardı ile sertifikalandırılmış binaların yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Sağlıklı iç mekanlar, enerji ve su verimliliği, hava kalitesi ve doğal çevrenin korunması gibi faktörler, şehir sakinlerinin sağlığını ve yaşam kalitesini artırır. Ayrıca, sürdürülebilir binaların örnek olması, diğer binaların da sürdürülebilirlik uygulamalarına geçişini teşvik eder ve şehirlerin genel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasına yardımcı olur.

Ülkemizde konut sahipliliği %60 civarındadır ve bu oran düşük olarak nitelendirilmektedir. Konut politikaları konut ihtiyacı olanlar için iyi ve uygun fiyatlı konut sağlanması gibi hedefler barındırır. Konutun ekonomik kabul edildiği bir senaryoda konutun erişilebilir olması, hane halkı geliri ile o bölgede yer alan konut fiyatlarıyla belirlenir. Sunulan konutların, ortalama geliri olan insanlara düşük maliyetle ve taksitle karşılanması öngörülerek planlanmaktadır. Türkiye'de ekonomik konut, kamu eliyle yapılan ve satılan, taksitler halinde ödemelerin yapıldığı ve taksitlerin bitimiyle özelleşen bir konut sağlama biçimine evrilmiştir. Bu konutlar özellikle alt ve orta gelir grubundan başlayarak her kesime hitap edebilen bir yelpaze ile sunulmuş ve sunulmaktadır. Sürdürülebilir konut çevreleri için yedi anahtar bileşen tespit edilmiştir. Bunlar yönetim, ulaşım, hizmetlere erişim, çevre, ekonomi, sosyal ve kültürel yapıları konut çevreleridir. Bunlara ek olarak kapsayıcı, güvenli, etkin, çevreye duyarlı, iyi gelişen, bağlantılı, tasarlanmış ve herkes için adil hizmet sunulmalıdır. Ekonomik, sosyal ve çevresel faktörler olan daha uygun fiyatlı konut, işyerlerine daha iyi erişim, tasarruflu işletmeler, ulaşımında daha kısa mesafeler, daha verimli binalar, hava ve su temizleyicilerinin varlığı, geliştirilmiş sağlık hizmetleri, gelişmiş ekonomik rekabet gücü ve büyüme hızı, daha iyi çalışma imkânları ve daha kaliteli bir yaşam sürdürülebilir gelişimin faydalarını vurgular. 2022 yılı içerisinde Konya ili genelinde 35 bin konut satışı olurken en fazla konut satışı yapılan ilçe Selçuklu olmuş ve bir yıl içerisinde 13.068 konut satışı gerçekleşmiştir. yeni yapılan konutlarda sürdürülebilirlik teması etken olduğundan gerek özel sektör gerekse kamu tarafından (TOKİ) üretilen konutlarda enerji etkin ve sürdürülebilirlik kriterlerine sahipliği de oldukça önemlidir. Yapılarda yağmur suyu hasadının yapılması ve ihtiyaç duyulan enerjinin karşılanmasında

güneş, rüzgâr, jeotermal gibi yenilebilir enerjilerin kullanımının teşviki, günümüz koşullarında adeta bir zorunluluk haline gelmiştir.

Bu konular dikkate alınarak inşa edilen yaşam alanlarının ekonomi, çevre ile insan yaşamı açısından faydaları; içilebilir su tüketiminin azalması, enerji maliyetlerinin ve bu alandaki dış borç miktarının düşmesidir. Daha da önemlisi sürdürülebilirlik karnesi iyi olan yapılar sayesinde insanlara; temiz bir hava, yeterli miktarda içme suyu, özetle daha iyi bir yaşam kalitesi sunulacaktır. Bir kamu bankası tarafından tamamlanmış veya yapımı süren A ve B sınıfı enerji verimli konutlar için Yeşil Konut Kredisi verilmektedir. Konya İline bağlı Selçuklu kenti de bu destek kapsamındadır. Kullandırılan krediler ve yapılan konut satışındaki yeni üretilmiş konutlar dikkate alındığında Selçuklu kentinde 10 bin civarında sürdürülebilir özelliğe sahip konut bulunduğu ifade edilebilir.

4.21. Yeşil kentsel alanların sayısı (≥20 hektar)

20 hektardan büyük yeşil kentsel alanlar, bir şehirdeki toplam alanın en az 20 hektarlık kısmının yeşil alan olarak düzenlendiğini ifade eder. Bu yeşil alanlar, parklar, bahçeler, ormanlar, rekreasyon alanları, spor tesisleri veya doğal koruma alanları gibi çeşitli doğal ve açık alanları içerebilir. Bu alanlar, şehir sakinlerine doğal ortamda zaman geçirme, fiziksel aktivite yapma, sosyal etkileşimlerde bulunma ve stres azaltma gibi fırsatlar sunar.

Şehir sağlığı açısından, 20 hektardan büyük yeşil kentsel alanlar fiziksel aktiviteyi teşvik etmesi, stres azaltımı, zihinsel sağlığın desteklenmesi, toplumsal etkileşimin ve sosyal bağların güçlendirilmesi doğal çevrenin korunması ve koruma bilincinin geliştirilmesi gibi yönlerden son derece olumlu bir etkiye sahip olabilir:

Fiziksel aktivite teşviki: Yeşil kentsel alanlar, insanlara açık havada fiziksel aktivite yapma fırsatı sunar. Yürüyüş, koşu, bisiklete binme, spor yapma gibi aktiviteler, fiziksel formu artırır, obeziteyi önler ve kalp-damar sağlığını iyileştirir. Düzenli fiziksel aktivite, sağlıklı kiloyu koruma, kasları güçlendirme ve genel sağlığı geliştirme açısından önemlidir.

Zihinsel sağlık ve stres azaltma: Yeşil alanlar, doğal çevrenin sağladığı huzur ve dinginlik hissini sunar. Doğa ile temas, stresi azaltır, ruh halini iyileştirir, zihinsel sağlığı destekler ve zihinsel yorgunluğu azaltır. Yeşil alanlarda yapılan aktiviteler, meditasyon, yoga ve doğa ile bağlantılı aktiviteler, zihinsel sağlığı iyileştirir ve stresle başa çıkmayı destekler.

Toplumsal etkileşim ve sosyal bağlantılar: Yeşil kentsel alanlar, insanların bir araya gelip sosyal etkileşimde bulunabileceği mekanlar sunar. Parklarda piknik, spor etkinlikleri, konserler veya topluluk etkinlikleri gibi aktiviteler, insanların sosyal bağlantılarını güçlendirir, komşuluk ilişkilerini destekler ve topluluk birliğini artırır.

Doğal çevrenin korunması: Yeşil kentsel alanlar, doğal yaşamın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunur. Bu alanlar, bitki ve hayvan türlerinin yaşam alanı olarak hizmet eder ve ekosistem hizmetlerinin sağlanmasına yardımcı olur. Yeşil alanların korunması, doğal çevrenin dengesinin sürdürülmesini ve ekolojik sağlığın korunmasını sağlar.

Bu nedenlerle, 20 hektardan büyük yeşil kentsel alanlar, şehir sağlığı açısından önemli bir rol oynar. Fiziksel aktivite teşviki, zihinsel sağlık ve stres azaltma, sosyal bağlantıların güçlendirilmesi ve doğal çevrenin korunması gibi faktörler, şehir sakinlerinin sağlığını destekler ve yaşam kalitesini artırır. Bu nedenle, yeşil kentsel alanların planlanması, tasarlanması ve korunması şehir planlaması ve sağlık politikalarında öncelikli bir konu olarak ele alınmalıdır. Bunların kent içerisindeki sayısı şehir sağlığı açısından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmektedir.

Selçuklu kentinde yeşil alan miktarı her geçen gün artmaktadır. Yeni yapılan projeler ile kente çok sayıda mahalle parkı, tematik büyük parklar ve koruluklar kazandırılmaktadır. 2020 yılı içerisinde 45 bin metrekare yeni yeşil alanı Selçuklu'ya kazandıran Selçuklu Belediyesi toplamda yeşil alan miktarını 8 Milyon 676 bin 180 metrekareye çıkarmıştır. 662 bin 808 nüfusa sahip olan Selçuklu'da yeni yapılan parklarla birlikte kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise yaklaşık 14 metrekareye yükselmiştir. Selçuklu'da en fazla yeşil alanları kent korulukları oluşturmaktadır. İlçede bulunan 10 kent koruluğu toplam 2 milyon 992 bin 413 metrekare alanı kaplamaktadır. Selçuklu'da bulunan 8 kent parkı ise 2 milyon 541 bin 971 metrekarelik alan ile ilçenin en fazla yer kaplayan ikinci yeşil alanlarını oluşturmaktadır.

4.22. Kişi başı su tüketimi

Kişi başı su tüketimi, bir bölgedeki toplam su tüketiminin nüfusa bölünmesiyle elde edilen bir ölçümdür. Bu ölçüm, her bireyin ortalama olarak ne kadar su kullandığını ifade eder. Kişi başı su tüketimi genellikle litre veya metreküp cinsinden ölçülür.

Şehir sağlık göstergesi açısından, kişi başı su tüketimi önemli bir veridir. İşte değerlendirmenin bazı noktaları:

Su kaynaklarının sürdürülebilirliği: Kişi başı su tüketimi, su kaynaklarının sürdürülebilir şekilde kullanılıp kullanılmadığını gösterir. Su tüketimi fazla ise, su kaynaklarına olan talep artar ve su kaynakları hızla tükenir veya kurur. Bu durum, gelecekte su kaynaklarının yetersizliği, su kıtlığı ve çevresel etkilerin artmasına yol açabilir. Düşük kişi başı su tüketimi, su kaynaklarının sürdürülebilir şekilde yönetilmesini ve gelecek nesillerin de suya erişimini sağlamayı destekler.

Su arıtma ve altyapı maliyetleri: Yüksek kişi başı su tüketimi, su arıtma ve su dağıtım altyapısının daha fazla kapasiteye ihtiyaç duymasına neden olur. Su arıtma ve altyapı maliyetleri artar ve bu da şehirlerin kaynaklarını daha etkin bir şekilde yönetmesini zorlaştırır. Düşük kişi başı su tüketimi, su arıtma ve altyapı maliyetlerini azaltabilir ve kaynakların daha etkin kullanımını teşvik eder.

Su tasarrufu ve sürdürülebilirlik: Kişi başı su tüketimi, su tasarrufu ve sürdürülebilirlik çabalarının bir göstergesidir. Daha düşük kişi başı su tüketimi, su tasarrufu önlemlerinin (örneğin, düşük akımlı musluklar, su tasarruflu cihazlar) benimsenmesini ve suyu daha verimli kullanmayı gösterir. Su tasarrufu, su kaynaklarının korunmasına yardımcı olur ve sürdürülebilir bir su yönetimi sağlar.

Su kalitesi ve sağlık riskleri: Yüksek kişi başı su tüketimi, su kaynaklarından temiz ve güvenli su sağlama gerekliliğini artırır. Su kaynaklarının yeterli miktarda su sağlaması, suyun uygun şekilde arıtılması ve dağıtılması önemlidir. Düşük kişi başı su tüketimi, su kaynaklarının daha kolay yönetilmesini ve su kalitesinin daha iyi kontrol edilmesini sağlar. Bu da su kaynaklarının sağlıklı ve güvenli olmasını destekler.

Bu nedenlerle, kişi başı su tüketimi, şehir sağlık göstergesi açısından önemli bir faktördür. Düşük kişi başı su tüketimi, su kaynaklarının sürdürülebilir şekilde yönetilmesini, su tasarrufunu teşvik etmeyi, su kalitesini korumayı ve suyun herkes için erişilebilir olmasını sağlar. Bu da hem çevresel hem de insan sağlığı açısından önemli bir adımdır.

Selçuklu kentinde içme suyu Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanmaktadır. Sulama ve Kanalizasyon müdürlüğü tarafından hazırlanan faaliyet raporuna göre 2022 yılı sonu itibariyle Selçuklu’da 500’ün üzerinde derin kuyu, 370 su deposu, bir adet içme suyu ve bir adet atık su arıtma tesisi ve 5 milyon m’den fazla içme suyu şebekesi bulunmaktadır. Selçuklu kentinde içme suyu problemi olmayıp tüm konutlarda, kamu kurumlarında, iş yerlerinde, endüstride, parklarda ve camilerde kesintisiz içme suyu temin edilmektedir. Yapılan son analizlerde kişi başı su tüketimi yaklaşık 120 litre olarak belirlenmiştir.

4.23. Kanalizasyon geri dönüşüm yüzdesi

Belediyeler, kanalizasyon geri dönüşümü konusunda önemli bir rol üstlenmektedir. Kanalizasyon sistemleri, büyük miktarda atık suyun toplanmasını ve arıtılmasını sağlar. Ancak, bu atık suyun geri dönüştürülmesi, çevresel sürdürülebilirlik ve kaynak yönetimi açısından büyük önem taşır.

Birinci adım, belediyelerin kanalizasyon geri dönüşüm potansiyelini belirlemesidir. Atık su arıtma tesislerinde yapılan analizler ve değerlendirmeler, geri dönüştürülebilir kaynakların tespit edilmesine yardımcı olur. Bu kaynaklar arasında, sulama suyu, gri su (duş ve lavabo suyu) ve çeşitli endüstriyel işlemlerden kaynaklanan geri dönüştürülebilir su bulunabilir.

İkinci olarak, belediyeler geri dönüşüm tesisleri ve altyapısı için yatırım yapmalıdır. Geri dönüşüm için uygun tesislerin inşa edilmesi veya mevcut tesislerin güncellenmesi gerekebilir. Ayrıca, geri dönüşüm suyunun toplanması, depolanması ve dağıtımı için uygun altyapının oluşturulması da önemlidir. Bu, geri dönüştürülen suyun çeşitli amaçlar için tekrar kullanılmasını sağlar ve su kaynaklarının etkin bir şekilde yönetilmesini sağlar.

Üçüncü olarak, belediyelerin toplumda farkındalık yaratması ve eğitim faaliyetleri düzenlemesi önemlidir. Halkın kanalizasyon geri dönüşümü konusunda bilinçlenmesi, su kaynaklarının korunması ve atık suyun yeniden kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Kampanyalar, seminerler ve eğitim programları aracılığıyla toplumun bu konuda bilgi sahibi olması ve katılımının sağlanması hedeflenmelidir.

Son olarak, belediyelerin kanalizasyon geri dönüşümü politikaları ve yönetmelikler oluşturması gerekmektedir. Kanalizasyon geri dönüşümü için standartlar, yönergeler ve izleme süreçleri

belirlenmelidir. Ayrıca, geri dönüştürülen suyun güvenliği ve kalitesinin sağlanması için düzenli denetimlerin yapılması önemlidir.

Sonuç olarak, belediyeler kanalizasyon geri dönüşümü konusunda önemli adımlar atmaktadır. Geri dönüşüm potansiyelinin belirlenmesi, uygun altyapının oluşturulması, toplumda farkındalık yaratılması ve politikaların oluşturulması belediyelerin yapması gerekenler arasındadır. Bu şekilde, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı sağlanabilir ve çevresel etkiler en aza indirilebilir.

Selçuklu kentinde 2009 yılında hizmete giren atık su arıtma tesisi 2021 yılı itibarıyla 200.000 m³/gün debiyle çalışmaktadır. 1.merhale 3,4 km'lik DN 3400 kollektör hattı ile toplanan atık su karbon ve kısmi azot giderimi prensibine göre çalışmaktadır. Yapılan yeni proje ile birlikte 2.merhalesi yakın zamanda faaliyete geçecek ve 400.000 m³/gün debi ile 2040 yılına hazır hale gelecektir.

4.24. Atık geri dönüşüm yüzdesi

Belediyeler, atık geri dönüşümü konusunda önemli bir rol üstlenmektedir. Atık yönetimi, çevresel sürdürülebilirlik, kaynakların verimli kullanımı ve atıkların azaltılması açısından büyük bir öneme sahiptir. Belediyelerin atık geri dönüşüm politikaları, bu hedeflere ulaşmak için stratejik adımlar atmaktadır.

İlk adım, belediyelerin atık geri dönüşüm potansiyelini belirlemesidir. Atık akışını analiz etmek, geri dönüştürülebilir malzemelerin tespit edilmesine yardımcı olur. Kağıt, plastik, cam, metal ve organik atıklar gibi farklı malzemelerin geri dönüşümü için uygun süreçler ve altyapılar oluşturulmalıdır.

İkinci olarak, belediyelerin atık geri dönüşüm altyapısını güçlendirmesi önemlidir. Geri dönüşüm tesislerinin kurulması veya mevcut tesislerin iyileştirilmesi, atıkların ayrıştırılması ve geri kazanılması için önemli adımlardır. Bunun yanı sıra, geri dönüştürülebilir atıkların toplanması ve geri dönüşüm noktalarının halka erişilebilir olması için uygun konteynerler ve toplama programları düzenlenmelidir.

Üçüncü olarak, belediyelerin toplumda atık geri dönüşümü konusunda farkındalık yaratması gerekmektedir. Eğitim programları, kampanyalar ve bilgilendirme faaliyetleri, halkın atıkları

doğru şekilde ayırmalarını ve geri dönüşüm sürecine aktif olarak katılmalarını teşvik eder. Aynı zamanda, işletmeler, okullar ve diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak atık azaltma ve geri dönüşüm stratejileri geliştirilmesi önemlidir.

Son olarak, belediyelerin atık geri dönüşüm politikaları ve yönetmelikler oluşturması gerekmektedir. Bu politikalar, atık ayrıştırma ve geri dönüşüm süreçlerinin standartlarını belirler. Lisanslama, denetim ve izleme süreçlerinin düzenli olarak yapılması, atık yönetiminin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlar.

Sonuç olarak, belediyelerin atık geri dönüşüm politikaları, atık yönetiminin sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik stratejik adımları içermelidir. Geri dönüştürülebilir malzemelerin tespiti, altyapının güçlendirilmesi, toplumda farkındalık yaratılması ve politika oluşturulması, atık geri dönüşümünün etkin bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlar. Bu sayede, doğal kaynaklar korunur, enerji tasarrufu sağlanır ve çevresel etkiler en aza indirilir.

Selçuklu kentinde 2022 yılı itibariyle bir yılda toplam 14 bin çöp konteyneri ile 250 bin tonun üzerinde katı atık toplanmıştır. Sıfır atık uygulamaları ile bir yılda toplam 35 bin ton atık ayrıca toplanmıştır. Bu atıkların 75 bin tonu geri dönüştürülmüştür. Atıklardan organik gübre elde ederek ekonomiye katkı sağlanmaktadır. Başta pazar yerleri olmak üzere çim biçme ve ağaç budama işlemlerinin ardından kalan atıklar önce toplanıp, daha sonra yapılan işlemlerin ardından üretilen kompostlardan organik gübre elde edilmektedir. Gerçekleşen çalışmalarda 1060 ton kompost üretimi gerçekleştirilmiş ve bu çalışmalar kapsamında son bir yılda 28 bin 740 ton değerlendirilebilir atık ülke ekonomisine geri kazandırılmıştır.

4.25. Kahverengi alanlardaki yeni konutların yüzdesi

Kahverengi alanlardaki (daha önce kısmen veya tamamen kullanılmış ve şu an boş, terk edilmiş veya kirlenmiş arazi veya mülk) yeni konutların yüzdesi, kısmen veya tamamen kullanılmış, terk edilmiş veya kirlenmiş arazi veya mülklerin üzerinde yeni konutların inşa edilme oranını ifade eder. Bu oran, şehirdeki mevcut arazi kullanımının ne kadarının bu tür alanlara yönelik olduğunu gösterir. Şehir sağlığı açısından, kahverengi alanlardaki yeni konutların yüzdesi birkaç şekilde değerlendirilebilir:

Yeniden kullanım ve kentsel dönüşüm: Kahverengi alanlardaki yeni konutlar, mevcut boş veya terk edilmiş arazilerin yeniden kullanımını teşvik eder. Bu, şehirlerin sınırlarını genişletmeden

mevcut arazi kaynaklarını daha verimli bir şekilde kullanmasına yardımcı olur. Kentsel dönüşüm projeleri, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan sürdürülebilir bir şekilde mevcut alanların değerlendirilmesini sağlar.

Şehirleşme ve nüfus yoğunluğu: Kahverengi alanlardaki yeni konutlar, şehirleşme sürecinde nüfus yoğunluğunu artırabilir. Bu, şehirlerde daha fazla insanın yaşamasını ve çalışmasını sağlar. Yoğunlaşma, hizmetlerin ve altyapının daha etkin bir şekilde sunulmasını sağlayabilir. Ancak, nüfus yoğunluğu artarken uygun altyapı, yeşil alanlar ve ulaşım gibi faktörlerin planlanması önemlidir.

Yaşam kalitesi ve sosyal bağlantılar: Kahverengi alanlardaki yeni konutlar, yaşam kalitesini ve sosyal bağlantıları artırabilir. Bu alanlarda yapılan konut projeleri, insanları daha sürdürülebilir ve etkileşimli bir şekilde yaşamaya teşvik eder. Yeşil alanlar, toplum alanları, sosyal tesisler ve ulaşım erişimi gibi unsurlar, sağlıklı ve bağlantılı bir yaşam tarzını destekler.

Çevresel etkiler: Kahverengi alanlardaki yeni konutlar, çevresel etkileri de değerlendirmek önemlidir. Eski endüstriyel alanların veya kirlenmiş bölgelerin yeniden kullanımı, çevresel rehabilitasyonun önemli bir parçası olabilir. Bu projeler, kirlenmiş arazilerin temizlenmesini, çevresel risklerin azaltılmasını ve ekosistemlerin yeniden canlanmasını sağlayabilir.

Bu nedenlerle, kahverengi alanlardaki yeni konutların yüzdesi, şehir sağlığı açısından dikkate alınması gereken bir faktördür. Yeniden kullanım ve kentsel dönüşüm, şehirleşme ve nüfus yoğunluğu, yaşam kalitesi ve sosyal bağlantılar ile çevresel etkiler gibi faktörler, bu değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Bu alanlardaki yeni konut projelerinin planlama, tasarım ve uygulama süreçlerinde sürdürülebilirlik, yeşil alanlar, erişilebilirlik ve çevresel etkinin göz önünde bulundurulması önemlidir.

Kent merkezinin büyük bölümü eski yıllardan beri konut alanı olarak kullanılmaktadır. Selçuklu kentinin coğrafi yapısı itibarıyla büyük çoğunluğu kahverengi alandır. Yeni imara açılan bölgelerde tarımsal arazi bulunmamaktadır. Son yıllarda imara açılan ve konutlaşmanın yoğunlaştığı bölgeler incelendiğinde yapılan nazım planlarında konut için ayrılan arazi oranının toplam bölgenin %40'ı kadar olduğu görülmektedir. Toplam 72 mahalle ve 1863 km²'lik mücavir alanı ile nüfus ve gelişmişlik açısından Konya'nın en büyük ilçesi konumundadır. Tüm

kent sınırları arazisinde konut için ayrılan alanların kahverengi alanların %10'unu oluşturduğu ifade edilebilir.

Sağlıklı Şehir Hedefi 3: Güçlü, dayanışma içinde, başarılı bir toplum

4.26. Son üç yılda birden fazla yer değiştiren hanelerin yüzdesi

Bir şehirdeki hanelerin son üç yıl içinde birden fazla kez taşındığını ifade eden bir göstergedir. Bu oran, şehirdeki hane halklarının yerleşiklik durumunu ve hareketliliğini gösterir. Şehir sağlığı açısından, son üç yılda birden fazla yer değiştiren hanelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

İstikrar ve sosyal bağlantılar: Sürekli yer değiştiren haneler, sosyal bağlantıları ve istikrarı olumsuz etkileyebilir. Sürekli taşınmak, insanların topluluklarında köklü bağlar oluşturmalarını zorlaştırabilir ve toplumsal desteğe erişimlerini azaltabilir. İstikrarlı ve güvenli bir yerleşim, komşuluk ilişkilerini geliştirir, toplumsal dayanışmayı artırır ve insanların sağlıklı bir sosyal ağa sahip olmalarını sağlar.

Psikolojik sağlık ve stres: Sürekli yer değiştirmek, bireylerde psikolojik stres ve belirsizlik duygusu yaratabilir. Taşınma süreci, finansal baskılar, uyum zorlukları, kayıp duygusu ve diğer psikososyal etkilerle ilişkilendirilebilir. Bu durum, stres düzeyini artırabilir, psikolojik sağlığı olumsuz etkileyebilir ve bireylerin yaşam kalitesini düşürebilir.

Erişim ve hizmetlere erişim: Sürekli yer değiştirmek, bazı temel hizmetlere erişimi etkileyebilir. Yeni bir yerleşim yerine uyum sağlamak, ulaşım, sağlık hizmetleri, eğitim, toplu taşıma vb. gibi temel hizmetlere erişimi etkileyebilir. Yer değiştiren haneler, bazen bu hizmetlere erişimde zorluklarla karşılaşabilir ve sağlık hizmetlerinin sürekliliğini sağlamakta zorlanabilir.

Ekonomik güvence: Sürekli yer değiştirmek, ekonomik güvenceyi olumsuz etkileyebilir. Taşınma masrafları, depozito ödemeleri, taşınma maliyetleri gibi ekonomik baskılar ortaya çıkabilir. Ayrıca, iş değişiklikleri veya işsizlik nedeniyle sürekli taşınan haneler, ekonomik güvence eksikliğiyle karşılaşabilir.

Bu nedenlerle, son üç yılda birden fazla yer değiştiren hanelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından önemli bir göstergedir. İstikrarlı bir yerleşim, sosyal bağlantılar, psikolojik sağlık, hizmetlere erişim ve ekonomik güvence gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Bu durumu ele almak için politikaların ve programların geliştirilmesi önemlidir, böylece hanelerin yerleşikliği teşvik edilir, istikrar sağlanır ve sağlıklı bir yaşam tarzı desteklenir.

Yıllık iç göç istatistikleri incelendiğinde Selçuklu kentinin aldığı göçün daha yüksek olduğu görülmüştür. Yıllık nüfus artış hızı yavaşlamasına karşın Selçuklu kenti hala daha yüksek oranda tercih edilmektedir. 2018 yılı itibarıyla yaklaşık 4000 hane Selçuklu'dan ayrılıp 5000 hanenin Selçuklu'ya göç ettiği anlaşılmaktadır. Bu değerler geçen yıllar içerisinde azalmış olup verilen göç 2500-3000 arası olup alınan göç 3500 hane olarak belirlenmiştir.

4.27. Orta sınıf mahallelerde mali destek sağlanan konut yüzdesi

Bir şehirdeki orta sınıf mahallelerdeki konutların mali destek veya hibe programlarından yararlanma oranını ifade eder. Bu oran, orta sınıf ailelere ekonomik olarak erişilebilir konut sağlama çabalarını yansıtır.

Şehir sağlığı açısından, orta sınıf mahallelerde mali destek sağlanan konut yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

İstikrarlı konut ve yaşam koşulları: Orta sınıf ailelere mali destek sağlanan konut programları, daha istikrarlı konut ve yaşam koşulları sağlama hedefini taşır. Uygun fiyatlı konut seçenekleri, ailelerin mali zorluklarla karşılaşmadan yaşamlarını sürdürmelerini ve daha güvenli, temiz ve sağlıklı konutlarda yaşamalarını destekler.

Gelir eşitsizliğini azaltma: Orta sınıf mahallelerde mali destek sağlanan konut programları, gelir eşitsizliğini azaltma hedefine katkıda bulunabilir. Ekonomik olarak erişilebilir konut sağlanması, orta sınıf ailelerin daha iyi yaşam standartlarına ulaşmasını sağlar ve toplumda gelir dağılımını dengeler. Bu, sosyal bağlantıları ve toplumsal eşitliği güçlendirebilir.

Sağlıklı konut ve çevre: Mali destek sağlanan konut programları, daha sağlıklı konut ve çevre şartlarının sağlanmasına yardımcı olur. Düşük gelirli orta sınıf aileler, sağlık açısından riskli konut koşullarında yaşayabilir, bu da solunum yolu hastalıkları, alerjik reaksiyonlar ve diğer

sağlık sorunlarını tetikleyebilir. Mali destek ile daha sağlıklı konutlara erişim sağlanması, sağlık sorunlarının azalmasına katkıda bulunur.

Toplumsal çeşitlilik ve sosyal uyum: Mali destek sağlanan konut programları, toplumsal çeşitlilik ve sosyal uyumu teşvik edebilir. Orta sınıf ailelere farklı etnik kökenden, kültürden ve sosyoekonomik durumdan insanlarla bir arada yaşama fırsatı sunar. Bu, toplumsal ilişkileri geliştirir, topluluk birliğini artırır ve kapsayıcı bir şehir ortamı oluşturur.

Bu nedenlerle, orta sınıf mahallelerde mali destek sağlanan konut yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. İstikrarlı konut ve yaşam koşulları, gelir eşitsizliğinin azalması, sağlıklı konut ve çevre, toplumsal çeşitlilik ve sosyal uyum gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Bu tür programların tasarımı ve uygulanması, orta sınıf ailelerin ekonomik olarak erişilebilir konutlara erişimini kolaylaştırır ve şehirlerin sağlık ve refahını artırır.

Selçuklu kentinde belediye tarafından konutlara destek sağlanmamaktadır. Orta gelirli mahallelerde veya düşük gelire sahip vatandaşlar için kamu tarafından TOKİ ile konut üretimi sağlanmaktadır. Selçuklu belediyesi yapılan konutların denetlenmesi ve yaşamı kolaylaştırıcı tarzda dizayn edilmesini kontrol etmektedir.

4.28. Toplum merkezi olan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının toplum merkezi veya merkezi bir noktaya sahip olduğunu ifade eder. Bu tür mahalleler genellikle ticaret, eğitim, sağlık hizmetleri, kültürel etkinlikler ve toplumsal etkileşim açısından zengin kaynaklara sahiptir.

Şehir sağlığı açısından, toplum merkezi olan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişilebilirlik ve ulaşım: Toplum merkezi olan mahalleler, insanlara temel hizmetlere ve kaynaklara kolay erişim sağlar. Bu, ulaşım sürelerini azaltır, toplu taşıma seçeneklerini artırır ve ulaşılabilirlik sağlar. İnsanların sağlık hizmetlerine, eğitim kurumlarına, sosyal etkinliklere ve diğer temel hizmetlere kolayca ulaşabilmesi, sağlık sonuçlarını ve yaşam kalitesini iyileştirir.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Toplum merkezi olan mahalleler, toplumsal etkileşim ve toplumsal bağların oluşmasını teşvik eder. Bu mahallelerdeki ticaret merkezleri, parklar, kütüphaneler ve diğer toplum tesisleri, insanları bir araya getirir, sosyal bağlantıları güçlendirir ve toplumsal dayanışmayı artırır. Bu, bireylerin duygusal sağlığını, psikososyal iyi oluşunu ve sosyal destek sistemlerini olumlu yönde etkiler.

Çeşitlilik ve kapsayıcılık: Toplum merkezi olan mahalleler, çeşitli kültürlerden, etnik kökenlerden ve sosyoekonomik gruplardan insanları bir araya getirir. Bu, kapsayıcı bir şehir ortamı yaratır ve toplumsal çeşitliliği teşvik eder. Çeşitli kültürlerin ve perspektiflerin bir araya gelmesi, karşılıklı anlayışı artırır, hoşgörüyü güçlendirir ve toplumsal uyumu destekler.

Sağlıklı yaşam tarzı teşviki: Toplum merkezi olan mahallelerde genellikle spor tesisleri, parklar ve yürüyüş alanları gibi sağlıklı yaşam tarzını teşvik eden kaynaklar bulunur. İnsanların fiziksel aktivite yapmalarını, doğal ortamda zaman geçirmelerini ve sağlıklı alışkanlıklar edinmelerini destekler. Bu, obezite, hareketsizlik ve kronik hastalıklar gibi sağlık sorunlarının azaltılmasına yardımcı olur.

Bu nedenlerle, toplum merkezi olan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Erişilebilirlik, sosyal etkileşim, kapsayıcılık ve sağlıklı yaşam tarzı teşviki gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Toplum merkezi olan mahallelerin planlanması ve desteklenmesi, insanların sosyal, kültürel ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlar ve yaşam kalitesini artırır.

Selçuklu Belediyesi tarafından mümkün olduğunca tüm mahallelere toplum merkezleri yapılmaktadır. Özellikle son yıllarda yapılan projeler ile çok sayıda mahalle farklı özellikte toplum merkezlerine kavuşmuştur. 2021 yıl sonu itibariyle toplam 21 mahallede sosyal tesis, 23 tane havuz, stat, tenis kortu da dahil olmak üzere spor salonu, 18 mahallede emekliler lokali, 3 adet müze, 2 adet kongre merkezi ve 4 adet muhtelif kültür evi/macera parkı/trafik parkı ve un fabrikası halkın hizmetine sunulmuştur. Bu merkezlerde gençler, yaşlılar, çocuklar ve tüm Selçuklu halkı sosyalleşmekte, sağlıklı vakit geçirmekte, kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Böylece fiziksel ve mental açıdan daha sağlıklı bireylerin sayısının artması sağlanacaktır. Özellikle fiziksel hareketlilik sayesinde sedanter yaşam ve obeziteden kurtulma şansını yakalamış olacaklardır.

4.29. Dışlayıcı imarlı mahalleler

Dışlayıcı imarlı mahalleler, belirli sosyoekonomik grupları dışlamaya yönelik olarak planlanmış veya gelişmiş mahallelerdir. Bu mahallelerde, gelir düzeyi düşük olan veya dezavantajlı gruplara erişim zorluğu yaşanabilir. Dışlayıcı imar, konut, hizmetler, altyapı ve toplum kaynaklarına eşitsiz erişimi teşvik eder.

Şehir sağlığı açısından, dışlayıcı imarlı mahallelerin etkileri aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sosyal eşitsizlik ve ayrımcılık: Dışlayıcı imarlı mahalleler, sosyal eşitsizliği ve ayrımcılığı teşvik eder. Dezavantajlı grupların hizmetlere, iş olanaklarına, sağlık hizmetlerine ve diğer temel kaynaklara eşit olmayan erişimi vardır. Bu durum, toplumsal eşitsizlikleri pekiştirir ve sosyal dışlanma riskini artırır. Sosyal eşitsizlik, psikososyal sağlık sorunları, stres ve yetersiz sağlık sonuçlarıyla ilişkilidir.

Sağlık eşitsizliği: Dışlayıcı imarlı mahallelerde yaşayan insanlar, sağlık hizmetlerine ve sağlıklı yaşam kaynaklarına sınırlı erişime sahip olabilirler. Bu, sağlık eşitsizliğini artırır ve sağlık sonuçlarını olumsuz etkiler. Yetersiz sağlık hizmetlerine erişim, kronik hastalıkların kontrolünü zorlaştırabilir ve sağlıksız yaşam tarzı faktörlerinin yayılmasına yol açabilir.

Fiziksel çevre koşulları: Dışlayıcı imarlı mahalleler genellikle sağlıksız ve güvenli olmayan fiziksel çevre koşullarına sahip olabilir. Yetersiz altyapı, çevresel kirlilik, yetersiz yeşil alanlar ve düşük kaliteli konutlar, fiziksel sağlık üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir. İyi tasarlanmamış sokaklar, yaya yolları ve bisiklet yolları, fiziksel aktivite yapma olanaklarını kısıtlayabilir.

Toplumsal bağlar ve sosyal destek: Dışlayıcı imarlı mahallelerde, sosyal bağlar ve sosyal destek ağları zayıflayabilir. Dezavantajlı gruplar arasında sosyal izolasyon ve ayrımcılık artabilir. Sosyal destek eksikliği, psikososyal sağlık sorunları ve toplumsal uyum problemleri ile ilişkilidir.

Bu nedenlerle, dışlayıcı imarlı mahallelerin şehir sağlığı açısından olumsuz etkileri olabilir. Sosyal eşitsizlik, sağlık eşitsizliği, olumsuz fiziksel çevre koşulları ve zayıf sosyal bağlar, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dışlayıcı imar politikalarının gözden geçirilmesi,

kapsayıcı bir şehir ortamının oluşturulması ve sosyal adaletin sağlanması önemlidir. Dezavantajlı grupların erişimine ve katılımına odaklanan politikalar, toplumsal eşitsizlikleri azaltır, sağlık sonuçlarını iyileştirir ve toplumun genel sağlığını destekler.

Selçuklu kentinde dışlayıcı imarlı mahalleler bulunmamaktadır. Mahalleler arasında gelir düzeylerine göre farklılıklar olsa da düzensiz göçmen, mülteci, dezavantajlı grup veya gelir düzeyi düşük vatandaşlar için Selçuklu kent sınırları içerisinde herhangi bir kısıtlama ve dışlayıcı konut satış veya kiralama yönüyle resmi veya gayri resmi kural bulunmamaktadır. Selçuklu kenti her düzeyde vatandaşa açıktır.

4.30. Topluluğa ait varlıklara sahip mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının topluluğa ait varlıklara sahip olduğunu ifade eder. Bu varlıklar, parklar, yeşil alanlar, spor tesisleri, kütüphaneler, toplum merkezleri, sanat galerileri, kamusal alanlar ve diğer toplum hizmetlerini içerebilir.

Şehir sağlığı açısından, topluluğa ait varlıklar bulunduran mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam: Topluluğa ait varlıklar, insanların fiziksel aktivite yapmalarını teşvik eder. Parklar, spor sahaları ve yeşil alanlar, insanların açık havada egzersiz yapma fırsatları sunar. Sağlıklı yaşamı teşvik etmek, obezite, kalp hastalıkları ve diğer kronik hastalıkların önlenmesinde önemlidir.

Sosyal bağlar ve toplumsal destek: Topluluğa ait varlıklar, insanları bir araya getirir, sosyal bağları güçlendirir ve toplumsal destek ağlarını oluşturur. Kütüphaneler, toplum merkezleri ve sanat galerileri gibi mekanlar, insanları bir araya getiren etkinliklere ev sahipliği yapar. Bu, sosyal izolasyonu azaltır, psikososyal sağlığı iyileştirir ve toplum dayanışmasını artırır.

Çevresel sağlık ve sürdürülebilirlik: Topluluğa ait varlıklar genellikle çevresel sağlık ve sürdürülebilirlik için önemli bir role sahiptir. Yeşil alanlar ve parklar, doğal yaşam alanlarına ve biyoçeşitliliğe katkıda bulunur. Ağaçlandırma ve yeşil alanlar, hava kalitesini iyileştirir ve termal konforu artırır. Bu da fiziksel ve zihinsel sağlık üzerinde olumlu etkilere sahiptir.

Kültürel ve eğitim fırsatları: Topluluğa ait varlıklar, kültürel ve eğitim fırsatları sunar. Sanat galerileri, tiyatrolar, kütüphaneler ve toplum merkezleri, insanların sanatsal ve entelektüel ilgilerini geliştirmelerine olanak sağlar. Bu, kişisel gelişimi destekler, yaratıcılığı teşvik eder ve toplumun kültürel zenginliğini artırır.

Bu nedenlerle, topluluğa ait varlıklar bulunduran mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahiptir. Fiziksel aktivite teşviki, sosyal bağlar ve toplumsal destek, çevresel sağlık ve sürdürülebilirlik, kültürel ve eğitim fırsatları gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Topluluğa ait varlıkların planlanması, sürdürülmesi ve korunması, sağlıklı ve aktif bir toplumun oluşumunu destekler ve yaşam kalitesini artırır.

Yukarıda ifade edilen maddelerde olduğu gibi Selçuklu kentinde topluluğa ait varlıkların olmadığı mahalle yoktur, dolayısıyla topluluğa ait varlıklara sahip mahalle yüzdesi %100'dür.

4.31. Besleyici okulların yüzdesi

Bir okulun mezunlarının belli bir okul veya kolejde eğitimlerine devam etmeleri veya belirli bir mesleğe yönelmelerini kolaylaştıran okulların toplam okullar içindeki oranını ifade eder. Bu, besleyici okulun öğrencilerinin daha ileri eğitim veya mesleki hedeflere yönlendirilmesini kastettiğinden eğitim için tercih edilebilirliği gösterir.

Şehir sağlığı açısından, besleyici okulların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Eğitim kalitesi ve fırsat eşitliği: Besleyici okullar, yüksek eğitim kalitesine sahip okullar veya kolejlerle bağlantı kurarak öğrencilere daha iyi eğitim fırsatları sunar. Bu, öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmelerini, akademik başarılarını artırmalarını ve kariyerlerinde ilerlemelerini sağlar. Fırsat eşitliği, her öğrencinin yeteneklerine ve potansiyeline göre ileri eğitim veya mesleki yolları takip edebilmesini sağlamak için önemlidir.

Mesleki gelişim ve istihdam fırsatları: Besleyici okullar, öğrencileri belirli bir meslek veya kariyer yoluna yönlendirebilir. Bu, öğrencilerin mesleki gelişimlerini destekler, belirli becerilere sahip olmalarını sağlar ve istihdam fırsatlarını artırır. Mesleki yönlendirmeler, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun kariyer seçeneklerini keşfetmelerine yardımcı olur.

Toplumsal kalkınma ve refah: Besleyici okullar, toplumun genel kalkınmasına ve refahına katkıda bulunabilir. Öğrencilerin daha yüksek eğitim kurumlarında veya belirli mesleklerde başarılı olmaları, insan kaynağının gelişimine ve toplumsal refahın artmasına katkıda bulunur. Bu, iş gücü piyasasının kalitesini artırır, ekonomik büyümeyi destekler ve toplumun genel sağlık ve refahını olumlu yönde etkiler.

Uzun vadeli etkiler: Besleyici okulların yüzdesi, uzun vadeli etkileri değerlendirmek için de önemlidir. Öğrencilerin daha ileri eğitim veya mesleki kariyerlerde başarılı olmaları, gelecek nesillerin potansiyelini artırır. Nitelikli ve yetenekli iş gücünün oluşumu, sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınmayı destekler.

Bu nedenlerle, besleyici okulların yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Eğitim kalitesi, fırsat eşitliği, mesleki gelişim, toplumsal kalkınma ve refah gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Besleyici okulların teşvik edilmesi ve desteklenmesi, öğrencilerin ileri eğitim veya mesleki hedeflere yönlendirilmesini sağlar, toplumun eğitim düzeyini yükseltir ve sağlık ve refah açısından olumlu sonuçlar doğurur.

Selçuklu kentinde kamuya ait okul sayısı 195 olup özel okullar ile birlikte 200'ün üzerinde okul bulunmaktadır. Bu okulların büyük bölümü ilköğretim okulu, buna yakın oranda ortaöğretim okulu ve meslek okullarıdır. Okulların tamamında öğrencilerin beslenmelerini sağlayan okul kantinleri bulunmaktadır. Tüm okulların sağlık, beslenme ve temizlik hizmetleri Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından kontrol edilmektedir. Son yıllarda alınan kararlar ile okul kantinlerinde sağlıksız ürünlerin satılması yasaklanmıştır. Dolayısıyla okul kantinlerinde öğrencilere hitap eden gıdalar bulunmakta, özel okullara ait yemekhane ve kantinlerde ise oldukça geniş bir ürün yelpazesi bulunmaktadır. Bazı kamu okullarında kantin haricinde öğle yemekleri verilmektedir. Okulların bir bölümünde yatılı kısım bulunmakta ve bu nedenle öğrencilere üç öğün sağlıklı yemekler sağlanmaktadır. Selçuklu Belediyesi, eğitime ve bilime oldukça önem vermekte ve okullar her yönden desteklenmektedir. Temizlik, spor alanları, yeşil alan ve kültürel alan imkanlarının artırılması yanı sıra öğrencilere burs verilmesi, çeşitli geziler düzenlenmesi, etkinlik ve yarışmalara katılmaları sağlanmaktadır. Öğrencilere sağlanan burslar, yardımlar ve etkinlik ödülleri ile öğrencilerin sağlıklı beslenmelerine katkı sağlanmaktadır.

4.32. Devlet okulu olan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının devlet okullarına ev sahipliği yaptığını ifade eder. Devlet okulları, hükümet tarafından finanse edilen ve yönetilen eğitim kurumlarıdır.

Şehir sağlığı açısından, devlet okulu olan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Eğitim erişimi ve fırsat eşitliği: Devlet okulu olan mahalleler, öğrencilere eğitim hizmetlerine erişim sağlar ve fırsat eşitliği sunar. Devlet okulları, çeşitli sosyoekonomik gruplardan öğrencilere eğitim imkanı sunar ve her öğrencinin eğitim hakkına erişimini sağlamayı hedefler. Bu, toplumda eğitim fırsatlarının daha adil bir şekilde dağılımını teşvik eder.

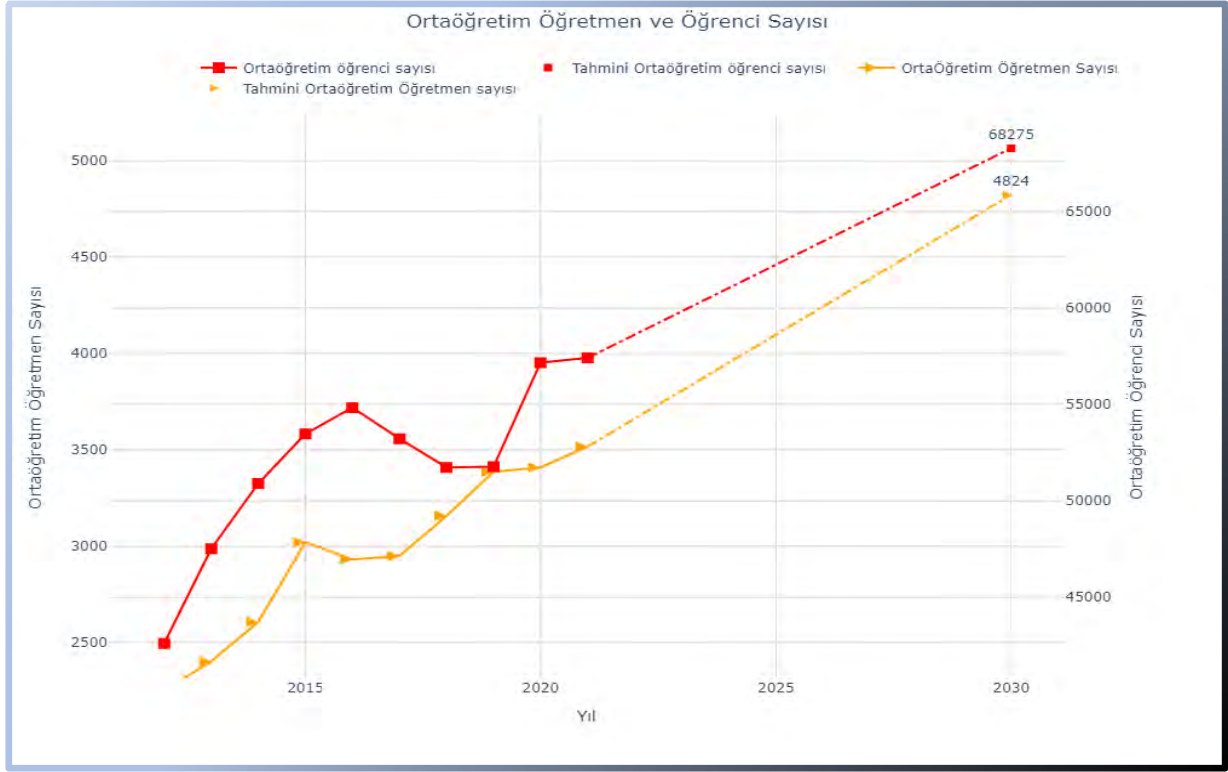
Toplumsal bağlar ve kapsayıcılık: Devlet okulu olan mahalleler, çeşitli toplum gruplarını bir araya getirir ve kapsayıcı bir ortam sağlar. Öğrenciler, farklı etnik kökenlere, sosyoekonomik durumlara ve kültürel geçmişlere sahip olanlarla birlikte eğitim alma fırsatına sahiptir. Bu, toplumsal bağları güçlendirir, sosyal uyumu teşvik eder ve kültürel çeşitliliği değerlendirir.

Kamusal kaynaklar ve hizmetlere erişim: Devlet okulu olan mahalleler, genellikle diğer kamusal kaynaklara ve hizmetlere de erişimi kolaylaştırır. Bu, kütüphanelere, parklara, spor tesislerine, sağlık merkezlerine ve diğer toplum hizmetlerine erişimi artırır. Kamusal kaynaklara ve hizmetlere erişim, toplumun genel sağlık, refah ve yaşam kalitesini iyileştirir.

Eğitim kalitesi ve öğrenci başarısı: Devlet okulları, nitelikli öğretmenlerin istihdam edildiği, iyi bir müfredatın takip edildiği ve öğrenci başarısını teşvik eden bir ortamı sağlamayı hedefler. Eğitim kalitesi, öğrencilerin akademik başarısı ve becerilerinin gelişimi için önemlidir. İyi bir eğitim, bireylerin kişisel ve mesleki gelişimlerini destekler ve toplumun genel sağlık ve refahını artırır.

Bu nedenlerle, devlet okulu olan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Eğitim erişimi, toplumsal bağlar ve kapsayıcılık, kamusal kaynaklara erişim, eğitim kalitesi ve öğrenci başarısı gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Devlet okullarının desteklenmesi ve geliştirilmesi, eğitim fırsatlarının eşit dağılımını sağlar, toplumun eğitim düzeyini yükseltir ve sağlık ve refah açısından olumlu sonuçlar doğurur.

Kentimizde toplam 195 kamu okulu bulunmaktadır. Büyükşehir yasası ile birlikte kırsal kesimdeki köyler de mahalle statüsüne geçti. Buna karşın kentimizin tüm mahallelerinde ilköğretim veya ortaöğretim okulları bulunmaktadır. Kamu okulu bulunan mahalle oranı %100 olup kentimiz çocuk ve gençlerin eğitimi yönüyle bir eksiklik bulunmamaktadır.

Şekil 2. Ortaöğretim Öğretmen ve Öğrenci Sayısı

4.33. Toplum gönüllülerinin yüzdesi

Belediyeler, toplum gönüllülerinin önemini takdir etmeli ve onların katkılarını değerlendirmelidir. Toplum gönüllüleri, belirli bir amacı gerçekleştirmek veya bir sorunu çözmek için zamanlarını ve enerjilerini özveriyle harcayan bireylerdir. Belediyeler için toplum gönüllülerinin önemi büyüktür ve birçok alanda faydalar sağlar.

İlk olarak, toplum gönüllüleri belediyelerin hizmetlerini destekler. Çeşitli projelerde, etkinliklerde veya kampanyalarda gönüllü olarak yer alarak, belediyelerin kaynaklarını daha etkin ve verimli kullanmalarına yardımcı olurlar. Park düzenlemeleri, temizlik kampanyaları, sosyal yardım projeleri gibi birçok alanda toplum gönüllüleri aktif rol oynar ve belediyelerin hizmetlerinin yaygınlaşmasına katkı sağlar.

İkinci olarak, toplum gönüllüleri toplum bağlarını güçlendirir. Belediyeler, toplumun farklı kesimlerinden gelen gönüllülerin bir araya gelmesini sağlayarak, toplumsal dayanışma ve işbirliği kültürünün gelişmesine yardımcı olurlar. Gönüllüler, birlikte çalışarak sorunlara çözüm bulurken, aynı zamanda birbirleriyle iletişim kurar, deneyimlerini paylaşır ve sosyal ilişkileri güçlendirir.

Üçüncü olarak, toplum gönüllüleri toplumun ihtiyaçlarına duyarlılık sağlar. Belediyeler, toplumun gerçek ihtiyaçlarını belirlemek ve hizmetlerini bu ihtiyaçlara uygun olarak düzenlemek için gönüllülerden gelen geri bildirimlere güvenir. Gönüllüler, yerel halkın ihtiyaçlarını daha iyi anlamak ve çözümler sunmak için önemli bir kaynaktır. Böylece, belediyeler daha etkin politikalar ve programlar oluşturarak toplumun refahını artırabilir.

Son olarak, toplum gönüllüleri belediyelerin sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlar. Çevre projeleri, enerji tasarrufu kampanyaları, geri dönüşüm programları gibi sürdürülebilirlikle ilgili faaliyetlerde gönüllü olarak yer alan bireyler, belediyelerin çevre dostu politikalarını destekler ve toplumun çevre bilincini artırır.

Sonuç olarak, toplum gönüllülerinin belediyeler için büyük önemi vardır. Onların katkıları, hizmetlerin güçlendirilmesi, toplum bağlarının kuvvetlenmesi, ihtiyaçların doğru tespiti ve sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılması açısından büyük değer taşır. Belediyeler, toplum gönüllülerini teşvik ederek ve destekleyerek daha güçlü ve katılımcı bir toplum oluşturma yolunda önemli adımlar atabilir.

Selçuklu kentinde oldukça fazla gönüllülerin katıldığı etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Özellikle yardımlaşma dernekleri çatısı altında çok sayıda gönüllü hareketi bulunmaktadır. Gençlerin eğitimleri için verilen burslardan, ihtiyacı olan ailelerin yardımına; evlenecek gençlere verilecek düşün yardımından göçmenlere yapılan yardımlara kadar çok sayıda dernek ve gönüllü kuruluşları faaliyet göstermektedir. İçişleri Bakanlığı verilerine göre İç Anadolu Bölgesine ait dernek sayısı %20 civarındadır. Konya, zengin kültürü ve tarihi geçmişi ile çok sayıda gönüllü derneğine ev sahipliği yapmaktadır. Son yıllarda Selçuklu Belediyesi öncülüğünde gönüllü hareketleri desteklenmekte ve beraber etkinlikler düzenlenmektedir. Özellikle, çevre ve sürdürülebilirlik alanında çevre gönüllüleri atık toplama, atık kumbara projesi, fidan dikme gibi etkinlikler ile gündeme gelmektedir. Selçuklu Belediyesi Türkiye’de ilk Çevre Sıfır Atık meclisini kuran belediye olarak kayıtlara geçmiştir.

Sağlıklı Şehir Hedefi 4: Halkın kendi hayatı, sağlığı ve refahını etkileyen kararlara katılımı ve bu kararlar üzerinde etkisi

4.34. Konut kooperatifi olan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının konut kooperatiflerine sahip olduğunu ifade eder. Konut kooperatifleri, üyelerinin ortak sahipliği ve yönetimi altında olan konut birimlerini içeren örgütlenmelerdir. Türkiye’de genellikle konut yapım kooperatifi şeklinde kurulmakta ve konutlar yapıldıktan sonra feshedilerek site-apartman yönetimi kurulmaktadır. Bu sebeple bu oran öncelikle yeni yapılaşmanın olduğu mahallelerin varlığına ilişkin fikir vermektedir.

Şehir sağlığı açısından, konut kooperatifi olan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Toplumsal bağlar ve dayanışma: Konut kooperatifleri, üyeler arasında güçlü bir toplumsal bağ oluşturur. Üyeler, ortak sorumluluk ve karar alma süreçlerine katılır ve birbirleriyle dayanışma içinde olurlar. Bu, sosyal destek ağlarının oluşmasını teşvik eder, toplumun güçlendirilmesine katkıda bulunur ve bireylerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar.

Katılım ve demokrasi: Konut kooperatifleri, üyelerin aktif katılımını teşvik eder ve demokratik yönetim modelini benimser. Üyeler, karar alma süreçlerine katılma ve konut kooperatifinin işleyişine etki etme fırsatına sahiptir. Bu, toplum üyelerinin kontrol duygusunu artırır, kendilerini değerli hissetmelerini sağlar ve kararların toplumun ihtiyaçlarına uygun şekilde alınmasını sağlar.

Ekonomik sürdürülebilirlik ve maliyet etkinliği: Konut kooperatifleri, ekonomik sürdürülebilirlik ve maliyet etkinliği sağlayabilir. Üyeler, konut birimlerinin mülkiyetine ortak olarak sahip oldukları için konut maliyetlerini paylaşırlar. Bu, uygun fiyatlı konut seçenekleri sunabilir ve üyelerin konut masraflarını düşük tutabilir. Ekonomik olarak istikrarlı bir konut ortamı, insanların sağlıklı yaşam standartlarına erişmelerini ve diğer temel ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlar.

Çevresel sürdürülebilirlik: Konut kooperatifleri, çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine odaklanabilir. Enerji verimliliği, atık yönetimi ve yeşil alanların korunması gibi uygulamalarla

çevresel etkileri azaltabilirler. Bu, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre oluşturur, doğal kaynakları korur ve iklim değişikliğiyle mücadeleye katkıda bulunur.

Bu nedenlerle, konut kooperatifi olan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Toplumsal bağlar, katılım ve demokrasi, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Konut kooperatiflerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi, toplumun güçlenmesini, sosyal destek ağlarının oluşmasını ve sürdürülebilir bir çevrenin korunmasını sağlar.

Selçuklu kentinde konut yapımı gerek özel müteahhit firmaları tarafından gerekse konut kooperatifleri tarafından yapılmaktadır. 2023 yılı itibarıyla halen devam eden 21 konut projesi bulunmaktadır. Kurulan/kapanan şirket ve kooperatif istatistikleri incelendiğinde 2022 yılı Ocak ayında 6, 2023 yılı Ocak ayında ise 11 kooperatif kurulduğu görülmektedir. İncelenen projelere göre Selçuklu kentinde konut kooperatifi olan mahalle oranının %20'yi geçtiği izlenmiştir. Özellikle yeni imara açılan mahallelerde konut üretimi daha hızlı oranda ilerlemektedir.

4.35. Gönüllü sektör kuruluşlarının sayısı

Bir şehirdeki gönüllü organizasyonların veya sivil toplum kuruluşlarının toplam sayısını ifade eder. Bu kuruluşlar, topluma hizmet etmek, belirli ihtiyaçları karşılamak veya sosyal değişimi teşvik etmek amacıyla gönüllü çalışanlarla faaliyet gösterirler.

Şehir sağlığı açısından, gönüllü sektör kuruluşlarının sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Toplum katılımı ve güçlendirme: Gönüllü sektör kuruluşları, toplumun aktif katılımını teşvik eder ve toplumun güçlenmesine katkıda bulunur. Bu kuruluşlar, insanları gönüllü çalışmaya teşvik eder, sorunlara çözüm üretir ve toplumun kendi ihtiyaçlarını tanımlamasına ve karşılamasına yardımcı olur. Toplum katılımı, bireylerin kendi sağlık ve refahlarını etkileyen kararlara katılmasını sağlar.

Hizmetlerin çeşitliliği ve tamamlayıcılığı: Gönüllü sektör kuruluşları, çeşitli alanlarda hizmetler sunar ve kamusal hizmetlerle tamamlayıcı rol oynar. Sağlık hizmetleri, eğitim, çevre koruma, sosyal yardım, kriz yönetimi gibi birçok alanda faaliyet gösterirler. Bu, hizmetlerin

çeşitliliğini artırır, ihtiyaçları karşılamada daha esnek ve özelleştirilmiş çözümler sunar ve toplumun genel sağlık ve refahını destekler.

İnovasyon ve sosyal yenilikçilik: Gönüllü sektör kuruluşları, inovatif projeler geliştirme ve sosyal yenilikçiliği teşvik etme potansiyeline sahiptir. Bu kuruluşlar, toplumun karşılaştığı sorunları çözmek için yenilikçi yaklaşımlar sunar, toplumun ihtiyaçlarına hızlı ve esnek şekilde yanıt verir ve toplumda pozitif değişimi teşvik eder.

Toplumsal dayanışma ve sosyal adalet: Gönüllü sektör kuruluşları, toplumsal dayanışmayı ve sosyal adaleti güçlendirir. Bu kuruluşlar, dezavantajlı gruplara destek sağlar, eşitsizliklerle mücadele eder, toplumsal sorunların farkındalığını artırır ve adil bir toplum oluşumunu destekler. Toplumsal dayanışma ve sosyal adalet, toplumun sağlık ve refahını etkileyen faktörler arasında önemlidir.

Bu nedenlerle, gönüllü sektör kuruluşlarının sayısı, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Toplum katılımı, hizmet çeşitliliği, inovasyon ve sosyal yenilikçilik, toplumsal dayanışma ve sosyal adalet gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Gönüllü sektör kuruluşlarının desteklenmesi, teşvik edilmesi ve işbirliği yapılması, toplumun güçlenmesini, ihtiyaçların karşılanmasını ve sosyal refahın artırılmasını sağlar.

Sivil Toplum Kuruluşları, dernekler ve gönüllü birlikleri kentin en önemli inisiyatifleridir. Halkın yaşamına yön veren en önemli hareketler ve etkinlikler bu oluşumlardan gelmektedir. Konya Sivil Toplum Kuruluşları konseyi ilk olarak 1985 yılında kurulmuş olup, günümüze kadar tüm oluşumları kendi çatısı altında toplamayı başarmıştır. 2022 yılı itibarıyla konseye üye toplam 185 gönüllü sektör kuruluşu bulunmaktadır. Acil hastalara yardım vakfından gençlik derneklerine; eğitim ve yardımlaşma vakıflarından enerji birlik sendikalarına kadar çok farklı alanlarda faaliyet gösteren gönüllü sektör oluşumları bulunmaktadır.

4.36. Kentsel sorunları belirlemeye çalışan halkla toplantıların yüzdesi

"Kentsel sorunları belirlemeye çalışan halk toplantılarının yüzdesi", bir şehirde düzenlenen halk toplantılarının veya katılımcı planlama süreçlerinin toplam halk toplantılarına oranını ifade eder. Bu toplantılar, şehir sakinlerinin görüşlerini paylaşmaları, ihtiyaçları ve endişeleri dile getirmeleri ve kentsel sorunları belirlemeye çalışmaları için bir platform sağlar.

Şehir sağığı açısından, kentsel sorunları belirlemeye çalışan halk toplantılarının yüzdesi aşğıdaki şekillerde değeriendirilebilir:

Katılımcılık ve şeffaflık: Halk toplantıları, toplumun karar alma süreçlerine doğrudan katılımını teşvik eder. Şehir sakinleri, kentsel sorunları belirlemek ve çözüm önerileri sunmak için bir araya gelir. Bu, toplumun kararlara etki etme fırsatını artırır, şeffaflığı teşvik eder ve toplumun güvenini kazanır.

İhtiyaçların ve endişelerin anlaşılması: Halk toplantıları, şehir sakinlerinin ihtiyaçlarını, endişelerini ve beklentilerini yetkililere iletebilmelerini sağlar. Bu toplantılar, şehirdeki sorunları belirleme ve önceliklendirme sürecinde önemli bir rol oynar. Şehir sakinlerinin gerçek ihtiyaçları ve endişeleri göz önüne alındığında, daha etkili ve uygun çözümler üretmek mümkün olur.

Şehir planlamasında ve politika oluşturmada etkili olma: Halk toplantıları, şehir planlaması ve politika oluşturma süreçlerine katılımı teşvik eder. Şehir sakinleri, kentsel alanların tasarımında, altyapı projelerinde, ulaşım planlamasında ve diğer önemli kararlarda söz sahibi olabilir. Bu, toplumun ihtiyaçlarının ve tercihlerinin dikkate alındığı daha kapsayıcı ve sürdürülebilir kentsel çevrelerin oluşturulmasına katkıda bulunur.

Toplumsal dayanışma ve işbirliği: Halk toplantıları, toplumun ortak bir amaç etrafında bir araya gelmesini ve işbirliği yapmasını teşvik eder. Şehir sakinleri, kentsel sorunların çözümü için birlikte çalışabilir, ortak hedeflere yönelik projeler geliştirebilir ve toplumsal dayanışma ruhunu pekiştirebilir. Bu, sağlıklı bir toplumun oluşumunu destekler ve toplumun genel refahını artırır.

Bu nedenlerle, kentsel sorunları belirlemeye çalışan halk toplantılarının yüzdesi, şehir sağığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Katılımcılık, şeffaflık, ihtiyaçların ve endişelerin anlaşılması, şehir planlamasında etkili olma, toplumsal dayanışma ve işbirliği gibi faktörler, değeriendirmenin bir parçasını oluşturur. Halk toplantılarının düzenlenmesi, katılımın teşvik edilmesi ve toplumun karar alma süreçlerine aktif olarak dahil edilmesi, daha kapsayıcı, adil ve sağlıklı bir şehir ortamının oluşumunu destekler.

Selçuklu kentinde Belediye tarafından halk buluşmaları gelenek haline gelmiştir. Her fikrin önemli olduğunun altı çizilen buluşmalarda “halk günü” etkinliklerinde farklı meslek gruplarından veya etkinlik bazlı toplantılar yapılmaktadır. Spor federasyonları, ulaştırma temsilcileri, müteahhitler veya mahalle gençlik temsilcileri ile bir araya gelinerek daha gelişmiş ve daha güzel bir Selçuklu için fikirler dinlenmektedir. Ayrıca Cuma buluşmaları adı altında her hafta farklı bir meslek sitesi, küçük sanayi sitesi, özel sanayi sitesi, belirli üretici kümelenme merkezleri gibi kentin gelişimine, istihdamına ve ekonomisine yön veren gruplar ile bir araya gelinerek kentin sorunları dinlenmektedir. Bir yıl içerisinde bu şekilde 70’in üzerinde toplantı yapılmıştır.

4.37. Müdahalelerin öncesini, sırasını ve sonrasını kapsayan halkla toplantıların yüzdesi

"Müdahalelerin öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan halkla toplantıların yüzdesi", bir şehirde gerçekleştirilen müdahaleler veya projelerle ilgili halkla toplantıların toplam halkla toplantılarına oranını ifade eder. Bu toplantılar, müdahalenin planlama aşamasında, uygulanması sırasında ve sonrasında halkın görüşlerini almak, bilgilendirmek ve etkileşim sağlamak amacıyla düzenlenir.

Şehir sağlığı açısından, müdahalelerin öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan halkla toplantıların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Katılımcılık ve şeffaflık: Müdahalelerin öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan halkla toplantılar, toplumun karar alma süreçlerine ve müdahalelere etkin katılımını teşvik eder. Bu toplantılar, halkın müdahaleyle ilgili bilgi edinmesini, görüşlerini paylaşmasını ve karar süreçlerine dahil olmasını sağlar. Şehir sakinlerinin müdahalelerle ilgili bilgilendirilmesi, şeffaflığı artırır ve toplumun güvenini kazanır.

Halkın ihtiyaçlarına uygunluk: Halkla toplantılar, müdahalelerin hedeflerinin ve çıktılarının halkın ihtiyaçlarına uygun olmasını sağlar. Toplumun müdahaleye ilişkin önceliklerini, endişelerini ve taleplerini belirlemek için bir platform sağlar. Bu, müdahalenin planlama sürecinde ve uygulanmasında toplumun ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasını sağlar ve müdahalelerin toplumun sağlık ve refahını iyileştirmesini hedefler.

İşbirliği ve ortaklık: Halkla toplantılar, müdahalelerin toplum tarafından benimsenmesini, işbirliği ve ortaklık ruhunu teşvik eder. Toplumun müdahaleye aktif olarak katılması, toplumsal dayanışmayı pekiştirir, toplumun müdahaledeki rolünü güçlendirir ve projenin başarısını artırır. Halkın müdahaleye sahiplenmesi ve sürecin bir paydaşı olarak kabul edilmesi, toplum sağlığını olumlu yönde etkileyebilir.

Sürdürülebilirlik ve uzun vadeli etki: Müdahalelerin öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan halkla toplantılar, sürdürülebilirliği ve uzun vadeli etkiyi sağlama potansiyeline sahiptir. Toplumun müdahaleye katılımı, proje sürecinin sürdürülebilirliğini artırır ve projenin toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya devam etmesini sağlar. Halkın geri bildirimleri ve deneyimleri, gelecekteki müdahalelerin planlanması ve iyileştirilmesi için değerli bir kaynak olabilir.

Bu nedenlerle, müdahalelerin öncesi, sırası ve sonrasını kapsayan halkla toplantılarının yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Katılımcılık, şeffaflık, halkın ihtiyaçlarına uygunluk, işbirliği ve ortaklık, sürdürülebilirlik ve uzun vadeli etki gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Müdahalelerin planlama ve uygulama sürecinde halkın aktif katılımı, toplumun sağlık ve refahını artırır ve daha kapsayıcı ve sürdürülebilir bir şehir ortamının oluşumunu destekler.

Halkın her kesiminden gelen temsilciler ile yapılan toplantılarda veya Kent Konseyi toplantılarında uygulanacak projeler öncesinde ve proje uygulandıktan sonra geribildirim almak amaçlı toplantılar yapılmaktadır. Bu toplantıların sayısı 2021 yılı itibarıyla bir yılda 268 olup hedeflenen sayının üzerine çıkılarak %116 oranında hedef gerçekleştirilmiştir. Selçuklu Belediyesi tüm yapılan çalışmalar ve projelerin öncesi, esnasında ve sonrasında kullanıcılar ile paylaşılmasına ve şeffaflığa oldukça önem vermektedir.

4.38. Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantıların yüzdesi

"Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantılarının yüzdesi", bir şehirde düzenlenen halkla toplantıların ne kadarının yeterince temsil edilmeyen grupları (örneğin, dezavantajlı gruplar, azınlıklar, düşük gelirli bireyler, engelliler, göçmenler vb.) hedef aldığını ifade eder. Bu toplantılar, toplumun genelinden farklı ihtiyaçlara sahip olan ve geleneksel olarak daha az temsil edilen grupların görüşlerini almak ve katılımını sağlamak amacıyla düzenlenir.

Şehir sağığı açısından, yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantılarının yüzdesi aşğıdaki şekillerde değeriendirilebilir:

Katılımın eşitliğı ve fırsat eşitliğı: Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantıları düzenlemek, katılımın eşitliğı ve fırsat eşitliğini teşvik eder. Bu toplantılar, dezavantajlı gruplara, azınlıklara veya düşük gelirli bireylere daha fazla fırsat sunar, görüşlerini duymak ve karar süreçlerine katılmak için bir platform sağlar. Bu, katılımın adaletli bir şekilde dağılımını destekler ve toplumsal eşitsizlikleri azaltır.

Kapsayıcılık ve çeşitlilik: Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantıları düzenlemek, kapsayıcılığı ve çeşitliliğı teşvik eder. Bu toplantılar, farklı etnik kökenlere, kültürel geçmişlere, dil becerilerine, engellilik durumlarına ve diğer özelliklere sahip bireylerin katılımını sağlar. Bu, toplumun çeşitliliğini yansıtan bir karar alma sürecinin oluşmasına yardımcı olur ve herkesin görüşlerini ifade etme ve duyma fırsatına sahip olduğunu gösterir.

Empati ve ihtiyaçların anlaşılması: Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantıları düzenlemek, bu grupların ihtiyaçlarını ve endişelerini anlamak için bir fırsat sunar. Bu toplantılar, dezavantajlı grupların karşılaştığı zorlukları, önceliklerini ve çözüm önerilerini paylaşmalarını sağlar. Bu, toplumun gerçek ihtiyaçlarını daha iyi anlamayı ve müdahalelerin bu ihtiyaçlara uygun şekilde tasarlanmasını sağlar.

Toplumsal adalet ve sağılık eşitliğı: Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantıları düzenlemek, toplumsal adaleti ve sağılık eşitliğini teşvik eder. Dezavantajlı grupların görüşlerinin ve ihtiyaçlarının duyulması, bu grupların yaşam koşullarını iyileştirmeyi ve sağılık hizmetlerine erişimlerini artırmayı hedefleyen müdahaleleri destekler. Bu, sağılık eşitsizliklerinin azaltılmasına, daha adil bir şehir ortamının oluşmasına ve toplumun genel sağılık ve refahının artmasına katkıda bulunur.

Bu nedenlerle, yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantılarının yüzdesi, şehir sağığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Katılımın eşitliğı, kapsayıcılık, empati ve ihtiyaçların anlaşılması, toplumsal adalet ve sağılık eşitliğı gibi faktörler, değeriendirmenin bir parçasını oluşturur. Yeterince temsil edilmeyen grupları hedefleyen halkla toplantılarının düzenlenmesi, bu grupların katılımını artırır, ihtiyaçlarına yanıt veren müdahaleleri teşvik eder ve toplumun genel sağılık ve refahını iyileştirir.

Selçuklu kenti, tarihten gelen hoşgörü iklimini devam ettiren ve bu amaç için oldukça fazla çalışmalar yapılan bir kent olmanın gururunu yaşamaktadır. Selçuklu Belediyesi tarafından özellikle temsiliyeti az olan gruplara yönelik projelere özellikle öncelik vermektedir. Bu gruplar içerisinde engelli gruplar, dezavantajlı gruplar, göçmeler ve düşük gelirli kişiler ile ilgili özellikle çalışmalara öncelik verilmektedir. 2022 yılsonu faaliyet raporunda engelli gruplara yönelik yaşamı kolaylaştırıcı projeler yer verilmiştir. Kurumsal binalarda mobilizasyon kolaylığı, kent içi kaldırımlarda yol belirteçleri, toplu ulaşım araçlarında iniş-biniş kolaylıkları sağlanmış olup engelli tretuvar talebi, engelli aracı, engelli evde bakımı, sesli kitap uygulaması gibi hizmetler %100 oranında yerine getirilmiştir. Yaşlı ve düşkün kimselere yönelik evde bakım, sağlık kuruluşlarına nakil, yemek ve gıda desteği gibi hizmetler yerine getirilmiştir. Dezavantajlı gruplara yönelik merkezlerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Ayrıca, Selçuklu kentinde daha yüksek oranda Suriye'den gelen düzensiz göçmenler olmak üzere çok sayıda göçmen barınmaktadır. Bunların birçok ihtiyacı Belediye tarafından karşılanmaktadır. İlçe Göç İdaresi ile bağlantılı bir şekilde gıda, temizlik, giyim, meslek edinme gibi başlıklarda yardımlar yapılmaktadır. Zaman zaman yapılan mahalle buluşmalarında ayrıca göçmen sorunları da dile getirilmektedir. Suriyeli yetim çocuklar için Selçuklu kentindeki Kelebekler Vadisi, Bilim Merkezi veya çeşitli parklara geziler düzenlenmektedir. Yeterince temsil edilmeyen gruplar arasında şehit aileleri de bulunmaktadır ve bu değerli aileler hiçbir etkinlikte unutulmamaktadırlar. Vatan uğrunda şehit olan gençlerin aileleri ile zaman zaman bir araya gelinerek sorunları dinlenmekte, birçok etkinliğe davet edilmektedirler.

4.39. Sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evlerin yüzdesi

Bir şehirdeki kiralananabilir konutların ne kadarının sübvansiyonlu veya düşük fiyatlı kiralama programları aracılığıyla kiralandığını ifade eder. Bu tür programlar, düşük gelirli bireylere veya dezavantajlı gruplara uygun fiyatlı konut sağlamak amacıyla devlet veya yerel ynetimler tarafından uygulanır.

Şehir sağlığı açısından, sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evlerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ekonomik eşitsizlik ve sosyal adalet: Sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evler, düşük gelirli bireyler veya dezavantajlı gruplar için uygun fiyatlı konut seçenekleri sunar. Bu, ekonomik eşitsizlikleri azaltır ve sosyal adaleti teşvik eder. Konut maliyetlerinin makul bir

seviyede tutulması, düşük gelirli bireylerin barınma ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur ve daha iyi yaşam koşullarına erişimlerini sağlar.

Konut güvencesi ve istikrarı: Sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evler, konut güvencesi sağlar ve konut istikrarını artırır. Düşük gelirli bireylerin veya dezavantajlı grupların uygun fiyatlı konutlara erişimi olduğunda, ev sahipleri tarafından yer değiştirmeleri veya konut maliyetlerinin artması gibi sorunlarla daha az karşılaşır. Konut güvencesi, insanların sağlıklı bir yaşam sürdürmelerine ve diğer temel ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur.

Sosyal entegrasyon ve toplumsal bağlar: Sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evler, dezavantajlı grupların topluma entegre olmasını teşvik eder. Bu gruplar, daha uygun fiyatlı konutlarda yaşama fırsatına sahip olduklarında, sosyal ve ekonomik olarak daha kapsayıcı bir çevrede yer alır. Bu, toplumsal bağları güçlendirir, sosyal izolasyonu azaltır ve toplumun genel refahını artırır.

Barınma sağlığı ve yaşam kalitesi: Sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evler, sağlıklı barınma koşullarını teşvik eder ve yaşam kalitesini artırır. Bu tür konutların sağlam ve güvenli olması, temel hijyen ve sağlık gereksinimlerini karşılamaya uygun olması önemlidir. Sağlıklı barınma, fiziksel ve ruhsal sağlığın korunmasına katkıda bulunur ve toplumun genel sağlık durumunu iyileştirir.

Bu nedenlerle, sübvansiyonlu fiyat üzerinden kiralanan evlerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Ekonomik eşitsizlikleri azaltma, konut güvencesi ve istikrarı sağlama, sosyal entegrasyonu teşvik etme, barınma sağlığını iyileştirme gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Sübvansiyonlu konut programlarının desteklenmesi ve geliştirilmesi, düşük gelirli bireylerin ve dezavantajlı grupların konut ihtiyaçlarını karşılamalarını ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini sağlar.

Selçuklu Belediyesi tarafından sübvansiyonlu fiyat üzerinden ev kiralama desteği bulunmamaktadır. Düşük gelirliyi ev sahibi yapmak amacıyla kamu kurumu olan TOKİ tarafından hemen hemen her ilçede projeler yerine getirilmektedir. Selçuklu kentinde çok sayıda TOKİ tarafından yapılan konutlar bulunmaktadır. Belediye tarafından bu konutların tüm yol, ulaştırma, çevre düzenlemesi, temizlik ve aydınlatma gibi hizmetler sağlanmaktadır.

Sağlıklı Şehir Hedefi 5: Şehirde yaşayanların hepsinin temel ihtiyaçlarının karşılanması (gıda, su, barınma, gelir, güvenlik, iş vb.)

4.40. Gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki toplam nüfusun ne kadarının gecekondu mahallelerinde yaşadığını ifade eder. Gecekondu mahalleleri, genellikle düşük gelirli veya yoksul kesimden insanların yerleştiği, düzensiz ve plansız şekilde oluşan konut bölgeleridir.

Şehir sağlığı açısından, gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Barınma koşulları ve sağlık riskleri: Gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfusun barınma koşulları genellikle yetersizdir. Dar alanlar, düşük yapı standartları, elektrik, su ve sanitasyon eksiklikleri gibi faktörler, sağlık risklerini artırabilir. Bu mahallelerde sağlık sorunlarının daha yaygın olduğu ve salgın hastalıkların hızla yayılabildiği bilinmektedir.

Altyapı ve hizmetlerin eksikliği: Gecekondu mahallelerinde altyapı ve temel hizmetler (su, elektrik, kanalizasyon, yol, sağlık merkezleri vb.) genellikle yetersizdir. Bu durum, temel sağlık hizmetlerine erişimi zorlaştırır, hijyen ve sanitasyon standartlarını düşürür ve yaşam kalitesini olumsuz etkiler.

Sosyal dışlanma ve yoksulluk: Gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfus genellikle sosyal dışlanma ve yoksullukla mücadele eder. Eğitim, istihdam ve diğer sosyal fırsatlara erişim sınırlı olabilir. Bu durum, sağlık eşitsizliklerini derinleştirir ve dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerine erişimini zorlaştırır.

Toplumsal dayanışma ve sosyal ağlar: Gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfus arasında güçlü toplumsal dayanışma ve sosyal ağlar olabilir. Bu mahallelerde insanlar birbirlerine destek olabilir, dayanışma ve paylaşım içinde yaşayabilirler. Bu, toplumun gücünü artırabilir ve sosyal sorunların çözümünde etkili olabilir. Gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumsuz bir durumu gösterebilir. Bu durumu iyileştirmek için aşağıdaki adımlar atılabilir:

Gecekondu mahallelerinin iyileştirilmesi: Altyapı, hizmetler ve konut standartları geliştirilmeli ve sağlıklı yaşam koşullarını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir.

Sosyal politikalar ve ekonomik destek: Yoksulluğu azaltıcı politikalar ve programlar uygulanmalı, dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal olarak güçlendirilmesine yönelik destek sağlanmalıdır.

Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim: Gecekondu mahallelerindeki nüfusun eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimi iyileştirilmeli, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliği ve kalitesi artırılmalıdır.

Toplumsal katılım ve güçlendirme: Gecekondu mahallelerindeki sakinlerin katılımı teşvik edilmeli, karar alma süreçlerine dahil edilmeli ve toplumsal güçlendirme için destek sağlanmalıdır.

Bu önlemler, gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfusun sağlık ve refahını iyileştirmeye yönelik adımlar olabilir. Daha iyi barınma koşulları, altyapı hizmetlerine erişim, sosyal destek ağları ve toplumsal dayanışma, şehir sağlığının iyileştirilmesine katkıda bulunabilir.

Selçuklu kent merkezinde gecekonduya ve çarpık kentleşmeye sahip mahalle veya yerleşim yeri bulunmamaktadır. Tüm kent merkezi imarlı ve nazım planına uygun olarak kentleşmektedir. Ancak büyükşehir yasası çıktıktan sonra köy statüsünde olan kırsal yerleşim yerleri mahalle statüsüne dönüşmüştür. Bu mahallelerde yasa öncesi dönemden kalma çarpık kentleşme sorunu bulunmaktadır. 72 mahalleden 44 tanesi köy statüsünden dönüşmüştür. Bu mahallelerde yaşayan nüfus oldukça az olup yaklaşık toplam 25000 civarındadır. Bu sayı da toplam nüfusun yaklaşık %4'ü anlamına gelmektedir. Bu nüfusun ikamet ettiği konutların belli bir bölümünün gecekondu olabileceği düşünüldüğünde gecekondu mahallelerinde yaşayan nüfus oranının en fazla %2 olduğu söylenebilir.

4.41. 10.000 kişi başına düşen evsiz insan sayısı

Bir şehirde veya bölgede her 10.000 kişiye düşen evsiz insan sayısını ifade eder. Evsizlik, barınma eksikliği nedeniyle insanların sokakta, gecekondu mahallelerinde, barınma merkezlerinde veya geçici konutlarda yaşamak zorunda kaldığı bir durumdur.

Şehir sağlığı açısından, 10.000 kişi başına düşen evsiz insan sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Barınma güvencesi ve sağlık hizmetlerine erişim: Evsiz insanlar genellikle sağlıksız ve tehlikeli koşullarda yaşarlar ve sağlık hizmetlerine sınırlı erişime sahiptirler. Yüksek bir evsizlik oranı, barınma güvencesinin eksik olduğunu ve evsiz insanların sağlık hizmetlerine ulaşma zorluklarıyla karşı karşıya olduğunu gösterebilir. Bu durum, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını olumsuz etkiler.

Sosyal dışlanma ve toplumsal destek: Evsizlik, sosyal dışlanma ve toplumdan ayrışma riskini artırır. Yüksek bir evsizlik oranı, toplumun belirli bir kesiminin marjinalleşmiş olduğunu ve sosyal destek ağlarının zayıfladığını gösterebilir. Evsiz insanlara sağlanacak sosyal destek, toplumda sosyal bağları güçlendirebilir ve sağlıklı toplum ilişkilerinin oluşumunu teşvik edebilir.

Yoksulluk ve sosyoekonomik eşitsizlik: Evsizlik, genellikle yoksulluk ve sosyoekonomik eşitsizlikle ilişkilidir. Yüksek bir evsizlik oranı, toplumda yoksulluk oranının yüksek olduğunu ve gelir dağılımında eşitsizliklerin bulunduğunu gösterebilir. Bu durum, sağlık eşitsizliklerinin artmasına ve toplumun genel sağlık durumunun olumsuz etkilenmesine neden olabilir.

Konut politikaları ve çözümler: Yüksek bir evsizlik oranı, konut politikalarının ve çözümlerinin yetersiz olduğunu gösterebilir. Evsizlikle mücadele etmek için etkili ve sürdürülebilir konut politikalarının ve destekleyici programların geliştirilmesi önemlidir. Evsiz insanlara barınma, destek hizmetleri ve sosyal rehabilitasyon sağlayan çözümler, sağlıklı bir şehir ortamının oluşumunu destekler.

Yüksek bir 10.000 kişi başına düşen evsiz insan sayısı, şehir sağlığı açısından olumsuz bir durumu gösterebilir. Bu durumu iyileştirmek için aşağıdaki adımlar atılabilir:

Konut politikalarının güçlendirilmesi: Evsizliği önlemek ve evsiz insanlara kalıcı barınma çözümleri sunmak için etkili konut politikaları geliştirilmeli ve desteklenmelidir.

Sosyal destek hizmetlerinin sağlanması: Evsiz insanlara sosyal destek hizmetleri sunulmalıdır. Bu, sağlık hizmetlerine erişimi artırır, iş bulma imkanları sağlar, eğitim fırsatları sunar ve sosyal rehabilitasyonu destekler.

Yoksullukla mücadele: Yoksullukla mücadele eden politikalar ve programlar uygulanmalıdır. Bu, evsizliğin temel nedenlerini ele alarak toplumun genel refahını artırır.

Toplumsal farkındalık ve destek: Evsizlik konusunda toplumsal farkındalığı artırmak ve destek oluşturmak önemlidir. Bu, evsiz insanlara yönelik ayrımcılığı azaltır ve toplumun bir arada dayanışma içinde yaşadığı sağlıklı bir ortamın oluşumuna katkıda bulunur.

Bu önlemler, evsizlik sorununu hafifletmeye yönelik adımlar olabilir. Evsiz insanlara kalıcı barınma çözümleri sunulması, sosyal destek hizmetlerinin sağlanması, yoksullukla mücadele ve toplumsal destek sağlanması, evsizlikle mücadelede önemli bir rol oynar ve şehir sağlığını iyileştirir.

Selçuklu kentinde yoksul olan kişi ve aileler bulunmaktadır. Ancak açlık sınırı altında yaşayan veya evsiz olan kişi yoktur. Kentimiz yüzlerce yıldan beri hoşgörü ve yardım atmosferi içerisinde yaşamını sürdürmektedir. Yüzlerce yardım derneği, sivil toplum kuruluşları ve gönüllü dernekleri sayesinde düşük gelirli halkımız için en iyisi yapılmaya çalışılmaktadır. Selçuklu Belediyesi ve Kaymakamlığı tarafından ihtiyacı olan ailelere gıda ve yakacak yardımları yanı sıra, okullarda ihtiyacı olan çocuk ve gençlere giyim ve eğitim yardımları yapılmaktadır.

4.42. Merkezi coğrafi konumlarında taze gıda marketleri bulunan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının merkezi konumda taze gıda marketlerine erişiminin olduğunu ifade eder. Bu marketler, taze meyve, sebze, et, süt ürünleri gibi sağlıklı gıda seçenekleri sunan yerlerdir.

Şehir sağlığı açısından, merkezi coğrafi konumlarında taze gıda marketleri bulunan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Beslenme ve sağlıklı gıda erişimi: Taze gıda marketlerinin merkezi konumlarda bulunması, toplumun sağlıklı gıdalara erişimini artırır. Bu, taze meyve ve sebze gibi besleyici gıdaların daha kolay elde edilmesini sağlar. Sağlıklı beslenme, obezite, diyabet, kalp hastalıkları gibi kronik hastalıkların önlenmesinde önemli bir faktördür.

Gıda güvenliği ve hijyen: Merkezi konumda bulunan taze gıda marketleri, gıda güvenliği ve hijyen standartlarına uygunluk açısından önemlidir. Bu marketler, taze gıdaların güvenli bir şekilde depolanması, taşınması ve satılması için gereken önlemleri alır. Bu da sağlıklı gıdaların tüketiciye ulaşmasını ve gıda kaynaklı hastalıkların azalmasını sağlar.

Toplum sağlığına etkisi: Merkezi konumda bulunan taze gıda marketleri, toplum sağlığına olumlu etkiler sağlar. Besleyici gıdalara erişim, sağlıklı yaşam tarzını teşvik eder ve kronik hastalıkların riskini azaltır. Ayrıca, taze gıda marketleri, toplumun genel sağlığını olumlu yönde etkileyen diğer sağlık hizmetlerinin yakınında bulunabilir.

Sosyal adalet ve eşitlik: Merkezi konumda bulunan taze gıda marketleri, sosyal adalet ve eşitlik açısından önemlidir. Dezavantajlı grupların, düşük gelirli bireylerin ve ulaşım imkanı sınırlı olan mahallelerin sağlıklı gıdalara erişimini artırır. Bu, sağlık eşitsizliklerini azaltır ve sağlıklı beslenme imkanlarının herkes için eşit olduğu bir şehir ortamı oluşturur.

Bu nedenlerle, merkezi coğrafi konumlarında taze gıda marketleri bulunan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Beslenme ve sağlıklı gıda erişimi, gıda güvenliği, toplum sağlığına etkisi, sosyal adalet ve eşitlik gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Merkezi konumda taze gıda marketleri bulunan mahalleler, sağlıklı gıdalara erişimi kolaylaştırır, toplumun beslenme kalitesini iyileştirir ve genel sağlık durumunu olumlu yönde etkiler.

Konya çok eski yıllardan beri tarımsal ürünler ve gıda ürünlerinin temel merkezlerinde birisi olan bir şehirdir. Bu bölgede üretilen ürünler yalnızca Konya değil tüm ülkeye dağıtılmaktadır. Tahıl, yağlık tohumlu bitkiler, şeker pancarı, kuru bakliyat, sebze ve meyve yönüyle oldukça geniş bir tarımsal ürün yelpazesine sahiptir. Bu nedenle, toptan gıda sektörü de oldukça gelişmiş olup Selçuklu kent merkezinde tüm bölgeye hitap eden oldukça büyük bir toptancılar sitesi bulunmaktadır. Selçuklu kentinde oldukça büyük alışveriş merkezleri ve bu merkezlerde ulusal marketler zincirine ait büyük marketler bulunmaktadır. Bunların yanı sıra ulusal küçük market

zincirlerine ait 300'ün üzerinde market ve yerel firmalara ait 150 civarında market şubeleri bulunmaktadır. Her mahallede yalnızca bir adet değil çok daha fazla sayıda markete, manava ve doğal veya organik gıda satışı yapılan marketlere ulaşmak mümkündür. Konya genelinde şeker fabrikalarının işletmesini yapan ve bölgeye ait marka olan TORKU firması tarafından çok sayıda doğrudan taze ürün satış marketleri işletilmektedir.

4.43. Topluluk bahçesi olan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının topluluk bahçelerine sahip olduğunu ifade eder. Topluluk bahçeleri, insanların bir araya gelerek organik tarım yapabilecekleri, sebzeleri, meyveleri ve diğer bitkileri yetiştirebilecekleri ve doğayla etkileşimde bulunabilecekleri yeşil alanlardır.

Şehir sağlığı açısından, topluluk bahçesi olan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Beslenme ve sağlıklı yaşam tarzı: Topluluk bahçeleri, yerel, organik ve sağlıklı gıdalara erişimi artırır. Mahalle sakinleri, kendi taze meyve, sebze ve otlarını yetiştirerek sağlıklı bir beslenme düzenini teşvik edebilirler. Aynı zamanda, bahçe çalışmaları ve doğayla etkileşim sağlayarak fiziksel aktiviteyi artırabilirler.

Toplum bağları ve sosyal dayanışma: Topluluk bahçeleri, insanları bir araya getiren, sosyal etkileşimi teşvik eden ve komşuluk ilişkilerini güçlendiren yerlerdir. Mahalle sakinleri, bahçe çalışmalarında birlikte çalışarak, bilgi ve deneyimlerini paylaşarak ve birbirlerine yardım ederek sosyal bağları güçlendirebilirler. Bu, toplumun genel refahını artırır ve sosyal destek ağlarını oluşturur.

Çevresel sürdürülebilirlik: Topluluk bahçeleri, çevresel sürdürülebilirliği teşvik eder. Organik tarım ve bitki yetiştirme yöntemleri kullanılarak doğal kaynakların korunması desteklenir. Bu, toprak kalitesini iyileştirir, biyolojik çeşitliliği korur ve çevresel sağlığı olumlu etkiler.

Stres azaltma ve ruh sağlığı: Topluluk bahçeleri, doğayla etkileşime geçme ve yeşil alanlarda zaman geçirme fırsatı sunar. Bahçe çalışmaları, stresi azaltır, ruh sağlığını iyileştirir ve mental

iyi oluşu destekler. Doğanın ve yeşil alanların sağladığı huzur ve dinginlik, topluluk üyelerinin genel sağlığını olumlu yönde etkiler.

Bu nedenlerle, topluluk bahçesi olan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Beslenme ve sağlıklı yaşam tarzı, toplum bağları ve sosyal dayanışma, çevresel sürdürülebilirlik, stres azaltma ve ruh sağlığı gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Topluluk bahçesi olan mahalleler, sağlıklı beslenme ve aktif yaşam tarzını teşvik eder, sosyal bağları güçlendirir, çevresel sürdürülebilirliği destekler ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

Selçuklu kentinde 7 adet büyük topluluk parkı bulunmaktadır. Bunların en önemlisi Tropikal Kelebekler Parkı'dır. 2015 yılında hizmete açılan ve bin 600 metrekarelik kelebek uçuş alanı ile Avrupa'nın en büyük, dünyanın ise sayılı kelebek uçuş alanlarından bir tanesi olan Konya Tropikal Kelebek Bahçesi; 3 bin 500 metrekaresi gezi alanı olmak üzere toplam 7 bin 600 metrekarelik kullanım alanına sahiptir. Tropikal ülkelerden gelen ve 45 farklı türdeki yaklaşık 10 bin kelebeğe doğal yaşam alanı sunan Konya Tropikal Kelebek Bahçesi'nde ayrıca farklı hayvan türleri ile birlikte 98 türe ait yaklaşık 20 bin adet bitki yer almaktadır. Tropikal iklime sahip olan Kelebek Bahçesi'nde sıcaklık oranı 28 derecede, nem oranı ise yüzde 80 olarak sabit tutulmaktadır.

Kelebekler Vadisi Parkı'nda bulunan Selçuklu Çiçek Bahçesi, şehrin en uğrak mekanlarından biri konumundadır ve ziyaretçilerine görsel bir şölen sunmaktadır. 45 tür ve 90 çeşitten oluşan 286 bin çiçeğin yer aldığı Selçuklu Çiçek Bahçesi, fotoğraf sanatçıları tarafından da yoğun ilgi görmektedir. Yaklaşık 11.000 metrekare alana sahip çiçek bahçesinde özel peyzaj alanları da ziyaretçiler tarafından dikkat çekmektedir. Bahçede ayrıca yürüyüş yolları, kamelyalar, seyir tepesi, çocuk oyun alanları ve hatıra köşesi bulunmaktadır.

1 milyon 985 bin metrekarelik alanıyla Türkiye'deki en büyük parklardan biri olma özelliğini taşıyan Sille Baraj Parkı'nın içerisinde 221 bin metrekare yüzey alanı ile Sille Himmet Ölçmen Barajı yer almaktadır. Park alanında uçurtma tepesi, iskele, çim amfi, piknik alanları, çocuk oyun alanları, spor alanları yürüyüş parkurları, ahşap gezinti yolları ve tırmanma parkurları gibi farklı etkinlik alanları bulunmaktadır. Doğal alanların korunduğu ve mevcut bitki örtüsünün güçlendirildiği parkta öğrenciler ve izciler için kamp alanları da hazırlanmıştır. Sille Baraj Parkı'na gelen misafirlerin rahatça dinlenebilmeleri için alana 80 adet kamerye ve 100 adet

piknik masası yerleştirilmiştir. Park alanında çay bahçesi, restoran ve mescit de bulunmaktadır. Bu sayede misafirler günlük ihtiyaçlarını karşılayıp ibadetlerini de yapabilmektedir. Misafirler ayrıca gölet içerisinde tekne gezintisine de katılabilmektedir.

Selçuklu Kanyon Park diğer parklardan farklı yapısı ve kurulumu ile dikkatleri üzerine çekiyor. Yazır Mahallesi yakınlarında yapımı tamamlanan park kanyonu andıran yapısından dolayı önce halk arasında bu ismi alırken ardından da yasal anlamda bu isimle tamamlanmıştır. Çok eski yıllardan beri moloz ve taş parçalarının atıldığı kullanılmaz halde olan bu bölge içi temizleme çalışmaları yapılmasına karar verildiğinde kanyonu andıran bir yapı oluşumu ile karşı karşıya gelindi. Klasik park anlayışından uzak bir şekilde, AB düzeyine uygun olarak yapılan park birçok düzenleme ile halkın kullanımına açılmıştır. Toplam genişliği 122.555 metre kare olan parkın estetik bir yaşam alanı olması da planlanmıştır. Yerleşim alanı ve park yapmak için yapılan kazılar kanyon yapısı gibi görünmeye başlayınca zarar vermeden bu şekilde korunmasına karar verilmiştir.

Kentimizde bulunan ortalama 12 bin metrekare üzerinde bir alan üzerine kurulmuş olan Ecdat Parkı yakın bir zamanda tamamlanmıştır. Ecdat parkının planlaması tamamen Selçuklu mimarisinden ve Osmanlı mimarisinden örnekler alınarak tasarlanmıştır. İçerisine gezerken Selçuklu dönemini anımsatan havası bulunuyor. Oldukça geniş bir alan üzerinde inşa edilmiş olan ecdat parkı içerisinde sayısız yapı yer almaktadır. Türkiye’de Selçuklu ve Osmanlı mimarileri örnek alınarak yapılmış olan nadir yapılar arasında yer alan ecdat parkı oldukça değerlidir. Ecdat Parkı Selçuklu Yapının sahip olduğu hoş hava ve aile olarak yapılacak küçük geziler için uygun olan yapısı ziyaretler için en uygun merkezlerin arasında yer almasını sağlamaktadır.

Sille Mahallesi’nde bulunan Selçuklu Seyir Tepesi, eşsiz Konya manzarası ile şehrin yeni cazibe merkezi konumundadır. 1.300 metre rakımdaki seyir tepesinde; 35.000 metrekare yeşil alan, çim spor sahası, 119 kamelya, 210 araçlık otopark, lavabo, mescit gibi sosyal alanlar bulunmaktadır. Selçuklu Seyir Tepesi’nin yaklaşık bir milyon metrekarelik kullanım alanının içerisinde ikinci etap proje çalışmaları kapsamında restoran, çay bahçesi ve kamp alanının oluşturulması planlanmaktadır.

Piri Reis parkı, 46.000 m2 alana sahip olup, görsel güzelliği ve aydınlatma sistemleriyle dikkat çekmektedir. Konya İstanbul yolu üzerine yapılan park Konya’ya gelen misafirleri farklı görüntüsü ile cezp etmektedir. Her yaştan vatandaş için yaz akşamlarının vazgeçilmez

mekanlarından biri olan parkta 4 adet fiskiyeli havuz, germe membran örtü sistemleri yer almaktadır çocuklar için ise oyun alanlarının tabanı kauçuk malzemeden yapılmıştır.

Kyoto ile kardeş şehir olan Konya'daki "Kyoto Japon Parkı" iki şehir arasındaki ilişkileri geliştirmek amacıyla, Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2010 yılında hizmete sunulmuş olup her yıl binlerce kullanıcıyı ağırlamaktadır. Park, Selçuklu ilçesi Kosova Mahallesiinde ve İstanbul yolu üzerinde konumlanmaktadır. Aynı zamanda, Türkiye'nin "en büyük Japon bahçesi" unvanına da sahip olup 36 bin metrekarelik bir alanı kaplamaktadır. Parkı süsleyen gölet, 4 bin metrekare genişliğindedir ve içinde Japon balıkları ile su kaplumbağalarına ev sahipliği yapmaktadır. Gerek bahçenin gerekse Gölet'in düzenlemelerinde Japon mimarisine ve geleneklerine sadık kalınmış, ağırlıklı olarak da Japon bitki ve ağaçlarından (Japon çamı, ardıcı ve sakuralar gibi) faydalanılmıştır. Gölet'in yanı sıra ufak derecikler, yukarıdan aşağı doğru ses çıkararak akan minicik şelaleler ve tabii ki bunların üzerini süsleyen ahşap veya taştan yapılmış şık köprüler yine Japon geleneklerini yansıtır tarzda dizayn edilmişlerdir.

Tüm bu büyük parkların yanı sıra çok sayıda mahalle aralarında park bulunmaktadır. Alaattin Cami çevresi, Nene Hatun Parkı, Türk Yıldızları parkı, Birlik parkı, Sancaktepe parkı, İhlamur parkı, Yazır parkı gibi çok sayıda park ve yeşil alan ile Selçuklu kentindeki mahallelerin %90'ı topluluk parkına sahiptir.

4.44. Ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan hanelerin yüzdesi

Bir şehirde yaşayan hanelerin ne kadarının ulusal yoksulluk sınırının altında olduğunu ifade eder. Ulusal yoksulluk sınırı, temel ihtiyaçları karşılayacak yeterli gelire sahip olmayan hanelerin yoksulluk olarak kabul edildiği bir referans noktasıdır.

Şehir sağlığı açısından, ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan hanelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Barınma ve temel ihtiyaçların karşılanması: Ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan haneler genellikle barınma ve temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorluk çekerler. Düşük gelirleri nedeniyle uygun konutlara erişimleri sınırlı olabilir ve temel ihtiyaçları olan gıda, su, elektrik ve sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar yaşayabilirler. Bu durum, sağlıklı ve güvenli barınma koşullarının oluşturulması ve temel ihtiyaçların karşılanması açısından önemlidir.

Sağlık hizmetlerine erişim: Yoksulluk, sağlık hizmetlerine erişimi olumsuz etkiler. Ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan haneler, sağlık hizmetlerine ulaşma konusunda engellerle karşılaşabilirler. Finansal kısıtlamalar, ulaşım sorunları ve sağlık sigortası eksikliği gibi faktörler, sağlık hizmetlerine erişimi zorlaştırır. Bu durum, sağlık sorunlarının daha erken teşhis edilmesini ve tedavi edilmesini engelleyebilir.

Beslenme ve sağlıklı beslenme: Yoksulluk seviyesinin altında yaşayan haneler, sağlıklı ve dengeli beslenme konusunda zorluklar yaşayabilir. Sınırlı finansal kaynaklar, beslenme çeşitliliğini azaltabilir ve sağlıklı gıdalara erişimi kısıtlayabilir. Bu durum, beslenme yetersizliklerine ve kronik hastalıkların riskinin artmasına neden olabilir.

Psikososyal etkiler: Yoksulluk, psikososyal stres ve kaygıyı artırabilir. Maddi kaynaklardaki kısıtlamalar, gelecek kaygısı ve sosyal dışlanma gibi faktörler, yoksul hanelerde mental sağlık sorunlarına katkıda bulunabilir. Bu durum, bireylerin genel yaşam kalitesini ve sağlık durumunu olumsuz yönde etkileyebilir.

Ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan hanelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumsuz bir durumu gösterebilir. Bu durumu iyileştirmek için aşağıdaki adımlar atılabilir:

Sosyal yardım ve destek programları: Yoksul hanelere yönelik sosyal yardım ve destek programları geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır. Bu programlar, temel ihtiyaçların karşılanmasına ve sağlık hizmetlerine erişime destek sağlar.

Eğitim ve istihdam imkanları: Eğitim ve istihdam fırsatlarının iyileştirilmesi, yoksul hanelerin gelir düzeyini yükseltmelerine yardımcı olur. Eğitim ve mesleki becerilerin geliştirilmesi, ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur ve yoksulluğun azalmasına yardımcı olur.

Sağlık hizmetlerine erişim: Yoksul hanelerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak için önlemler alınmalıdır. Bu, uygun finansal destek, sağlık sigortası kapsamının genişletilmesi, sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğinin artırılması ve sağlık okuryazarlığının güçlendirilmesini içerir.

Toplumsal adalet ve sosyal eşitlik: Yoksulluğu azaltmak için toplumsal adalet ve sosyal eşitliği teşvik eden politikalar ve programlar uygulanmalıdır. Gelir dağılımında adaletin

sağlanması, yoksulluğun azalmasına ve şehirdeki sosyal dengenin iyileştirilmesine yardımcı olur.

Bu önlemler, ulusal yoksulluk seviyesinin altında yaşayan hanelerin yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik adımlar olabilir. Temel ihtiyaçların karşılanması, sağlık hizmetlerine erişim, eğitim ve istihdam fırsatları gibi faktörler, şehir sağlığını iyileştirir ve yoksullukla mücadeleye katkıda bulunur.

Selçuklu kentinde açlık sınırında yaşayan veya evsiz bir vatandaş bulunmamaktadır. Tüm ihtiyaç sahiplerine Kaymakamlık ve muhtarlar ile işbirliği içerisinde ihtiyaçlar ulaştırılmaktadır. Yoksulluk sınırı altında yaşayan hanemiz bulunmayıp yoksul olan vatandaşlara ise gerekli yardımlar yapılmaktadır. 2022 yılı sonu itibarıyla bir yıl içerisinde;

- 2168 ihtiyaç sahibi aileye her ay düzenli olarak sosyal destek kartı ile alışveriş yapma imkanı sağlanmıştır.
- Ortopedik engelli 8 vatandaşımıza eğitimden geri kalmamaları için öğrenci servis hizmeti verilmiştir.
- Engelli ve kanserli vatandaşımız, 899 sefer ücretsiz ulaşım hizmetimizden yararlanmıştır. Hasta nakil ambulansı ile 633 hastaya taşıma hizmeti verilmiştir.
- İhtiyaç sahibi 10 engelli vatandaşımıza ait engelli araç bakım onarımı gerçekleştirilmiştir.
- Umut Evinde kanserli hasta ve refakatçisi dahil 479 kişiye konaklama hizmeti verilmiştir. İhtiyaç sahibi Çölyak ve Fenilketonüri Hastası 45 vatandaşımıza gıda yardımı yapılmıştır. İhtiyaç sahibi 4 vatandaşımıza kira yardımı yapılmıştır.
- İlçemiz sınırları içinde ikamet eden ihtiyaç sahibi 137 ailenin, 141 çocuğuna(15-36 ay) her ay süt yardımı (10 lt) yapılmıştır.
- Evi yanan ve doğal afetten zarar gören 5 vatandaşımız ile 2 kuruma eşya yardımı yapılmıştır. Selçuklu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü'nün talebi üzerine ihtiyaç sahibi vatandaşlara kömür dağıtım hizmet alımı işi (11.500 ton) yapılmıştır.
- Kentimizde ikamet eden üniversitelerde eğitim gören 17.371 öğrencimize 13.569.000,00 TL eğitim yardımı yapılmıştır. İkinci dönem için de planlanmaktadır.

4.45. Ucuz yemek yeme yerleri olan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının ekonomik olarak erişilebilir yemek seçeneklerine sahip olduğunu ifade eder. Ucuz yemek yeme yerleri, düşük maliyetli restoranlar, kafe ve yiyecek satış noktalarını içerebilir.

Şehir sağlığı açısından, ucuz yemek yeme yerleri olan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Beslenme ve sağlıklı beslenme: Ucuz yemek yeme yerlerinin varlığı, düşük gelirli bireylerin ve hanelerin sağlıklı ve dengeli beslenmeye erişimini artırır. Ekonomik olarak erişilebilir yemek seçenekleri, sağlıklı beslenme alışkanlıklarını destekler ve yüksek kalorili, işlenmiş gıdaların tüketimini azaltır. Bu, obezite, diyabet ve diğer beslenmeyle ilişkili hastalıkların riskini azaltır.

Sosyal eşitlik ve adalet: Ucuz yemek yeme yerleri, sosyal eşitlik ve adalet açısından önemlidir. Düşük gelirli bireylerin ve hanelerin, uygun fiyatlı yemek seçeneklerine erişimi sayesinde sağlıklı beslenme konusunda diğer toplum üyeleriyle eşit şartlarda rekabet edebilirler. Bu, toplumda sağlık eşitsizliklerini azaltır ve beslenme hakkını destekler.

Ekonomik refah ve istihdam: Ucuz yemek yeme yerlerinin varlığı, yerel ekonomiye katkıda bulunur ve istihdam yaratır. Restoranlar, kafeler ve yiyecek satış noktalarının açılması, yerel iş fırsatlarının artmasına ve ekonomik refahın gelişmesine katkıda bulunur. Bu, toplumun genel sağlık ve refahını destekler.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Ucuz yemek yeme yerleri, insanların bir araya gelip sosyal etkileşimde bulunabileceği mekanlar sağlar. Bu mekanlar, insanların toplumla bağ kurmasını, sosyal ağlarını genişletmesini ve sosyal destek sistemleri oluşturmalarını teşvik eder. Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar, bireylerin psikososyal sağlığını olumlu yönde etkiler.

Ucuz yemek yeme yerleri olan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından olumlu bir etkiye sahip olabilir. Beslenme ve sağlıklı beslenme, sosyal eşitlik ve adalet, ekonomik refah ve istihdam, sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Ucuz yemek yeme yerleri olan mahalleler, düşük gelirli bireylerin sağlıklı beslenme

alışkanlıklarına erişimini artırır, sosyal bağları güçlendirir, yerel ekonomiyi destekler ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

Selçuklu kentinde 100'ün üzerinde restoran bulunmaktadır bunların büyük bölümü halka yönelik ve genel olarak ucuz yemek sağlayan lokantlardır. Toplamda %50'nin üzerinde ucuz gıda sağlayan lokanta olduğu ve bunlarında mahallelerin %30'unun üzerinde olduğu söylenebilir. Bunların yanı sıra Selçuklu Belediyesi tarafından çok sayıda vatandaşa gıda yardımı ve glutensiz mamüllerin ulaştırılması sağlanmaktadır. Ayrıca, Ramazan aylarında her gün iki mahallede iftar çadırı kurularak binlerce kişiye sıcak iftar yemeği sağlanmakta ve halkın iftar vesilesi ile buluşması sağlanmaktadır. Böylece tüm Ramazan ayı boyunca tüm mahallelerde iftar yemeği verilmiş olmaktadır.

4.46. Sokak otomatları için düzenlenmiş yerlerin sayısı

Bir şehirde sokak otomatları için belirlenmiş ve düzenlenmiş alanların miktarını ifade eder. Sokak otomatları genellikle hızlı atıştırmalıklar, içecekler veya küçük ürünlerin satıldığı otomatik makinelerdir.

Şehir sağlığı açısından, sokak otomatları için düzenlenmiş yerlerin sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Beslenme ve sağlıklı beslenme: Sokak otomatları genellikle işlenmiş, yüksek kalorili ve düşük besin değeri olan atıştırmalıkları ve içecekleri sunar. Ancak, sokak otomatlarının düzenlenmiş yerlerde bulunması, sağlıklı beslenme seçeneklerinin de sunulabileceği anlamına gelir. Düzenlenmiş sokak otomatları, sağlıklı atıştırmalıklar, taze meyve ve sebze seçenekleri, düşük şekerli içecekler gibi sağlıklı alternatifleri sunarak toplumun beslenme kalitesini artırır.

Erişim ve çeşitlilik: Sokak otomatları, hızlı ve pratik bir şekilde yiyecek ve içeceklerin elde edilmesini sağlar. Düzenlenmiş yerlerde bulunan sokak otomatları, toplumun çeşitli bölgelerinde erişilebilir ve erişim açısından eşitlik sağlar. Bu, insanların açlık durumlarını hızlıca gidermelerine olanak tanır ve beslenme ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur.

Bilinçlendirme ve sağlık teşviki: Düzenlenmiş sokak otomatları, sağlıklı seçenekleri teşvik etmek ve toplumu bilinçlendirmek için bir fırsat sunar. Sağlıklı seçeneklerin görsel olarak vurgulanması, etiketleme düzenlemeleri ve bilgilendirici materyallerin sağlanması, insanların

daha sağlıklı seçimler yapmalarını teşvik eder. Bu da toplumda sağlık bilinci ve sağlıklı beslenme alışkanlıklarının gelişmesine katkıda bulunur.

Çevresel düzenleme: Düzenlenmiş sokak otomatları, çevresel düzenlemeler ve standartlarla birlikte gelir. Bu düzenlemeler, gıda güvenliği, hijyen, kalite kontrolü ve makinelerin bakımı ve temizliği gibi faktörleri kapsar. Çevresel düzenleme, tüketicilerin güvenli ve sağlıklı ürünlere erişimini sağlar.

Dolayısıyla, sokak otomatları için düzenlenmiş yerlerin sayısı, şehir sağlığı açısından önemlidir. Beslenme ve sağlıklı beslenme, erişim ve çeşitlilik, bilinçlendirme ve sağlık teşviki, çevresel düzenleme gibi faktörler değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Düzenlenmiş sokak otomatları, sağlıklı beslenmeyi teşvik eder, erişilebilirlik sağlar, sağlık bilincini artırır ve güvenli gıda tüketimini destekler. Aynı zamanda, insanların hızlı ve pratik bir şekilde beslenme ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur ve toplumun genel sağlığını etkileyen faktörlerden biridir.

Selçuklu kentinde belediye tarafından otomat noktaları belirlenmemiştir. Ancak, kamu kurumlarında, üniversitelerde, AVM'lerde ve bazı parklarda yiyecek ve içecek otomatları bulunmaktadır.

4.47. Engelli dostu sokaklara sahip mahallelerin yüzdesi

Belediyelerin "engelli dostu" politikaları, toplumsal farkındalığı artırmak, engelli bireylerin yaşamlarını kolaylaştırmak ve toplumsal uyumu sağlamak açısından büyük önem taşır. Bu politikaların uygulanması ile şehirlerin, engelli bireylerin ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanması, erişilebilirlik, ulaşım, istihdam, eğitim ve sağlık gibi alanlarda hizmetlerin engelli bireylere sunulması amaçlanır.

Belediyeler, engelli dostu politikalarını hayata geçirmek için çeşitli önlemler alabilir. Bunlar arasında; rampaların, yürüyen merdivenlerin ve asansörlerin engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi, kaldırım ve yaya geçitlerinin engelli bireylerin rahatlıkla kullanabileceği şekilde düzenlenmesi, toplu taşıma araçlarının engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi, engelli bireylerin istihdam edilebilirliklerinin artırılması ve toplumsal farkındalık çalışmaları yapılması yer alır.

Engelli dostu politikaların uygulanması, sadece engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda tüm toplumun yaşam kalitesini artırır. Belediyelerin engelli dostu politikaları hayata geçirmesi, toplumsal adaleti sağlamak açısından önemli bir adımdır.

2022 yılı içerisinde Selçuklu kentinde 33 mahallenin tretuvar işlemleri gerçekleştirilmiştir. Engelli dostu tretuvar yapımında %100 ve görme engellilerin tretuvar taleplerinde %70 gerçekleşme sağlanmıştır.

Sağlıklı Şehir Hedefi 6: Çeşitli iletişim, etkileşim ve bağlantıları kullanarak, var olan tüm deneyim ve kaynaklara ulaşma

4.48. Mahalle başına ortalama arazi kullanım türü sayısı

Bir mahallede bulunan farklı arazi kullanım türlerinin sayısını ifade eder. Bu, bir mahalledeki arazilerin farklı amaçlarla nasıl kullanıldığını gösterir. Örneğin, konutlar, parklar, ticaret alanları, okullar, sağlık merkezleri gibi farklı arazi kullanım türleri olabilir.

Şehir sağlığı açısından, mahalle başına ortalama arazi kullanım türü sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Çeşitlilik ve erişim: Farklı arazi kullanım türlerinin çeşitliliği, mahalle sakinlerinin farklı hizmetlere ve olanaklara erişimini artırır. Örneğin, konutlar, parklar ve sağlık merkezlerinin bir arada bulunduğu bir mahalle, toplumun sağlık hizmetlerine, yeşil alanlara ve rekreasyon imkanlarına erişimini kolaylaştırır. Bu, fiziksel aktivite, sosyal bağlar ve genel refah açısından olumlu etkiler sağlar.

Ulaşılabilirlik ve sürdürülebilirlik: Farklı arazi kullanım türlerinin dengeli bir şekilde dağıtılması, ulaşılabilirlik ve sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Mahalle sakinleri için temel hizmetlere, alışveriş merkezlerine, eğitim kurumlarına ve iş fırsatlarına yakın olmak, ulaşım maliyetlerini azaltır ve zaman tasarrufu sağlar. Aynı zamanda, karbon ayak izini azaltır ve çevresel sürdürülebilirliği destekler.

Sağlık ve güvenlik: Mahalledeki farklı arazi kullanım türleri, sağlık ve güvenlik açısından önemlidir. Sağlık merkezleri, acil durum hizmetleri ve polis merkezleri gibi tesislerin varlığı, hızlı sağlık hizmetlerine erişimi ve güvenli bir yaşam ortamını sağlar. Ayrıca, parklar, yeşil alanlar ve rekreasyon alanları da toplumun fiziksel ve zihinsel sağlığını destekler.

Toplumsal bağlar ve katılım: Farklı arazi kullanım türleri, toplumsal bağları güçlendirir ve mahalle sakinlerinin katılımını teşvik eder. Eğitim kurumları, kütüphaneler, toplum merkezleri ve parklar gibi mekanlar, insanların bir araya gelip etkileşimde bulunabilecekleri ve ortak faaliyetlere katılabilecekleri yerlerdir. Bu, toplumun dayanışma ve işbirliğini artırır ve mahalle yaşamını zenginleştirir.

Bu nedenlerle, mahalle başına ortalama arazi kullanım türü sayısı, şehir sağlığı açısından önemlidir. Çeşitlilik, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik, sağlık ve güvenlik, toplumsal bağlar ve katılım gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Farklı arazi kullanım türlerinin dengeli bir şekilde dağıtıldığı mahalleler, toplumun farklı ihtiyaçlarını karşılar, erişimi kolaylaştırır, çevresel sürdürülebilirliği destekler ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

4.49. Gündüz ve gece aktiviteleri bulunan mahallelerin yüzdesi

Belediyeler, şehirlerde eğlence ve kültürel etkinliklerin gelişimine önemli katkılar sağlar. Eğlence, insanların yaşam kalitesini artıran ve toplumun sosyal dokusunu güçlendiren önemli bir unsurdur.

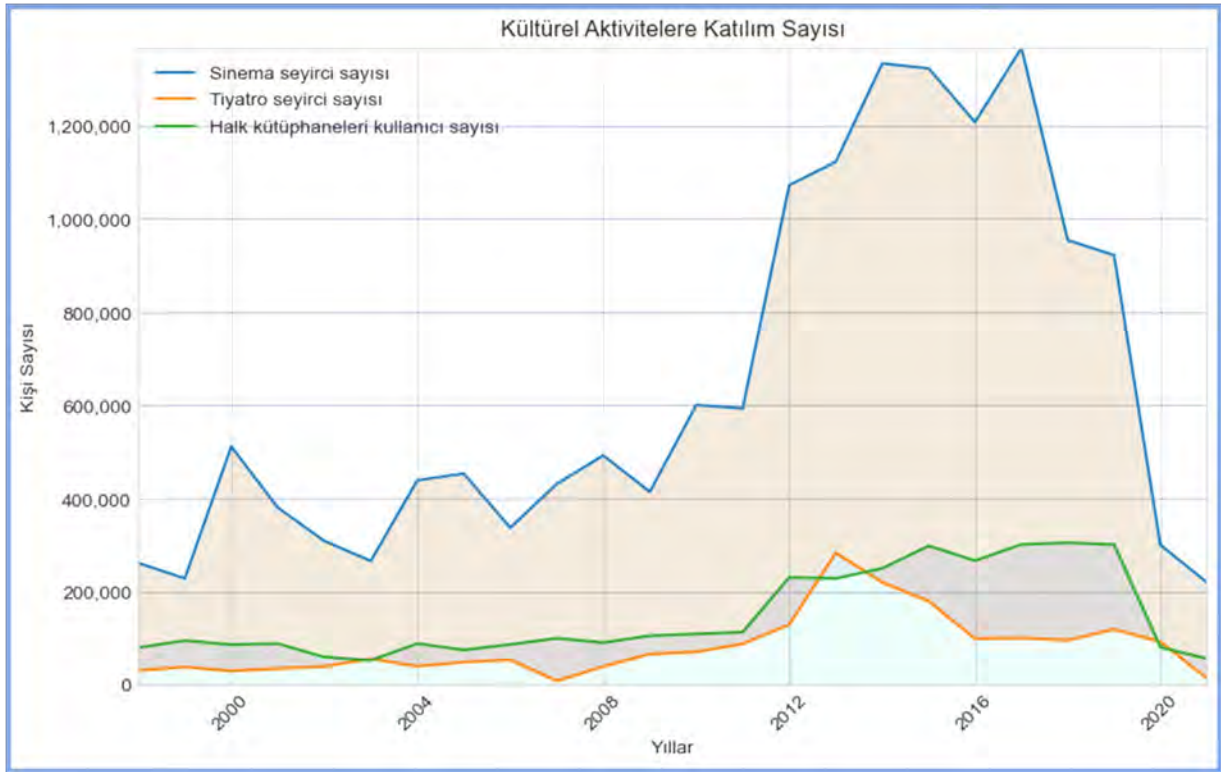
Belediyeler, çeşitli etkinlikler ve festivaller düzenleyerek toplumun eğlence ihtiyaçlarını karşılar. Konserler, tiyatro oyunları, sergiler, spor etkinlikleri, sokak festivalleri gibi çeşitli programlar, şehir sakinlerine keyifli ve unutulmaz deneyimler sunar. Bu etkinlikler, sanat ve kültürün yaygınlaşmasına, yerel yeteneklerin desteklenmesine ve toplumun bir araya gelmesine katkıda bulunur.

Belediyeler aynı zamanda parklar, oyun alanları, spor tesisleri ve sosyal merkezler gibi alanları düzenleyerek insanlara eğlence imkanları sunar. Aileler, çocuklar ve gençler için güvenli ve keyifli mekanlar oluşturulması, şehir yaşamının kalitesini yükseltir. Bu alanlarda spor yapma, oyun oynama, piknik yapma gibi aktivitelerle insanlar bir araya gelir ve sosyal bağlar güçlenir. Belediyeler, aynı zamanda konser mekanları, tiyatrolar, sinemalar ve sanat galerileri gibi kültürel ve eğlence mekanlarının işletilmesinde de rol oynar. Bu mekanlar, insanlara sanatsal deneyimler yaşatır, eğlenceli etkinliklere ev sahipliği yapar ve kültürel çeşitliliğin desteklenmesini sağlar.

Eğlence, şehirlerin canlılığını ve cazibesini artıran bir faktördür. Belediyeler, yerel ekonomiyi canlandırmak için etkinliklerin düzenlenmesine destek verir. Konserler, festivaller, pazarlar gibi etkinlikler, turizmi teşvik eder ve yerel esnafa katkı sağlar.

Sonuç olarak, belediyeler eğlence ve kültürel etkinliklerin gelişiminde önemli bir role sahiptir. Şehirlerde çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi, eğlence alanlarının oluşturulması ve kültürel mekanların desteklenmesi, toplumun yaşam kalitesini artırır, sosyal bağları güçlendirir ve şehirlerin çekiciliğini artırır. Belediyeler, insanların eğlenceye erişimini sağlamak ve şehirlerin canlılığını korumak için çaba sarf eder.

Selçuklu kentinde mahallelerin yarıdan fazlası köy statüsünden mahalle statüsüne dönüşmüştür. Kentleşmiş bölgelerdeki mahalle oranı %40 olup, bu mahallelerde gündüz ve gece aktiviteleri oldukça yoğun bir biçimde devam etmektedir. Kentin en büyük ve merkezi konumda olan AVM'leri, stadyum, eğlence ve yeme-içme mekanları, otogar, üniversite gibi yalnızca gündüz değil gece boyu da aktif olan ortamlar Selçuklu kentinde bulunmaktadır. Bu nedenle, Selçuklu kenti oldukça aktif ve hareketlidir. Ayrıca, Selçuklu Kongre Merkezi çok sayıda sanatsal ve kültürel aktiviteye ev sahipliği yapmaktadır. Silile tarihi kasabası kentin en cazip noktalarında olup günün her saati ve yılın her günü çok sayıda misafiri ağırlamaktadır.

Şekil 3. Kültürel Aktivitelere Katılım Sayısı

4.50. Sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının sayısı

Bir şehirdeki büyük yapıların, blokların veya apartmanların ne kadarının sınırlı kesime (belirli bir sosyal veya ekonomik gruba) ayrıldığını ifade eder. Bu tür bloklar genellikle geliri düşük veya belirli bir meslek grubuna mensup insanlara yönelik konut veya barınma seçenekleri sunar.

Şehir sağlığı açısından, sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Barınma ve konut erişimi: Sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının varlığı, düşük gelirli veya belirli bir sosyal grup için uygun fiyatlı konut seçeneklerini artırır. Bu, bu kesimdeki insanların barınma ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur ve evsizlik riskini azaltır. Konut erişimi, sağlıklı ve güvenli barınma koşullarının sağlanması açısından önemlidir ve toplumun genel sağlığını etkiler.

Sosyal eşitlik ve kapsayıcılık: Sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının varlığı, sosyal eşitlik ve kapsayıcılık ilkesini destekler. Düşük gelirli veya belirli bir meslek grubuna mensup

insanların uygun fiyatlı konut seçeneklerine erişimi sağlanarak, toplumdaki sosyal dışlanma ve ayrımcılık riski azaltılır. Bu, sosyal adaletin sağlanması ve sağlıklı toplum ilişkilerinin geliştirilmesi açısından önemlidir.

Sağlık hizmetlerine erişim: Sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının sağlık hizmetlerine yakın olması, düşük gelirli veya belirli bir sosyal grup için sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırır. Hastaneler, klinikler ve sağlık merkezleri gibi tesislerin yakın olması, acil durumlarda hızlı sağlık hizmeti alınabilmesini sağlar. Sağlık hizmetlerine erişim, toplumun sağlık durumunu etkiler ve erken teşhis ve tedavi imkanlarını artırır.

Toplum bağları ve destek sistemleri: Sınırlı kesime sahip büyük şehir blokları, benzer sosyal veya ekonomik durumda olan insanların bir araya gelmesini sağlar. Bu, toplum içinde bağların güçlendirilmesine ve sosyal destek sistemlerinin oluşturulmasına katkıda bulunur. İnsanların benzer zorluklarla karşılaştığı bir ortamda birlikte yaşamak, dayanışmayı ve yardımlaşmayı teşvik eder.

Bu nedenlerle, sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Barınma ve konut erişimi, sosyal eşitlik ve kapsayıcılık, sağlık hizmetlerine erişim, toplum bağları ve destek sistemleri gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Sınırlı kesime sahip büyük şehir bloklarının varlığı, düşük gelirli veya belirli bir sosyal grup için uygun fiyatlı konut seçeneklerini artırır, sosyal adaleti destekler, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırır ve toplumun genel sağlığını etkileyen faktörlerden biridir.

Selçuklu kenti Konya ilinin en gelişmiş ve en hızlı kentleşen bölgesidir. Belirli kesimlerde yapılan konutlar büyük bloklar olarak üretilmektedir. Selçuklu kent merkezine yakın bölgelerde sınırlı büyük şehir blokları kent merkezindeki hanelerin %50'sini oluşturmaktadır. Ancak bu konutlar yalnızca belirli bir kesim veya dar gelirli kesime hitap etmemektedir. Dar gelirli vatandaşlar için kamu kurumu TOKİ marifetiyle büyük bloklar üretilmektedir.

4.51. Sadece yaya kullanımına açık caddelerinin sayısı

Bir şehirde yalnızca yayaların kullanımına ayrılmış olan cadde ve sokakların toplam sayısını ifade eder. Bu caddeler, motorlu araç trafiğine kapatılmış ve yaya etkinlikleri, yürüyüş, bisiklet sürme, spor yapma, sosyal etkileşim gibi amaçlarla kullanılan alanlardır.

Şehir sağlığı açısından, sadece yaya kullanımına açık caddelerin sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Fiziksel aktivite teşviki: Yaya kullanımına açık caddeler, insanları fiziksel aktivitelere teşvik eder. Yürüyüş, koşu, bisiklet sürme gibi aktiviteler, fiziksel sağlığın korunmasına ve geliştirilmesine yardımcı olur. Bu caddelerin varlığı, toplumun genel olarak daha aktif olmasını sağlar ve obezite, kalp hastalıkları ve diğer kronik hastalıkların riskini azaltır.

Hava kalitesi ve çevre sağlığı: Sadece yaya kullanımına açık caddeler, araç trafiği ve egzoz emisyonlarının olmadığı bölgelerdir. Bu, hava kalitesinin iyileşmesine ve çevre sağlığının korunmasına katkıda bulunur. Yaya caddeleri, yürüyüş ve bisiklet sürme gibi çevre dostu ulaşım yöntemlerini teşvik eder, karbon salınımını azaltır ve şehirde yaşayanların solunum sağlığını etkileyen faktörleri azaltır.

Sosyal etkileşim ve toplum bağları: Yaya kullanımına açık caddeler, insanların sosyal etkileşimde bulunabileceği alanlar yaratır. Yaya caddeleri, insanların bir araya gelip yürüyüş yapabileceği, kafelerde oturup sohbet edebileceği, etkinliklere katılabileceği ve diğer insanlarla etkileşimde bulunabileceği yerlerdir. Bu, toplum bağlarının güçlenmesini teşvik eder ve sosyal destek sistemlerinin oluşturulmasına katkıda bulunur.

Güvenlik ve trafik kazalarının azalması: Sadece yaya kullanımına açık caddelerde araç trafiği olmadığı için trafik kazaları riski azalır. Yaya caddeleri, yayaların güvenli bir şekilde hareket etmelerini sağlar ve yaya öncelikli bir çevre oluşturur. Bu da trafik kazalarının azalmasına ve yayaların güvenliğinin artmasına katkıda bulunur.

Bu nedenlerle, sadece yaya kullanımına açık caddelerin sayısı, şehir sağlığı açısından önemlidir. Fiziksel aktivite teşviki, hava kalitesi ve çevre sağlığı, sosyal etkileşim ve toplum bağları, güvenlik ve trafik kazalarının azalması gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Sadece yaya kullanımına açık caddelerin varlığı, toplumun fiziksel aktivite düzeyini

artırır, hava kalitesini iyileştirir, sosyal bağları güçlendirir, güvenli bir ortam sağlar ve toplumun genel sağlığını etkileyen faktörlerden biridir.

4.52. Şehir içindeki büyük kamusal alanların sayısı

Bir şehirdeki büyük ölçekli kamusal alanların toplam sayısını ifade eder. Bu kamusal alanlar genellikle parklar, bahçeler, meydanlar ve diğer açık hava alanları olarak tanımlanabilir.

Şehir sağlığı açısından, şehir içindeki büyük kamusal alanların sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Fiziksel aktivite teşviki: Büyük kamusal alanlar, toplumun fiziksel aktivite yapmasını teşvik eder. Parklar ve yeşil alanlar, insanların yürüyüş, koşu, bisiklet sürme gibi aktiviteler yapabileceği açık hava mekanlarıdır. Bu alanlar, toplumun genel olarak daha aktif olmasını sağlar, fiziksel sağlığın korunmasına yardımcı olur ve kronik hastalıkların riskini azaltır.

Doğal ortamla bağlantı: Büyük kamusal alanlar, insanları doğal çevreyle daha fazla etkileşime sokar. Yeşil alanlar, ağaçlar, bitkiler ve doğal peyzaj unsurlarıyla çevrilidir. Bu, insanların doğal güzellikleri deneyimlemesine, stresi azaltmasına ve zihinsel refahlarını artırmasına yardımcı olur. Doğal ortamla bağlantı, ruh sağlığı ve duygusal iyilik hali açısından önemlidir.

Sosyal etkileşim ve toplum bağları: Büyük kamusal alanlar, insanların bir araya gelip sosyal etkileşimde bulunabilecekleri mekanlar sağlar. Parklar ve meydanlar, insanların buluşabileceği, etkinliklere katılabileceği ve toplum üyeleriyle bağlantı kurabileceği yerlerdir. Bu, toplum bağlarını güçlendirir, sosyal destek sistemlerinin oluşturulmasına katkıda bulunur ve toplumun genel refahını etkiler.

Stres azaltma ve mental sağlık: Büyük kamusal alanlar, insanlara stres azaltma ve dinlenme fırsatı sunar. Doğa içinde zaman geçirmek, zihni rahatlatır, stresi azaltır ve ruh halini iyileştirir. Büyük kamusal alanların varlığı, mental sağlık üzerinde olumlu etkiler yaratır ve toplumun genel refahını artırır.

Hava kalitesi ve çevresel sağlık: Büyük kamusal alanlar, şehirde yeşil alanların artmasına ve hava kalitesinin iyileşmesine katkıda bulunur. Ağaçlar ve bitkiler, havayı temizler ve oksijen üretir. Bu, toplumun solunum sağlığını etkiler ve çevresel sağlığı korur.

Bu nedenlerle, şehir içindeki büyük kamusal alanların sayısı, şehir sağlığı açısından önemlidir. Fiziksel aktivite teşviki, doğal ortamla bağlantı, sosyal etkileşim ve toplum bağları, stres azaltma ve mental sağlık, hava kalitesi ve çevresel sağlık gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Büyük kamusal alanların varlığı, toplumun fiziksel ve mental sağlığını destekler, doğal ortamla bağlantıyı güçlendirir, sosyal etkileşimi teşvik eder, stresi azaltır ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

Selçuklu kentinde yalnızca yayalara açık olan cadde ve sokak oranı çok yüksek değildir. Selçuklu kenti nüfus yoğunluğu nedeniyle ayrıca araç sayısının da fazla olduğu ve ticari yaşam nedeniyle çok sayıda ticari araç tarafından da kullanılan cadde ve sokaklara sahiptir. Ancak Konya şehir merkezi bölgesinde yayalaştırılan cadde ve sokaklar bulunmaktadır. Kentin diğer hareketli noktası olan otogar ve stadyum bölgesinde ise az sayıda araç trafiğine kapalı cadde/sokak bulunmaktadır. Ancak tüm cadde/sokak bölümlerinin toplam cadde/sokak sayısına oranı %1 civarındadır.

4.53. Tamamlanan sokakların sayısı (tüm hareketlilik modlarıyla birlikte)

Bir şehirde tamamlanmış olan yeni sokak veya cadde projelerinin toplam sayısını ifade eder. Bu sokaklar, yaya trafiği, bisiklet trafiği ve motorlu araç trafiği gibi farklı hareketlilik modlarına hizmet edebilir.

Şehir sağlığı açısından, tamamlanan sokakların sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Yaya ve bisiklet dostu ulaşım: Tamamlanan sokaklar, yaya ve bisiklet trafiğini destekler. Yaya ve bisiklet trafiği için ayrılmış yollar, insanların aktif ulaşım yöntemlerini tercih etmelerini teşvik eder. Bu, fiziksel aktiviteyi artırır, ulaşım maliyetlerini azaltır ve çevresel sürdürülebilirliği destekler.

Güvenli ve erişilebilir ulaşım: Tamamlanan sokaklar, güvenli ve erişilebilir ulaşım sağlar. Yeterli yaya geçitleri, trafik ışıkları, bisiklet şeritleri ve yeterli kaldırım genişlikleri gibi altyapı unsurları, yaya ve bisikletlilerin güvenli bir şekilde hareket etmelerini sağlar. Güvenli ve erişilebilir ulaşım, trafik kazalarının azalmasına ve toplumun güvenliğinin artmasına katkıda bulunur.

Fiziksel aktivite teşviki: Tamamlanan sokaklar, insanların günlük fiziksel aktivitelerini artırmasını teşvik eder. Yaya ve bisiklet trafiği için ayrılmış yollar, insanlara günlük ulaşımını daha aktif bir şekilde gerçekleştirme fırsatı sunar. Bu da obezite, kalp hastalıkları ve diğer kronik hastalıkların riskini azaltır.

Hava kalitesi ve çevresel sağlık: Tamamlanan sokaklar, sürdürülebilir ulaşım yöntemlerini teşvik ederek hava kalitesini iyileştirir. Yaya ve bisiklet trafiği, karbonsuz ulaşım seçenekleri olduğu için hava kirliliğini azaltır. Bu, toplumun solunum sağlığını etkiler ve çevresel sağlığı korur.

Toplum bağları ve sosyal etkileşim: Tamamlanan sokaklar, insanların sosyal etkileşimde bulunabileceği ve toplum bağlarını güçlendirebileceği mekanlar sağlar. Kamusal mekanlar, sokak etkinlikleri, açık hava etkinlikleri ve kentsel tasarımlar, insanların bir araya gelmesini ve sosyal bağlarını güçlendirmesini teşvik eder.

Bu nedenlerle, tamamlanan sokakların sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Yaya ve bisiklet dostu ulaşım, güvenli ve erişilebilir ulaşım, fiziksel aktivite teşviki, hava kalitesi ve çevresel sağlık, toplum bağları ve sosyal etkileşim gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Tamamlanan sokakların sayısı, insanların aktif ulaşım yöntemlerini tercih etmelerini teşvik eder, güvenli ve erişilebilir ulaşım sağlar, fiziksel aktiviteyi teşvik eder, çevresel sürdürülebilirliği destekler ve toplumun genel sağlığını etkileyen faktörlerden biridir.

Selçuklu kent merkezinde tamamlanmamış sokak bulunmamaktadır. Mahalleye dönüşen kırsal kesimdeki bölgelerde ise sokak yapıları ve tretuvarları tamamlanmıştır. Ancak, gerek bisiklet yolu, gerekse kaldırımların yeterince ağaçlandırılması ve sulanması ile ilgili eksikler bulunmaktadır. Kentimizde 200 km üzerinde bisiklet yolu bulunmaktadır. 2022 yılı itibarıyla kaldırım, tretuvar, bordür taşı ve parke taşı döşeme işlemlerinde hedeflenen miktar %100 oranında gerçekleşmiştir. Ayrıca tüm sokakların asfaltlama çalışmaları yapılmış, birçok sokak asfaltı ise yenilenmektedir. Önümüzdeki günlerde 150 bin ton sıcak asfalt dökülmesi planlanmıştır. Ayrıca cadde ve sokak kaldırımlarını işgal eden işyerleri denetlenmiş ve yayların geçişlerini engelleyen kaldırım işgalleri nedeniyle birçok işyerine ceza kesilmiştir.

4.54. Açık kamusal alana tahsis edilen kentsel arazinin yüzdesi (sokaklar hariç)

Bir şehirdeki kentsel arazinin ne kadarının kamusal alanlara ayrıldığını ifade eder. Bu alanlar genellikle parklar, bahçeler, meydanlar, yeşil alanlar, oyun alanları ve diğer kamusal açık hava mekanlarını içerir.

Şehir sağlık profili açısından, açık kamusal alana tahsis edilen kentsel arazinin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Yeşil alan ve doğal çevre: Açık kamusal alanların yüzdesi, yeşil alanların ve doğal çevrenin şehirdeki varlığını yansıtır. Yeşil alanlar, insanların doğal güzellikleri deneyimlemelerini ve doğayla bağlantı kurmalarını sağlar. Bu, stresi azaltır, zihinsel refahı artırır ve genel olarak sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik eder.

Fiziksel aktivite teşviki: Açık kamusal alanlar, insanların fiziksel aktivite yapmasını teşvik eder. Parklar, oyun alanları, spor alanları ve rekreasyon alanları, insanların yürüyüş, koşu, bisiklet sürme, spor yapma gibi aktiviteler yapabilecekleri mekanlar sağlar. Bu, obeziteyi önler, kalp hastalıkları riskini azaltır ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

Sosyal etkileşim ve toplum bağları: Açık kamusal alanlar, insanların bir araya gelip sosyal etkileşimde bulunabilecekleri mekanlar yaratır. Parklar, meydanlar ve diğer açık hava alanları, insanların buluşabileceği, etkinliklere katılabileceği ve toplum üyeleriyle bağlantı kurabileceği yerlerdir. Bu, toplum bağlarını güçlendirir, sosyal destek sistemlerinin oluşturulmasına katkıda bulunur ve toplumun genel refahını artırır.

Hava kalitesi ve çevresel sağlık: Açık kamusal alanlar, şehirde yeşil alanların artmasına ve hava kalitesinin iyileşmesine katkıda bulunur. Ağaçlar, bitkiler ve doğal peyzaj unsurları, havayı temizler ve oksijen üretir. Bu, toplumun solunum sağlığını etkiler, hava kirliliğini azaltır ve çevresel sağlığı korur.

İklim adaptasyonu ve sürdürülebilirlik: Açık kamusal alanlar, iklim değişikliğiyle mücadelede ve iklim adaptasyonunda önemli bir rol oynar. Yeşil alanlar, sıcaklıkları düşürür, hava akışını artırır, sel riskini azaltır ve şehirdeki sürdürülebilirlik çabalarını destekler.

Afetlere dirençlilik anlamında toplanma noktalarının oluşturulması, çadır kurulacak alanların belirlenmesi gibi konularda da açık alanların önemi büyüktür.

Bu nedenlerle, açık kamusal alana tahsis edilen kentsel arazinin yüzdesi, şehir sağlık profili açısından değerlendirilebilir. Yeşil alan ve doğal çevrenin varlığı, fiziksel aktivite teşviki, sosyal etkileşim ve toplum bağları, hava kalitesi ve çevresel sağlık gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Açık kamusal alanların yüzdesi, toplumun fiziksel ve mental sağlığını destekler, doğal ortamla bağlantıyı güçlendirir, sosyal etkileşimi teşvik eder, çevresel sürdürülebilirliği destekler ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

Selçuklu kenti, yeşil alan açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Çok büyük arazilere yapılmış parkların yanı sıra mahalle aralarında kamusal alana tahsis edilmiş alanlara da parklar ve yeşil alanlar yapılmaktadır. Selçuklu belediyesi tarafından 2021 yılı içerisinde toplam alanı 44 bin m²'yi bulan yeşil alana sahip 12 adet park kazandırılmıştır. 2022 yılında yapılan Sille seyir tepesi ile birlikte Selçuklu'da toplam yeşil alan ve park miktarı yaklaşık 9 milyon m² ve toplam park sayısı 1110 olmuştur. Maalesef coğrafi yapısı itibariyle Selçuklu kenti yeşil bitki örtüsüne sahip değildir. Bozkır iklimi ve bitki örtüsüne sahip olduğundan yeşil alanlar, yalnızca büyük çabalar ve harcamalar sonucu meydana gelmektedir. Ayrıca iklim itibariyle dikilen ağaçların uzun süreli bakımı gerekmektedir. Tüm bu zorluklara rağmen Selçuklu belediyesi yapılan yatırımların büyük bir bölümünü sürdürülebilirlik ve sağlıklı yaşama ayırmaktadır.

4.55. Kolay yol bulma deneyimi yaşayan nüfusun yüzdesi

"Kolay yol bulma deneyimi", kişilerin bir yerden diğerine gitmek için kullandıkları yolculuk sırasında karşılaştıkları zorlukları veya kolaylıkları ifade eden bir kavramdır. Bu deneyim, genellikle navigasyon, harita okuma, yol işaretleri takip etme, trafik düzenlemelerine uyma ve diğer yolculukla ilgili faktörlerle ilgilidir.

Kolay yol bulma deneyimi, kişinin seyahat ettiği alandaki yolları, rota seçimlerini, trafik koşullarını ve navigasyon araçlarını kullanma yeteneğini içerebilir. Bir kişi kolaylıkla hedefine ulaşabiliyorsa, yol işaretleri net ve anlaşılır ise ve trafik akıcı ise, bu "kolay yol bulma deneyimi" olarak nitelendirilebilir. Öte yandan, karmaşık yollar, karmaşık kavşaklar, eksik veya karışık yol işaretleri, trafik sıkışıklığı gibi faktörler, yolculuğun daha zorlayıcı ve karmaşık hale gelmesine neden olabilir.

Kolay yol bulma deneyimi, şehir planlamacıları, trafik mühendisleri, navigasyon teknolojisi geliştiricileri ve genel olarak toplumsal mobilitayı geliştirmeye çalışan kuruluşlar için önemli bir konudur. Bu deneyimi daha iyi hale getirmek için altyapı geliştirmeleri, trafik yönetimi çözümleri ve navigasyon teknolojilerinin kullanımı gibi çeşitli yaklaşımlar kullanılabilir.

2017 tarihinde yayınlanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile tüm kentsel ve kırsal yerleşim yerlerinde adresleme tabelalarının yapılması sağlanmıştır. Böylece kent merkezlerinde herhangi bir adresi bulmak kolaylaşmıştır. Çünkü tüm konutlara ait numaralar standardize edilerek güncellenmiştir. Sokak, cadde ve meydan isimlerini gösteren tabelalara tanıtım numarası, bulunan konutların numaraları vs gibi gerekli bilgiler de eklendiğinden takip edip yolunu daha kolay bulma daha rahat bir şekilde gerçekleşmektedir. Navigasyon sistemleri ile yaya ve araçlar için kolay yol bulma işlemleri oldukça efektif olmakta ve milyonlarca kişi bu sistemleri kullanmaktadır. Ancak bu sistemin doğru bilgi vermesi için belediyeler tarafından nazım planlarının ve kent sisteminin doğru bir biçimde yapılmış olması gerekmektedir. Selçuklu kenti Türkiye'deki en iyi ve dinamik kent bilgi sistemine sahiptir. Her binanın kimliği bulunmaktadır ve bu şekilde binaya ait tüm araçlar kolaylıkla ilişkilendirilmektedir.

4.56. Yüksek hızlı geniş bant hizmetinin erişim bölgesindeki nüfusun yüzdesi

Belediyeler, günümüzde iletişim ve bilgi teknolojilerinin önemli bir parçası olan yüksek hızlı geniş bant hizmetlerini desteklemektedir. Yüksek hızlı geniş bant, hızlı ve güvenilir internet erişimi sağlayarak bireylerin, işletmelerin ve toplulukların dijital dünyaya bağlanmasını sağlar.

Belediyeler, yüksek hızlı geniş bant hizmetini yaygınlaştırmak için çeşitli politika ve projeleri hayata geçirir. Bu kapsamda, altyapıyı geliştirmek, fiber optik ağlar kurmak, kablosuz ağ noktaları oluşturmak gibi adımlar atılabilir. Aynı zamanda, düşük gelirli bölgelerdeki vatandaşların da erişim imkanını artırmak için teşvikler ve destek programları sunulabilir.

Yüksek hızlı geniş bant hizmeti, bir belediye için birçok fayda sağlar. İş dünyasının büyümesini teşvik eder, e-ticaret olanakları sunar ve yeni istihdam alanları yaratır. Eğitim alanında da önemli bir rol oynar, çünkü öğrencilerin internete erişimi kolaylaşır ve dijital öğrenme imkanları artar. Ayrıca, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, halka açık hizmetlerin çevrimiçi olarak sunulması ve akıllı şehir uygulamalarının geliştirilmesi gibi alanlarda da yüksek hızlı geniş bant hizmeti büyük bir öneme sahiptir.

Sonuç olarak, belediyeler yüksek hızlı geniş bant hizmetinin yaygınlaşmasını sağlayarak topluluklarını dijital çağa entegre etmeyi hedefler. Bu hizmet, insanların iletişimini geliştirir, bilgiye erişimi kolaylaştırır ve ekonomik, eğitimsel ve sosyal fırsatları artırır. Belediyelerin yüksek hızlı geniş bant hizmeti sunma çabaları, toplumun genel refahını ve kalkınmasını destekleyen önemli bir adımdır.

Selçuklu kentinde 50’den fazla noktada ücretsiz geniş bant Wi-Fi hizmeti verilmektedir. Lokasyonların bir kısmında vatandaşlara mobil cihazlarını sarj etme imkanı da sağlanmaktadır. Bu durumda Selçuklu kentine ait nüfusun yaklaşık %35’inin ücretsiz internet hizmetinden faydalanabildiği söylenebilir.

4.57. Demiryolu yoğunluğu (km/km²)

Bir şehir veya bölgedeki demiryolu ağının yoğunluğunu ifade eder. Bu, şehir veya bölgedeki toplam demiryolu uzunluğunun kara alanına (km²) oranını temsil eder.

Şehir sağlığı açısından, demiryolu yoğunluğunun önemi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ulaşım erişilebilirliği: Yüksek demiryolu yoğunluğu, insanların ulaşım sistemlerine daha iyi erişim sağlar. Demiryolu hatları, insanları farklı bölgeler arasında hızlı, etkili ve sürdürülebilir bir şekilde taşımak için kullanılır. Bu, insanların iş, eğitim, sağlık hizmetleri gibi temel ihtiyaçlara kolay erişimi destekler.

Hava kalitesi ve çevresel sağlık: Demiryolu ulaşımı, karbon salınımını azaltarak hava kalitesini iyileştirir. Motorlu taşıtların aksine, demiryolları elektrikle çalışan trenler kullanır ve bu da hava kirliliğini azaltır. Daha temiz hava, solunum sağlığını iyileştirir ve çevresel sağlığı korur.

Trafik sıkışıklığı ve stres: Demiryolu yoğunluğu, trafik sıkışıklığını azaltır ve stresi azaltır. Yüksek demiryolu yoğunluğu, insanları toplu taşıma yöntemlerini tercih etmeye teşvik eder, böylece trafik yükünü azaltır ve trafik sıkışıklığını önler. Bu, insanların daha hızlı ve daha güvenli bir şekilde seyahat etmelerini sağlar, stres seviyelerini düşürür ve genel yaşam kalitesini iyileştirir.

Fiziksel aktivite teşviki: Demiryolu hatları, yürüyüş ve bisiklet gibi aktif ulaşım yöntemlerini destekler. İnsanlar, demiryolu istasyonlarına yürüyerek veya bisikletle ulaşabilir ve ardından tren yolculuğu sırasında aktif ulaşım yöntemlerini kullanabilir. Bu, fiziksel aktivite düzeylerini artırır, obezite ve kronik hastalıkların riskini azaltır.

Ulaşım maliyetleri ve sosyal eşitlik: Demiryolu ulaşımı, ulaşım maliyetlerini düşürür ve sosyal eşitliği destekler. Toplu taşıma seçeneklerinin geniş bir yelpazesi sunan demiryolu ağları, insanlara daha ekonomik bir ulaşım seçeneği sağlar. Bu, düşük gelirli insanların da toplu taşıma avantajlarından faydalanmasına olanak tanır ve sosyal eşitliği artırır.

Bu nedenlerle, demiryolu yoğunluğu şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ulaşım erişilebilirliği, hava kalitesi ve çevresel sağlık, trafik sıkışıklığı ve stres, fiziksel aktivite teşviki, ulaşım maliyetleri ve sosyal eşitlik gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Yüksek demiryolu yoğunluğu, insanların ulaşım sistemlerine kolay erişimini sağlar, hava kalitesini iyileştirir, trafik sıkışıklığını azaltır, fiziksel aktiviteyi teşvik eder, ulaşım maliyetlerini düşürür ve toplumun genel sağlığını iyileştirir.

Konya, demiryolu açısından merkezi bir konumda olup ilk konvansiyonel demiryolu Osmanlı Devleti zamanında açılmıştır. 1893 yılında Osmanlı hükûmeti, Eskişehir'den Konya'ya bir demiryolu hattı inşa edilmesi için daha önce Adapazarı – Ankara arasındaki demiryolu hattını inşa eden Osmanlı Anadolu Demiryolları (CFOA) Şirketi'ne imtiyaz vermiştir. Demiryolu hattının inşası aynı yıl başlamış ve hattın Eskişehir – Kütahya kısmı 1894'te, Kütahya – Afyonkarahisar – Akşehir kısmı Ağustos 1895'te, Akşehir – Ilgın – Konya kısmı ise Haziran 1896'da hizmete girmiştir. Selçuklu kentine ait 50 km'lik konvansiyonel demiryolu bulunmaktadır. Ayrıca, Selçuklu kentinin merkezi konumda olması, çok sayıda üretime ev sahipliği yapması, çok sayıda büyük veya küçük organize sanayi sitelerine sahip olması nedeniyle yük taşımacılığı açısından da önemli konumdadır. Bu nedenle, TCDD tarafından Selçuklu'da bulunan Horozluhan istasyonu bölgesi lojistik merkezi olarak hizmet verecektir. Horozluhan Bölgesinde mevcut işleyen yükleme boşaltma istasyonu, hazırlanan yeni proje ile Konya Lojistik Merkezi olacaktır. Proje kapsamında, mevcut alanın genişletilerek 1 milyon metrekareye çıkarılması amaçlanmaktadır. Proje TCDD Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Proje kapsamında Türkiye'de kapasite bakımından hem demiryolu bağlantısı hem de karayolu bağlantısı olan en büyük proje olacaktır.

En büyük yatırımlardan birisi olan Yüksek Hızlı Tren demiryolu bağlantıları için Konya da yatırım planına dahil edildi. Ankara ile Konya şehirleri arasında 2011 yılı öncesinde doğrudan demiryolu bağlantısı bulunmuyordu. Yapılan hat ile bu bağlantı sağlandı. Polatlı Kavşağı ile Konya Garı arasındaki 211,462 km uzunluğundaki demiryolu hattının inşaatı Ağustos 2006'da başlamış ve hat 23 Ağustos 2011[10] tarihinde hizmete girmiştir. Proje kapsamında 7 köprü, 27 üst geçit, 83 alt geçit, 143 menfez, 2030 metre uzunluğunda bir tünel yapılmıştır. YHT hattı açıldıktan sonra eski tren garı yeterli gelmemeye başladı. Bu amaçla, Selçuklu kenti içerisine yeni bir YHT garı inşa edildi ve 2 Ekim 2020'de faaliyete başlayarak her gün yüzlerce yolcuya ev sahipliği yapmaya başladı. Selçuklu sınırları içerisinde YHT hattı gidiş ve geliş olarak 100 km üzerinde yeni hat bulunmaktadır. Selçuklu kenti yüzölçümü dikkate alındığında hem konvansiyonel hem de YHT demiryolu uzunlukları yaklaşık %9 km/km² yoğunluğa sahip bulunmaktadır.

4.58. Yol yoğunluğu (km/km²)

Bir şehirdeki yol ağının yoğunluğunu ifade eder. Bu, şehirdeki toplam yol uzunluğunun kara alanına (km²) oranını temsil eder.

Şehir sağlığı açısından, yol yoğunluğunun değerlendirilmesi aşağıdaki şekillerde yapılabilir:

Trafik sıkışıklığı ve stres: Yüksek yol yoğunluğu, trafik sıkışıklığına neden olabilir ve bu da stres seviyelerini artırır. Trafik sıkışıklığı, insanların daha uzun sürelerde ve yavaş hızlarda seyahat etmelerine neden olur. Bu durum, günlük işe gidip gelme süresini uzatır, insanların zamanlarını ve enerjilerini tüketir ve stresi artırır. Yüksek trafik sıkışıklığı, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilir.

Hava kirliliği ve solunum sağlığı: Yüksek yol yoğunluğu, hava kirliliğini artırabilir ve bu da solunum sağlığını etkiler. Yoğun trafik, motorlu araçların egzoz emisyonlarını ve kirleticilerini artırır. Bu, hava kalitesini bozar, toksik maddelerin solunum yoluyla vücuda girmesine neden olur ve solunum hastalıklarının ve sağlık sorunlarının riskini artırır.

Fiziksel aktivite ve aktif ulaşım: Yol yoğunluğu, fiziksel aktiviteyi olumsuz etkileyebilir. Yoğun trafikli yollar, yaya ve bisiklet trafiği için güvenli olmayabilir ve insanları aktif ulaşım

yöntemlerini kullanmaktan alıkoyabilir. Bu, insanların daha az fiziksel aktivite yapmalarına ve hareketsiz bir yaşam tarzını tercih etmelerine neden olabilir.

Gürültü kirliliği ve uyku kalitesi: Yol yoğunluğu, gürültü kirliliğinin artmasına yol açar. Yoğun trafik, yüksek sesli araçlar, korna sesleri ve motor gürültüsüyle birlikte gürültülü bir çevre yaratır. Bu, uyku kalitesini olumsuz etkileyebilir, stresi artırabilir ve genel sağlık üzerinde olumsuz etkileri olabilir.

Güvenlik ve trafik kazaları: Yoğun trafikli yollar, trafik kazaları riskini artırır. Yoğun trafik ve sıkışıklık, araçların daha yakın mesafede seyretmesine ve sürücülerin dikkatini dağıtabilir. Bu da trafik kazalarının olasılığını artırır ve toplumun güvenliğini etkiler.

Bu nedenlerle, yol yoğunluğu şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Trafik sıkışıklığı ve stres, hava kirliliği ve solunum sağlığı, fiziksel aktivite ve aktif ulaşım, gürültü kirliliği ve uyku kalitesi, güvenlik ve trafik kazaları gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Yüksek yol yoğunluğu, trafik sıkışıklığını artırır, hava kalitesini etkiler, fiziksel aktiviteyi azaltır, gürültü kirliliğini artırır ve trafik kazaları riskini yükseltir. Dolayısıyla, sağlıklı bir şehir ortamı için yol yoğunluğunun kontrol altında tutulması ve etkili ulaşım planlamasının yapılması önemlidir.

Sağlıklı Şehir Hedefi 7: Farklı, yaşam için gerekli olan ve yenilikçi şehir ekonomisi

4.59. İşsizlik oranı

İşsizlik oranı, çalışma çağındaki nüfus içerisinde iş arayan ve istihdam edilmek için hazır olan, ancak mevcut iş imkanlarına sahip olmayan kişilerin yüzdesini ifade eder. Genellikle bir ülkenin veya bölgenin ekonomik sağlığının bir göstergesi olarak kullanılır.

Şehir sağlığı açısından, işsizlik oranının değerlendirilmesi aşağıdaki şekillerde yapılabilir:

Ekonomik refah: Düşük işsizlik oranı, ekonomik refahın bir göstergesidir. İstihdam olanaklarının geniş olması, insanların gelir elde etmelerine ve temel ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olur. Bu, toplumun genel refahını ve yaşam kalitesini artırır.

Psikolojik sağlık: İşsizlik, psikolojik sağlık üzerinde olumsuz etkileri olan bir faktördür. İşsizlik, maddi belirsizlik, sosyal izolasyon, düşük özsaygı ve depresyon gibi sorunlara yol açabilir. İstihdam imkanlarının yeterli olması ve insanların iş sahibi olmaları, psikolojik sağlığını destekler.

Sosyal entegrasyon: İşsizlik, sosyal entegrasyonu olumsuz etkileyebilir. İş sahibi olmak, insanların toplumda bir rolü ve kimlikleri olduğunu hissetmelerine yardımcı olur. İşsizlik, sosyal izolasyona, dışlanmaya ve toplumdan uzaklaşmaya neden olabilir. İş imkanlarının geniş olması, toplumun bireyleri arasında sosyal entegrasyonu teşvik eder.

Sağlık hizmetlerine erişim: İşsizlik, sağlık hizmetlerine erişimi olumsuz etkileyebilir. İşsiz olan kişiler, genellikle iş sağlık sigortasına sahip olmazlar ve sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar yaşayabilirler. İstihdam olanaklarının artması, insanların sağlık hizmetlerine erişimini iyileştirir.

Suç ve şiddet: Yüksek işsizlik oranları, suç ve şiddet riskini artırabilir. İşsizlik, insanların ekonomik güvensizlik ve sosyal gerilim yaşamalarına neden olabilir. İstihdam olanaklarının geniş olması, suç oranlarının düşmesine ve toplumun güvenliğinin artmasına katkıda bulunur.

Bu nedenlerle, işsizlik oranı şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ekonomik refah, psikolojik sağlık, sosyal entegrasyon, sağlık hizmetlerine erişim ve suç ve şiddet gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Düşük işsizlik oranı, ekonomik refahı ve yaşam kalitesini artırır, psikolojik sağlığını destekler, sosyal entegrasyonu güçlendirir, sağlık hizmetlerine erişimi iyileştirir ve toplumun güvenliğini etkileyen faktörlerden biridir.

Ülkemiz genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılında bir önceki yıla göre 337 bin kişi azalarak 3 milyon 582 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1,6 puanlık azalış ile %10,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %8,9 iken kadınlarda ise %13,4 olarak tahmin edildi. Selçuklu kentinde ise 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 71 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise %7,4 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %5,8 iken kadınlarda ise %11,0 olarak tahmin edildi.

4.60. Bilimsel alanda akademik eğitim almış nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki nüfusun ne kadarının bilimsel alanda akademik eğitim aldığını ifade eder. Bu genellikle lisans, yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olan bireyleri içerir.

Şehir sağlığı açısından, bilimsel alanda akademik eğitim almış nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

İnovasyon ve teknoloji: Bilimsel alanda eğitim almış nüfus, inovasyon ve teknoloji gelişimine katkıda bulunabilir. Bilimsel eğitim, araştırma yeteneklerini geliştirir, bilimsel yöntemleri uygulama becerilerini artırır ve teknolojik ilerlemeyi teşvik eder. Bu, şehirdeki yenilikçilik potansiyelini artırır ve teknolojik ilerlemeyi destekler.

Sağlık hizmetleri ve araştırma: Bilimsel eğitim, sağlık hizmetleri ve tıp alanında uzmanlık gerektiren rollerde önemlidir. Tıp, biyoloji, kimya, farmakoloji ve diğer bilimsel disiplinlere sahip uzmanlar, sağlık hizmetlerinin kalitesini ve erişimini artırır. Aynı zamanda sağlık araştırmalarına katkıda bulunur, hastalıkların önlenmesi ve tedavisi için bilimsel temelli yaklaşımlar geliştirir.

Eğitim sistemi: Bilimsel eğitim, bir şehirdeki eğitim sisteminin kalitesini etkiler. Bilimsel alanda eğitim almış öğretmenler, öğrencilere kaliteli eğitim sunabilir ve onların bilimsel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Bu, eğitim sisteminin kalitesini artırır ve gelecek nesillerin bilimsel ve teknolojik alanda yetkin bireyler olmalarını sağlar.

Araştırma ve yenilik: Bilimsel alanda eğitim almış nüfus, araştırma faaliyetlerine katkıda bulunabilir ve yenilikçilik potansiyelini artırır. Bilimsel eğitim, araştırma yeteneklerini ve metodolojilerini geliştirir. Bu, bilimsel çalışmaların yapılmasını ve şehirdeki yenilikçi projelerin geliştirilmesini teşvik eder.

Bilim temelli politikalar: Bilimsel alanda eğitim almış nüfus, bilim temelli politikaların geliştirilmesinde etkili olabilir. Bilimsel düşünce ve araştırma becerilerine sahip bireyler, verilere dayalı kararlar almayı teşvik eder. Bu, şehir yönetiminde bilim temelli politikaların benimsenmesini ve sağlık hizmetleri, çevresel sürdürülebilirlik, ulaşım ve diğer alanlarda iyileştirmeler yapılmasını sağlar.

Diğer yandan bilimsel alanda akademik eğitim almış kişilerin sağlık bilincinin daha yüksek olması ve dolayısıyla daha sağlıklı kentleri yerleşim yeri olarak tercih etmeleri beklenir.

Bu nedenlerle, bilimsel alanda akademik eğitim almış nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. İnovasyon ve teknoloji, sağlık hizmetleri ve araştırma, eğitim sistemi, araştırma ve yenilik, bilim temelli politikalar gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Yüksek bilimsel eğitim oranı, şehirdeki inovasyon potansiyelini artırır, sağlık hizmetlerinin kalitesini iyileştirir, eğitim sisteminin kalitesini yükseltir, araştırma ve yenilik faaliyetlerini teşvik eder ve bilim temelli politikaların geliştirilmesini sağlar.

TÜİK tarafından hazırlanan işgücü istatistiklerine göre toplam istihdam içerisindeki bilimsel alanda akademik eğitim almış ve eğitim sektöründe görev yapan kişilerin oranı %9,2'dir. Bu oranın içerisinde eğitim sektöründe görev alan tüm personel bulunmaktadır. Yalnızca bilimsel akademik eğitim almış olan ve yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademisyenler olarak düşünüldüğünde bu oranın %2 civarında olacağı tahmin edilmektedir. Ülke genelinde 2022 yılı itibarıyla yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik personel sayısı yaklaşık 185 bin olarak bildirilmiştir. Konya için bu sayının yaklaşık 2200 olduğu tahmin edilmektedir. Selçuk Üniversitesi Selçuklu kentinde bulunduğundan bu sayının yarısının Selçuklu'da yaşadığı düşünülmektedir.

4.61. Formül işletmelerinin yüzdesi

Formül işletmeleri, Amerika Birleşik Devletleri'nde on beş veya daha fazla başka iş yeri bulunan ve sözleşme, iş modeli veya uygulama gereğince standartlaştırılmış özelliklerden herhangi birini sürdürmek için gerekli olan bir kullanıma sahip işletmelerdir. Türkiye'deki benzer bir kavramın tam karşılığı olmayabilir, ancak benzer bir durumu değerlendirmek için zincir mağazalar veya markalı işletmelerin yaygınlığına bakılabilir.

Şehir sağlığı açısından, formül işletmelerinin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ticari çeşitlilik: Formül işletmeleri, farklı sektörlerde faaliyet gösteren ve genellikle büyük markalara ait olan işletmelerdir. Bu, şehirde ticari çeşitliliği artırabilir ve tüketicilere daha geniş bir ürün ve hizmet yelpazesi sunabilir. Farklı sektörlerde faaliyet gösteren formül işletmeleri, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli seçeneklere sahip olmalarını sağlar.

İstihdam olanakları: Formül işletmeleri genellikle büyük ölçekli işletmelerdir ve birçok istihdam fırsatı sunarlar. Bu, şehirde istihdam olanaklarını artırır ve işsizlik oranını düşürebilir. İstihdam fırsatlarının çeşitliliği, iş arayanlara daha fazla seçenek sunar ve ekonomik refahı artırır.

Standartlaşma ve kalite kontrolü: Formül işletmeleri, genellikle standartlaştırılmış iş modelleri ve uygulamaları kullanırlar. Bu, kalite kontrolünü sağlama ve müşterilere tutarlı bir deneyim sunma yeteneklerini artırır. Kaliteli ürün ve hizmetler sunmak, tüketicilerin memnuniyetini artırır ve toplumun genel yaşam kalitesini yükseltir.

Rekabet ve fiyatlandırma: Formül işletmelerinin yaygın olması, rekabeti artırabilir ve fiyatlandırmayı etkileyebilir. Rekabet, tüketicilere daha iyi fiyatlar ve daha iyi değer sunma potansiyeli yaratır. Bu, insanların temel ihtiyaçlarını daha uygun maliyetlerle karşılamalarını sağlar.

Küresel markaların varlığı: Formül işletmeleri genellikle büyük markaların bir parçasıdır ve küresel markaların şehirde varlığına işaret edebilir. Küresel markalar, şehirdeki uluslararası bağlantıları artırır ve çeşitli kültürel deneyimler sunabilir. Bu, şehrin çekiciliğini artırabilir ve turizm potansiyelini yükseltebilir.

Bu nedenlerle, formül işletmelerinin yüzdesi, Türkiye'de şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ticari çeşitlilik, istihdam olanakları, standartlaşma ve kalite kontrolü, rekabet ve fiyatlandırma, küresel markaların varlığı gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Yüksek formül işletmeleri oranı, ticari çeşitliliği artırır, istihdam olanaklarını çeşitlendirir, kaliteli ürün ve hizmet sunumunu destekler, rekabeti artırır ve şehirdeki uluslararası bağlantıları güçlendirir. Ancak aynı zamanda yerel küçük işletmelerin rekabet edebilme potansiyelini de etkileyebilir ve yerel ekonomiyi etkileyebilir, bu nedenle denge ve uyum önemlidir.

Selçuklu kentinde formül işletmelere benzer zincir marketler ve şubeleri olan firmalar bulunmaktadır. Zincir marketlerin büyük bir bölümü ulusal zincir marketleri iken yalnızca Selçuklu kentine özgü yerel zincir marketler de bulunmaktadır. Selçuklu'da çok sayıda organize sanayi bölgesi, küçük sanayi sitesi ve oldukça büyük ölçekte sanayi üretim firmaları bulunmaktadır. Genellikle, un, tuz, döküm, metal, ayakkabı/çanta, tarımsal makineler,

değirmen makineleri gibi üretim başlıklarında üretim yapılmaktadır. Üretim yapan endüstriyel firmalardan formül işletme tarzında bulunmayıp, genellikle perakende ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmalar formül işletme olarak hizmet vermektedir. Perakende satış, gıda, lokanta, pastane, kafe, eğitim, sağlık alanlarında faaliyet gösteren bu işletmelerin oranının tüm işletmeler içerisinde %15 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

4.62. İmalat sanayinde çalışanların yüzdesi

Bir şehirdeki istihdamın ne kadarının imalat sektöründe çalışanlardan oluştuğunu ifade eder. İmalat sanayisi, malların üretildiği ve işlendiği sektördür.

Şehir sağlığı açısından, imalat sanayinde çalışanların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ekonomik çeşitlilik ve kalkınma: İmalat sanayisi, bir şehirde ekonomik çeşitliliği artırabilir ve kalkınmayı destekleyebilir. İmalat sektörü, iş imkanlarının yaratılması ve ekonomik büyümenin sağlanması açısından önemlidir. Yüksek imalat sektörü istihdam oranı, şehirdeki ekonomik çeşitliliği artırır ve istihdam fırsatlarını çeşitlendirir.

İstihdam ve gelir düzeyleri: İmalat sanayisi, genellikle orta ve düşük gelir düzeyine sahip insanlar için istihdam fırsatları sunar. İmalat işleri, vasıfsız veya kısmi yetenek gerektiren işleri içerebilir. İşsizliğin azaltılması ve düşük gelirli kesimlerin istihdam edilmesi, şehirdeki sosyal adaleti ve gelir eşitsizliğinin azaltılmasını destekler.

Teknolojik gelişim: İmalat sanayisi, teknolojik gelişimin bir itici gücüdür. İmalat işletmeleri, yeni teknolojileri benimseyerek verimliliği artırabilir ve yenilikçi üretim yöntemleri kullanabilir. Bu, şehirde teknolojik altyapının gelişmesine katkıda bulunur ve ekonomik büyümeyi teşvik eder.

Çevresel etkiler: İmalat sanayisi, çevresel etkilere de neden olabilir. Bazı imalat süreçleri, hava ve su kirliliği gibi çevresel sorunlara yol açabilir. Bu nedenle, imalat sektörünün çevresel sürdürülebilirlik standartlarını takip etmesi ve çevre dostu uygulamaları benimsemesi önemlidir.

Mesleki sağlık ve gúvenlik: İmalat işleri, fiziksel çalışma ve risk faktörlerini içerebilir. Bu nedenle, mesleki sağlık ve gúvenlik önlemlerinin alınması önemlidir. İşçilerin sağlık ve gúvenlik standartlarına uygun bir çalışma ortamına sahip olmaları, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını azaltır.

Bu nedenlerle, imalat sanayinde çalışanların yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ekonomik çeşitlilik ve kalkınma, istihdam ve gelir düzeyleri, teknolojik gelişim, çevresel etkiler ve mesleki sağlık ve gúvenlik gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir imalat sektörü, ekonomik çeşitliliği teşvik eder, iş fırsatlarını çeşitlendirir, teknolojik gelişmeyi destekler ve mesleki sağlık ve gúvenlik standartlarını sağlar. Ancak çevresel etkilerin kontrol altında tutulması da önemlidir, böylece çevre dostu uygulamaların benimsenmesi ve sürdürülebilirlik sağlanması mümkün olur.

Selçuklu kentinde bulunan çok sayıda organize sanayi sitesi, küçük sanayi siteleri, özel sanayi siteleri, fabrikalar ile imalat sektöründe öncü konumdadır. Bu nedenle, istihdamda olan kişilerin büyük çoğunluğu imalat sektöründe çalışmaktadır. Kente ait imalat sanayinde çalışanların oranı ülkenin genel oranından yüksektir. Ülke genelinde bu oran %21 civarında iken TÜİK tarafından sağlanan sektörlere göre istihdam rakamlarına göre 2021 yıl sonu itibariyle Selçuklu'da imalat sanayinde çalışanların oranının %25 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

4.63. Toptancı, perakende ve yemekhanelerdeki çalışanların yüzdesi

Bir şehirdeki istihdamın ne kadarının bu sektörlerde çalışanlardan oluştuğunu ifade eder. Toptancılar, perakendeciler ve yemekhaneler, gıda ve malzeme tedarik zincirinde önemli bir rol oynarlar.

Şehir sağlığı açısından, toptancı, perakende ve yemekhanelerde çalışanların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Gıda güvenliği ve erişim: Bu sektörlerde çalışanların yüzdesi, şehirdeki gıda güvenliğini ve erişimini etkileyebilir. Toptancılar ve perakendeciler, gıda ürünlerinin dağıtımını ve satışını gerçekleştirirken, yemekhaneler de yemek hizmetleri sunarlar. Bu sektörlerde çalışanların sayısı ve kalifiye personel istihdamı, gıda güvenliğini sağlama ve toplumun sağlıklı beslenme ihtiyaçlarını karşılamada önemlidir.

İstihdam olanakları: Toptancı, perakende ve yemekhane sektörleri, genellikle düşük ve orta gelirli insanlar için istihdam fırsatları sunar. Bu sektörler, vasıfsız veya kısmi yetenek gerektiren işler için iş imkanları sağlar. İstihdam olanaklarının çeşitlendirilmesi, sosyal adaleti ve gelir eşitsizliğini azaltabilir.

Ekonomik büyüme: Bu sektörler, bir şehirde ekonomik büyümeyi destekler. Perakende satışlar, tüketici harcamalarını ve yerel ekonomiyi canlandırır. İyi bir perakende ve yemekhane sektörü, şehirdeki ticaretin canlanmasını sağlayabilir ve ekonomik büyümeyi teşvik edebilir.

Halk sağlığı: Toptancı, perakende ve yemekhane sektörleri, halk sağlığı üzerinde etkili olabilir. Bu sektörlerde çalışanların sağlık standartlarına uyması ve hijyenik koşulların sağlanması önemlidir. Gıda güvenliği ve temizlik önlemlerinin yerine getirilmesi, gıda kaynaklı hastalıkların önlenmesine katkıda bulunur.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Perakende ve yemekhane sektörleri, insanların sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar kurdukları yerlerdir. Restoranlar, kafe ve mağazalar, insanların bir araya gelip etkileşimde bulunduğu ve toplumsal bağlarını güçlendirdiği mekanlardır. Bu, şehirde sosyal kapitalin oluşmasına katkıda bulunur ve insanların sosyal destek ağlarına erişimini artırır.

Bu nedenlerle, toptancı, perakende ve yemekhanelerde çalışanların yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Gıda güvenliği ve erişim, istihdam olanakları, ekonomik büyüme, halk sağlığı, sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir toptancı, perakende ve yemekhane sektörü, gıda güvenliğini sağlar, istihdam fırsatlarını çeşitlendirir, ekonomik büyümeyi destekler, halk sağlığını korur, sosyal etkileşimi teşvik eder ve toplumun sosyal bağlarını güçlendirir. Aynı zamanda, hijyen ve sağlık standartlarının sağlanması da önemlidir, böylece güvenli bir ortam sağlanır ve halk sağlığı korunur.

Hizmet sektörü, istihdam sektörleri içerisindeki en büyük paya sahip sektördür. Genel olarak %50-52 civarında hizmet sektörü çalışanı bulunmaktadır. Ancak, toptan, perakende ve gıda sektörlerinde istihdam edilenlerin oranı %20 dolaylarındadır. Sektörlere ait oranlar yıllar içerisinde büyük oranda değişiklik göstermez. Ancak, uzun yıllar boyunca belirli faktörle ışığı altında büyük çaplı değişimler olabilir. Örneğin, yaklaşık 70-80 yıl öncesinde tarım

sektöründeki istihdam çok daha yüksek oranlarda iken şimdilerde tarımsal istihdamın bir kısmı imalat ve hizmetler sektörüne kaymıştır. Hizmetler sektörü günümüzde yaşam tarzının değişmeye başlaması ile daha önemli olmaya başlamış ve oldukça büyük oranda istihdam yaratmaktadır.

4.64. Profesyonel hizmetlerde çalışanların yüzdesi

Bir şehirdeki istihdamın ne kadarının profesyonel hizmet sektöründe çalışanlardan oluştuğunu ifade eder. Profesyonel hizmetler, genellikle bilgi ve uzmanlık gerektiren meslekleri içerir, örneğin avukatlar, doktorlar, mühendisler, muhasebeciler, danışmanlar vb.

Şehir sağlığı açısından, profesyonel hizmetlerde çalışanların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ekonomik kalkınma: Profesyonel hizmetler sektörü, bir şehirde ekonomik kalkınmayı destekleyebilir. Bu sektörde çalışanların sayısı, bir şehrin ekonomik potansiyelini artırabilir ve yüksek katma değerli işlerin yaratılmasını teşvik edebilir. Aynı zamanda, profesyonel hizmetler sektörü, diğer sektörlerle de hizmet vererek ekonomik büyümeyi etkileyebilir.

İstihdam ve yüksek gelir düzeyi: Profesyonel hizmetler, genellikle yüksek nitelik gerektiren işleri içerir. Bu da işgücü için daha fazla istihdam ve yüksek gelir düzeyi sağlayabilir. İstihdam olanaklarının artması, iş arayanlara daha fazla seçenek sunar ve gelir eşitsizliğini azaltabilir.

Kaliteli hizmetler ve uzmanlık: Profesyonel hizmetler sektörü, genellikle yüksek kalitede hizmetler sunar ve uzmanlık gerektiren konularda destek sağlar. Bu, şehirdeki insanların ihtiyaçlarını daha iyi karşılamalarına yardımcı olur ve yaşam kalitesini artırır. Kaliteli sağlık hizmetleri, hukuki danışmanlık, mühendislik projeleri gibi alanlarda profesyonel hizmetlere erişim, toplumun sağlığını, güvenliğini ve refahını etkileyebilir.

İnovasyon ve rekabetçilik: Profesyonel hizmetler sektörü, inovasyon ve rekabetçilik için bir itici güç olabilir. Bu sektörde çalışanlar, genellikle bilgiye dayalı ve yenilikçi projeler üzerinde çalışır. İnovasyon, teknolojik ilerleme ve rekabetçilik, şehirdeki iş ortamını iyileştirir ve ekonomik büyümeyi destekler.

Sosyal sermaye: Profesyonel hizmetlerde çalışanlar, genellikle toplumun diğer kesimleriyle etkileşimde bulunan kişilerdir. Bu, sosyal sermayeyi artırabilir ve toplumsal bağları güçlendirebilir. Profesyonel hizmetlerin sağladığı destek ve danışmanlık, toplumun refahını artırır ve toplumsal sorunlara çözüm bulmada önemli bir rol oynar.

Bu nedenlerle, profesyonel hizmetlerde çalışanların yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ekonomik kalkınma, istihdam olanakları, kaliteli hizmetler ve uzmanlık, inovasyon ve rekabetçilik, sosyal sermaye gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir profesyonel hizmetler sektörü, ekonomik kalkınmayı destekler, istihdam fırsatlarını çeşitlendirir, kaliteli hizmetler sunar, inovasyonu teşvik eder ve toplumsal bağları güçlendirir. Bu sektördeki profesyonellerin niteliklerine ve etik standartlara uyum sağlaması da önemlidir, böylece toplumun güvenini kazanır ve etik değerlere dayalı hizmetler sunar.

Bilgi, iletişim, finans, sigortacılık, gayrimenkul işleri, kamu yönetimi, savunma, eğitim, bilimsel ve teknik faaliyetlerde çalışan kişiler profesyonel hizmetler sektör grubunda bulunmaktadır. Bu sektörlerde çalışanların oranı toplam istihdama göre %28 civarındadır.

4.65. Küçük inşaat firmalarının sayısı

Bir şehirde faaliyet gösteren ve genellikle daha küçük ölçekte projeler üzerinde çalışan inşaat şirketlerinin sayısını ifade eder. Bu firmalar, konutlar, ticari binalar, altyapı projeleri vb. gibi çeşitli inşaat projelerinde çalışabilirler.

Küçük inşaat firmalarının sayısı, şehir sağlığı açısından aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ekonomik kalkınma ve istihdam: Küçük inşaat firmalarının sayısı, ekonomik kalkınmayı destekler ve istihdam yaratır. Bu firmalar, yerel ekonomiyi canlandırabilir ve inşaat sektöründe iş imkanları sağlayarak istihdam olanaklarını çeşitlendirebilir. Aynı zamanda, küçük inşaat firmalarının projeleri genellikle yerel işgücü ve tedarikçilerle çalışır, böylece yerel ekonomik faaliyetleri artırır.

Yerel halkın katılımı ve sosyal etkileşim: Küçük inşaat firmaları genellikle yerel kökene sahiptir ve yerel halkın katılımını teşvik eder. Bu firmalar, yerel işgücüne ve yerel tedarikçilere iş imkanı sunarak sosyal sermayeyi artırır. Ayrıca, küçük inşaat projeleri, yerel halkın projelere

katılmasını ve inşaat sürecine dahil olmasını teşvik edebilir, böylece toplumsal bağları güçlendirir.

Yerel mimari ve kültürel mirasın korunması: Küçük inşaat firmaları, yerel mimari ve kültürel mirasın korunmasında önemli bir rol oynar. Bu firmalar, yerel dokuya uygun tasarım ve yapım süreçleriyle yerel mimariyi koruma konusunda hassasiyet gösterebilirler. Böylece şehirdeki kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirlik sağlanabilir.

Yerel ekonomiye katkı: Küçük inşaat firmalarının faaliyetleri, yerel ekonomiye katkıda bulunur. Bu firmalar, malzeme tedarikçileri, yerel hizmet sağlayıcıları ve alt yüklenicilerle çalışarak yerel ekonomik döngüyü destekler. Bu, yerel işletmelerin büyümesini teşvik edebilir ve yerel ekonomik çeşitliliği artırabilir.

İnovasyon ve rekabetçilik: Küçük inşaat firmaları, inovasyon ve rekabetçilik için bir platform olabilir. Küçük ölçekli projeler, yeni malzemelerin ve teknolojilerin denendiği, daha esnek ve hızlı çözümlerin üretildiği ortamlar olabilir. Bu, inşaat sektöründe yenilikçiliği teşvik edebilir ve rekabetçiliği artırabilir.

Bu nedenlerle, küçük inşaat firmalarının sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ekonomik kalkınma ve istihdam, yerel halkın katılımı ve sosyal etkileşim, yerel mimari ve kültürel mirasın korunması, yerel ekonomiye katkı ve inovasyon/rekabetçilik gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir küçük inşaat sektörü, yerel ekonomiyi canlandırır, istihdam fırsatları sağlar, yerel halkın katılımını teşvik eder, kültürel mirası korur ve inovasyonu teşvik eder. Yerel yönetimlerin düzenlemeler ve politikalarla küçük inşaat firmalarının gelişimini desteklemesi önemlidir, böylece sürdürülebilir bir inşaat sektörü oluşturulabilir.

Selçuklu, hızla büyüyen, gelişen ve ilçeler içerisinde nüfusu en yüksek olan bir kenttir. Bu nedenle, konut üretim sektörü de Selçuklu’da oldukça büyük paya sahiptir. İstihdamın yüksek olması konut ihtiyacını artıracığından inşaat firmalarının sayısının artmasına neden olmaktadır. 2021 yılı itibariyle Selçuklu’da faaliyet gösteren 50-60 arasında küçük inşaat firması bulunduğu tahmin edilmektedir.

4.66. Yılda inşa edilen konut sayısı

Bir şehirde her yıl yapılan yeni konutların sayısını ifade eder. Bu, yeni konut projelerinin tamamlanma hızını ve şehirdeki konut stoku büyümesini yansıtır.

Şehir sağlığı açısından, yılda inşa edilen konut sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Konut talebinin karşılanması: Yeterli konut arzı, bir şehirdeki nüfusun barınma ihtiyaçlarının karşılanmasında önemlidir. Yılda inşa edilen konut sayısı, talebin karşılanabilmesi ve uygun fiyatlı konutlara erişimin sağlanması açısından önemlidir. Konut arzının talebi karşılayamaması, konut fiyatlarının yükselmesine ve konut sıkıntısının ortaya çıkmasına neden olabilir.

Konut çeşitliliği ve yaşam kalitesi: Yılda inşa edilen konutlar, çeşitli tiplerde ve farklı fiyat aralıklarında olabilir. Bu, şehirde yaşayanların tercihlerine ve ihtiyaçlarına uygun konut seçenekleri sunar. Farklı konut tiplerinin bulunması, çeşitli gelir gruplarına uygun konutlar sağlar ve sosyal çeşitliliği teşvik eder. Ayrıca, modern ve kaliteli konutlar, yaşam kalitesini artırabilir ve sağlıklı bir yaşam ortamı sunabilir.

Sosyal ve ekonomik etkiler: Yılda inşa edilen konut sayısı, ekonomik büyümeyi ve istihdamı da etkileyebilir. Yeni konut projeleri, inşaat sektöründe istihdam yaratır ve ekonomik aktiviteyi canlandırabilir. Aynı zamanda, konut sektörü, yan sanayi ve hizmet sektörleri üzerinde de etkisi olan bir sektördür. Yeni konut projeleriyle birlikte, altyapı geliştirme, ulaşım, sağlık ve eğitim gibi hizmetlerde de artış gözlemlenebilir.

Sürdürülebilirlik ve çevresel etkiler: Konut inşaatı, çevresel etkilere de neden olabilir. Yeni konut projelerinin planlanması ve tasarımı, çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olarak yapılmalıdır. Yeşil binalar, enerji verimliliği, atık yönetimi ve su tasarrufu gibi faktörlerin dikkate alınması, çevresel etkilerin azaltılmasını sağlar.

Kentsel planlama ve altyapı: Yeni konut projelerinin planlanması, kentsel planlama ve altyapı geliştirmenin bir parçasıdır. Konut projelerinin yerleşim düzeni, ulaşım bağlantıları, yeşil alanlar, kamu hizmetlerine erişim gibi faktörler dikkate alınmalıdır. Bu, şehirde dengeli bir büyüme ve sürdürülebilir bir kentsel çevre oluşturulmasını sağlar.

Bu nedenlerle, yılda inşa edilen konut sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Konut talebinin karşılanması, konut çeşitliliği ve yaşam kalitesi, sosyal ve ekonomik etkiler, sürdürülebilirlik ve çevresel etkiler, kentsel planlama ve altyapı gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir konut inşaatı politikası, konut ihtiyaçlarının karşılanmasını ve sürdürülebilir bir şehir gelişimini destekler. Aynı zamanda, çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal adaleti de gözetir.

Selçuklu kentinde 2022 yılı itibariyle toplam 13068 konut satışı yapılmıştır. Satılan konutların büyük kısmı yeni üretilen konutlardan oluşmaktadır. Selçuklu inşaat sektörünü oldukça hızlı ilerlediği ve en fazla konut üretimi yapılan bir kenttir. 2022 yılı itibariyle yalnızca bir çeyreklik dönemde (3 ay) 2200 civarında konuta yapı kullanma izin belgesi verilmiştir. Buradan hareketle, bir yılda üretilen konu sayısının 8bin civarında olduğu söylenebilir.

4.67. Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüzdesi

Bir şehirde ikamet eden ve aynı zamanda o şehirde çalışan nüfusun oranını ifade eder. Bu oran, şehirdeki işgücünün yerel nüfusa oranını gösterir.

Şehir sağlığı açısından, şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ulaşım ve trafik: Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüksek yüzdesi, günlük ulaşım ve trafik sorunlarını artırabilir. Yoğun trafik, uzun süreli yolculuklar, trafik kazaları ve hava kirliliği gibi sorunlara neden olabilir. Bu da şehirdeki yaşam kalitesini ve halk sağlığını olumsuz etkileyebilir. Diğer yandan şehirde yaşayan ve şehirde çalışmayan nüfus eğer uzaktan çalışma söz konusu değil ise çalışma yeri ile yerleşim yeri arasında trafiğe neden olabilir.

Yerel ekonomi: Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüksek yüzdesi, yerel ekonomi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilir. Bu nüfus, şehirdeki ticari faaliyetleri destekler, yerel işletmelere müşteri sağlar ve yerel ekonomik büyümeyi teşvik eder.

Toplumsal bağlar ve sosyal etkileşim: Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüksek yüzdesi, toplumsal bağları güçlendirebilir ve sosyal etkileşimi teşvik edebilir. İş ve yaşamın aynı şehirde gerçekleşmesi, insanların daha fazla zaman geçirdiği yerel topluluklara katılma ve etkileşimde bulunma fırsatı sunar. Bu, sosyal sermayenin oluşmasını ve toplumun dayanışmasını artırabilir.

Konut ve yaşam maliyetleri: Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüksek yüzdesi, konut talebini ve yaşam maliyetlerini etkileyebilir. Talep, konut fiyatlarının artmasına ve konut arzının sınırlı olmasına neden olabilir. Bu da konut sıkıntısına ve yüksek yaşam maliyetlerine yol açabilir.

Yerel hizmetlere erişim: Şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüksek yüzdesi, yerel hizmetlere erişimi etkileyebilir. Sağlık hizmetleri, eğitim, kültürel etkinlikler, spor tesisleri gibi hizmetlere olan talep artabilir. Bu nedenle, yerel yönetimlerin bu hizmetleri etkili bir şekilde sunma ve talepleri karşılama kapasiteleri önemlidir.

Bu nedenlerle, şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ulaşım ve trafik, yerel ekonomi, toplumsal bağlar ve sosyal etkileşim, konut ve yaşam maliyetleri, yerel hizmetlere erişim gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir şehir planlaması ve politikaları, ulaşım altyapısının geliştirilmesi, ekonomik çeşitliliğin teşvik edilmesi, sosyal sermayenin artırılması ve uygun konut politikalarının uygulanması, şehirde yaşayan ve çalışan nüfusun dengeli bir şekilde dağılmasını sağlar ve şehir sağlığını olumlu etkiler.

Selçuklu, büyükşehir yasası ile çok sayıda köyü mahalleye dönüşen bir kent olsa da nüfusun büyük çoğunluğu kentsel nüfus olarak kayıtlara geçmektedir. Dolayısıyla kentsel ortamda yaşayan ve çalışan nüfus oranı %100'dür. Ancak köy statüsünden mahalle statüsüne dönüşen kırsal mahalleler hariç tutulursa şehirde yaşayan ve çalışan nüfus oranları %80 ve %52 olmaktadır.

4.68. Start-up ve KOBİ sayısı

Belediyeler, start-up ve KOBİ'lerin büyük önem taşıdığı bir ekosistemin oluşumunu teşvik etmektedir. Start-uplar, yenilikçi fikirlerin hayata geçirildiği ve girişimcilerin iş dünyasına adım attığı yerlerdir. KOBİ'ler ise ekonomik büyümeye katkı sağlayan, istihdam oluşturan ve yerel ekonomiyi canlandıran işletmelerdir. Belediyeler, bu işletmelerin gelişimi ve sürdürülebilirliği için çeşitli destekler sağlayarak yerel ekonomik kalkınmayı teşvik etmektedir.

Belediyelerin start-up ve KOBİ'lerin önemini fark etmesi, yeni iş fikirlerinin ortaya çıkmasını ve iş dünyasına entegrasyonunu kolaylaştırmaktadır. İş dünyasına yeni katılan girişimciler, belediyelerin sağladığı mentörlük programları, iş planı geliştirme desteği, finansal destek ve

altyapı imkanlarından faydalanarak daha güçlü bir başlangıç yapabilirler. Bu şekilde, yenilikçi fikirlerin hayata geçirilmesi ve işletmelerin büyümesi sağlanır.

Belediyeler aynı zamanda KOBİ'lerin de büyümesini desteklemekte ve yerel ekonomiyi canlandırmaktadır. KOBİ'ler, genellikle yerel üretim ve hizmet sektöründe faaliyet gösterirler ve yerel işgücünün istihdam edilmesine katkı sağlarlar. Belediyeler, KOBİ'lere yönelik vergi teşvikleri, kredi imkanları, işbirliği fırsatları ve pazarlama desteği gibi önemli destekler sunarak, işletmelerin büyüme potansiyelini artırır ve yerel ekonomiyi güçlendirir.

Start-up ve KOBİ'lerin desteklenmesi, belediyelerin ekonomik büyüme, istihdam yaratma ve yerel refahı artırma hedeflerine ulaşmasında kritik bir rol oynamaktadır. Bu işletmeler, yenilikçilik, rekabetçilik ve girişimcilik ruhu ile yerel ekonomiyi canlandırarak, yerel toplumun refahını artırır ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlar.

Sonuç olarak, belediyelerin start-up ve KOBİ'lerin önemini anlaması ve desteklemesi, yerel ekonomik kalkınmanın sağlanması açısından büyük bir öneme sahiptir. Girişimcilerin ve işletmelerin büyümesine yönelik sağlanan destekler, yerel ekonomiyi güçlendirir ve sürdürülebilir bir gelecek için önemli adımlar atılmasına olanak tanır.

Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgelerinden birine sahip Selçuklu, aynı zamanda bir KOBİ merkezidir. Bugün Selçuklu, Organize Sanayi Bölgeleri ve Özel Organize Sanayi Siteleri ile Türkiye'de en fazla KOBİ'yi bünyesinde barındıran kentler arasında yer almaktadır. Günümüzde Türkiye genelinde faaliyet gösteren 200.000 KOBİ'nin yaklaşık 25.000'i Selçuklu'da bulunmaktadır.

Selçuklu'daki gelişmiş sektörlerin başında, tarım makineleri sanayi ve otomotiv yan sanayi gelmektedir. Özellikle son on yılda, dünya pazarlarındaki payı giderek artan otomotiv yedek parça sanayinde gerek kalite ve gerekse üretim kapasitesi olarak iddialı bir konuma gelinmiştir. Selçukludaki firmalar yeniliklere açık ve girişimci bir yapıya sahiptir.

Selçuklu'da üniversitelere ait teknokentler, teknoloji merkezleri, kuluçka merkezleri ve 5 kamu kuruluşu, 15 sanayi kuruluşu ile 7 üniversite tarafından ortak olarak kurulan inavasyon üssü İnnoPark gibi platformlar sayesinde çok sayıda start-up desteği verilmiştir. Ayrıca, İnnoPark tarafından start-up hukuk eğitimleri ve start-up girişimcilik eğitimleri verilmektedir. Proje bazlı

girişimcilik anlayışının yaygınlaşması ile birlikte KOSGEB girişimcilik destekleri ve start-up girişimcilik destekleri verilmektedir. InnoPark bünyesinde 70 firma kurulmuş olup bunların 10 tanesi kuluçka firmasıdır. Firmalar içerisinde en büyük pay %22 ile bilişim ve teknoloji firmalarına aittir.

4.69. İhracat yapan ekonomik sektör sayısı

Bir şehirde faaliyet gösteren ve mal veya hizmetlerini başka ũlkelere ihraç eden sektörlerin sayısını ifade eder. Bu sektörler, şehir ekonomisine döviz girişi sağlayarak yerel ekonomik büyümeyi ve istihdamı etkiler.

şehir sağlığı açısından, ihracat yapan ekonomik sektör sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ekonomik eşitlilik ve dirençlilik: Bir şehirde ihracat yapan farklı ekonomik sektörlerin sayısının fazla olması, ekonomik çeşitliliği artırır. Bu da şehrin ekonomik dirençliliğini ve risklere karşı dayanıklılığını artırabilir. İhracat yapan farklı sektörlerin varlığı, ekonomik dengesizliklerin etkilerini azaltabilir ve ekonomik krizlere karşı daha iyi koruma sağlayabilir.

Yüksek katma değerli işler ve yüksek gelir düzeyi: İhracat yapan sektörler genellikle yüksek katma değerli işler ve yüksek teknoloji gerektiren alanlarda faaliyet gösterir. Bu, şehirdeki işgücü için daha fazla istihdam fırsatı ve yüksek gelir düzeyi potansiyeli sunar. Yüksek gelir düzeyi, yaşam standardını yükseltir ve sosyal refahı artırır.

Teknolojik ilerleme ve inovasyon: İhracat yapan sektörler genellikle teknolojik ilerleme ve inovasyon üzerine odaklanır. Bu sektörlerde çalışanlar, yeni teknolojileri geliştirmek, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak gibi çalışmalar yapabilir. Bu da şehirdeki teknolojik ilerlemeyi teşvik eder, rekabetçiliği artırır ve şehirdeki iş fırsatlarını çeşitlendirir.

İstihdam ve sosyal refah: İhracat yapan sektörlerdeki işletmeler, genellikle daha fazla istihdam sağlar. Bu da şehirdeki işsizlik oranını düşürür ve yerel halkın istihdam imkanlarını artırır. İstihdam olanaklarının genişlemesi, toplumsal refahın artmasına ve sosyal sorunların azalmasına katkıda bulunabilir.

Rekabetçilik ve uluslararası pazarlara erişim: İhracat yapan sektörler, rekabetçi olmak ve uluslararası pazarlarda varlık göstermek zorundadır. Bu da şehirdeki işletmelerin rekabetçiliğini artırır, uluslararası ticaretin artmasını sağlar ve şehre uluslararası bağlantılar ve fırsatlar getirir. Uluslararası ticaretin artması, şehirdeki ekonomik büyümeyi destekler ve dış ticaret fazlası sağlar.

Bu nedenlerle, ihracat yapan ekonomik sektör sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ekonomik çeşitlilik, yüksek katma değerli işler ve gelir düzeyi, teknolojik ilerleme ve inovasyon, istihdam ve sosyal refah, rekabetçilik ve uluslararası pazarlara erişim gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Dengeli bir ihracat yapısı, yerel ekonomik büyümeyi teşvik eder, istihdam olanaklarını artırır ve şehirdeki sosyal ve ekonomik refahı iyileştirir. Yerel yönetimlerin ihracatı teşvik eden politikaları ve altyapıyı desteklemesi önemlidir. Aynı zamanda, sektörler arası işbirliğini ve inovasyonu teşvik eden stratejilerin uygulanması da ihracat yapısının sürdürülebilirliğini destekler.

Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından açıklanan rakamlara göre ülkenin ilk 1000 ihracatçı firması arasında Konya'dan 6 firma bulunmaktadır. Bu firmaların otomotiv, alüminyum, şeker, silah ve deri sektörlerinde ihracat yaptıkları görülmektedir. Ayrıca, ülke genelinde ihracatta yaklaşık %50 artış görülürken Selçuklu için bu değer %100'ü geçmiştir. 2022 yılında toplam 2,5 milyar USD'lik ihracat yapılmıştır.

Sağlıklı Şehir Hedefi 8: Kültürel, tarihi ve biyolojik geçmişine ve mirasına sahip çıkan vatandaşlar

4.70. Günlük yaşamda görülen, içinden geçen veya kullanılan miras alanlarının yüzdesi

Bir şehirdeki tarihi, kültürel veya doğal değerlere sahip miras alanlarının günlük yaşamda ne kadar oranda mevcut olduğunu ifade eder. Bu alanlar, tarihi bölgeler, anıtlar, parklar, müzeler, doğal alanlar gibi farklı formlarda olabilir.

Şehir sağlığı açısından, günlük yaşamda görülen, içinden geçilen veya kullanılan miras alanlarının yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Kültürel ve tarihi değerlerin korunması: Miras alanlarının yüksek yüzdesi, şehirdeki kültürel ve tarihi değerlerin korunması anlamına gelir. Bu alanlar, geçmişin izlerini taşır ve şehirdeki kimlik ve hafıza unsurlarıdır. Bu değerlerin korunması, yerel kültürün sürdürülmesine ve toplumun geçmişine olan bağlılığını güçlendirmesine katkıda bulunur.

Estetik ve görsel çekicilik: Miras alanları, şehirdeki estetik ve görsel çekiciliği artırır. Tarihi bölgeler, mimari yapılar ve doğal alanlar, şehir peyzajına zenginlik ve güzellik katar. Bu, insanların yaşadıkları ortamdan keyif almalarını sağlar ve ruh sağlığını olumlu etkileyebilir.

Turizm ve ekonomik faydalar: Günlük yaşamda görülen miras alanları, turizm faaliyetlerini teşvik eder ve şehre ekonomik faydalar sağlar. Turistler, tarihi ve kültürel değerlere ilgi gösterir ve bu alanları ziyaret ederek şehirde harcama yaparlar. Bu da yerel ekonomiye katkı sağlar ve istihdam yaratır.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Miras alanları, insanların bir araya gelerek sosyal etkileşimde bulunabileceği ve toplumsal bağların güçlenebileceği ortamlar sağlar. Parklar, meydanlar ve tarihi bölgeler, insanların buluşabileceği ve etkileşimde bulunabileceği alanlar olarak işlev görür. Bu, toplumun sosyal bağlarını güçlendirir ve sağlıklı bir toplum yapısını destekler.

Eğitim ve kültürel mirasın aktarımı: Miras alanları, eğitim ve kültürel mirasın aktarımında önemli bir rol oynar. Müzeler, sergiler ve tarihi bölgeler, insanlara geçmişle bağlantı kurma ve kültürel mirası anlama fırsatı sunar. Bu, eğitim ve bilgi edinme imkanlarını artırır ve toplumun tarih ve kültürel miras bilincini geliştirir.

Bu nedenlerle, günlük yaşamda görülen, içinden geçilen veya kullanılan miras alanlarının yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Kültürel ve tarihi değerlerin korunması, estetik ve görsel çekicilik, turizm ve ekonomik faydalar, sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar, eğitim ve kültürel mirasın aktarımı gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Miras alanlarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı, şehirdeki yaşam kalitesini artırır, toplumsal bağları güçlendirir ve yerel kimliği korur. Yerel yönetimlerin miras alanlarının korunması ve yönetimi için politikalar geliştirmesi ve kaynakları tahsis etmesi önemlidir.

Selçuklu kenti, Anadolu topraklarının orta bölgesinde yer almaktadır. Tarihte geriye gidildiğinde Hitit krallığından itibaren Romalılar, Selçuklular ve Osmanlılar gibi büyük imparatorluklar da dahil olmak üzere çok sayıda medeniyetin iz bıraktığı bir kenttir. Selçuklu ilçesi ismini, Büyük Selçuklu Devleti ya da Büyük Selçuklu İmparatorluğu'ndan almıştır. Büyük Selçuklu Devleti bir Türk-İslâm devletidir. İslâmî dönem Türk tarihinde, ilk kez, sınırları, aşağı-yukarı Çin sınırlarından Adalar ve Marmara Denizine, Kafkasya'dan Mısır sınırlarına değin uzanan ve dolayısıyla Türkistan, Harezm, Afganistan, İran, Azerbaycan, Irak, Arap Yarımadası, Suriye ve Anadolu ülkeleri topraklarını içine alan evrensel büyük bir Türk imparatorluğunu kuran Selçuklular olmuştur. Bu nedenle, Selçuklu'da özellikle tarihi eserler olmak üzere çok sayıda miras alan bulunmaktadır. Alaattin tepesi ve Camii, İnce Minareli Medrese, Karatay Medresesi, Hacı Veyiszade Camii ve külliyesi, Sille Kültür Vadisi, Aya Elena Kilisesi, Tropikal Kelebek Vadisi, Çiçek Bahçesi, Japon parkı bunlar içerisinde en önemlileri olmak üzere çok sayıda miras alan barındıran Selçuklu'da bu eserlerin büyük bölümü Selçuklu Belediyesi tarafından yaptırılmış veya onarılmıştır. Selçuklu'da 9 arkeolojik sit alanı, 3 adet kilise, 30 adet tarihi cami, 5 adet mescit, 20 adet türbe, 2 adet medrese, 5 adet kervansaray, 4 adet han ve köprü, kümbet, çeşme, hamam, sarnıç, su kuyusu ve mesire alanı şeklinde miras alan bulunmaktadır. Tüm bu alanların toplam kent alanı içerisindeki oranı %2 civarındadır.

4.71. Tarihi tasarıma sahip binalarda bulunan eğitim sağlayıcıların yüzdesi

Bir şehirdeki eğitim sağlayıcıların ne kadarının tarihi tasarıma sahip binalarda faaliyet gösterdiğini ifade eder. Bu, okullar, üniversiteler, kolejler veya diğer eğitim kurumlarını içerebilir.

Şehir sağlığı açısından, tarihi tasarıma sahip binalarda bulunan eğitim sağlayıcıların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Kültürel ve tarihi değerlerin korunması: Tarihi tasarıma sahip binalarda eğitim sağlayıcıların bulunması, şehirdeki kültürel ve tarihi değerlerin korunmasına katkıda bulunur. Bu binalar, şehir peyzajında önemli birer simge haline gelir ve geçmişin izlerini taşır. Bu tür binalarda eğitim vermek, tarihi mirasa olan bağlılığı güçlendirir ve gelecek nesillerin bu mirası anlamasına yardımcı olur.

Estetik ve atmosfer: Tarihi tasarıma sahip binalar genellikle estetik açıdan çekicidir ve özgün bir atmosfere sahiptir. Bu binalarda eğitim almak veya çalışmak, öğrencilerin veya çalışanların motivasyonunu artırabilir ve yaratıcılığı teşvik edebilir. Estetik ve tarihi atmosfer, öğrenme ortamlarının kalitesini artırabilir ve sağlıklı bir eğitim deneyimi sunabilir.

Eğitim kalitesi ve itibar: Tarihi tasarıma sahip binalarda faaliyet gösteren eğitim sağlayıcılar, genellikle yüksek kalitede eğitim sunarlar. Bu tür binalar, eğitim kurumlarına prestij ve itibar kazandırır. Tarihi binalarda eğitim vermek, öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin motivasyonunu artırabilir ve eğitim kurumlarının başarı oranını yükseltebilir.

Turizm ve ekonomik faydalar: Tarihi tasarıma sahip eğitim kurumları, turizm faaliyetlerini teşvik eder ve şehre ekonomik faydalar sağlar. Bu binalar, turistlerin ilgisini çeker ve şehirdeki turizm sektörünün gelişmesine katkıda bulunur. Turistlerin eğitim kurumlarını ziyaret etmesi, şehir ekonomisine katkı sağlar ve yerel işletmelere gelir getirir.

Kültürel ve entelektüel etkileşim: Tarihi binalarda eğitim veren kurumlar, kültürel ve entelektüel etkileşimi teşvik eder. Bu binalarda öğrenciler ve öğretim görevlileri farklı tarihî ve sanatsal mirasları keşfedebilir, sanatsal etkinliklere katılabilir ve kültürel etkinliklerde yer alabilir. Bu, toplumsal bağları güçlendirir ve şehirdeki kültürel hayatı zenginleştirir.

Bu nedenlerle, tarihi tasarıma sahip binalarda bulunan eğitim sağlayıcıların yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Kültürel ve tarihi değerlerin korunması, estetik ve atmosfer, eğitim kalitesi ve itibar, turizm ve ekonomik faydalar, kültürel ve entelektüel etkileşim gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Tarihi binalarda eğitim sağlayıcılarının faaliyetlerini sürdürebilmesi için restorasyon, bakım ve koruma çalışmalarının yapılması, tarihi mirasa sahip çıkılması ve bu alanların eğitim amacıyla kullanılmasının teşvik edilmesi önemlidir. Yerel yönetimlerin, tarihi binalara destek veren politikaları uygulaması ve bu alanların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması için kaynaklar sağlaması da önem taşır.

Selçuklu kentinde tarihi binalara özellikle önem verilmekte ve restorasyonları için tüm ilgili kurumlar ile işbirliği yapılarak gelecek nesiller için binaların sağlam kalması için projeler geliştirilmektedir. Bunlardan en önemlisi Sille Mahallesidir. Konya'nın 8 km. kuzeybatısında yer alan Sille'deki en eski yerleşim, kuzeyde yer alan Sızma Höyüğü'dür. Burada yapılan araştırmalarda M.Ö. 8 ve 7. yüzyıla ait Frig uygarlığı kalıntıları bulunmuştur. Antik dönemde

Sylata ya da Sylla olarak isimlendirilen Sille'nin Roma döneminde iskân gördüğü, şehir içinde bulunan antik mimariye ait taş eserlerden anlaşılmaktadır. Muhtemelen kent bu dönemde, Efes'ten doğuya giden Kral yolu üzerindeki Konya'nın yakınında bir durak noktasıdır. Aynı yüzyılda Aziz Paul Konya'dan geçtiği sırada Sille'ye de uğramış olmalıdır. M.S. 4. yüzyılda Efes önemini kaybetmiş, Bizans'ın başkenti olan İstanbul önem kazanmıştır. İstanbul'dan Kudüs'e giden yol üzerinde de bulunan Konya, bu dönemde de önemini korumuş Kudüs'e giden hacıların uğrak noktası olmuştur. 19. Yüzyılın ikinci yarısında bölgeye gelen Charles Texier Sille'de Ermeni ve Rumların yazlıklarının olduğunu söylemektedir. 20. Yüzyılın başlarına ait Maliye ve Arazi Emlak Defterlerinde Sille'nin nüfusunun %56'sı Müslüman, % 44'ü Gayr-i Müslüman olarak görülmektedir. 1913 yılında Konya'ya gelen Bela Horvath ise Konya'daki Rumların Sille'de özel kiliseleri olan yazlıklara sahip olduklarını ve Sille'de atmışa yakın kilisenin bulunduğunu söylemektedir. 1923 yılından sonra yapılan nüfus değişim politikası çerçevesinde Sille'deki Hristiyan halk Yunanistan'a göç etmiştir.

Sille, Selçuklu ilçesine 1989 yılında iki mahalle olarak bağlanmıştır. 1995 yılında Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından kilise, manastır ve mezarlıkların bulunduğu güney yamaçları, birinci derecede arkeolojik sit alanı, esas yerleşme alanı ise kentsel sit alanı olarak ilan edilmiştir. Bugün Sille, Konya'nın önemli bir kültür ve turizm merkezidir.

Silledeki birçok bina orijinaline uygun olarak Selçuklu Belediyesi tarafından onararak kültür ve turizme kazandırılmıştır. Bu binalar özellikle sanatsal ve kültürel eğitim merkezleri olarak kullanılmaktadır. Bu merkezlerde çok sayıda, fotoğrafçılık, el sanatları, mum, taş ve cam işlemeciliği, ahşap oyma, toprak ve seramik yağımı gibi çok sayıda faaliyet için eğitimciler bulunmaktadır. Ayrıca, tarihi binaya sahip hastanede çok sayıda idari personel ve eğitimci görev almaktadır. Selçuk Üniversitesine ait olan tarihi binada son yıllara kadar eğitim devam ederken Konya Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir. Tescilli binanın aslına uygun olarak onarıldıktan sonra başkanlık makamı olarak hizmet vermesinin yanı sıra ziyaretçileri Konya'yı tanıtıcı bir yolculuğa çıkarıp yazılı, görsel ve dinletisel bir şölen sunmaktadır. Bu bina iki farklı üniversiteye ev sahipliği yapmasının yanı sıra şu anda da çok sayıda eğitmenin tanıtıcı sunum yapmalarına olanak sağlamaktadır.

Bazı tarihi binalar ise çeşitli kurumlar tarafından kullanılmakta olup hemen hemen hepsinde bir eğitim bölümü bulunmakta ve eğitmenlerin görevlerini yapmaları sağlanmaktadır. Tarihi okul

binaları da halen eğitimlerine devam etmekte ve çok sayıda ilk veya ortaöğretim öğretmeni bu binalarda görev yapmaktadır.

Tüm bu sayılan tarihi binalarda ve miras alanı sayılan tarihi eserlerde görev yapan eğitim sağlayıcıların oranının tüm eğitimcilerin %15'i olduğu tahmin edilmektedir.

4.72. Yılda yıkılan tarihi bina sayısı

Bir şehirdeki tarihi değere sahip binaların yıllık olarak ne kadarının yıkıldığını ifade eder. Bu binalar, tarihi, kültürel veya mimari açıdan önem taşıyan yapılar olabilir. Şehir sağlığı açısından, yılda yıkılan tarihi bina sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Kültürel ve tarihi kayıplar: Yıkılan tarihi binalar, şehirdeki kültürel ve tarihi kayıplara neden olur. Bu binalar, geçmişin izlerini taşır ve yerel kimliğin bir parçasıdır. Tarihi binaların yıkılması, yerel kültürün ve tarih mirasının kaybolmasına yol açabilir. Bu da toplumun tarihi bağlarını zayıflatabilir ve kimlik kaybına neden olabilir.

Estetik ve kentsel görünüm: Tarihi binalar, şehir peyzajına estetik ve tarihi bir değer katar. Bu binaların yıkılması, şehrin estetik açıdan çekiciliğini ve kentsel görünümünü olumsuz etkiler. Tarihi yapılar, bir şehrin karakterini ve benzersizliğini belirleyen unsurlardır. Yıkılan tarihi binaların yerine modern ve standartlaşmış yapıların gelmesi, kentsel monotonluğa ve karakter kaybına neden olabilir.

Turizm ve ekonomik faydalar: Tarihi binalar, turizm potansiyeli taşır ve ekonomik faydalar sağlar. Tarihi ve kültürel değere sahip binalar, turistlerin ilgisini çeker ve şehirde turizm faaliyetlerinin gelişmesine katkıda bulunur. Yıkılan tarihi binalar, turizm gelirlerinde azalmaya ve yerel ekonomiye olumsuz etkilere neden olabilir.

Eğitim ve bilinçlendirme: Tarihi binalar, eğitim ve bilinçlendirme için önemli birer kaynaktır. Bu binalar, tarih, mimari ve kültür hakkında bilgi edinme fırsatı sunar. Tarihi binaların yıkılması, eğitim ve bilinçlendirme fırsatlarının azalmasına ve toplumun tarih ve kültür mirası hakkında bilinçsiz olmasına yol açabilir.

Kentsel sürdürülebilirlik: Tarihi binaların korunması, kentsel sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Bu binaların yıkılması, kaynakların israfına ve çevresel etkilere yol açabilir. Tarihi

binaların restorasyonu ve yeniden kullanımı, sürdürülebilir bir kentsel çevre oluşturulmasına katkıda bulunabilir.

Bu nedenlerle, yılda yıkılan tarihi bina sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Kültürel ve tarihi kayıplar, estetik ve kentsel görünüm, turizm ve ekonomik faydalar, eğitim ve bilinçlendirme, kentsel sürdürülebilirlik gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Yerel yönetimlerin, tarihi binaların korunması ve restorasyonu için politikalar geliştirmesi, yasal düzenlemeler yapması ve toplum bilincini artırıcı çalışmalar yürütmesi önemlidir. Tarihi binaların korunması ve sürdürülebilir kullanımı için işbirliği ve kaynakların sağlanması da önem taşır.

Selçuklu kentinde yıkılan tarihi bina bulunmamaktadır. Yalnızca 1915 yılından beri hizmet vermekte olan Numune Hastanesi, artık yeterli gelmemesi ve sağlamlık açısından tehlike oluşturması nedeniyle yıkılarak yerine 2017 yılında daha büyük ve modern bir Numune Hastanesi yapılmıştır. Selçuklu'da tarihi dokuya oldukça önem verilmektedir. Bu nedenle herhangi bir sebeple gerekmedikçe tarihi binaların yıkılması söz konusu olmayıp, aksine restorasyonu için projelendirilerek tekrar kullanıma kazandırılmaktadır.

4.73. Tek toplu taşıma hattı ile şehir merkezine bağlı mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının sadece bir toplu taşıma hattı ile şehir merkezine ulaşabildiğini ifade eder. Bu durumda, söz konusu mahallelerin ulaşım bağlantıları genellikle bu tek toplu taşıma hattıyla sınırlıdır.

Şehir sağlığı açısından, tek toplu taşıma hattı ile şehir merkezine bağlı mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Ulaşım erişimi ve hareketlilik: Tek toplu taşıma hattına bağlı mahalleler, ulaşım erişimine ve hareketliliğe daha az seçenek sunar. Mahalle sakinleri, sadece bu hatta bağlı olarak seyahat edebilirler ve diğer toplu taşıma veya özel araç kullanma seçeneklerinden yoksun olabilirler. Bu durum, mahalle sakinlerinin ulaşım konusunda kısıtlamalar yaşamasına ve hareketliliklerinin sınırlandırılmasına neden olabilir. Diğer yandan aktarma yapmadan tek toplu taşıma aracıyla şehir merkezine ulaşmak daha tercih edilebilir bir seçenek olarak değerlendirilebilir.

Ulaşılabilirlik ve sosyal katılım: Tek toplu taşıma hattına bağlı mahalleler, diğer mahallelere ve şehirdeki sosyal, kültürel ve ticari alanlara ulaşım açısından sınırlı olabilir. Mahalle sakinleri, diğer bölgelerdeki aktivitelere katılmak, iş, eğitim veya sosyal etkinlikler için farklı bölgelere seyahat etmek gibi konularda kısıtlamalar yaşayabilir. Bu durum, sosyal katılımı ve toplumsal eşitliği olumsuz etkileyebilir.

İkamet sağlığı ve hizmetlere erişim: Tek toplu taşıma hattına bağlı mahallelerde yaşayanlar, yerel hizmetlere ve tesislere ulaşım konusunda sınırlamalarla karşılaşabilir. Hastaneler, okullar, parklar, alışveriş merkezleri ve diğer önemli hizmetler bu mahallelerden uzak olabilir. Bu durum, mahalle sakinlerinin sağlık hizmetlerine, eğitim imkanlarına, yeşil alanlara ve temel ihtiyaçlara erişimini kısıtlayabilir.

Trafik yoğunluğu ve çevresel etkiler: Tek toplu taşıma hattına bağlı mahallelerde, ulaşımın yoğun olduğu bir hatta yakın olma durumu söz konusu olabilir. Bu, yoğun trafik akışına maruz kalma ve gürültü kirliliği gibi çevresel etkileri beraberinde getirebilir. Trafik yoğunluğu ve çevresel etkiler, mahalle sakinlerinin sağlık ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir.

Ulaşım alternatiflerinin eksikliği: Tek toplu taşıma hattı ile bağlantılı mahallelerde, ulaşım alternatiflerinin eksikliği söz konusu olabilir. Bu da mahalle sakinlerinin hareketliliklerini çeşitlendirememelerine ve bağımsızlık eksikliği yaşamalarına neden olabilir. Farklı ulaşım modlarına sahip olmak, toplumsal hareketlilik ve seyahat özgürlüğü açısından önemlidir.

Bu nedenlerle, tek toplu taşıma hattı ile şehir merkezine bağlı mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Ulaşım erişimi, ulaşılabilirlik, sosyal katılım, hizmetlere erişim, trafik yoğunluğu, çevresel etkiler ve ulaşım alternatifleri gibi faktörler, değerlendirmenin bir parçasını oluşturur. Yerel yönetimlerin, ulaşım altyapısının geliştirilmesi, toplumun tüm bölgelerine eşit ve sürdürülebilir ulaşım imkanları sunması ve ulaşım çeşitliliğini artırması önemlidir. Bu, mahalle sakinlerinin hareketliliklerini çeşitlendirebilmelerini ve şehirdeki sosyal, kültürel ve ekonomik imkanlardan tam olarak faydalanabilmelerini sağlar. Ayrıca, ulaşım planlamasında ve toplu taşıma politikalarında toplumun ihtiyaçlarına odaklanmak ve sosyal adaleti sağlamak da önemli bir adımdır.

Toplu taşıma, Selçuklu'daki en başarılı hizmetlerden birisidir. Selçuklu'da tramvay, belediye otobüsü, dolmuş ve taksiler olmak üzere dört farklı taşıma seçeneği bulunmaktadır. Kentsel

merkezdeki tüm mahallelerden şehir merkezine tek araç ile ulaşma imkanı vardır. Hem belediye otobüsleri hem de dolmuşlar ile tek araç ile kent merkezine ulaşmak mümkündür. Ancak tramvay için şu an itibariyle tek hat bulunmakta olup Konya merkezden Selçuk Üniversitesine kadar çok sayıda mahalleye hizmet vermektedir. 20 km hat ile günlük 100 bin yolcuya hizmet veren tramvaylar geçtiğimiz yıllarda tamamen yenilenmiş ve Alaattin merkezden Adliye tarafına da ek hat açılarak Selçuk Üniversitesi ile KTO Karatay Üniversitesi arasında 72 tramvay ile 24 saat sefer düzenlenmektedir. 650 belediye otobüsü ile günlük 2200 sefer ve 85 bin km mesafe gidilmektedir. Tramvay, otobüs ve dolmuşlar beraber düşünüldüğünde toplam günlük 350 bin yolcu ulaşımı gerçekleştirilmektedir. Büyükşehir yasası ile birlikte köy statüsünden mahalleye dönüşen bölgelere de belediye otobüs seferleri konularak tek araç ile kent merkezine ulaşimleri sağlanmaktadır.

4.74. Miras alanı sayısı

Bir şehirdeki tarihi, kültürel veya doğal değerlere sahip olan alanların sayısını ifade eder. Bu alanlar, tarihi yapılar, arkeolojik sitler, doğal parklar, bahçeler, koruma altına alınmış alanlar veya diğer önemli yerler olabilir.

Şehir sağlığı açısından, miras alanı sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Kültürel ve tarihi değerlerin korunması: Miras alanlarının sayısı, şehirdeki kültürel ve tarihi değerlerin korunması açısından önemlidir. Bu alanlar, geçmişin izlerini taşır ve yerel kimliğin bir parçasıdır. Miras alanlarının sayısının yüksek olması, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve gelecek nesiller için aktarılması açısından olumlu bir göstergedir.

Estetik ve çevresel değerler: Miras alanları, şehir peyzajında estetik ve çevresel değerler sunar. Tarihi yapılar, doğal parklar ve diğer korunan alanlar, şehrin görsel cazibesini artırır ve doğal çevreye katkıda bulunur. Bu alanlar, insanların doğal ve tarihi ortamlarda zaman geçirmelerine olanak sağlar ve psikolojik sağlık ve refahlarını olumlu etkileyebilir.

Turizm ve ekonomik faydalar: Miras alanları, turistlerin ilgisini çeker ve şehirde turizm faaliyetlerinin gelişmesine katkıda bulunur. Turistler, miras alanlarını ziyaret ederek şehirdeki ekonomiye katkı sağlarlar. Bu, yerel işletmelere gelir getirir ve istihdam fırsatları yaratır.

Eğitim ve bilinçlendirme: Miras alanları, eğitim ve bilinçlendirme için önemli birer kaynaktır. Bu alanlarda tarih, kültür ve doğa hakkında bilgi edinme fırsatı bulunur. Miras alanlarının ziyaret edilmesi, toplumun tarih ve doğal çevre hakkında bilinçlenmesini sağlar ve tarihî ve doğal mirasa olan ilgiyi artırır.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Miras alanları, sosyal etkileşimi teşvik eder ve toplumsal bağları güçlendirir. İnsanlar, miras alanlarında buluşabilir, etkinliklere katılabilir ve ortak ilgi alanları etrafında bir araya gelebilir. Bu, toplumun birlikte hareket etme ve dayanışma yeteneğini artırır.

Miras alanı sayısı, şehir sağlığı açısından değerlendirilirken, kültürel ve tarihi değerlerin korunması, estetik ve çevresel değerler, turizm ve ekonomik faydalar, eğitim ve bilinçlendirme, sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Miras alanlarının korunması, sürdürülebilir kullanımı ve toplumun bu alanlara erişiminin sağlanması için yerel yönetimlerin politikalar geliştirmesi ve kaynaklar tahsis etmesi önemlidir.

Selçuklu'da özellikle tarihi eserler olmak üzere çok sayıda miras alan bulunmaktadır. Alaattin tepesi ve Camii, İnce Minareli Medrese, Karatay Medresesi, Hacı Veyiszade Camii ve külliyesi, Sille Kültür Vadisi, Aya Elena Kilisesi, Tropikal Kelebek Vadisi, Çiçek Bahçesi, Japon parkı bunlar içerisinde en önemlileri olmak üzere çok sayıda miras alan barındıran Selçuklu'da bu eserlerin büyük bölümü Selçuklu Belediyesi tarafından yaptırılmış veya onarılmıştır. Selçuklu'da 9 arkeolojik sit alanı, 3 adet kilise, 30 adet tarihi cami, 5 adet mescit, 20 adet türbe, 2 adet medrese, 5 adet kervansaray, 4 adet han ve köprü, kümbet, çeşme, hamam, sarnıç, su kuyusu ve mesire alanı şeklinde miras alan bulunmaktadır. Selçuklu kentinde 150 tane tarihi ve kültürel miras, 465 adet park alanı ve yeşil alan şeklinde miras alanı bulunmaktadır.

4.75. Sosyal olarak karışık mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının sosyal, ekonomik ve demografik açıdan çeşitli gruplara ev sahipliği yaptığını ifade eder. Bu tür mahallelerde farklı sosyoekonomik gruplardan insanlar bir arada yaşar, çeşitli kültürel ve sosyal etkileşimler gerçekleşir.

Şehir sağlığı açısından, sosyal olarak karışık mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sosyal bütünleşme ve toplumsal bağlar: Sosyal olarak karışık mahalleler, farklı sosyoekonomik gruplardan insanları bir araya getirir ve toplumsal bağları güçlendirir. Bu mahallelerde insanlar, farklı kültürleri, yaşam tarzlarını ve deneyimleri paylaşır. Sosyal etkileşim ve dayanışma, toplumsal bütünleşmeyi artırır ve toplumun birlikte hareket etme yeteneğini güçlendirir.

Sosyal hizmetlere erişim: Sosyal olarak karışık mahallelerde yaşayan insanlar, genellikle çeşitli sosyal hizmetlere erişim imkanına sahiptir. Bu mahallelerde daha fazla okul, sağlık merkezi, kütüphane, park ve diğer toplumsal hizmetler bulunabilir. Farklı sosyoekonomik grupların bir arada yaşadığı mahallelerde sosyal hizmetlerin eşit ve adil bir şekilde dağıtılması önemlidir.

Kültürel çeşitlilik ve zenginlik: Sosyal olarak karışık mahalleler, kültürel çeşitlilik ve zenginliğe katkıda bulunur. Farklı kültürlerden insanların bir arada yaşaması, çeşitli yemeklerin, geleneklerin, dil ve sanatın paylaşılmasına olanak sağlar. Bu, toplumun kültürel hoşgörüsünü artırır ve kapsayıcı bir şehir kimliği oluşturur.

Sosyal eşitlik: Sosyal olarak karışık mahallelerde, farklı sosyoekonomik gruplardan insanların bir arada yaşaması, sosyal eşitlik ve fırsat eşitliği için önemli bir adımdır. Farklı gelir düzeyine sahip insanların aynı mahallede yaşaması, daha fazla sosyal ve ekonomik fırsata erişim sağlar. Bu, toplumda adalet ve eşitlik duygusunu güçlendirir.

Sağlık ve refah: Sosyal olarak karışık mahalleler, sağlık ve refah açısından olumlu etkiler sağlar. Sosyal olarak çeşitli bir mahallede yaşamak, insanların daha fazla sosyal destek ve ağlara sahip olmalarını sağlar. Bu, stres yönetimi, ruh sağlığı ve genel sağlık durumu üzerinde olumlu etkiler yapabilir.

Bu nedenlerle, sosyal olarak karışık mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Sosyal bütünleşme, toplumsal bağlar, sosyal hizmetlere erişim, kültürel çeşitlilik, sosyal eşitlik, sağlık ve refah gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel yönetimlerin, sosyal olarak karışık mahallelerin teşvik edilmesi, sosyal konut politikalarının geliştirilmesi ve sosyal eşitlik için çaba sarf etmesi önemlidir. Ayrıca, toplumun farklı grupları arasında diyalog ve işbirliğini teşvik eden projelerin desteklenmesi de önem taşır.

Selçuklu'da mahalleler arasında herhangi bir ayrım bulunmamaktadır. Bazı mahallerde gelir düzeyi yüksek ken bazılarında oldukça düşüktür veya bazı mahallelerde gelişmişlik göreceli olarak daha yüksek iken bazı mahallelerde daha düşük olabilmektedir. Bu nedenle, hiç br mahallede homojen bir yapı bulunmamaktadır. Özellikle son yıllarda göç akınlarından en fazla etkilenen şehirlerden birisinin de Konya olması nedeniyle mahalle nüfuslarında göçmenler de bulunmaktadır. Büyükşehir yasası ile sonradan mahalle statüsüne dönüşen bölgelerde heterojen bir yapı görmek zor olsa da ekonomik düzey düşünüldüğünde Selçuklu'da karışık mahalle oranı %100 olmaktadır.

4.76. Doğa şeridi olan mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının doğal alanlara, yeşil alanlara veya doğal koruma bölgelerine yakın olduğunu ifade eder. Bu tür mahallelerde, doğal çevreyle teması güçlendiren doğa şeritleri, nehirler, parklar veya diğer doğal alanlar bulunabilir.

Şehir sağlığı açısından, doğa şeridi olan mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Doğal ortamın erişilebilirliği: Doğa şeridi olan mahalleler, insanların doğal ortamlara kolayca erişebilmelerini sağlar. Yeşil alanlar, parklar, nehir kenarları veya diğer doğal alanlar, insanların doğada zaman geçirebilmesini ve doğal ortamın sunduğu sağlık faydalarından yararlanmasını sağlar. Bu, fiziksel aktivite, stres azaltma ve genel sağlık ve refah üzerinde olumlu etkiler yapabilir.

Hava kalitesi ve çevresel etkiler: Doğa şeridi olan mahalleler, daha temiz hava kalitesine sahip olma eğilimindedir. Yeşil alanlar, bitki örtüsü ve doğal habitatlar, hava kirliliğini azaltabilir ve sağlıklı bir çevre sağlayabilir. Aynı zamanda, doğa şeritleri su tutma, erozyon kontrolü ve habitat koruması gibi çevresel etkiler sağlayabilir.

Doğal güzellik ve estetik değer: Doğa şeridi olan mahalleler, doğal güzellik ve estetik değer sunar. Yeşil alanlar, parklar veya nehir kenarları, şehir peyzajına görsel çekicilik ve dinlendirici bir atmosfer katar. Doğal güzelliklerin varlığı, insanların zihinsel sağlığını olumlu etkileyebilir ve stresi azaltabilir.

Biyoçeşitlilik ve ekosistem hizmetleri: Doğa şeritleri, biyoçeşitlilik için önemli alanlar olabilir. Bu alanlar, çeşitli bitki ve hayvan türlerine ev sahipliği yapar ve ekosistem hizmetleri sağlar. Biyoçeşitlilik, ekosistemlerin sağlığını ve işlevselliğini sürdürme açısından kritik öneme sahiptir ve insanların doğal çevreden çeşitli hizmetler almasını sağlar.

Sosyal bağlar ve toplumsal etkileşim: Doğa şeridi olan mahalleler, sosyal bağları güçlendirebilir ve toplumsal etkileşimi teşvik edebilir. Yeşil alanlar veya doğal koruma bölgeleri, insanların bir araya gelmesini, etkinliklere katılmasını ve ortak ilgi alanları etrafında toplanmasını sağlar. Bu, toplumsal dayanışma, toplum bağları ve sosyal refah için önemlidir.

Bu nedenlerle, doğa şeridi olan mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Doğal ortama erişim, hava kalitesi, çevresel etkiler, doğal güzellik, biyoçeşitlilik, ekosistem hizmetleri, sosyal bağlar ve toplumsal etkileşim gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel yönetimlerin, doğal alanları koruma ve sürdürülebilir kullanım için politikalar geliştirmesi, yeşil alanların ve doğa şeritlerinin korunması ve yeni alanların oluşturulması için çalışmalar yapması önemlidir. Ayrıca, toplumun doğal çevre ve doğa koruma konularında farkındalığını artırmak ve katılımı teşvik etmek de önem taşır.

Selçuklu'da toplam 72 mahalle bulunmaktadır. Bunların 44 tanesi kırsal kesimdeki mahallelerdir. Bunlar, coğrafi yapıları itibariyle zaten doğa şeridine sahip mahallelerdir. Kentsel bölgedeki mahalleler de incelendiğinde birçoğunda doğa şeridi bulunmaktadır. Özellikle yeşil alan ve parklara komşulukları düşünüldüğünde mahallelerin toplam %85'inin doğa şeridi olduğu ifade edilebilir.

4.77. Bir toplu taşıma hattı ile kentsel ormana bağlı mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahallelerin ne kadarının toplu taşıma hattı üzerinde yer alıp aynı zamanda kentsel bir ormana yakın olduğunu ifade eder. Bu tür mahallelerde, insanlar hem toplu taşıma ile kolayca ulaşım sağlayabilirler hem de doğal bir ortama, yeşilliklere ve orman alanlarına yakın bir şekilde yaşayabilirler.

Şehir sağlığı açısından, bir toplu taşıma hattı ile kentsel ormana bağlı mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Doğal ortama erişim: Kentsel ormana bağlı mahallelerde yaşayan insanlar, doğal ortama kolayca erişebilirler. Orman alanları, yeşil alanlar ve doğal yaşam alanları, insanlara doğal güzelliklerin, huzurun ve stres azaltmanın tadını çıkarma fırsatı sunar. Doğa ile iç içe olmak, fiziksel ve ruhsal sağlık için önemlidir.

Fiziksel aktivite ve sağlıklı yaşam tarzı: Kentsel ormana bağlı mahallelerde yaşayan insanlar, doğal ortamlarda fiziksel aktivite yapma fırsatına sahiptir. Yürüyüş, koşu, bisiklet gibi aktiviteler ormanda gerçekleştirilebilir. Fiziksel aktivite, obezite, kalp hastalıkları, diyabet ve diğer kronik hastalıkların riskini azaltabilir ve genel sağlık ve refahı destekler.

Hava kalitesi ve çevresel etkiler: Kentsel ormanlar, hava kalitesini iyileştirebilir ve çevresel etkileri azaltabilir. Ormanlar, havayı temizler, oksijen üretir ve karbondioksiti emer. Bu, daha temiz bir hava kalitesi ve daha sağlıklı bir çevre yaratır. Kentsel ormanlara yakın mahallelerde yaşayan insanlar, daha temiz bir hava soluma avantajına sahip olabilirler.

Psikolojik sağlık ve rahatlama: Kentsel ormanlar, psikolojik sağlık ve rahatlama için önemli bir rol oynar. Doğal ortamlarda zaman geçirmek, stresi azaltır, zihni dinlendirir ve ruh sağlığını iyileştirir. Kentsel ormana bağlı mahallelerde yaşayan insanlar, doğanın sunduğu huzur ve rahatlama hissini deneyimleyebilirler.

Ekosistem hizmetleri ve biyoçeşitlilik: Kentsel ormanlar, ekosistem hizmetleri sağlar ve biyoçeşitliliği destekler. Ormanlar, toprak erozyonunu önler, su kaynaklarını korur, habitatlar sunar ve biyolojik çeşitliliği destekler. Bu, ekosistem sağlığını korumak, doğal dengeyi sürdürmek ve doğal kaynakları korumak açısından önemlidir.

Bu nedenlerle, bir toplu taşıma hattı ile kentsel ormana bağlı mahallelerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilebilir. Doğal ortama erişim, fiziksel aktivite, hava kalitesi, çevresel etkiler, psikolojik sağlık, ekosistem hizmetleri ve biyoçeşitlilik gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel yönetimlerin, kentsel orman alanlarını koruma ve sürdürülebilir kullanım için politikalar geliştirmesi, toplu taşıma hattı ağının yaygınlaştırılması ve kentsel ormanlara erişimi kolaylaştırıcı önlemler alması önemlidir. Ayrıca, toplumun doğa koruma bilincinin artırılması ve kentsel orman alanlarının etkin bir şekilde kullanılması için farkındalık çalışmalarının yapılması da önem taşır.

Selçuklu kentinde irili ufaklı çok sayıda kentsel orman bulunmaktadır. Bunlardan yalnızca bir tanesi doğal orman alanı olup “Kent Ormanı” ismiyle bilinmektedir. Bunun yanı sıra 4 adet te park şeklinde oluşturulmuş kentsel orman alanı bulunmaktadır. Bunlardan herhangi birine tek araç ile ulaşma imkanı olan mahalle oranı %50 civarındadır.

Sağlıklı Şehir Hedefi 9: Önceden sahip olduğu özellikleri ile uyumlu ve onları geliştirme kapasitesine sahip bir yapı

4.78. Nüfus yoğunluğu (km² başına nüfus)

Belirli bir alan içindeki nüfusun yoğunluğunu ifade eder ve genellikle kilometrekare başına düşen nüfus olarak hesaplanır. Bu, bir şehir veya bir mahalle gibi belirli bir bölgenin ne kadar kalabalık olduğunu gösterir.

Şehir sağlığı açısından, nüfus yoğunluğu aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Altyapı ve hizmetlerin erişimi: Yüksek nüfus yoğunluğuna sahip bir bölgede, altyapı ve hizmetlerin talebe uygun bir şekilde sağlanması önemlidir. Bunlar, su ve kanalizasyon, elektrik, yol ağı, toplu taşıma, sağlık hizmetleri, eğitim olanakları gibi temel altyapı ve hizmetlerdir. Yoğun nüfuslu bölgelerde, bu hizmetlere erişimin yeterli olması sağlık ve yaşam kalitesi açısından önemlidir.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Yoğun nüfuslu bölgelerde insanların bir arada yaşaması, sosyal etkileşimi ve toplumsal bağları artırabilir. İnsanlar, komşuluk ilişkileri, etkinliklere katılım, sosyal ağlar ve toplumsal dayanışma gibi unsurlar üzerinden bir araya gelebilir. Bu, insanların duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamasına yardımcı olur ve toplumun sağlıklı bir şekilde birlikte hareket etmesini destekler.

Çevresel etkiler ve doğal kaynak kullanımı: Yoğun nüfuslu bölgelerde, doğal kaynakların kullanımı ve çevresel etkiler önemli bir konudur. Su, enerji, gıda gibi kaynaklar, büyük bir nüfusu karşılamak için yeterli olmalı ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmalıdır. Yoğun nüfuslu bölgelerde çevre kirliliği, doğal kaynak tükenmesi ve ekolojik dengenin bozulması gibi sorunlar ortaya çıkabilir. Bu nedenle, nüfus yoğunluğu yönetimi ve sürdürülebilirlik önemlidir.

Fiziksel ve psikolojik sağlık: Yoğun nşfuslu bşlgelerde, fiziksel ve psikolojik sağlık etkileri gşz şnşnde bulundurulmalıdır. Fiziksel sağlık açısından, yoğun nşfuslu bşlgelerde hava kalitesi, gşrşltş seviyeleri ve fiziksel aktivite firsatları gibi faktşrler dikkate alınmalıdır. Psikolojik sağlık açısından ise, stres dşzeyi, sosyal izolasyon, mahremiyet ve psikososyal faktşrler şnemlidir.

Planlama ve dşzenleme: Yoğun nşfuslu bşlgelerde etkili planlama ve dşzenleme yapılması şnemlidir. Altyapı, konut, ulaşım, yeşil alanlar, halka açık alanlar gibi alanların planlanması, dşzenlenmesi ve sşrdşrşlebilir bir şekilde yşnetilmesi gerekmektedir. Bu, insanların gşvenli, sağlıklı ve yaşanabilir bir çevrede yaşamalarını sağlar.

Sonuç olarak, nşfus yoğunluğu, şehir sağlığı açısından değerlendirilirken altyapı ve hizmetlere erişim, sosyal etkileşim, çevresel etkiler ve doğal kaynak kullanımı, fiziksel ve psikolojik sağlık, planlama ve dşzenleme gibi faktşrler dikkate alınmalıdır. Sşrdşrşlebilirlik, toplumun ihtiyaçlarını karşılayan, sağlıklı ve yaşanabilir bir çevrenin sağlanmasında şnemli bir prensiptir.

Nşfus yoğunluğu, tek başına bir şehir sağlığı gşstergesi olarak değerlendirilemez. Diğer faktşrlerle birlikte ele alınması gereken bir parametredir. Şrneğin, altyapı, hizmetler, konut kalitesi, yeşil alanlar, hava kalitesi, sosyal etkileşim ve stres dşzeyi gibi faktşrler de dikkate alınmalıdır. Yerel yşnetimler, nşfus yoğunluğuuna uygun planlama, altyapı geliştirme ve çevresel sşrdşrşlebilirlik şalışmaları yapmalıdır.

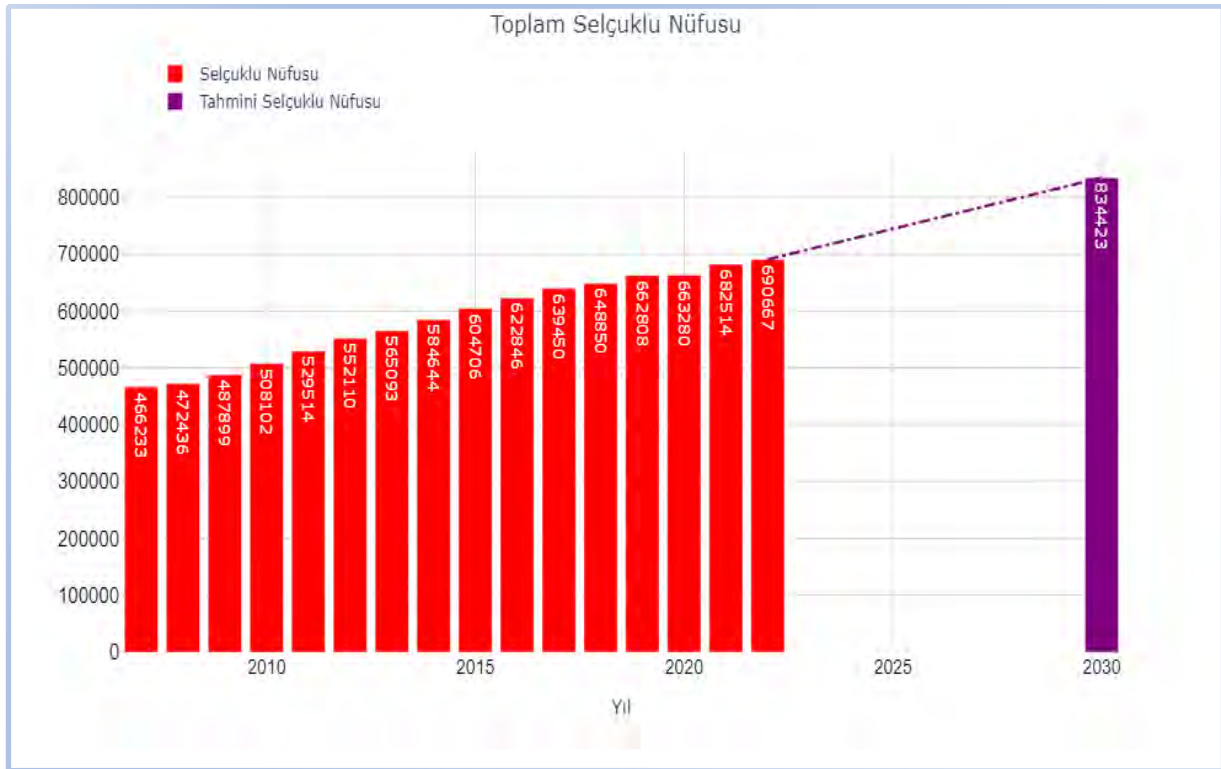
Selçuklu Konya ilinin en yşksek nşfusa sahip ilçesidir ve aynı zamanda sahip olduğu nşfus ile Tşrkiye’deki bir çok il ve ilçeden daha fazla nşfusa sahiptir. 2022 yılı itibariyle toplam nşfus 690.667 olup bunun 338.768’i erkek ve 351.899’u kadındır. Kadın ve erkek nşfus oranları sırasıyla %50,96 ve %49,04 olmaktadır. 2007 yılı nşfus değerinin 466.233 olduğu gşz şnşne alınırsa 15 yıl içerisinde %50 civarında bir nşfus artışı gerçekteşmiştir. Eski yıllarda nşfus artış hızı yşksek iken (ortalama %30) son yıllarda bu değer %12’lere gerilemiştir. 2022 yılı itibariyle kentin nşfus yoğunluğu 376 kişi/km²’dir.

Nşfus artış hızının azaldığı yıllık yeni doğum sayısındaki azalmadan da gşrşlebilmektedir. 2014 yılında bir yılda 11200 doğum gşzlenirken 2022 yılında 9300 civarında yeni doğum olmuştur. Yapılan tahmin analizlerinde 2025 yılında 9700 civarında yeni doğum olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca, sağlık yapısının geliştiğinin en şnemli gşstergelerinden olan bebek ve 5

yaş altı ölüm hızları tüm ülke genelinde olduğu gibi Selçuklu kentinde de hızla düşmektedir. 15 yıllık süre içerisinde %0,18 civarında olan bebek ölüm hızı %7'ye, %0,23 olan 5 yaş altı ölüm hızı ise %10'a gerilemiştir. 2025 yılında bu oranların sırasıyla %0,03 ve %0,04 değerlerine düşeceği tahmin edilmektedir.

Nüfus artışı ile ilgili diğer bir gösterge de çocuk ve yaşlı nüfusun toplam nüfus içerisindeki payıdır. Çocuk nüfusu (0-14 yaş) 2021 yılında %23'e gerilemiş, 2030 yılı tahmin değerinin ise %20,9 olacağı hesaplanmıştır. 65 yaş ve üzeri yaşlı nüfusu ise artmaktadır. 2021 yılında %10'a yükselen yaşlı nüfusun 2030 yılında %12,28 olacağı tahmin edilmektedir.

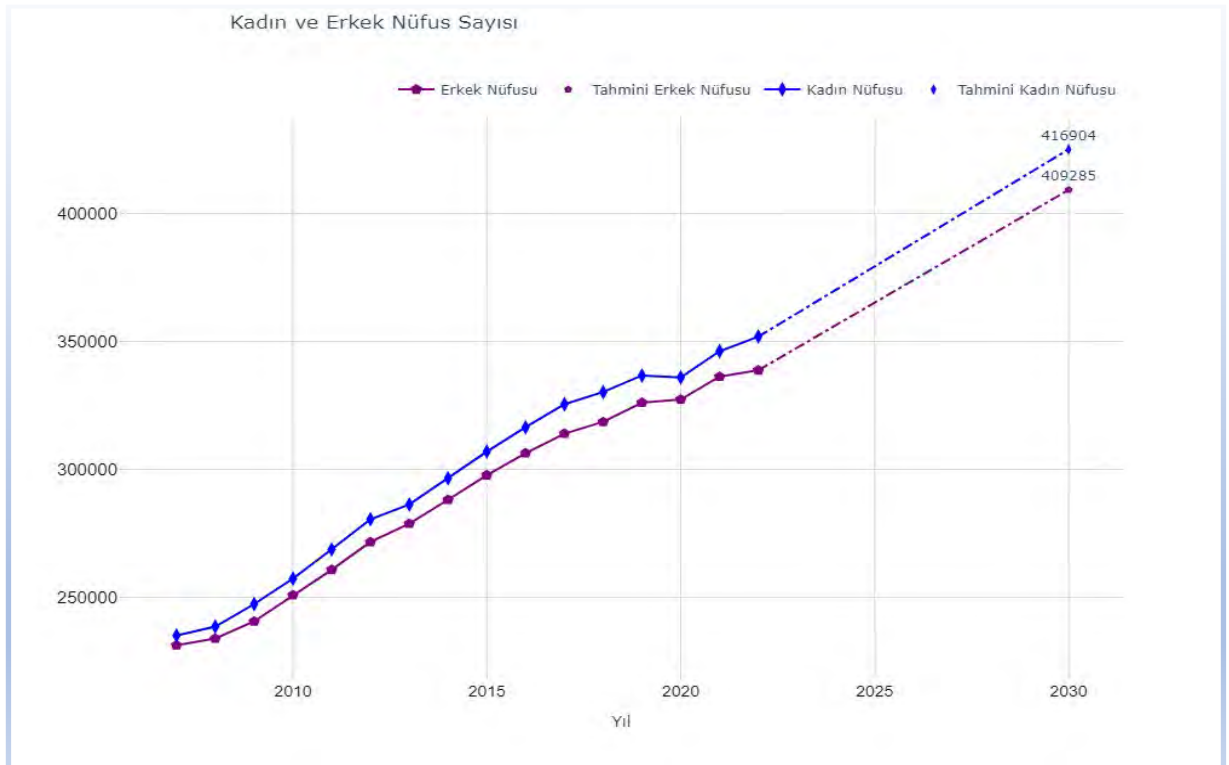
Nüfusu etkileyen diğer bir gösterge de evlenme ve boşanma istatistikleridir. 2020 yılında pandemi nedeniyle evlenme sayısı yıllık 4500'ün altına gerilemiş, boşanma sayısı ise artarak 1500'ü geçmiştir. 2021 yılında hem evlenme hem de boşanma sayıları artış göstermiştir. 2030 yılı için yapılan tahminlerde evlenme sayısının 4358, boşanma sayısının ise 1931 olacağı hesaplanmıştır.

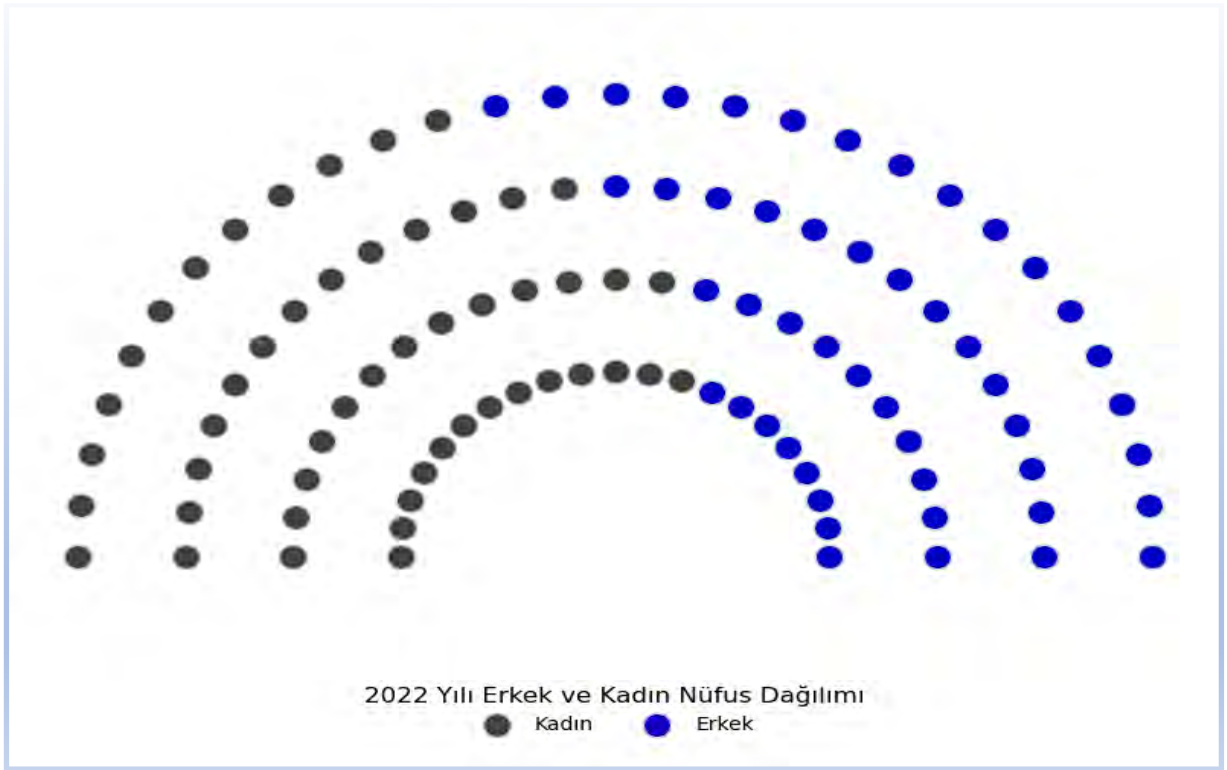
Şekil 4. Yıllara göre Selçuklu Nüfusu

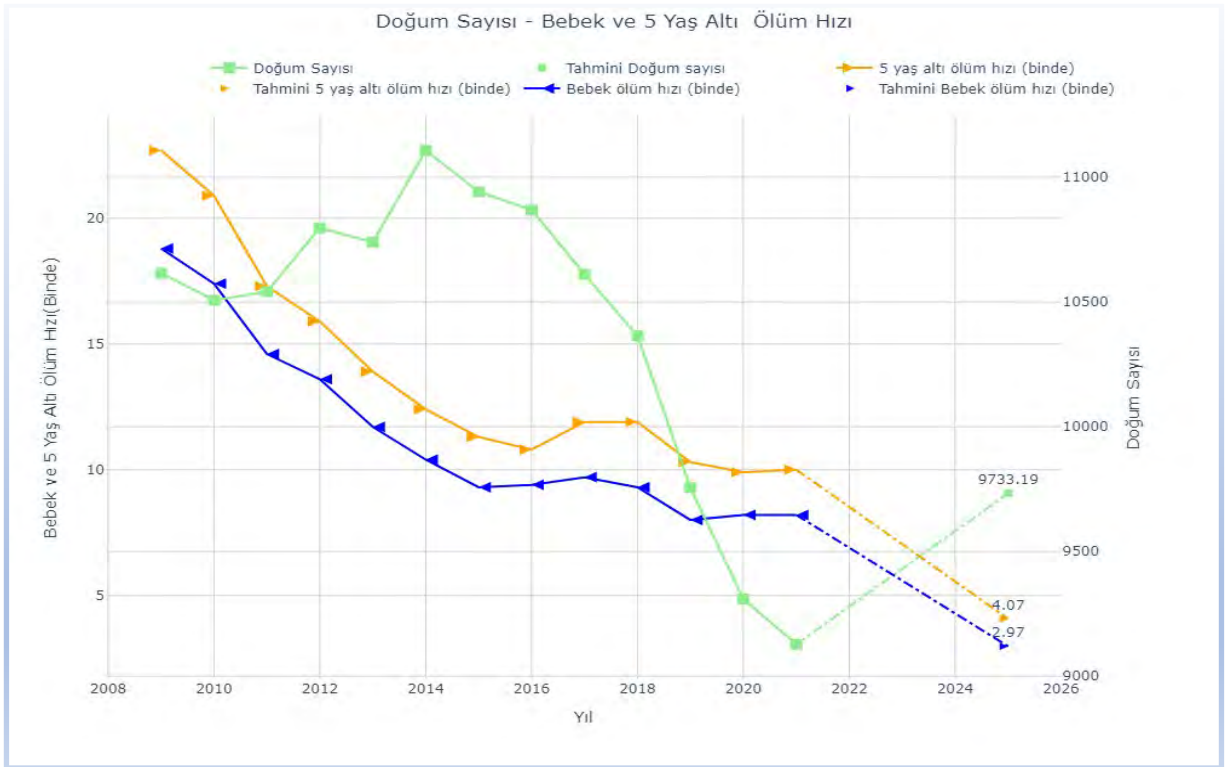
Şekil 5. Gelecek Yıllara ait tahmini Nüfus yoğunluğu.

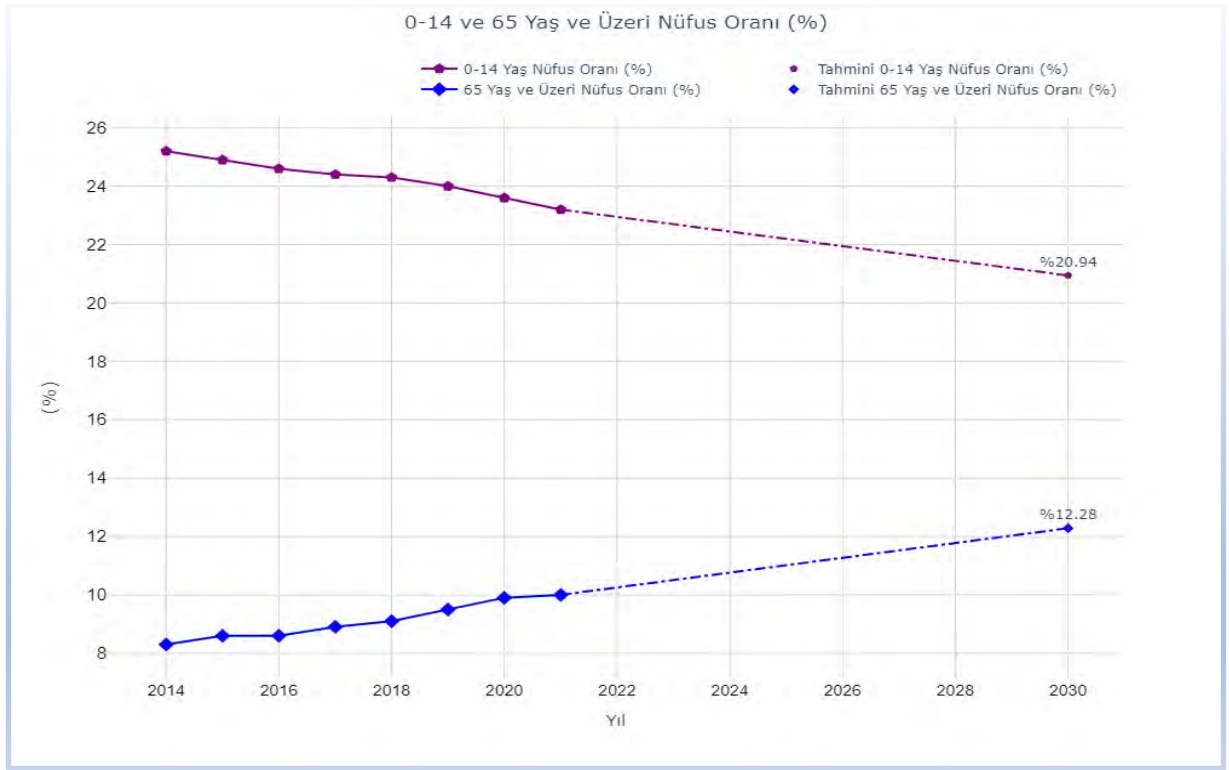
Şekil 6. Gelecek Yıllara ait cinsiyete bağlı tahmini nüfus yoğunluğu.

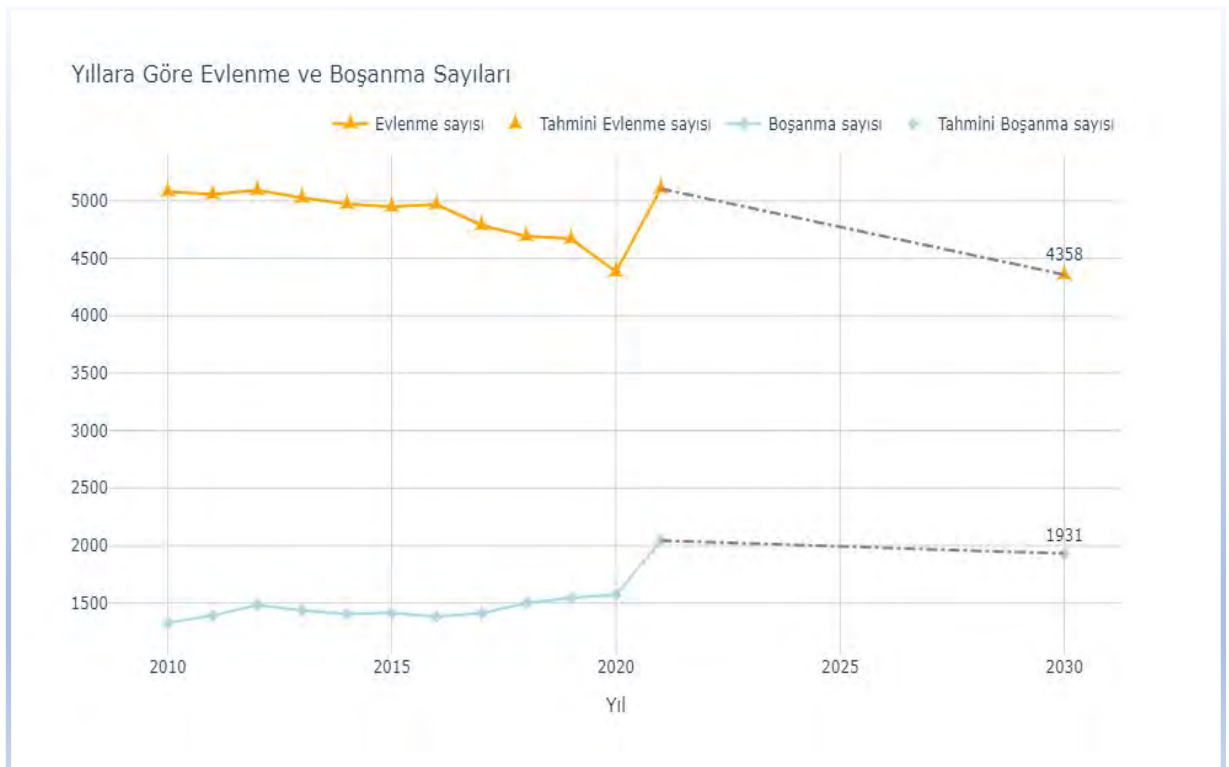
Şekil 7. 2022 yılına ait Erkek ve Kadın Nüfus Dağılımı.

Şekil 8. Yıllara göre Doğum sayısı, bebek ve 5 yaş altı ölüm hızı.

Şekil 9. Yıllara göre 0-14 ve 65 yaş üzeri nüfus oranı.

Şekil 10. Yıllara göre evlenme ve boşanma sayıları.

4.79. Bitişik orta katlı evlerin yüzdesi

Bir bölgedeki evlerin ne kadarının yan yana ve orta katlı yapılar şeklinde inşa edildiğini ifade eder. Bu tür evler, genellikle birbirine bitişik ve birden fazla katlıdır.

Şehir sağlığı açısından, bitişik orta katlı evlerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Alan kullanımı ve yoğunluk: Bitişik orta katlı evler, sınırlı bir alanda daha fazla konut birimi sağlayabilir ve nüfus yoğunluğunu artırabilir. Bu, kentlerdeki konut ihtiyacını karşılamak ve daha fazla insanı aynı bölgede barındırmak için önemli olabilir. Ancak, yoğun yapılaşma ve yüksek nüfus yoğunluğu, altyapı, hizmetler ve yeşil alanların taleplerini de etkileyebilir.

Ulaşılabilirlik ve toplu taşıma: Bitişik orta katlı evlerin yoğun olduğu bölgelerde, toplu taşıma erişimi ve ulaşılabilirlik genellikle daha iyidir. Toplu taşıma hatlarının daha sık olduğu, yakın mesafelerde durakların bulunduğu ve ulaşım ağının daha yoğun olduğu bölgelerde yaşayan insanlar, toplu taşıma araçlarıyla kolayca seyahat edebilirler. Bu da ulaşım sürelerini azaltabilir ve sürdürülebilir ulaşım seçeneklerini teşvik edebilir.

Mahalle ilişkileri ve sosyal bağlar: Bitişik orta katlı evler, komşuluk ilişkilerini ve sosyal bağları güçlendirebilir. Komşular arasındaki etkileşim, toplumun dayanışma ve desteğini artırabilir. Mahalledeki ortak alanlar, bahçeler veya paylaşılan alanlar, insanların bir araya gelmesini ve sosyal etkileşimi teşvik edebilir.

Mahremiyet ve gürültü seviyesi: Bitişik orta katlı evlerde yaşayan insanlar arasında mahremiyet ve gürültü seviyesi konuları önemli olabilir. Yakın konumda olmaları nedeniyle, komşular arasındaki ses geçişi ve gürültü düzeyi artabilir. Bu nedenle, ses yalıtımı ve gürültü kontrolü önlemleri alınması önemlidir.

Yeşil alan ve açık alan kullanımı: Bitişik orta katlı evlerin olduğu bölgelerde yeşil alan ve açık alan kullanımı genellikle daha sınırlı olabilir. Her evin kendine ait bahçe veya yeşil alanı olmayabilir. Bu nedenle, bu tür bölgelerde halka açık parklar, yeşil alanlar ve rekreatif alanlar gibi ortak kullanılan açık alanlar önemlidir. Yeşil alanların ve açık alanların sürdürülebilir şekilde sağlanması, insanların doğa ile bağlantı kurabilmesi ve fiziksel aktiviteler yapabilmesi açısından önemlidir.

Sonuç olarak, bitişik orta katlı evlerin yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilirken alan kullanımı, ulaşılabilirlik, mahalle ilişkileri, mahremiyet, gürültü seviyesi ve yeşil alan kullanımı gibi faktörler dikkate alınmalıdır. Sürdürülebilirlik, altyapı, hizmetler, ulaşım seçenekleri, yeşil alanlar ve sosyal bağların korunması ve iyileştirilmesi gibi alanlarda önemlidir. Yerel yönetimlerin, planlama ve düzenlemelerde bu faktörleri göz önünde bulundurarak yaşanabilir ve sağlıklı bir şehir ortamı sağlaması önemlidir.

Selçuklu kentinde sonradan mahalle statüsüne dönüşen bölgelerde genellikle müstakil tarz konutlar bulunmaktadır. Ancak kent merkezindeki mahallelerin büyük bölümünde çok katlı binalar bulunmaktadır. Hızla gelişen Selçuklu'da aynı zamanda konut sayısı da hızla artmaktadır. Yeni üretilen konutların büyük kısmı apartman blokları şeklinde ve site içerisinde inşa edilmekte iken villa tarzı konutlar ise genellikle aynı bahçe içerisinde ancak bağımsız birimler şeklinde üretilmektedir. Ancak apartman bloklarında çok sayıda konut bir arada ve tek blok içerisinde yer almaktadır. Bazı mahallelerde yapılan imar ile orta katlı yapılara izin verilmektedir. Özellikle Yazır ve Sancak bölgelerinde düşük katlı ve az sayıda bağımsız birim içeren konut yapımı yaygındır. Tüm bu konut yapıları dikkate alındığında bitişik orta katlı ev oranının tanımına göre oranının tüm konutlar içerisinde %35 olduğu tahmin edilmektedir.

4.80. Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binaların yüzdesi

Bir bölgedeki binaların ne kadarının zemin katında dükkanlar veya ortak kullanım alanlarına sahip olduğunu ifade eder. Bu tür binalar, ticari veya hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelere veya ortak kullanım alanlarına ev sahipliği yapabilir.

Şehir sağlığı açısından, zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binaların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Canlılık ve ekonomik faaliyet: Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binalar, bir bölgedeki ekonomik faaliyetin canlılığını yansıtabilir. Ticaret, restoranlar, kafe ve diğer hizmet sektörü işletmeleri, yerel ekonominin büyümesine ve istihdama katkıda bulunabilir. Bu, bölgenin sosyal ve ekonomik açıdan canlı bir merkez olmasını sağlayabilir.

Kentsel erişim ve kolaylık: Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binalar, insanların temel ihtiyaçlarını ve hizmetlerini kolayca karşılayabileceği bir merkez sağlar. Alışveriş merkezleri, marketler, restoranlar, spor merkezleri, topluluk merkezleri gibi ortak kullanım alanları, insanların ihtiyaç duyduğu hizmetlere yakın olmasını sağlar. Bu, ulaşım sürelerini azaltır ve insanların günlük yaşamlarını kolaylaştırır.

Sosyal etkileşim ve toplumsal bağlar: Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binalar, insanların bir araya gelmesini ve sosyal etkileşimi teşvik edebilir. Alışveriş merkezleri, restoranlar, kafe ve diğer ortak kullanım alanları, insanların buluşmasına, alışveriş yapmasına ve sosyal aktivitelere katılmasına olanak tanır. Bu, mahalle ilişkilerini ve toplumsal bağları güçlendirebilir.

Ulaşılabilirlik ve sürdürülebilirlik: Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binaların, toplu taşıma hatlarına yakın olması ve ulaşım seçeneklerinin çeşitliliği, sürdürülebilir ulaşımı teşvik eder. İnsanların araç kullanmadan, toplu taşıma veya yürüyerek bu alanlara erişebilmesi, trafik yoğunluğunu azaltabilir ve çevresel etkileri minimize edebilir.

Çevresel düzenleme ve estetik: Zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binaların çevresel düzenlemeye ve estetik bir görünüme sahip olması önemlidir. İyi tasarlanmış ve estetik açıdan çekici binalar, bölgenin çevresel kalitesini artırır ve insanların görsel olarak hoş bir çevrede bulunmasını sağlar.

Sonuç olarak, zemininde dükkanlar ve ortak kullanım alanları bulunan yüksek binaların yüzdesi, şehir sağlığı açısından değerlendirilirken canlılık, ekonomik faaliyet, kentsel erişim, sosyal etkileşim, ulaşılabilirlik, sürdürülebilirlik, çevresel düzenleme ve estetik gibi faktörler dikkate alınmalıdır. Bölgelerin ticaret, hizmet ve sosyal ihtiyaçlarına uygun şekilde planlama ve düzenleme yapılması önemlidir. Ayrıca, çevresel sürdürülebilirlik ve estetik değerlerin gözetildiği projelerin teşvik edilmesi, sağlıklı ve yaşanabilir bir şehir ortamının oluşmasına katkıda bulunur.

Ülkemizde genel olarak işyerleri üretilen konutların zemininde yer almaktadır. Zemin katlarda boş mağaza olarak üretilen iş mekanları, yukarı katlarda ise genel olarak büro hizmeti veren iş mekanları bulunmaktadır. Bir çok yurt dışı ülkesinde alışveriş mekanları belli noktalarda toplanır ve konutlar genellikle işyerinden bağımsız olur. Ancak ülkemizde konutların zemin

katlarında işyerleri için tasarlanmış dükkanlar çoğunluktadır. Bu durum konutların bulunduğu alanlara canlılık ve faaliyet getirmektedir. Konutların zemin katlarında dükkanların bulunması gürültü yönüyle olumsuz durum oluşturmakta ancak ekonomik faaliyet ve hareketlilik anlamında sosyallik açısından faydalı bulunmaktadır. Ayrıca, bireylerin alışveriş için daha uzak bölgelere gitmesinin önüne geçilmiş ve daha kısa sürede istenilen ürünlere veya hizmete ulaşması sağlanmış olmaktadır. Konutların zemin katında yalnızca alışveriş mekanları olmayıp spor salonları, hizmet veren işyerleri (berber, kuaför, terzi vb.), restoran, pastane veya kafeler, küçük sağlık kabinleri, kuru temizlemeci gibi çok farklı ortak kullanım mekanları da bulunmaktadır. Selçuklu'da SGK kayıtlarına göre çok farklı sektörlerde toplam 20 bin civarında işyeri bulunmaktadır. Bu tür hizmetlere daha kısa sürede ulaşmak enerji tüketimi açısından daha yararlıdır. Güvenlikli site şeklinde üretilen konut projeleri haricinde tüm konutların yaklaşık %70'inde zemin kat dükkan veya ortak alan varlığından söz edilebilir.

4.81. Kentsel form döngüsellliği

Kentsel form döngüsellliği, bir kentsel alanın toplam alanına oranla onu çevreleyen dairenin alanının ne kadar olduğunu ifade eder. Bu oran, kentsel alanın şekli ve kompaktlığı hakkında bilgi verir. Kentsel form döngüsellliği yüksek olduğunda, kentsel alan daha sıkışık ve yoğun bir yapıya sahipken, döngüsellliği düşük olan bir kentsel alan daha yayılmış ve genişlemiş bir yapıya sahip olabilir.

Şehir sağlığı açısından, kentsel form döngüsellliği aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Yerleşim yoğunluğu ve altyapı kullanımı: Kentsel form döngüsellliği yüksek olan bir bölgede, yerleşim birimleri daha yoğun bir şekilde yerleşmiştir. Bu, altyapı ve hizmetlerin daha yoğun bir şekilde kullanılmasını gerektirebilir. Altyapının ve hizmetlerin bu yoğunluğa uygun olarak planlanması ve yönetilmesi önemlidir. Su, elektrik, kanalizasyon, yol ağı, toplu taşıma gibi altyapı hizmetlerinin etkili ve sürdürülebilir bir şekilde sağlanması, şehir sağlığı açısından önemlidir.

Ulaşılabilirlik ve ulaşım: Kentsel form döngüsellliği düşük olan bir bölgede, yerleşim birimleri daha yayılmış olduğu için ulaşım süreleri ve maliyetleri artabilir. Ulaşım araçlarına olan erişim, toplu taşıma ağı, bisiklet yolları ve yaya yolları gibi ulaşım seçeneklerinin planlanması ve sağlanması, şehir içi ulaşılabilirliği ve ulaşımı iyileştirebilir. Bu da insanların daha kolay, hızlı ve çevre dostu ulaşım seçeneklerini tercih etmelerini sağlar.

Yeşil alanlar ve açık alan kullanımı: Kentsel form döngüsellliği yüksek olan bir bölgede, açık ve yeşil alanların sınırlı olması muhtemeldir. Bu da insanların doğayla bağlantı kurma ve fiziksel aktiviteler yapma fırsatlarını azaltabilir. Yeşil alanların ve açık alanların yeterli ve erişilebilir olması, insanların dinlenme, rekreasyon ve doğa ile etkileşim ihtiyaçlarını karşılamada önemlidir. Bu da fiziksel ve ruhsal sağlığı destekleyebilir.

Sürdürülebilirlik ve çevresel etkiler: Kentsel form döngüsellliği, çevresel etkileri ve sürdürülebilirliği de etkiler. Daha yayılmış bir kentsel form, arazi kullanımını artırabilir, yeşil alanları ve tarım alanlarını azaltabilir. Bunun yanında, enerji tüketimi, ulaşım talebi ve karbon ayak izi gibi faktörlerde artışa neden olabilir. Daha sıkışık ve yoğun bir kentsel form ise ulaşım maliyetlerini azaltabilir, enerji verimliliğini artırabilir ve çevresel kaynakların daha etkin kullanılmasını sağlayabilir.

Kentsel form döngüsellliği, tek başına bir şehir sağlığı göstergesi olarak değerlendirilemez. Diğer faktörlerle birlikte ele alınması gereken bir parametredir. Örneğin, altyapı, ulaşılabilirlik, yeşil alanlar, sürdürülebilirlik ve çevresel etkiler gibi faktörler de dikkate alınmalıdır. Planlama ve düzenleme süreçlerinde, kentsel formun insan sağlığına ve çevresel sürdürülebilirliğe etkileri göz önünde bulundurulmalı ve dengeli bir şekilde yönetilmelidir.

Selçuklu ilçesi yüzölçümü 2056 km² olup oldukça geniş bir araziye sahiptir. Bu arazinin yalnızca yoğun yaşam alanı olan merkezinde yaklaşık 200 km² arazi kullanımı mevcuttur. Bu nedenle, kentsel formu döngüsellliği yaklaşık %9 civarındadır. Bu değer, oldukça düşük olup şehir sağlığı açısından oldukça başarılı bir özellik olarak ifade edilebilir.

4.82. Kentsel form parçalanması

Kentsel form parçalanması, bir kentsel alanın ne kadar bölünmüş veya parçalanmış olduğunu ifade eder. Bu oran, kentsel alanın farklı parçalara ayrılmışlık düzeyini ve parçalar arasındaki boşlukları gösterir. Kentsel form parçalanması yüksek olduğunda, kentsel alan daha fazla parçalara ve boşluklara sahipken, parçalanma düşük olduğunda kentsel alan daha bütünsel ve bağlantılı bir yapıya sahip olabilir.

Şehir sağlığı açısından, kentsel form parçalanması aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişim ve ulaşılabilirlik: Kentsel form parçalanması yüksek olan bir bölgede, farklı parçalar arasındaki ulaşım ve erişim zorlaşabilir. İnsanların iş, eğitim, sağlık hizmetleri ve diğer temel ihtiyaçlara erişimi engellenebilir. Ulaşım altyapısı, yol ağı, toplu taşıma hatları ve yaya yolları gibi faktörlerin planlanması ve sağlanması, kentsel form parçalanmasının etkilerini hafifletebilir ve insanların kolayca ulaşılabilir yerlere erişimini sağlayabilir.

Sosyal bağlar ve toplumsal ilişkiler: Kentsel form parçalanması, insanlar arasındaki sosyal bağları ve toplumsal ilişkileri etkileyebilir. Farklı parçalar arasındaki mesafeler ve boşluklar, insanların bir araya gelme ve sosyal etkileşimi azaltabilir. Bu, komşuluk ilişkilerini, topluluk dayanışmasını ve sosyal ağları zayıflatabilir. Toplumsal ilişkilerin güçlendirilmesi için, parçalar arasındaki bağlantıların sağlanması ve ortak kullanım alanlarının oluşturulması önemlidir.

Yeşil alanlar ve doğal çevre: Kentsel form parçalanması yüksek olan bir bölgede, yeşil alanların bölünmüş olması ve doğal çevrenin parçalı hale gelmesi muhtemeldir. Bu, yeşil alanların azalmasına ve doğal yaşam alanlarının parçalanmasına yol açabilir. Yeşil alanların korunması ve bağlantılı olması, doğal çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi için önemlidir. İnsanların doğa ile etkileşim kurabilmesi ve doğal ortamdan faydalanabilmesi sağlıklı bir şehir ortamı için önemlidir.

Ulaşım ve çevresel etkiler: Kentsel form parçalanması yüksek olan bir bölgede, ulaşım talepleri ve çevresel etkiler artabilir. Farklı parçalar arasındaki ulaşım gereksinimleri, daha fazla araç kullanımını ve uzun ulaşım sürelerini gerektirebilir. Bu da trafik yoğunluğunu artırabilir, hava kirliliğini ve sera gazı emisyonlarını artırabilir. Ulaşımın sürdürülebilirliği, toplu taşıma, bisiklet yolları, yaya yolları ve kompakt yapılaşma gibi faktörlerin düşünülmesiyle sağlanabilir.

Kentsel form parçalanması, tek başına bir şehir sağlığı göstergesi olarak değerlendirilemez. Diğer faktörlerle birlikte ele alınması gereken bir parametredir. Örneğin, erişim, ulaşılabilirlik, sosyal bağlar, yeşil alanlar, çevresel sürdürülebilirlik gibi faktörler de dikkate alınmalıdır. Planlama ve düzenleme süreçlerinde, kentsel formun insan sağlığına ve çevresel sürdürülebilirliğe etkileri göz önünde bulundurulmalı ve dengeli bir şekilde yönetilmelidir. Bütünsel ve bağlantılı bir kentsel form, insanların temel ihtiyaçlarına ulaşmasını kolaylaştırır, sosyal etkileşimi teşvik eder ve çevresel kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını destekler.

Selçuklu kentinde kentsel form parçalanması bulunmamaktadır. Kent merkezindeki 28 mahalleye ait araziler bütün olarak kentsel yapının süreklilik gösterdiği bölgelerdir. Ancak büyükşehir yasası ile birlikte köy iken mahalle statüsüne dönüşen bölgelerde parçalanmış araziler mevcuttur. Kırsal kesimdeki parçalanmış arazilerin toplam kentsel alan içerisindeki oranının %15 olduğu tahmin edilmektedir. Parçalanmış kentsel alan dışındaki araziler genellikle boş veya tarımsal amaçlı kullanılan arazilerdir.

4.83. Sahipsiz kentsel alanın yüzdesi

Bir şehirdeki kentsel alanın, mülkiyeti belirsiz veya kullanılmayan alanların toplam alanına oranını ifade eder. Sahipsiz kentsel alanlar, atıl durumda olan veya etkin bir şekilde kullanılmayan arazileri temsil eder. Bu alanlar genellikle terk edilmiş binalar, boş arsalar veya kullanılmayan endüstriyel alanlar gibi çeşitli nedenlerle sahipsiz kalmış olabilir.

Şehir sağlığı açısından, sahipsiz kentsel alanların yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Kentsel kullanılabilirlik ve yaşanabilirlik: Sahipsiz kentsel alanlar, bir şehirdeki kullanılabilir ve yaşanabilir alanların azalmasına neden olabilir. Bu alanlar genellikle terk edilmiş veya bakımsız olduğu için estetik olarak çekici değildir ve potansiyel bir tehlike kaynağı olabilir. Sahipsiz alanların artması, şehirdeki toplam kullanılabilir alanın azalmasına ve dolayısıyla yaşam kalitesinin düşmesine yol açabilir.

Güvenlik ve suç: Sahipsiz kentsel alanlar, suçlular veya istenmeyen faaliyetler için potansiyel bir ortam olabilir. Terk edilmiş binalar ve boş arsalar, suçluların barınma veya gizlenme alanı olarak kullanılabilir. Bu da suç oranlarını artırabilir ve güvenlik sorunlarına neden olabilir. Sahipsiz alanların azaltılması ve yeniden kullanılması, güvenli bir şehir ortamının oluşturulmasına yardımcı olabilir.

Çevresel etkiler: Sahipsiz kentsel alanlar, çevresel etkilere de katkıda bulunabilir. Bakımsız ve atıl durumdaki alanlar, doğal yaşam alanlarını ve biyolojik çeşitliliği olumsuz etkileyebilir. Ayrıca, sahipsiz alanların çevre kirliliği, atık birikimi ve doğal kaynakların israfı gibi sorunlara yol açabileceği unutulmamalıdır.

Kentsel dönüşüm ve yeniden kullanım potansiyeli: Sahipsiz kentsel alanlar, potansiyel olarak şehirler için dönüşüm ve yeniden kullanım fırsatları sunar. Bu alanların etkin bir şekilde kullanılması, şehirlerin çekiciliğini artırabilir, ekonomik büyümeyi teşvik edebilir ve yaşanabilirlik açısından olumlu etkiler yaratabilir. Sahipsiz alanların uygun planlama ve düzenleme ile dönüştürülmesi, şehir sağlığının geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

Sonuç olarak, sahipsiz kentsel alanların yüzdesi, şehir sağlığı açısından dikkate alınması gereken bir faktördür. Sahipsiz alanların azaltılması, kentsel kullanılabilirlik, güvenlik, çevresel sürdürülebilirlik ve kentsel dönüşüm açısından önemlidir. Planlama ve yönetim süreçlerinde, sahipsiz alanların uygun bir şekilde yönetilmesi, kullanılması ve dönüştürülmesi için stratejik adımlar atılmalıdır. Bu, şehirlerin daha sağlıklı, güvenli ve yaşanabilir bir ortam oluşturmalarına katkıda bulunabilir.

Selçuklu kentsel merkezde sahipsiz alan bulunmamaktadır. Boş olan küçük ölçekli araziler bulunmakta olup bunlar sahipleri genellikle ölmüş olup varisleri tarafından henüz değerlendirilmemiş arazilerdir. Selçuklu'da sahipsiz tanımlı arazi olmayıp haritada gözlenen oldukça büyük ve boş araziler ya tarımsal amaçlı kullanılan ya da kamuya ait arazilerdir. Kamu arazileri büyük oranda il defterdarlığı tarafından yönetilen arazilerdir. Bazı araziler ise farklı kamu kurumlarına tahsis edilmiştir. Örneğin, DSİ, KGM, TCDD veya belediye gibi. Selçuklu kentsel merkezde halkın sağlığını ve güvenliğini tehdit eden sahipsiz arazi veya terk edilmiş ve boş bina bulunmamaktadır.

Sağlıklı Şehir Hedefi 10: Herkes tarafından ulaşılabilen ve yeterli düzeyde halk sağlığı ve bakım hizmeti

4.84. Birinci basamak sağlık merkezine sahip mahallelerin yüzdesi

Türkiye'de birinci basamak sağlık hizmeti, sağlık sisteminin temel taşıdır ve halkın sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir rol oynar. Birinci basamak sağlık hizmeti, toplumun genel sağlığını korumayı, hastalıkları erken teşhis etmeyi ve tedavi etmeyi hedefler.

Aile hekimliği, sağlık ocağı ve aile sağlığı merkezleri gibi birinci basamak sağlık kuruluşları, halkın temel sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırır. Bu kuruluşlar, genel sağlık muayenesi, aşılar, gebelik takibi, kronik hastalık yönetimi, sağlık danışmanlığı gibi birçok sağlık hizmetini sunar.

Birinci basamak sağlık hizmeti, hastaların sağlık sorunlarına ilk başvurdukları ve genellikle tedavinin başladığı yerdur. Aile hekimleri ve sağlık personeli, hastaların sağlık sorunlarını değerlendirir, tanı koyar ve gerekli tedaviyi başlatır. Aynı zamanda, hastaları ikincil ve üçüncül basamak sağlık kuruluşlarına yönlendirerek uzmanlık gerektiren durumların daha ileri tedaviye ulaşmasını sağlar.

Birinci basamak sağlık hizmeti, koruyucu sağlık hizmetlerinin de odak noktasıdır. Aşılar, tarama testleri, sağlık eğitimi gibi önleyici önlemler ve erken teşhis programları, hastalıkların önlenmesi ve erken aşamada tedavi edilmesi için büyük önem taşır. Sağlık personeli, bireylere sağlıklı yaşam tarzı, beslenme, egzersiz gibi konularda bilgi vererek sağlık bilincini artırır.

Birinci basamak sağlık hizmeti, toplum sağlığının korunması ve sağlık eşitsizliklerinin azaltılması açısından da büyük öneme sahiptir. Özellikle kırsal alanlarda ve dezavantajlı bölgelerde yaşayan insanların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırarak sağlık eşitsizliklerinin giderilmesine yardımcı olur.

Türkiye'de birinci basamak sağlık hizmeti, Sağlık Bakanlığı ve diğer sağlık kuruluşları tarafından desteklenir. Bu kurumlar, sağlık personelinin eğitimi, altyapının güçlendirilmesi ve sağlık politikalarının geliştirilmesi gibi alanlarda çalışmalar yürütür.

Sonuç olarak, Türkiye'de birinci basamak sağlık hizmeti, halkın temel sağlık ihtiyaçlarının karşılandığı, hastalıkların önlenmesinin ve erken teşhisin sağlandığı önemli bir sağlık hizmetidir. Birinci basamak sağlık kuruluşları, toplum sağlığının korunması, sağlık eşitsizliklerinin azaltılması ve sağlık sisteminin etkin çalışması için büyük önem taşır.

Sağlık, bireylerin hayat kalitesini artıran, toplumun refahını ve verimliliğini güvence altına alan temel bir insan hakkıdır. Bu nedenle, etkili bir sağlık sistemi, herkesin kolayca erişebildiği, kaliteli ve sürdürülebilir hizmetler sunmalıdır. Birinci basamak sağlık hizmetleri, bu hedefe ulaşmada kritik bir rol oynamaktadır ve aile hekimliği, birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel taşlarından biridir.

Aile hekimliği, bireylerin hayatının her aşamasında, doğumdan yaşlılık dönemine kadar tüm sağlık ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan kapsamlı bir yaklaşımdır. Aile hekimliği, hastalıkların erken teşhis ve tedavisinden hastalıkların önlenmesine, sağlıklı yaşam tarzının

teşvik edilmesinden kronik hastalıkların yönetilmesine kadar geniş bir yelpazede hizmet sunar. Bu nedenle, aile hekimliği, bireylerin sağlıklarını korumalarına ve geliştirmelerine yardımcı olmanın yanı sıra, toplum sağlığının da iyileştirilmesine önemli katkılar sağlar.

Birinci basamak sağlık hizmetlerinde aile hekimliği, bireyleri koruyan, hastalıkları önleyen, tedavi eden ve toplum sağlığını geliştiren önemli bir rol oynamaktadır. Aile hekimlerinin uzmanlığı, bireylerin yaşam kalitesini artırmada ve sağlıklı bir toplumun oluşturulmasında büyük önem taşır. Dolayısıyla, sağlık sistemlerinin aile hekimliğine yeterli önemi vermesi ve bu alandaki hizmetleri güçlendirmesi toplumun genel sağlığını olumlu yönde etkileyecektir.

Selçuklu kentinde 2022 yılı itibariyle 197 adet birinci basamak aile sağlığı merkezi bulunmaktadır. Aile Sağlığı Merkezi (ASM), bir veya daha fazla aile hekimi ile aile sağlığı elemanlarınca aile hekimliği hizmetinin verildiği sağlık kuruluşuna denir. Maliyetlerin azalması ve hekim çalışma sürelerinde esnekliğe imkan vermesi bakımından birkaç hekimin yeterli sayıda aile sağlığı elemanı ile birlikte görev yaptığı aile sağlığı merkezleri nüfusun ve ulaşımın uygun olduğu yerlerde oluşturulabilir. Buralarda sadece birinci basamak sağlık hizmeti verilecektir. Bu tür grup çalışmaları dayanışma, eğitim ve hizmet sürekliliği açısından avantajlar taşımaktadır. Bu yüzden mümkün oldukça grup çalışmaları özendirilmelidir. Bu sayede; Aile sağlığı merkezi, Bakanlıkça öngörülen nüfus kriterleri esas alınmak suretiyle sözleşme yapmış bir ya da daha fazla aile hekimi tarafından açılabilir. Yapılan tahmin analizlerinde aile sağlığı merkezi sayısının 400'ün üzerine çıkacağı hesaplanmıştır. Aile hekimliği birim başına düşen nüfus ortalama 1100 kişi civarındadır ve bir kaç yıldan beri bu şekilde devam etmektedir. Ancak aile hekimi başına düşen nüfus miktarı 2014 yılında 3726 kişi iken 2021 yılı sonunda 3180 değerine gerilemiştir. Tüm bu göstergeler aile hekimliği sisteminin sürekli iyileşme gösterdiğini, aile hekimi sayısının 250 civarına yükseldiğini, buna karşın aile hekimi başına hizmet alan vatandaş sayısının azaldığını, ASM sayısının arttığını göstermektedir. Selçuklu kentinde birinci basamak sağlık hizmetlerinde aile hekimleri tarafından reçete edilen ilaçlar incelendiğinde antibiyotik ve analjezik ilaçların artış gösterdiği, reçete edilen enjektabl ilaçlarda ise düşük oranda azalma olduğu gözlenmektedir. Geçtiğimiz yıllarda analjezik ilaçların reçete oranı %17 civarlarında iken yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılında analjezik ilaç reçete oranının %20'lere kadar yükseleceği öngörülmektedir. Antibiyotik ilaç reçete oranı ise genelde %10 civarında iken yalnızca 2018 yılında oldukça hızlı bir artış göstererek %20 düzeyine çıkmıştır. Bunda, 2018 yılında gözlenen gribal enfeksiyonların

oranının yüksek olması etkili olmuş olabilir. Yapılan tahmin analizlerinde ise 2030 yılında antibiyotik ilaç reçete oranının %13'lere yükseleceği öngörülmektedir.

Birinci basamak sağlık hizmetlerinin kapsadığı bir alan da ağız ve diş sağlığı hizmetleridir. Ağız-diş sağlığı (ADS); ağız ve yüz ağrısının, ağız ve boğaz kanserinin, ağız enflamasyonu ve yaralarının, periodontal hastalığın, diş çürüğünün ve diş kaybının bulunmaması; bireyin çiğneme, ısırma, gülme, konuşma ve psikososyal iyilik halini sınırlayan bozukluk ve hastalıkların bulunmaması durumu olarak tanımlanabilir (DDF, 2015; Patel, 2012; Petersen, 2003). Ağız sağlığı, genel sağlık ve yaşam kalitesi için gereklidir. Ağız sağlığı, yaşamın erken dönemlerinden yaşlılığa kadar yaşam seyri boyunca değişiklik gösterir, genel sağlığın ayrılmaz bir parçasıdır ve bireylerin topluma katılmalarını ve potansiyellerini gerçekleştirmelerini destekler.

Ağız-diş sağlığı fonksiyon ve estetik üzerindeki doğrudan etkisiyle bireylerin genel sağlığını da primer etkilemekte ve sağlıklı bir toplum yaratmak için temel gerekliliklerden biri olarak değerlendirilmektedir (DSÖ,2022).

ADS'nin etkileri incelendiğinde; bireylerin sistemik sağlıklarını (çürük ve periodontal hastalıklar, ağız lezyonları vb gibi) doğrudan etkilemesinin yanı sıra sağlığın sürdürülmesinde önemli rol oynayan fonksiyonlar (yemek yeme ve konuşma) üzerinde de etkili olduğu bildirilmektedir. Ayrıca bireylerin estetik algıları üzerine doğrudan etkili olduğu için sosyalizasyonlarında; özgüven, esenlik, rahatsızlık ve utanç duymadan sosyalleşme ve çalışma yeteneği gibi psikososyal boyutları da kapsamaktadır (Patel, 2012; Oral Health, 2020).

Tedavi edilmemiş ağız hastalıkları dünya nüfusunun neredeyse yarısını etkilemektedir. Küresel vaka sayısı son 30 yılda 1 milyar artmıştır - bu da birçok insanın önleme, riskten korunma ve restoratif ve rehabilite edici hizmetleri içeren uygun ağız sağlığı hizmetlerine erişemediğinin açık bir göstergesidir. Tedavi edilmeyen ağız hastalıklarının sonuçları - fiziksel semptomlar fonksiyonel sınırlamalar dahil ve duygusal, zihinsel ve sosyal refah üzerindeki zararlı etkileri - ciddi ve zayıflatıcıdır. Önleyici tedavilerin maliyet etkinliğine karşın tedaviye ulaşma süresi geçtikçe bireylerin ihtiyaç duydukları tedavi kompleksleşmekte ve ilerleyen zamanlarda tedaviye ulaşabilenler için ise maliyetler genellikle yükselmektedir ve bu maliyetlerin ülke ekonomileri üzerine etkileri değerlendirildiğinde ne yazık ki önemli bir ekonomik yüke neden olabilmektedir (DSÖ, 2022).

Dünya Sağlık Örgütü'nün ağız sağlığı birimi bu amaçla her yıl küresel çalışmalar yürütmekte ve toplum ağız diş sağlığı göstergeleri üzerine hedefler belirlemektedir. Ülkemizde de Dünya Sağlık Örgütüne paralel çalışmalar yürütülmekte ve T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Ağız ve Diş Sağlığı Dairesi Başkanlığı toplum ağız diş sağlığı profili ortaya koymak ve gelecek için önlemler almak üzere faaliyetler planlanmaktadır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2021).

Erken dönemde bireylerin kontrol, önleyici-koruyucu hizmetler ve tedavi olanaklarına ulaşmaları bu bağlamda oldukça önemlidir. Sağlıklı şehir kavramı, tedavi merkezli bir sağlık sisteminden tedaviyi, önlemeyi ve sağlık politikasının teşvikini birleştiren bir paradigma değişimini temsil eder (Rydin, 2012). Sağlık profesyonellerinden tüm topluma sorumluluk devrine rehberlik etmek için yerel yönetimin aktif katılımı, sağlık şehri projesinin altını çizdiği önemli bir noktadır (Flynn,1996). Sağlıklı şehir projesi, nihayetinde ağız sağlığı da dahil olmak üzere genel insan sağlığına fayda sağlayabilir. Kentlerde bu hizmete kolay ulaşılabileceği ön görülse de ADS hizmeti sunulan alanlara bireylerin ulaşımının sağlanması kent yönetimlerince kolaylaştırılması gereken temel sağlık hizmetlerindendir (Zhou ve ark. 2018). Çünkü ulaşılabilecek en yüksek sağlık standardına sahip olmak ırk, din, ekonomik ve sosyal durum ayrımı gözetmeksizin her insanın temel haklarından biridir Mahajan (1991). Bu nedenledir ki, sağlığın diğer göstergeleri gibi toplum sağlığı üzerine kentlerdeki ADS hizmetlerinin nicel ve nitel bulguları bir kentin sağlık göstergeleri için değerlendirilmekte ve sağlıklı kent göstergelerini de etkilemektedir (Shekar ve ark. 2011).

Selçuklu kentinde bu bağlamda faaliyet gösteren kamuya bağlı 2 adet ADS merkezi, Diş Hekimleri Odasına kayıtlı yaklaşık 400 diş hekimi bulunmaktadır. Ayrıca, Selçuklu Belediyesi tarafından kentimize ağız ve diş sağlığı hastanesi yaptırılarak kullanıma açılmıştır. Selçuklu motiflerinin yer aldığı ve son teknolojik imkanlarla donatılmış Konya Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Konya'nın ilk diş hastanesi olarak Sağlık Bakanlığı ile birlikte hemşerilerimizin hizmetine sunulmuştur.

Sağlık Bakanlığına bağlı olan Konya Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi ise 1985 yılında Numune Hastanesine bağlı bir merkez olarak şu anki Konya Sağlık Müdürlüğü binasının 1. katında 08.08.1988 tarihinde çalışmalarına başlamış, 9 yıl hizmet verdikten sonra Selçuklu Belediyesinden devir alınan bugünkü binada 16.06.1997 yılından 19.05.2015 yılına kadar

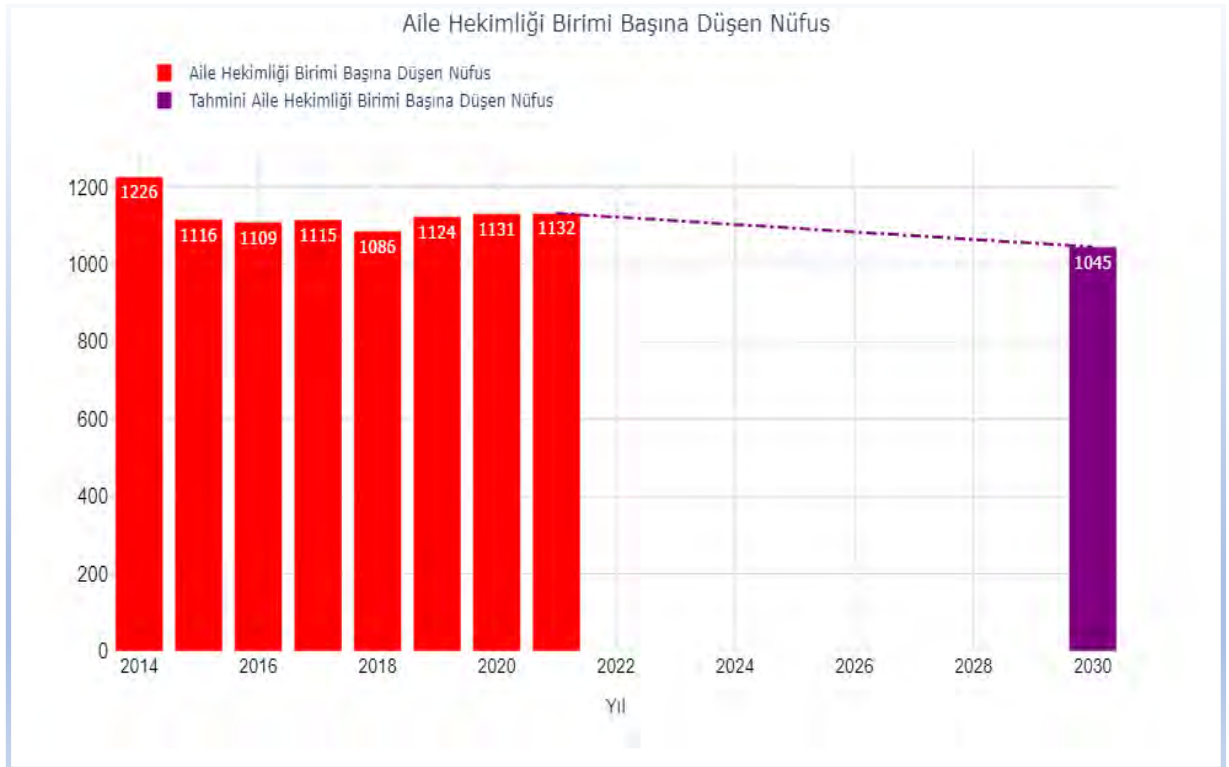
halkımıza hizmet verip, 20.05.2015 yılından itibaren ise yeni binamızda hizmet vermektedir. Hastanenin ana binası REAL AVM Yanı ve Konya Büyükşehir Stadyumu karşısında, bahçeli, bodrum kat dahil 4 kat ve teras katı olarak 7463 m² arsa üzerine inşa edilmiş olup 8241 m² kapalı alanı bulunmaktadır. Kamu ADASM'lerin yanı sıra çok sayıda özel ağız ve diş sağlığı merkezi faaliyet göstermektedir. 2022 yılı itibariyle Selçuklu kentinde 360 civarında kamuda çalışan diş hekimi ve 110 civarında özel sektörde çalışan diş hekimi bulunmaktadır. Yapılan tahmin analizlerinde bu sayıların kamuda 414 ve özelde 107 olacağı hesaplanmıştır. Ağız ve Diş Sağlığı hizmeti veren önemli bir merkez de Selçuk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesidir. Fakülte 12.000 m²'lik fiziki alana sahiptir.

Fakültenin akademik kadrosunda 21 Profesör, 4 Doçent, 11 Doktora Öğretim Üyesi, 91 Araştırma Görevlisi ile 23 Doktora Öğrencisi ve 700 Lisans öğrencisi bulunmaktadır. Diş Hekimliği Fakültesi, Konya il, ilçe ve çevre illerden gelen hastalara ileri teknolojisi ile tecrübeli akademik kadrosuyla ağız-diş sağlığı konusunda hizmet veren büyük bir Fakülte konumundadır. Fakülte bünyesinde 8 farklı Anabilim Dalı Başkanlığı yanında, 1 adet Entegre Kliniği, 2 adet Preklinik, 1 adet Fantom Kliniği, Sterilizasyon Merkezi, Çamaşırhane ve 1 adet Araştırma Laboratuvarı bulunmaktadır. Bunların dışında yaşlı, engelli vb. "Özel Grup" hastalarımıza daha iyi bir sağlık hizmeti verebilmek için İleri Uygulamalar Kliniği, Genel Anestezi Ameliyathane yapılarak hizmete girmiştir. Bunun yanında Fakülteye bağlı, Beyhekim Mahallesinde Ek hizmet binası açılmış olup yapımı devam etmektedir.

Selçuklu Belediyesi, kentin sağlığına verdiği önemi yalnızca sağlık kuruluşlarının hizmetini sunmakla kalmayıp aynı zamanda sağlık kurumlarının yapılmasına da yardımcı olmaktadır. Selçuklu Belediyesi tarafından halkın hizmetine sunulan ve Sağlık Bakanlığı'na hediye edilen çeşitli sağlık kuruluşları bulunmaktadır. Daha önce yukarıda sözü edilen Dumlupınar Mahallesiindeki Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi buna bir örnektir. Ayrıca, Şehit Ufuk Başarır ASM, Özalan ASM, Meral Çınar ASM, Haydar Ünal ASM, Özalkent Numune Hastanesi Polikliniği ve Sakarya İl Halk Sağlığı Laboratuvarı gibi farklı konseptlerde sağlık kuruluşlarının yapımı tamamlanarak hizmete sunulmuştur.

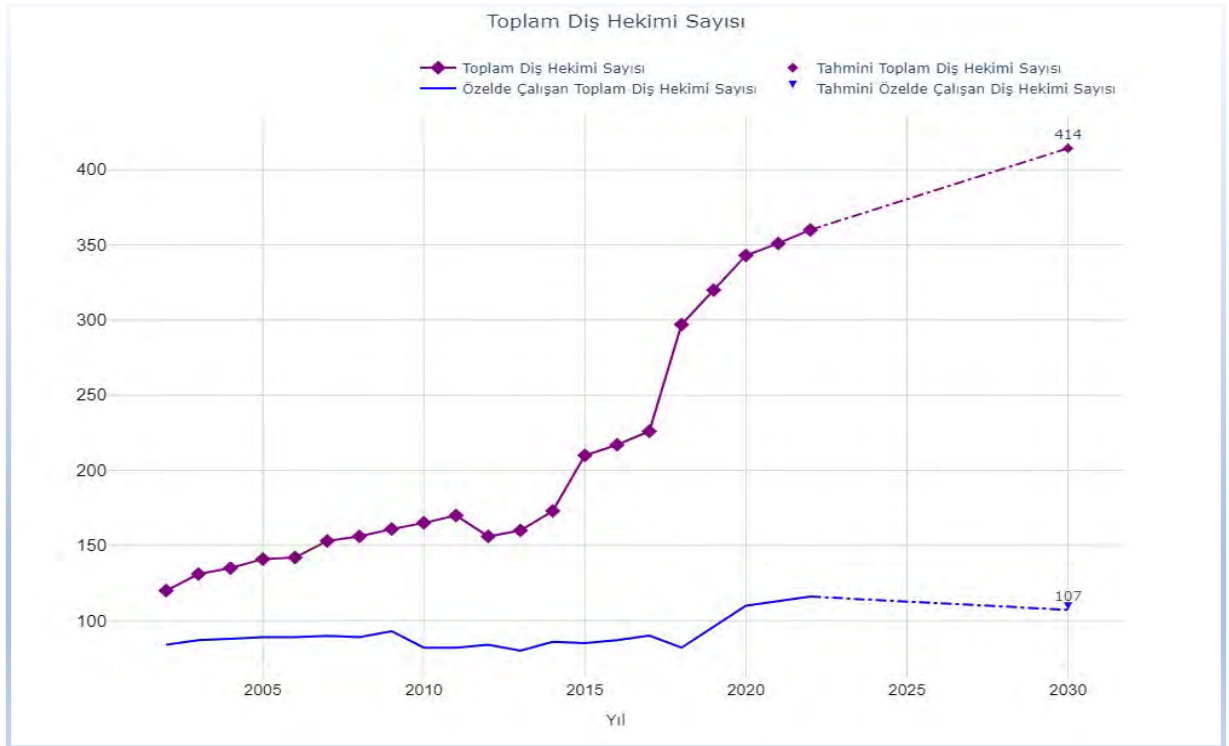
Şekil 11. Yıllara göre Aile Hekimliği birimi sayısı.

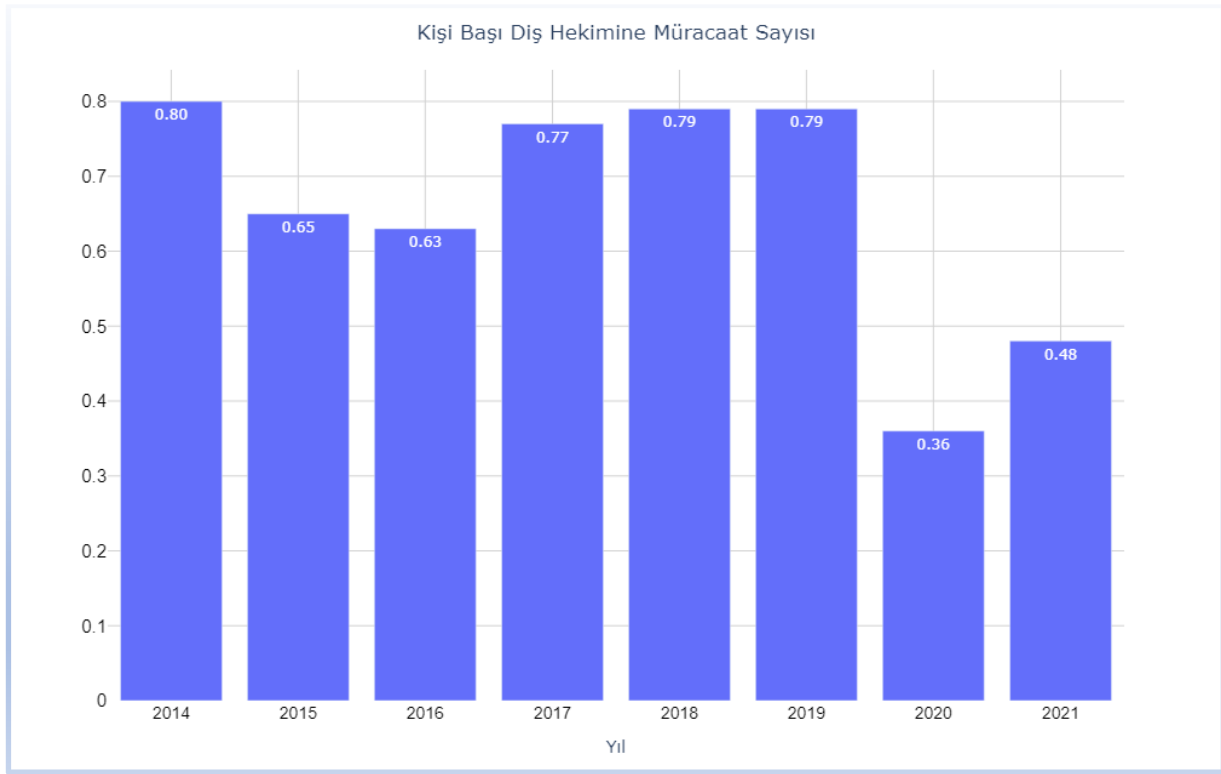
Şekil 12. Yıllara göre Aile hekimliği birimi başına düşen nüfus.

Şekil 13. Aile hekimleri tarafından yazılan ilaçların reçete oranları.

Şekil 14. Yıllara göre toplam diş hekimi sayısı.

Şekil 15. Yıllara Göre kişi başı düşen diş hekimine müracaat sayısı.

4.85. Yabancı dilde hizmet sunan birinci basamak sağlık merkezlerinin yüzdesi

Bir şehirdeki birinci basamak sağlık merkezlerinin yabancı dilde hizmet sunabilme yeteneğini ifade eder. Bu merkezler, yabancı dil konuşan bireylere sağlık hizmetlerini anadillerinde sunabilme kapasitesine sahip olan tesislerdir.

Şehir sağlığı açısından, yabancı dilde hizmet sunan birinci basamak sağlık merkezlerinin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişim ve sağlık eşitsizliği: Yabancı dilde hizmet sunan sağlık merkezlerinin varlığı, dil bariyerlerini aşarak sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırabilir. Yabancı dil konuşan bireyler, kendi anadillerinde sağlık hizmeti alabildikleri için daha etkili bir iletişim ve anlayış sağlayabilir. Bu da sağlık eşitsizliklerini azaltabilir ve herkesin eşit şekilde sağlık hizmetlerine erişimini sağlayabilir.

Kültürel uyum ve hasta memnuniyeti: Yabancı dilde hizmet sunan sağlık merkezleri, kültürel uyum ve hassasiyet konusunda daha duyarlı olabilir. Hastaların anadillerinde sağlık hizmeti alabilmesi, daha iyi bir hasta-hekim iletişimi ve hasta memnuniyeti sağlayabilir. Kültürel arka

plana, inançlara ve değerlere saygı gösterilmesi, daha etkili bir tedavi süreci ve hasta memnuniyetinin artması açısından önemlidir.

Halk sağlığı ve iletişim: Yabancı dilde hizmet sunan sağlık merkezleri, halk sağlığı ile ilgili bilgilendirme ve iletişim çalışmalarında etkin bir rol oynayabilir. Yabancı dil konuşan toplumlar arasında sağlık hizmetlerine erişimi ve sağlık konularında farkındalığı artırmak için dil becerilerine sahip sağlık profesyonelleriyle etkileşim sağlanabilir. Bu da sağlık eğitimi ve koruyucu sağlık hizmetlerinin etkisini artırabilir.

Çok kültürlülük ve çeşitlilik: Yabancı dilde hizmet sunan sağlık merkezleri, şehirlerdeki çok kültürlü ve çeşitli toplumların sağlık ihtiyaçlarına yanıt verebilir. Bu merkezler, farklı dillerden ve kültürel arka planlardan gelen sağlık profesyonellerini istihdam ederek çeşitliliği teşvik edebilir. Bu da kapsayıcı bir sağlık sisteminin oluşturulmasına katkıda bulunabilir.

Yabancı dilde hizmet sunan birinci basamak sağlık merkezlerinin yüzdesi, sağlık hizmetlerinin çeşitlilik ve kültürel uyum açısından ne kadar hazır olduğunu gösteren bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Bu, sağlık hizmetlerinin tüm toplum üyeleri tarafından erişilebilir ve anlaşılabilir olmasını sağlamak için önemlidir. Sağlık hizmetlerinin kapsayıcılığı, dil bariyerlerini aşmak ve kültürel çeşitlilikle uyumlu bir sağlık sistemi oluşturmak açısından önemlidir.

Selçuklu kenti, ülkemize olan göçlerden etkilenmiş ve halen çok sayıda geçici koruma altında yaşayan göçmenler yaşamlarını sürdürmektedir. İl Göç İdaresi bilgilerine göre Selçuklu kentinde yaklaşık 50 bin civarında geçici koruma altında olan göçmen bulunmaktadır. Bu sayı, özellikle Suriye’de çıkan iç savaş ile birlikte artarak bu seviyeye gelmiştir. Başta Suriyeli olmak üzere, Irak, Afganistan ve İran’dan gelen kişiler Türk halkı ile birlikte yaşamaya başlamıştır. Bu kişiler, verilen hizmetlerden yararlanmakta, kendileri için yaşamlarını zorlaştıracı herhangi bir yaptırım ile karşılaşmamaktadırlar. Bu nedenle, özellikle Arapça ve farsça gereksinimi doğmuştur. Özellikle hastane ve aile sağlığı merkezlerinde dil bilen eleman ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Yabancı vatandaşların sorunlarını anlayabilmek için kimi zaman tercümanlara ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca, Selçuklu kentinde sağlık turizmi nedeniyle hizmet almak için gelen Avrupa veya Orta Doğu ülkelerinden gelen hastalar bulunmaktadır. Birinci basamakta sağlık kuruluşlarındaki hekimlerin büyük bölümü, genel olarak İngilizce anlaşabilecek durumdadır. Bu nedenle, aile sağlığı merkezlerini en az %70’inde yabancı dil ile anlaşabilecek yeterlikte

hizmet verildiği düşünülmektedir. Özellikle koruma altındaki göçmenler için hastanelerde anadili Arapça olan personel istihdamı gündeme gelmiş ve halen eğitimini tamamlamış çok sayıda hekim çalışmaya başlamıştır.

4.86. 1000 kişiye düşen doktor sayısı

Bir bölgedeki doktorların nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, 1000 kişiye düşen doktor sayısının ne kadar olduğunu gösterir.

Şehir sağlığı açısından, 1000 kişiye düşen doktor sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sağlık hizmetlerine erişim: Daha yüksek bir 1000 kişiye düşen doktor sayısı, insanların sağlık hizmetlerine daha kolay ve hızlı bir şekilde erişimini sağlar. Bu, acil durumlar, rutin sağlık kontrolleri, hastalıkların tanısı ve tedavisi gibi sağlık hizmetlerinin daha etkili ve zamanında sağlanmasını sağlar. Dolayısıyla, yeterli doktor sayısı sağlık hizmetlerine erişim ve sağlık sonuçları açısından olumlu bir etki yaratabilir.

Sağlık hizmeti kalitesi: Yeterli sayıda doktorun olması, sağlık hizmetlerinin kalitesini artırabilir. Doktorların nüfusa oranı düşükçe, daha fazla zaman ve kaynak ayrılabilir, hastalara daha bireysel ve kişiye özel bir bakım sunulabilir. Bu da tanı doğruluğunu, tedavi etkinliğini ve hasta memnuniyetini artırabilir.

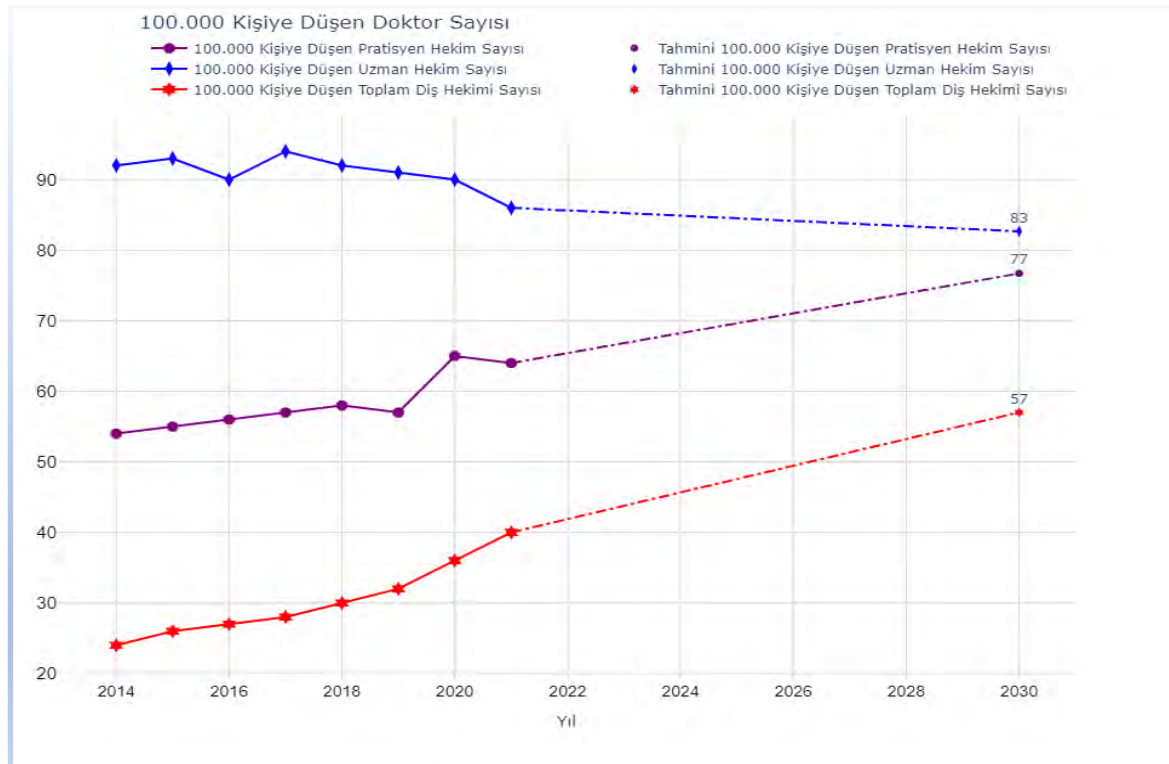
Hastalık önleme ve sağlık eğitimi: Yeterli sayıda doktor, hastalık önleme çalışmalarında ve sağlık eğitimi faaliyetlerinde daha etkili olabilir. Doktorlar, toplum sağlığını geliştirmek, hastalıkları önlemek ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını teşvik etmek için önleyici sağlık hizmetleri sunabilir. Bu da toplum sağlığının iyileştirilmesi açısından önemlidir.

Sağlık eşitsizlikleri: Doktorların nüfusa oranı düşükse, sağlık hizmetlerine erişimde eşitsizlikler ortaya çıkabilir. Daha az sayıda doktorun olduğu bölgelerde, sağlık hizmetlerine ulaşmak daha zor olabilir, özellikle dezavantajlı gruplar ve kırsal bölgelerde yaşayanlar için. Bu durum sağlık eşitsizliklerini artırabilir ve sağlık sonuçlarında farklılıklara yol açabilir. Bu nedenle, doktorların eşit ve adil bir şekilde dağıtılması, sağlık eşitliği için önemlidir.

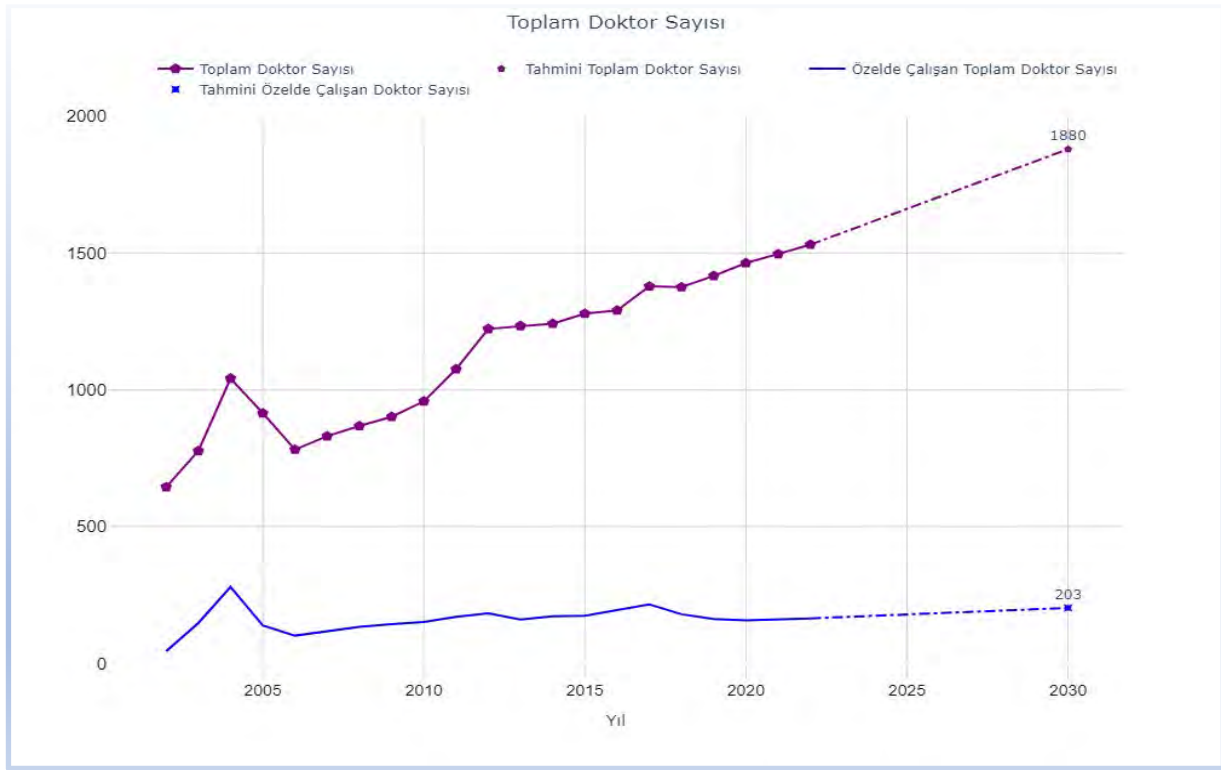
Doktorların nüfusa oranı, tek başına bir şehir sağlığı göstergesi olarak değerlendirilemez. Diğer faktörler, örneğin sağlık altyapısı, hastane kapasitesi, sağlık politikaları ve kaynak dağılımı gibi

faktörler de dikkate alınmalıdır. Bununla birlikte, yeterli doktor sayısı, sağlık hizmetlerine erişim, sağlık hizmeti kalitesi ve sağlık eşitliği açısından olumlu bir etki yaratabilir ve daha sağlıklı bir şehir ortamının oluşturulmasına katkıda bulunabilir.

Selçuklu kentinde 1000 kişiye düşen doktor sayısında belirgin değişiklik olmamakla birlikte artma eğilimindedir. Hekim sayısında göreceli olarak bir artış olsa da nüfusun da artması ile birlikte 1000 kişiye düşen hekim sayısı 2021 yılı itibariyle uzman hekim için 860, pratisyen hekim için 650 ve diş hekimi sayısı 400 civarındadır. Yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılında uzman hekim sayısının 830, pratisyen hekim sayısının ise 770 olacağı öngörülmüştür. Ancak, toplam doktor sayısı her geçen yıl artmaktadır. 2006 yılı itibariyle toplam doktor sayısı 750 civarında iken 2021 yılına gelindiğinde 1500 civarında doktor sayısına artmıştır. 2030 yılı öngörüsünde toplam doktor sayısının 1900 civarında olacağı, 1000 kişi başına düşen doktor sayısının ise 3,62 olacağı tahmin edilmektedir. Toplam doktor sayısı içerisinde özel sağlık kurumlarında çalışanlar, kamu hastaneleri ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında çalışanlar ve üniversite hastanelerinde çalışanlar bulunmaktadır.

Şekil 16. Yıllara göre 100.000 kişiye düşen doktor sayısı.

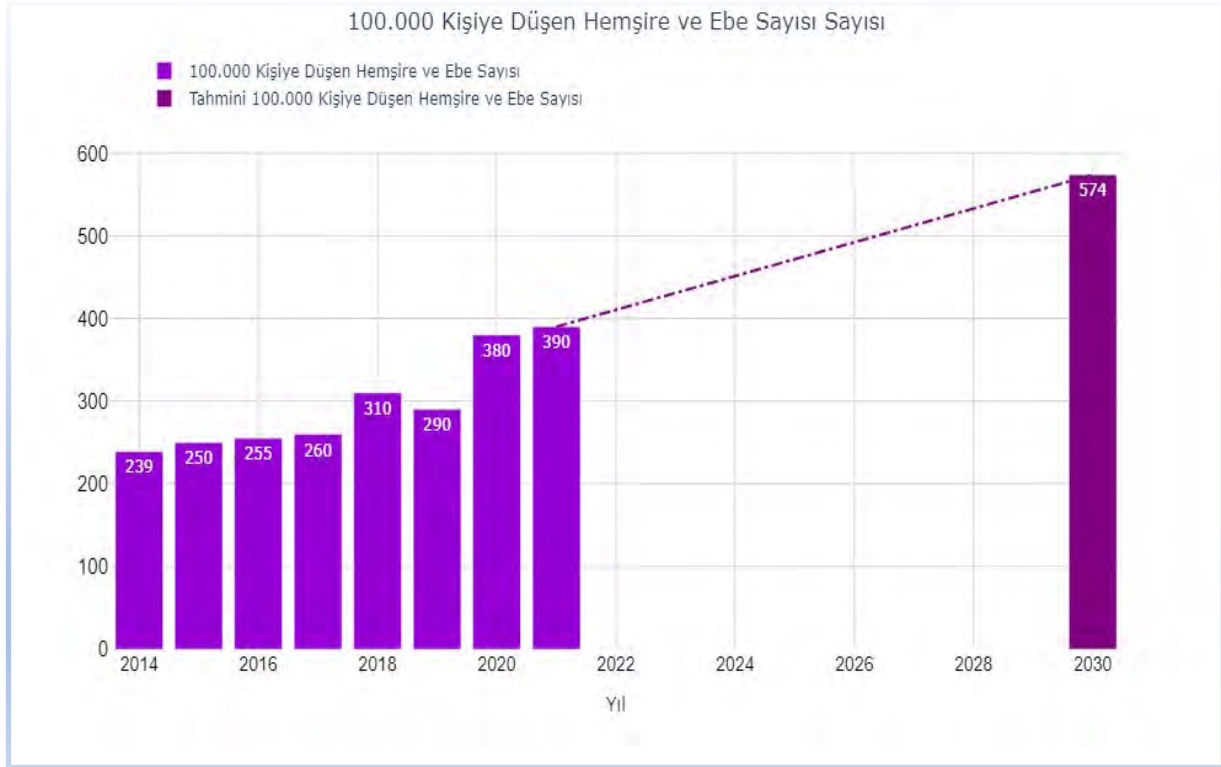
Şekil 17. Yıllara Göre toplam doktor sayısı.

100.000 kişi başına düşen ebe ve hemşire sayısı yıldan yıla artmaktadır. 2020 yılında bu değer 380 iken 2021 yılında 390'a yükselmiştir. 2030 yılı için tahminlerde ise yüzbin kişi başına düşen ebe ve hemşire sayısının 574 olacağı öngörülmektedir. Toplam ebe sayısı 2021 yılı için 400 civarındadır. Yaklaşık 10 yıl sonra bu değer 500'e kadar artacağı tahmin edilmektedir. Bunlar içerisinde özel sağlık kuruluşlarında çalışan ebe sayısı ise 30 civarındadır. Yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılı için özel sektörde çalışan ebe sayısının 37 olacağı öngörülmektedir.

Toplam hemşire sayısı hızla artmakta olup 2021 yılı için Selçuklu kentinde yaklaşık 2300 hemşire görev yapmaktadır. Yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılında hemşire sayısının 2850 civarında olacağı öngörülmektedir. Özel sektörde çalışan hemşire sayısı ise 250 civarındadır. Gelecek 10 yıl içerisinde özel sağlık kuruluşlarında çalışacak hemşire sayısının 320 olacağı tahmin edilmektedir.

Ebe ve hemşire haricinde sayıları azımsanmayacak kadar diğer sağlık personelleri sektör içerisinde görev yapmaktadır. Bunlar, anestezi teknisyeni, radyoloji teknisyeni, odyolog, paramedik, fizyoterapist vb. gibi personellerdir. Sayıları hekim ve hemşireler gibi yıldan yıla

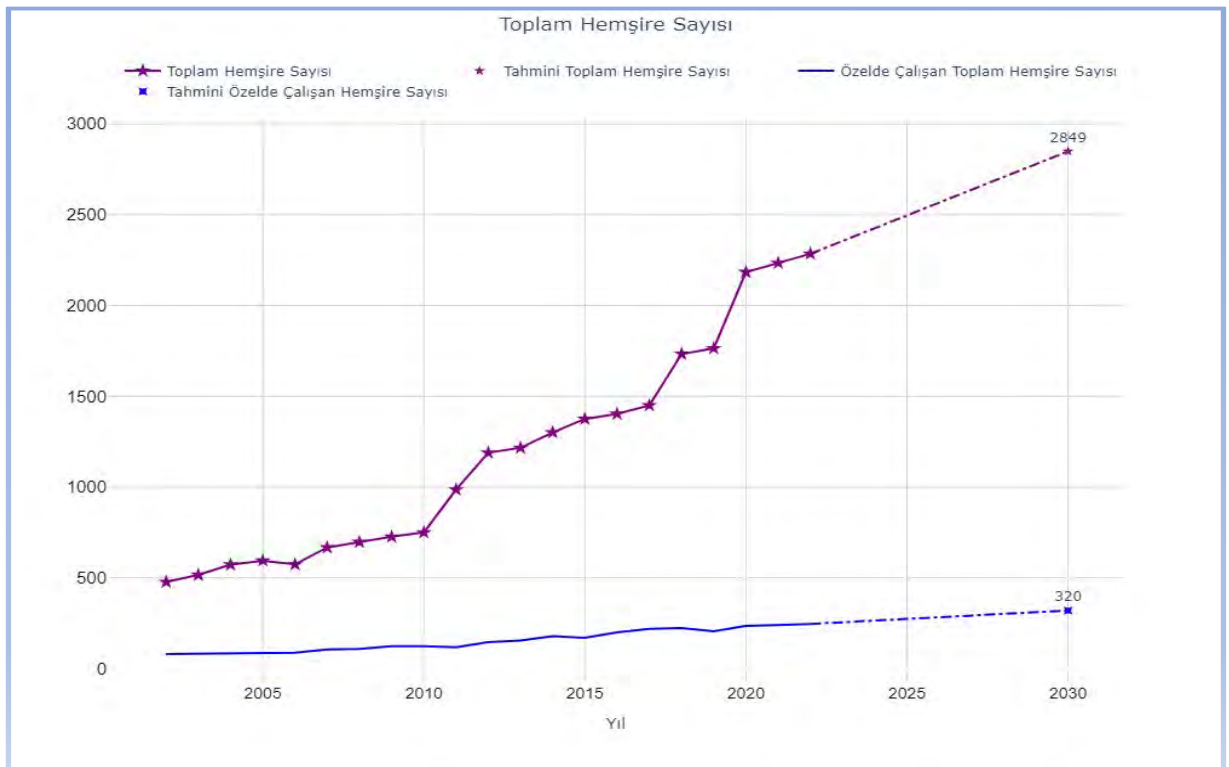
artış göstermektedir. Selçuklu kentinde 2015 yılında 1500 civarında diğer sağlık personeli görev yaparken bu değer 2020 yılında 2300'e ulaşmıştır. 2030 yılı için yapılan analizlerde diğer sağlık personeli sayısının 3000 civarında olacağı öngörülmektedir. Toplam diğer sağlık personeli içerisinde 250 kadarı özel sağlık kuruluşlarında görev yapmaktadır ve ileride özel sektörde çalışacağı tahmin edilen diğer sağlık personeli sayısı yaklaşık 357 olarak hesaplanmıştır.

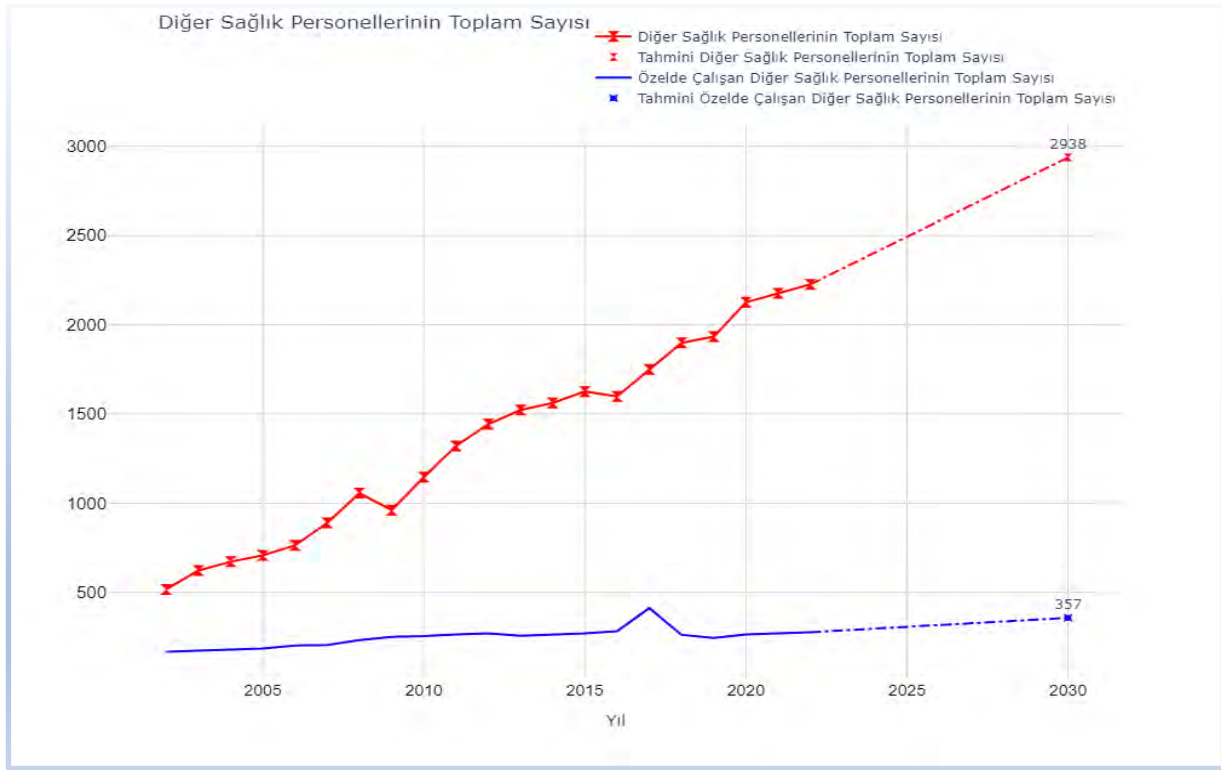
Şekil 18. Yıllara göre 100.000 kişiye düşen hemşire ve ebe sayısı.

Şekil 19. Yıllara göre toplam ebe sayısı.

Şekil 20. Yıllara göre toplam hemşire sayısı.

Şekil 21. Yıllara göre diğer sağlık personelinin toplam sayısı.

4.87. 1000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı

Bir bölgedeki hastane yataklarının nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, 1000 kişiye düşen hastane yatağı sayısını gösterir.

Şehir sağlığı açısından, 1000 kişiye düşen hastane yatağı sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sağlık hizmetlerine erişim: Yeterli sayıda hastane yatağı, insanların sağlık hizmetlerine daha kolay ve hızlı bir şekilde erişimini sağlar. Acil durumlar, ciddi hastalıklar veya ameliyat gerektiren durumlar için yeterli sayıda yatak bulunması, hastaların uygun tedaviye erişebilmesini sağlar. Ayrıca, yoğun bakım ve diğer özel bakım hizmetlerine erişim açısından da önemlidir.

Kapasite ve hizmet kalitesi: Yeterli sayıda hastane yatağı, hastanelerin kapasitesini artırır ve sağlık hizmetlerinin daha etkin bir şekilde sunulmasını sağlar. Daha fazla yatak, hastaların daha hızlı bir şekilde kabul edilmesini ve tedavi edilmesini mümkün kılar. Bu da tedavi süreçlerinin daha etkili olmasını ve hasta sonuçlarının iyileşmesini destekleyebilir.

Acil durumlara hazırlık: Yeterli sayıda hastane yatağı, acil durumlara hazırlığı artırır. Doğal afetler, salgın hastalıklar veya diğer acil durumlar sırasında, yeterli yatak kapasitesi, acil tıbbi müdahalelerin ve tedavilerin etkin bir şekilde uygulanabilmesini sağlar.

Sağlık eşitsizlikleri: Hastane yatak sayısının yeterli olmaması, sağlık eşitsizliklerine yol açabilir. Dezavantajlı bölgelerde veya kırsal alanlarda hastane yatağı eksikliği, sağlık hizmetlerine erişimde eşitsizliklere neden olabilir. Bu durum, daha uzun bekleme süreleri, seyahat zorlukları ve sağlık hizmetlerine eşitsiz erişim gibi sorunları beraberinde getirebilir.

Hastane yatak kapasitesi ve sürekli kullanım: Hastane yatak kapasitesinin sürekli olarak kullanılması, acil durumlara veya beklenmedik sağlık sorunlarına hızlı yanıt verme yeteneğini artırabilir. Kapasite planlaması ve yönetimi, sağlık sistemlerinin dayanıklılığını ve hızlı müdahale yeteneğini etkileyebilir.

Dikkat edilmesi gereken nokta, yatak sayısının tek başına bir sağlık göstergesi olmamasıdır. Diğer faktörler, örneğin hastane altyapısı, personel sayısı, teknolojik imkanlar ve hasta yoğunluğu gibi faktörler de dikkate alınmalıdır. Bununla birlikte, yeterli sayıda hastane yatağı, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırabilir, tedavi süreçlerini iyileştirebilir ve acil durumlara hazırlığı artırabilir.

Birinci basamak sağlık hizmetleri yoğun bir şekilde ve çok sayıda birinci basamak sağlık kuruluşu ile devam ederken aynı zamanda Selçuklu kentinde ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri de yoğun hasta sayısı ile birlikte devam etmektedir. Selçuklu kentinde 3 adet ikinci basamak hastane bulunmaktadır. Bunlar Numune Hastanesi, Dr. Ali Kemal Belviranlı Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi ve Beyhekim Devlet hastanesidir. Selçuklu kentinde iki adet üçüncü basamak sağlık kuruluşu olan üniversite hastaneleri bulunmaktadır: Selçuk Üniversitesi Selçuk Tıp Fakültesi hastanesi ve Başkent Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesidir. Bunların yanı sıra Selçuklu kentinde 5 adet özel hastane bulunmaktadır. Bununla birlikte 5 adet özel diyaliz merkezi ile 23 adet özel poliklinik ve tıp merkezi bulunmaktadır. Görüldüğü gibi Selçuklu kenti gerek kamu gerekse özel sektör tarafından oldukça geniş bir nüfusa hizmet veren ikinci basamak sağlık kuruluşlarınsa sahiptir.

Numune Hastanesi, 1915 yılında kurulmuş olan Konya Gureba Hastanesi adıyla 1915 yılında bugünkü yerleşkede kurulan ilk hastane olma özelliğini taşımaktadır. Ahşap bir barakada 10 (on) yatak kapasitesi ile açılmış olan Konya Gureba Hastanesi bugün 610 yatak kapasitesi ile Konya ili ve çevre illere hizmet veren sayılı sağlık tesislerinden biri haline gelmiştir. 2017 yılında yeni hastane binasının hizmete girmesiyle birlikte yıllık ortalama 1 milyona yakın insanımıza ayaktan sağlık hizmeti sunmaya başlamış ve bu sayı her geçen gün artarak devam etmektedir.

En son teknikler kullanılarak inşa edilen Hastane Binası, Konya'ya yeni bir hava katan, şehrin tarihi dokusu düşünülerek hazırlanmış ve özel olarak çizilmiş semazen figürlü mimarisi ve Selçuklu figürleriyle süslenen akıllı bina teknolojisi ile işletilen, tek ve iki kişilik, içerisinde tuvalet ve banyosunun bulunduğu odalarıyla 5 yıldızlı otel konforunda uzmanların tam not verdiği örnek bir projedir. 610 hasta yatağı, bin 300 araçlık 4 katlı kapalı ve açık otoparkları, 96 adet yoğun bakım yatağı, 120 adet poliklinik odası, 16 adet ameliyathanesi, Palyatif Bakım Merkezi, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Diyaliz Merkezi, Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulama Ünitesi, Evde Sağlık Hizmetleri Merkezi, Sigara Bıraktırma Polikliniği, Göz Bankası, Kalp Hastalıkları Merkezi, İnme Ünitesi ve Yanık Ünitesi ile hastalarımıza çok yönlü sağlık hizmeti sunulmaktadır. Hastane, ileri düzeydeki teknolojik altyapı ve alanlarında uzman insan gücü ile etik kurallara bağlı, güvenilir, hasta ve hasta haklarına saygılı, çalışan ve hasta güvenliğine bağlı, bilimsel ve akademik çalışmalarla kalitenin artırılmasına ve sürdürülebilirliğine katkı sağlayan uluslararası standartlarda hizmet vermektedir.

Yüksek teknoloji ürünü en gelişmiş radyolojik cihazlarla tüm tanısal ve girişimsel radyolojik işlemler yapılmaktadır. Tüm laboratuvarlar modern donanımlara sahip olup, tanı sürecine laboratuvarında çalışılan testler bilim ve teknoloji dünyasının devamlı takibi ile yenilenen cihazlarda kabul görmüş uluslararası kalite kontrol merkezlerinin denetiminde mümkün olan en kısa zamanda sonuçlandırılmaktadır. Numune Hastanesi'nde halen 500'ün üzerinde doktor görev yapmaktadır.

Dr. Ali Kemal Belviranlı Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, ilk olarak 1941 Yılında Konya Doğum ve Çocuk Bakımevi adıyla İl Sağlık Müdürlüğü olarak da kullanılmış olan binada hizmet vermeye başlamıştır. 1980 yılında Konya Hastaneleri Yaptırma ve Yaşatma Derneği tarafından 1976 yılında Trafik Hastanesi olarak yapımına başlanılan Nalçacı Caddesi üzerindeki binaya taşınmıştır. Hastanemiz 2000 yılında Dr. Faruk Sükan Doğum ve Çocuk

Hastanesi adını almıştır. Sağlıkta dönüşüm kapsamında Konya Numune Hastanesi ve Hastanesinin bulunduğu alanda yeni hastane inşaatı yapılacak olması nedeniyle, 02/07/2012 tarihinden itibaren Numune Hastanesinin boşaltmış olduğu tarihi binaya taşınmıştır.

Hastane, 2017 tarihinde tüm birimleri ile tam ve eksiksiz olarak şuan hizmet verdiği binaya taşınmıştır ve hizmetini bu yeni binada "Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi" adı altında devam ettirmektedir. Hastane, 395 yataklı servisiyle işinde uzman hekimler ve diğer sağlık çalışanları ile 24 saat kesintisiz hizmet vermeye devam etmektedir.

Beyhekim Devlet Hastanesi, adını “Tabibler Sultanı” diye anılan ve Selçuklular döneminde yetişen tabiplerin en değerlisi ve ilki olan BEYHEKİM’den almaktadır. Hz. Mevlana’nın ve ailesinin doktoru olan BEYHEKİM “Mektubat-ı Mevlana Celaleddin-i Rumi” de büyük bir saygı ile anılmıştır. Konya halkı, bu mirası yaşatmak için sağlık kompleksi olarak düşünülen bölgedeki ilk hastaneye onu unutmamak ve yaşatmak adına BEYHEKİM DEVLET HASTANESİ adını vermişlerdir. Aslında burası 1 milyon m2’lik bir sağlık kompleksi olarak planlanmıştır. Selçuklu kentinin Yazır Bölgesinde yer alan Beyhekim Sağlık Kompleksi; Beyhekim Devlet Hastanesi, Akıl ve Ruh Sağlığı Hastanesi, Fizik Tedavi Hastanesi ve Onkoloji Hastanesi’ni kapsayacak şekilde planlanmıştır. Kompleks içerisinde inşaatı ilk tamamlanan hastane Beyhekim Devlet Hastanesi olmuştur. Hastane, 320 yataklı olarak inşa edilmiş, 70 bin metrekare alan üzerinde kurulmuş ve 36 bin metrekare kapalı alana sahiptir. Son derece gelişmiş teknik bir altyapıya sahip olan hastanede hastaların konforu için her türlü ayrıntı düşünülmüştür. Hasta odaları, içinde tuvaleti ve lavabosu bulunan 1 ya da 2 kişilik olarak planlanmıştır.

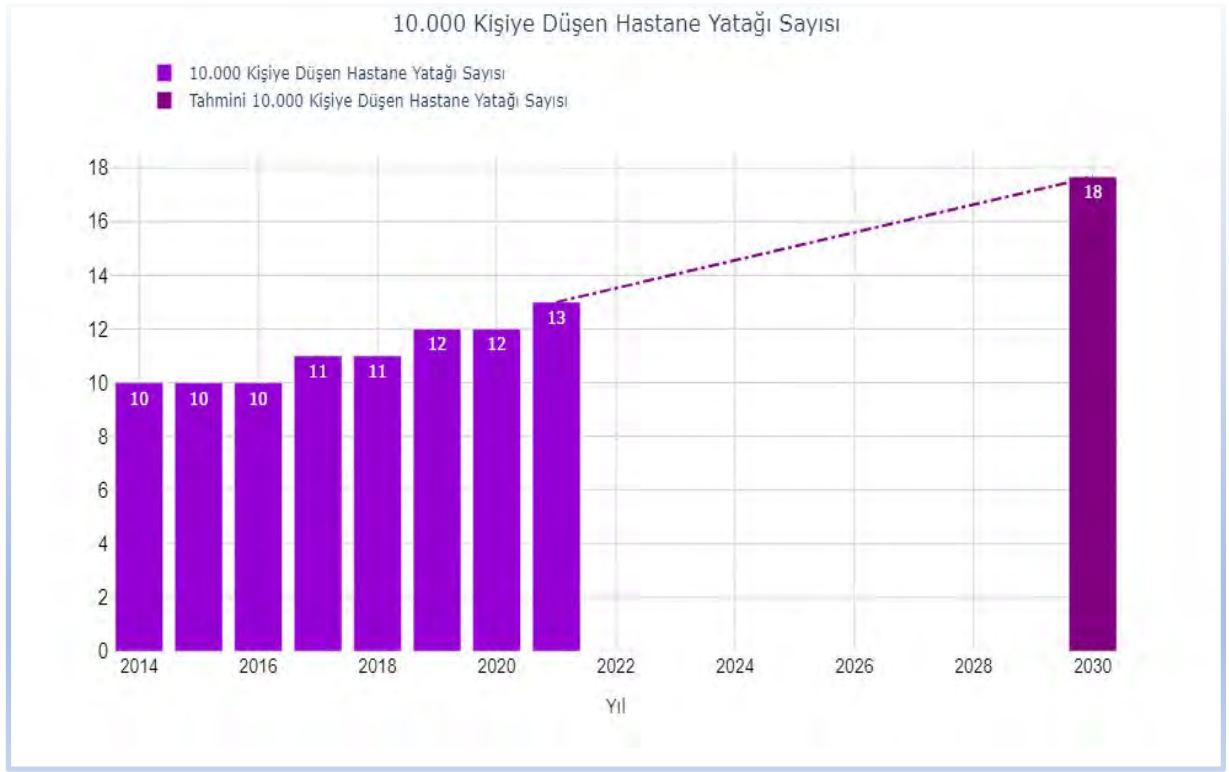
Modern laboratuvarları ve bölge için bir ihtiyaç olan Acil Servisi ile fiziki şartları bakımından 2 gözlem, 1 müşahede, 1 cerrahi müdahale, 1 dâhiliye muayene, çocuk polikliniği, çocuk müşahede, resütasyon odaları ve 25 yataklı gözlem ünitesi olmak üzere yeterli kapasiteye sahiptir. Ayrıca teknik bakımdan sterilizasyon ünitesi, EKG, her yatak başında aspiratör, merkezi oksijen sistemi, röntgen cihazı, laboratuvar hizmetleri, 1 nakil ambulansı, 24 saat güvenlik, acil otopark ve heliport bağlantısı modern bir şekilde dizayn edilmiştir. Tüm bu projelerin tamamının hayata geçirilmesi ile Selçuklu ve Konya İli bir sağlık üssü konumuna gelmiştir.

Üçüncü basamak sağlık kuruluşu içerisinde ilk önde geleni Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesidir. Hastane, Ağustos 2009'da 6 adet ameliyathane salonu ile hizmete açılmış ve 2 hasta katında hasta kabulüne başlanmıştır. 2009 yılında ilk ameliyatın yapıldığı hastanenin resmi açılışı 17 Aralık 2010 yılında gerçekleştirilmiştir. Uzun süren çabalar ve uğraşlar sonucunda hastane, 130.000 metrekarelik kapalı, 160.000 metrekarelik açık alan ve 22 adet ameliyathane salonu olmak üzere 963 yatak kapasitesine ulaşarak bölgenin en büyük üniversite hastanesi konumuna ulaşmıştır.

Başkent Üniversitesi Hastaneleri, Türkiye Organ Nakli ve Yanık Tedavi Vakfı ile Haberal Eğitim vakfına bağlı kuruluşlardır. Konya Uygulama ve Araştırma Merkezi ise 6 Haziran 2003 tarihinden itibaren, Ankara Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine bağlı olarak hizmetini sürdürmektedir. 2003 yılında Konya İli, Selçuklu kentinde hizmete başlayan hastane 22.000 m² kapalı alan üzerine kurulmuştur. Biri Diyaliz Merkezi olmak üzere, dört bloktan oluşmaktadır. Görev alan hekim sayısı 100'ün üzerindedir ve akademik kadrosu her geçen gün zenginleşmektedir. Başkent Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde ayrıca Ağız ve Diş Sağlığı Birimi de bulunmakta olup, geniş kadrosu ile oldukça geniş bir hasta potansiyeline sahiptir.

İkinci basamak sağlık kuruluşu olarak Selçuklu kentinde bulunan altı adet özel sektör tarafında işletilen hastane bulunmaktadır. Özel Konya Büyükşehir Hastanesi, Medicana Konya Hastanesi, Medova Hastanesi ve Konya Farabi Hastanesi olarak kentin farklı noktalarında hastalara hizmet vermektedir. 2023 yıl ortası itibariyle bu hastanelerde sırasıyla 40, 67, 51 ve 33 adet doktor görev almaktadır. Bu iki hastane haricinde Dünyagöz ve Konyagöz hastanesi olmak üzere yalnızca göz hastalıkları alanında branşlaşmış ve toplamda 22 doktorun görev yaptığı göz hastaneleri bulunmaktadır.

Görüleceği üzere Selçuklu kenti bir sağlık üssü olma yolunda hızla ilerlemektedir. Hastane sayısının fazla olması, verilen yataklı servis hizmetlerinin fazla olmasını sağlamaktadır. Genel olarak hastane yatağı düşünüldüğünde 10 bin kişiye düşen hastane yatağı sayısı 2014 yılından itibaren artış göstermiştir. 2014-2016 arasında yatak sayısı 10 iken 2022 yılı itibariyle bu değer 13'e yükselmiştir. Yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılında 10 bin kişiye düşen hastane yatağı sayısının 18 olacağı öngörülmektedir.

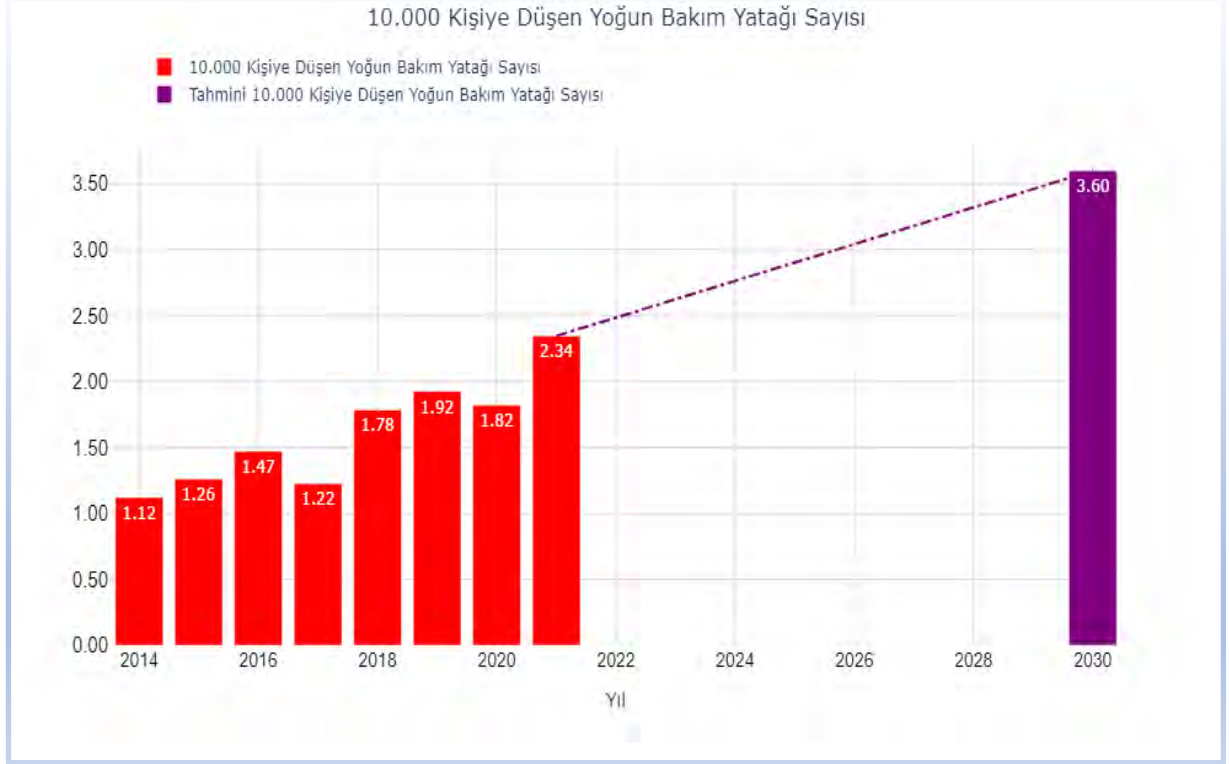

Şekil 22. 10.000 kişiyeye düşen hastane yatağı sayısı.

Sağlık hizmetlerinde ilerleme olduğunun ve ikinci/üçüncü basamak sağlık kuruluşu sayısındaki artışın göstergelerinden birisi de 10 bin kişiyeye düşen yoğun bakım yatağı sayısıdır. Bu değer de 2014 yılından beri artış göstermektedir ve 2014 yılında yoğun bakım yatak sayısı 1,12 iken 2022 yılına geldiğimizde 2,34'e kadar artış göstermiştir. Tahmin analizi, 2030 yılında onbin kişi başına düşen yoğun bakım yatak sayısının 3,60 olacağını öngörmektedir. Ayrıca, yenidoğan yoğun bakım üniteleri de önemli bir sağlık göstergesi olup yenidoğan ölüm oranlarını etkileyen bir hizmettir. Bin canlı doğum için yenidoğan yoğun bakım yatak sayısı da hızla artmakta olup 2014 yılında 1,92 bulunmuştur. 2022 yılına gelindiğinde bu değer 4,41'e yükselmiş, 2030 yılında ise 7,90'a kadar artacağı tahmin edilmiştir.

Yatak sayıları ile birlikte yatan hasta sayısı ve yatak doluluk oranı da önemli sağlık gelişmişlik göstergeleri arasındadır. 2019 yılına kadar yatan hasta sayısı ve yatak doluluk oranları önemli düzeyde azalma göstermiştir. 2018 yılında yatan hasta sayısı 160 bine ulaşmış, yatak doluluk oranı ise %25'i geçmiştir. 2019 yılına gelindiğinde bu değerler azalma göstermiş ancak başlayan COVID-19 pandemisi nedeniyle bu göstergelerde bir miktar artış gözlenmiştir. 2022 yılı itibarıyla yatan hasta sayısı 130 bin, yatak doluluk oranı ise %18,5 olarak belirlenmiştir.

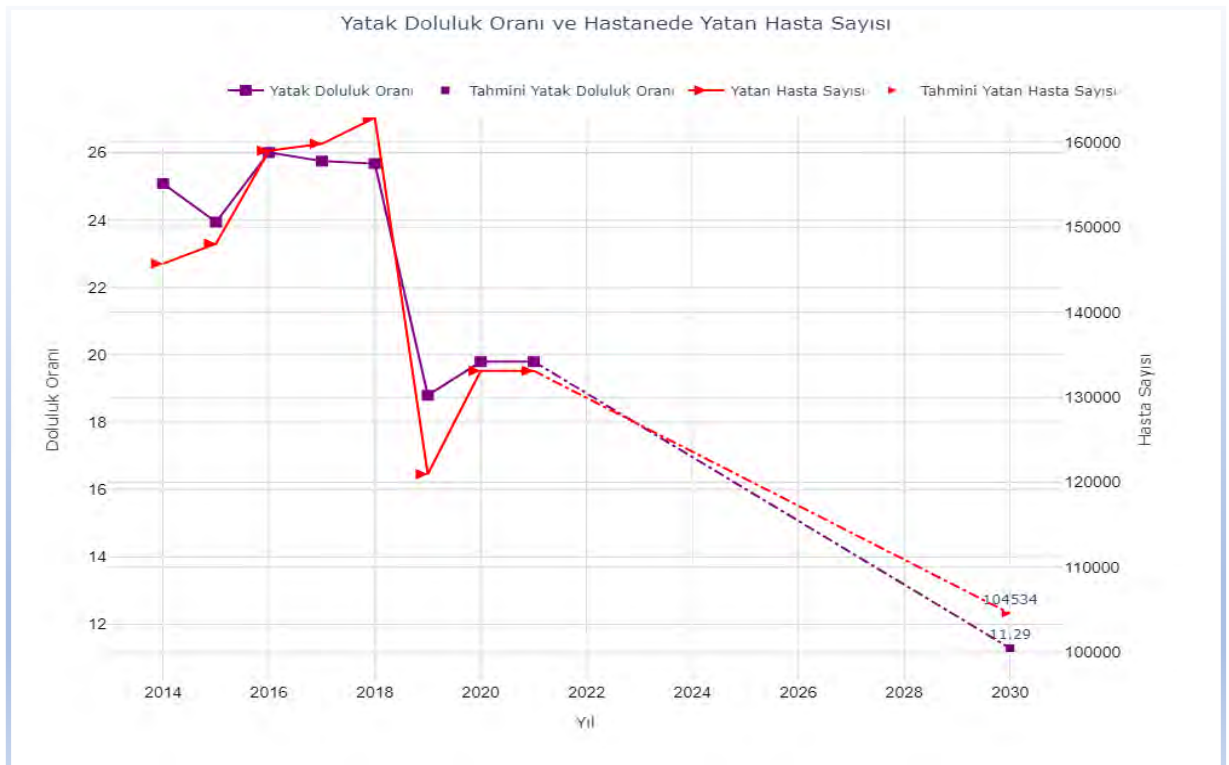
Yapılan tahmin analizleri bu değerlerde düşüşün devam edeceğini göstermektedir. 2030 yılına geldiğimizde yatan hasta sayısının 104 bine, yatak doluluk oranının ise %11,3'e düşeceği öngörülmüştür.

Şekil 23. 10.000 kişiye düşen yoğun bakım yatağı sayısı.

Şekil 24. 1.000 canlı doğuma düşen yenidoğan yoğun bakım yatağı sayısı.

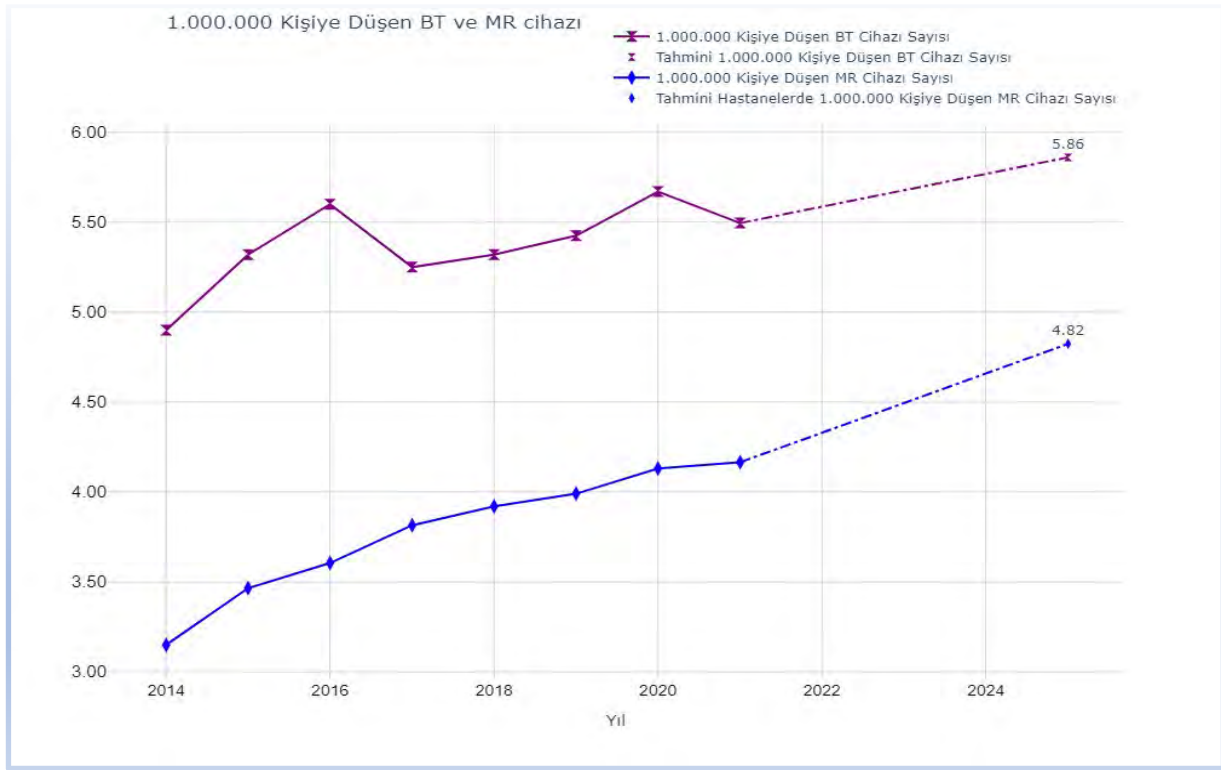

Şekil 25. Yıllara göre yatak doluluk ve hastanede yatan hasta sayısı.

İkinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarında en önemli tanısal araçlar laboratuvar tetkikleri ve görüntüleme cihazlarıdır. Hastanelerin sahip olduğu cihaz ve ekipmanların sayısı ve teknolojik özellikleri önemli sağlık göstergeleri arasındadır. Selçuklu kentinde, bir milyon kişi başına düşen hemodiyaliz cihazı sayısı 2017 yılında 783'ten 95'e yükselmiş, 2022 yılına kadar ise bu civarda kalmıştır. Ancak, 2030 yılı için yapılan tahminlerde cihaz sayısının 100'ün üzerine çıkacağı görülmektedir. Bir milyon kişi başına düşen BT (Bilgisayarlı Tomografi) sayısı 2014 yılında 4,8 ve MR (Manyetik Rezonans) sayısı ise 3,2 olarak kayıtlara geçmiştir. Her iki cihaz sayısının da geçtiğimiz yıllarda artış gösterdiği görülmekte olup 2021 yılı itibarıyla BT sayısı 5,5 ve MR sayısı 4,2 olmuştur. Öngörü analizi sonucunda 2030 yılında BT ve MR için bir milyon kişi başına düşen cihaz sayılarının sırasıyla 5,86 ve 4,82 olacağı tahmin edilmektedir.

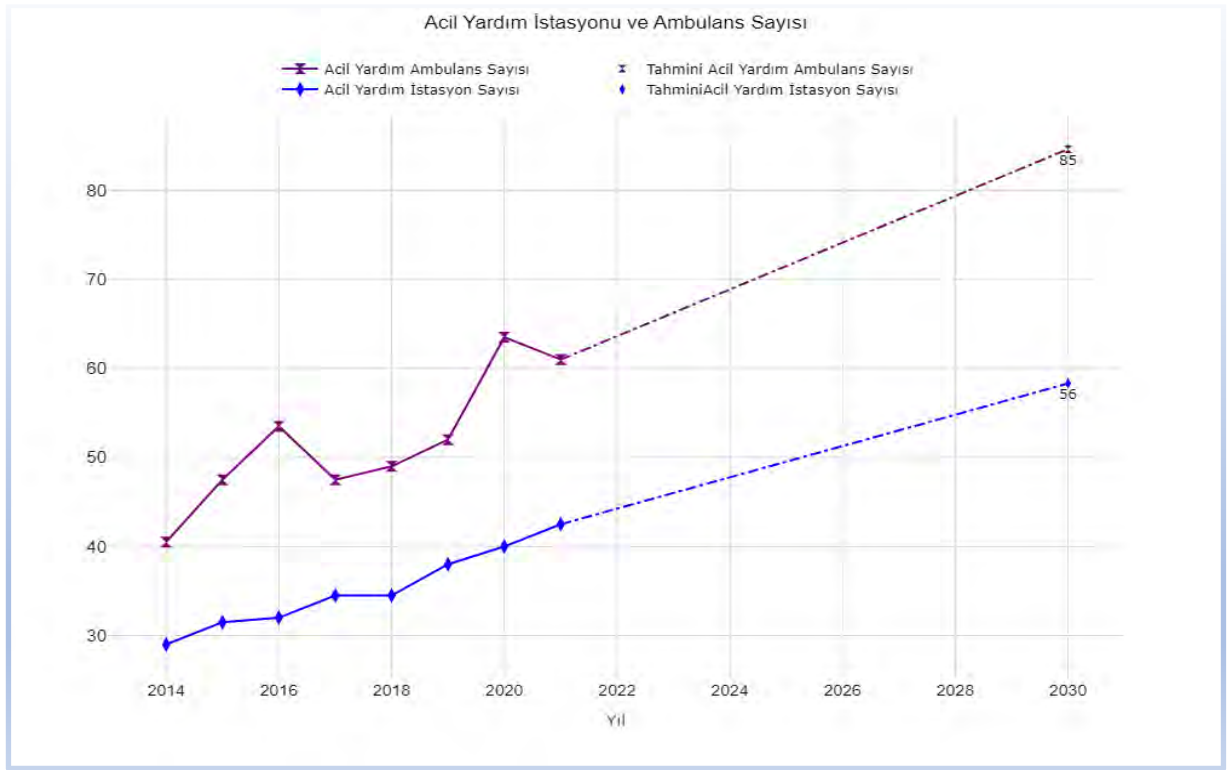

Şekil 26. 1.000.000 kişiye düşen hemodiyaliz cihazı sayısı.

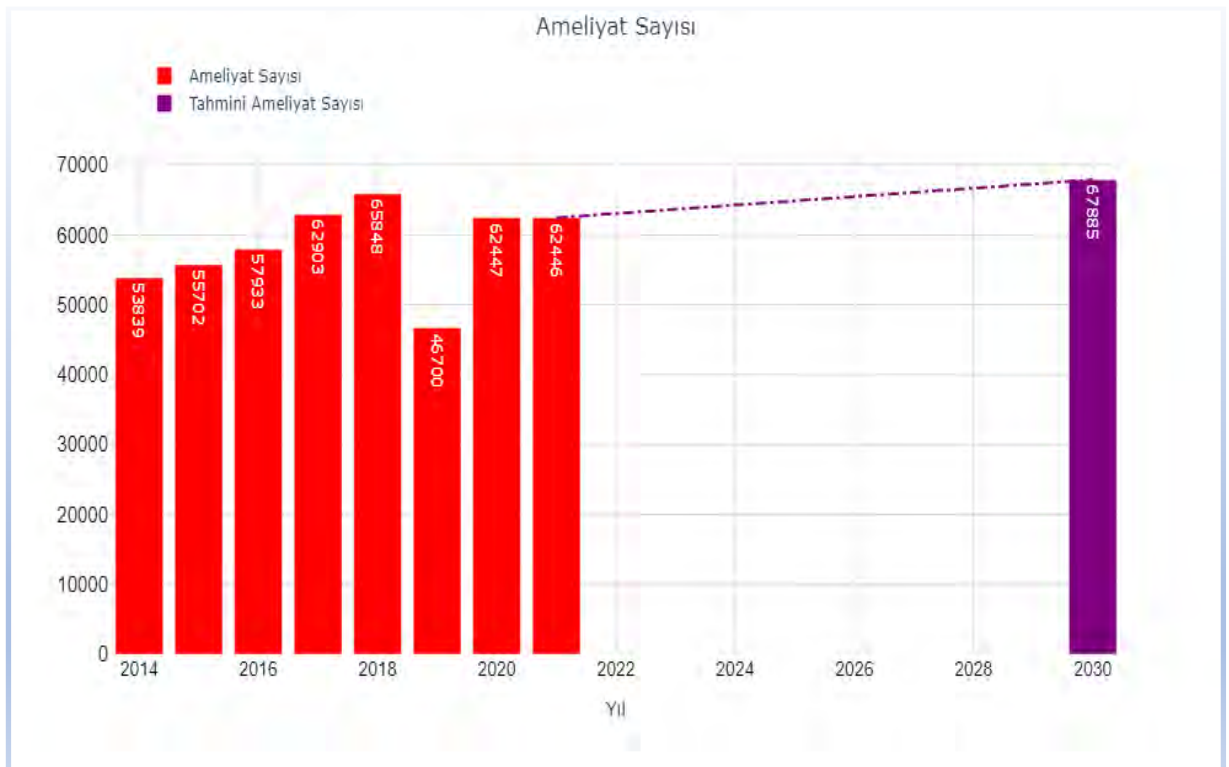

Şekil 27. 1.000.000 kişiye düşen BT ve MR cihazı sayısı.

Acil yardım istasyon sayısı 2014 yılından itibaren sürekli artış göstermiş ve 29 olan sayı 2022 yılında 40'ın üzerine çıkmıştır. 2030 yılında ise 56 acil yardım istasyonu olacağı tahmin edilmektedir. Acil yardım ambulans sayısı ise 2014 yılında 40 iken iki yıl sonra 50'nin üzerine çıkmıştır. 2020 yılına kadar azalma gösteren ambulans sayısı pandemi etkisiyle artmış ve 65'e yükselmiştir. Bu sayının 2030 yılında 85 olacağı tahmin edilmektedir. Hastanelerde yapılan ameliyat sayısı ise 2018 yılına kadar artış göstererek 65848 ameliyat sayısına ulaşmıştır. Pandemi etkisiyle ameliyat sayısı azalarak yalnızca elektif ameliyatlara yapılmış ve toplam ameliyat sayısı 62 bin civarına gerilemiştir. Yapılan tahmin analizlerinde 2030 yılında ameliyat sayısının 68 bin civarına kadar artış göstereceği öngörülmektedir.

Şekil 28. Yıllara göre acil yardım istasyonu ve ambulans sayısı.

Şekil 29. Yıllara göre ameliyat sayısı.

4.88. 1000 kişiye düşen eczane sayısı

Bir bölgedeki eczanelerin nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, 1000 kişiye düşen eczane sayısını gösterir.

Şehir sağlığı açısından, 1000 kişiye düşen eczane sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişim ve hizmet kalitesi: Yeterli sayıda eczane, insanların ilaçlara ve sağlık ürünlerine kolay erişimini sağlar. Eczaneler, reçeteli ilaçları sunmanın yanı sıra sağlık danışmanlığı, ilaç bilgisi ve halk sağlığı hizmetleri gibi önemli rolleri üstlenir. Daha fazla eczane, hizmet kalitesini artırır ve hastaların ilaç ihtiyaçlarını zamanında ve etkili bir şekilde karşılamasına yardımcı olur.

Acil durumlar ve acil ilaç ihtiyacı: Yeterli sayıda eczane, acil durumlarda önemli bir role sahiptir. Acil ilaçlara ve sağlık ürünlerine hızlı erişim sağlanması, acil durumların yönetimini ve tedavisini kolaylaştırır. Özellikle acil ilaç ihtiyacı olan hastalar için yeterli sayıda eczane önemlidir.

Sağlık hizmetlerine eşit erişim: Eczanelerin eşit şekilde dağılımı, sağlık hizmetlerine eşit erişimi destekler. Dezavantajlı bölgeler veya kırsal alanlardaki eczane eksikliği, sağlık hizmetlerine eşitsizliklere yol açabilir. Bu nedenle, eczanelerin stratejik olarak planlanması ve yönetilmesi, sağlık hizmetlerine eşit ve adil erişimi sağlamak açısından önemlidir.

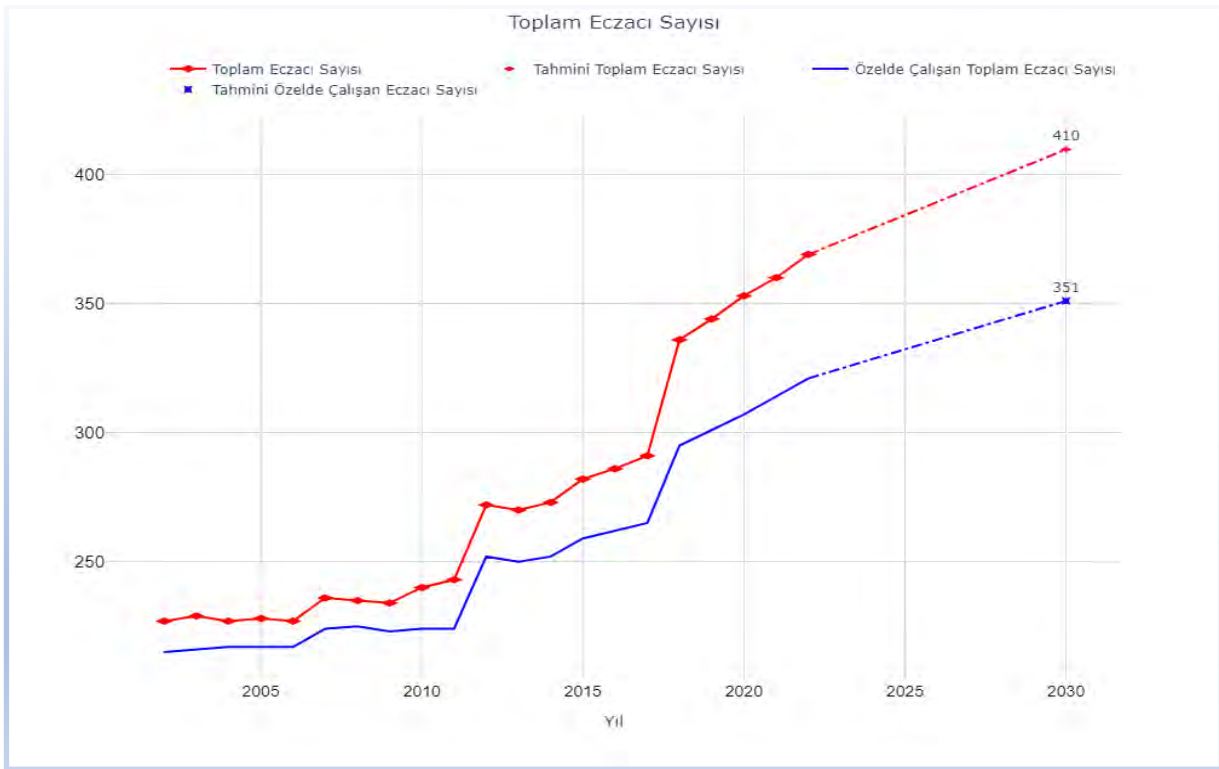
İlaç kullanımı ve danışmanlık: Eczaneler, ilaç kullanımı, dozaj ve yan etkiler gibi konularda hasta danışmanlığı sağlar. Yeterli sayıda eczane, doğru ilaç kullanımı ve hasta eğitimi konularında daha etkili bir hizmet sunabilir. Bu da ilaç kullanımının güvenliğini ve etkinliğini artırabilir.

İlaç stoklama ve çeşitlilik: Yeterli sayıda eczane, farklı ilaçların stoklanması ve çeşitliliği açısından önemlidir. Farklı sağlık ihtiyaçlarına yönelik geniş bir ilaç yelpazesi sunan eczaneler, hastaların ilaç ihtiyaçlarını karşılamada daha esneklik sağlar.

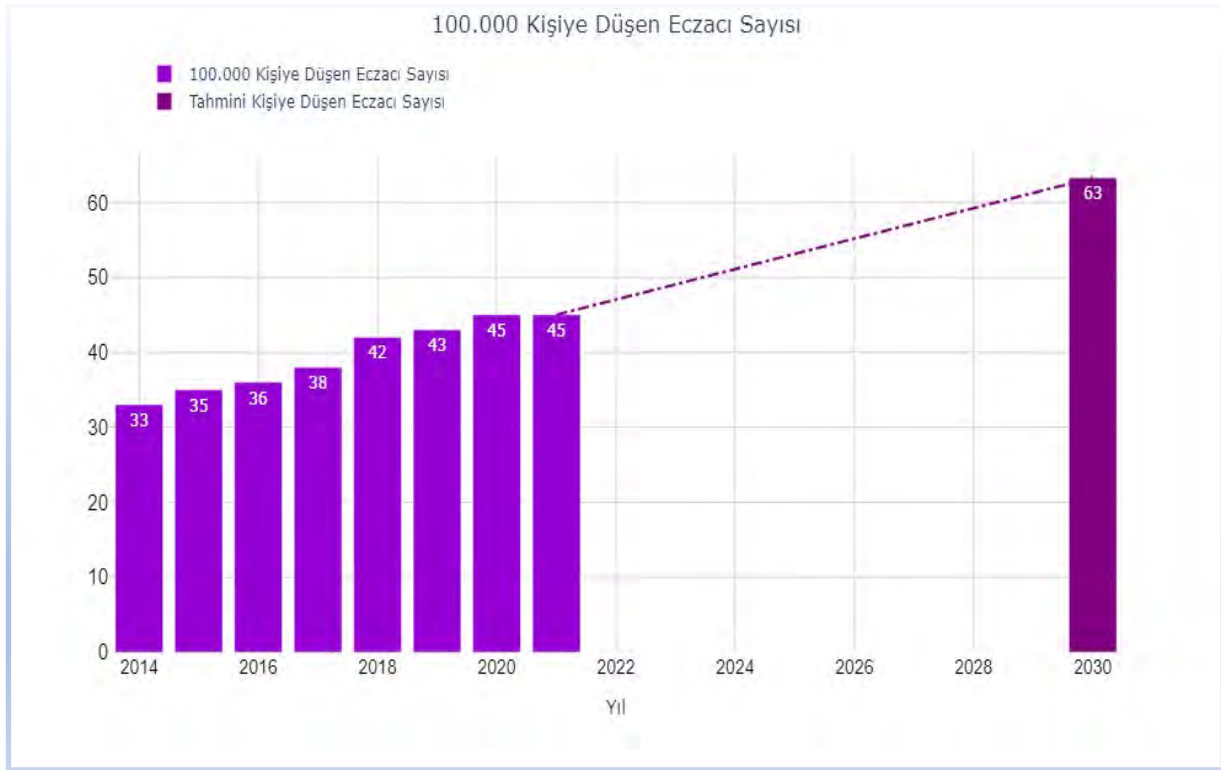
Dikkat edilmesi gereken nokta, yeterli sayıda eczane olmasının tek başına bir sağlık göstergesi olmamasıdır. Diğer faktörler, örneğin eczane personelinin nitelikleri, çalışma saatleri, ilaç temini ve hizmet kalitesi gibi faktörler de dikkate alınmalıdır. Bununla birlikte, yeterli sayıda

eczane, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırabilir, ilaç kullanımıını yönetmeyi destekleyebilir ve halk sağlığını geliştirebilir.

Selçuklu kentinde artan sağlık kuruluşlarına paralel olarak eczacı ve eczane sayıları da artış göstermektedir. 2022 yılı itibariyle kentte kayıtlı 299 eczane bulunmaktadır. Kamu hastanelerinde çalışan eczacılar de dahil edildiğinde 2005’li yıllarda 200 civarında olan toplam eczacı sayısı 2022 yılında 370 değerine yükselmiştir. Bu sayının büyük bir bölümü özel sektörde çalışan eczacılardır. Özel sektörde çalışan eczacı sayısı 320 civarındadır. 2030 yılı itibariyle toplam eczacı sayısının 410 olacağı ve bunun 351 tanesinin özel sektörde faaliyet gösteren eczacı olacağı öngörülmektedir. Açıklanan sağlık istatistiklerine göre 100 bin kişiye düşen eczacı sayısı 2014 yılında 33 iken 2021 yılı itibariyle 45’e yükselmiştir. 2030 yılında bu sayının artarak 63 olacağı ngrlmştir.

şekil 30. Yıllara göre toplam eczacı sayısı.

Şekil 31. 100.000 kişiyeye düşen eczacı sayısı.

4.89. Ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahallelerin yüzdesi

Bir şehirdeki mahalleler arasında ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin sunulduğu mahallelerin oranını ifade eder. Bu oran, ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin mevcut olduğu mahallelerin toplam mahalle sayısına göre hesaplanır.

Şehir sağlığı açısından, ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahallelerin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişim ve hizmet çeşitliliği: Ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahalleler, insanların sağlık kontrollerine daha kolay ve hızlı bir şekilde erişimini sağlar. Bu tür kontroller, teşhis, izleme ve önleyici sağlık hizmetlerini sağlamak amacıyla çeşitli sağlık ölçümlerini gerçekleştirebilir. Bu da sağlık durumunun takibini ve erken teşhisi kolaylaştırabilir.

Dijital sağlık teknolojilerinin kullanımı: Ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahalleler, sağlık hizmetlerinde dijital teknolojilerin kullanımını teşvik eder. Bu tür kontroller, tele-tıp, akıllı cihazlar ve uygulamalar aracılığıyla sağlık ölçümlerinin yapılmasını ve

sonuçların paylaşılmasını sağlayabilir. Bu da hasta memnuniyetini artırabilir ve sağlık hizmetlerinin etkinliğini artırabilir.

Eşit erişim ve sağlık eşitsizlikleri: Ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahalleler, sağlık hizmetlerine eşit erişimi teşvik edebilir. Bu tür kontroller, dezavantajlı bölgelerde ve düşük gelirli gruplarda sağlık hizmetlerine erişimi artırabilir. Bu da sağlık eşitsizliklerini azaltabilir ve sağlık sonuçlarında farklılıkları düzeltmeye yardımcı olabilir.

Sağlık farkındalığı ve koruyucu sağlık: Ücretsiz dijital sağlık kontrolleri, sağlık farkındalığını artırabilir ve koruyucu sağlık hizmetlerini teşvik edebilir. Bu kontroller, bireylerin sağlık durumu hakkında bilinçlenmelerine ve sağlıklı yaşam tarzı seçimlerine yönlendirmelerine yardımcı olabilir. Bu da hastalıkların önlenmesine ve sağlıklı bir yaşam tarzının benimsenmesine katkıda bulunabilir.

Ücretsiz dijital sağlık kontrollerinin kurulu olduğu mahallelerin yüzdesi, sağlık hizmetlerinin dijitalleşmesi ve sağlık teknolojilerinin kullanımı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Bu tür kontroller, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırabilir, hastaların kendi sağlık durumlarını takip etmelerini sağlayabilir ve önleyici sağlık hizmetlerine odaklanmayı teşvik edebilir. Ancak, dijital sağlık hizmetlerinin etkinliği ve güvenliği, teknolojinin doğru kullanımı ve hasta gizliliği gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Ülkemizde dijital sağlık kontrolleri tele-tıp uygulamaları ile daha üst seviyeye ulaşacaktır. Ancak, Sağlık Bakanlığı tele-tıp uygulamasına yakın tarihlerde geçmiştir. İlk defa 2022 yılında Resmi Gazetede yayınlanan kanun ile uzaktan sağlık uygulamaları yürürlüğe girmiştir. Tele-tıp uygulamaları tele-radyoloji, tele-dermatoloji, tele-patoloji, tele-konsültasyon, tele-psikiyatri, tele-evde bakım ve tele-cerrahi gibi alanlarda kullanılmaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafında alt yapısı oluşturulan e-nabız ve teleradyoloji uygulamaları sayesinde binlerce kullanıcı tüm sağlık bilgilerini e-nabız uygulaması ile takip edebilmekte; radyolojik tetkiklere ait görüntülere 7x24 web ortamında erişilmesine, bu görüntülerin raporlanabilmesine, radyologlar arası telekonsültasyon yapılabilmesine, tıbbi görüntü ve raporların kalite açısından değerlendirilebilmesine ise teleradyoloji uygulaması ile olanak sağlanmaktadır. Dolayısıyla tüm mahallelere ait ASM'lerde, tüm hastanelerde ve e-nabız uygulamasını kullanan tüm bireyler için dijital sağlık kontrolü yapılabilir. Ayrıca, ASM'lerde görev yapan aile

hekimleri ve bunların yanında görev alan ebe/hemşireler ile bağılı nüfusa ait tüm izlemler yerine getirilmektedir. Özellikle, gebe ve çocuk takipleri yapılarak gelişim ve aşı izlemleri yapılarak kendilerine önceden bilgi verilerek gerekli işlemleri yapılması sağlanmaktadır.

4.90. Düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesi

Bir şehirdeki düşük gelirli ve kırılğan bölgelerde bulunan kamu hastanelerinin oranını ifade eder. Bu oran, düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastanelerinin toplam hastane sayısına göre hesaplanır.

Şehir sağığı açısından, düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişim ve sağık hizmetine ulaşılabilirlik: Düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesinin yüksek olması, bu bölgelerdeki insanların sağık hizmetlerine daha kolay erişebilmesini sağlar. Bu hastaneler, düşük gelirli bireyler ve kırılğan gruplar için önemli bir sağık hizmeti sağlayıcısıdır. Daha fazla kamu hastanesi, sağık hizmetlerine erişimde eşitlik sağlayabilir.

Hizmet çeşitliliğı ve sağık hizmeti kalitesi: Düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesi, çeşitli sağık hizmetlerinin sunulması ve kaliteli sağık hizmetlerinin sağlanması açısından önemlidir. Bu hastaneler, acil bakım, poliklinik hizmetleri, gebelik takibi, aşılar gibi birçok sağık hizmetini sunabilir. Daha fazla kamu hastanesi, çeşitlilik ve kalite açısından daha iyi sağık hizmetlerinin sunulmasını sağlayabilir.

Kırılğan grupların ihtiyaçlarına yönelik hizmetler: Düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastaneleri, kırılğan grupların özel ihtiyaçlarını karşılayabilecek sağık hizmetleri sunabilir. Örneğın, engellilere yönelik hizmetler, yaşlılara yönelik bakım hizmetleri veya ruh sağığı hizmetleri gibi alanlarda öncelikli olarak bu hastaneler önemli bir rol oynar. Bu tür hizmetlerin sunulması, kırılğan grupların sağık ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olabilir.

Sağık eşitsizliklerinin azaltılması: Düşük gelirli ve kırılğan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesi, sağık eşitsizliklerinin azaltılmasına katkıda bulunabilir. Bu hastaneler, dezavantajlı gruplardaki sağık eşitsizliklerini azaltmaya yönelik programlara ev sahipliğı yapabilir ve sağık sonuçları arasındaki farkları düzeltmeye yardımcı olabilir.

Düşük gelirli ve kırılgan bölgelerdeki kamu hastanelerinin yüzdesi, sağlık hizmetlerine erişim, sağlık eşitliği ve sağlık sonuçları açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Bu hastanelerin varlığı, düşük gelirli ve kırılgan bölgelerdeki sağlık hizmetlerine daha iyi erişimi destekler ve bu bölgelerdeki insanların sağlık ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olabilir. Ancak, hastanelerin niteliği, personel sayısı ve kapasite gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Selçuklu kentinde düşük gelirli ve kırılgan bölge bulunmamaktadır. Gelir dağılımı her mahalle için birbirine benzer olup, kentte bulunan hastaneler kentin farklı bölgelerine dağılmıştır. Büyükşehir yasası sonrası mahalle statüsüne dönüşen kırsal kesimdeki bölgelerde sağlık hizmetlerine erişim kolay ve ulaşılabilir durumdadır. Kentin belirli bölgelerinde bulunan kamu, üniversite ve özel hastanelere erişim kolaylığı bulunmakta olup tek bir toplu ulaşım aracı ile hastanelere erişim mümkündür. Selçuklu kent merkezindeki mahallelerin tamamından tek bir toplu ulaşım aracı ile en az bir hastaneye ve tüm sağlık hizmetlerine ulaşmak mümkündür.

4.91. Engelli bireylere rehabilitasyon hizmeti verilen mahallelerin yüzdesi

Belediyeler, engelli dostu uygulamaları hayata geçirerek toplumda yaşayan engelli bireylere daha iyi bir yaşam sunmayı hedeflemektedir. Bu uygulamalar, engelli erişilebilirliği, sosyal katılım ve yaşam kalitesini artırmaya yönelik önemli adımlardır.

Engelli dostu belediye uygulamaları, şehir planlamasından ulaşım hizmetlerine, kamu binalarının düzenlemesinden eğitim ve istihdam fırsatlarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Örneğin, engellilerin engelsiz bir şekilde dolaşabilmesi için kaldırımlarda ve yol geçitlerinde engelli rampalarının bulunması, engelli asansörlerinin ve tuvaletlerinin sağlanması gibi fiziksel erişilebilirlik önlemleri alınmaktadır.

Engelli dostu belediye uygulamaları aynı zamanda toplumsal farkındalığı artırmaya yönelik çalışmaları da içermektedir. Engelliler için düzenlenen etkinlikler, seminerler ve eğitimlerle toplumun genelinde engellilik konusunda anlayış ve duyarlılık oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca, engelli bireylerin istihdam edilebilirliklerini artırmak için belediyeler işverenlerle işbirliği yaparak engelli istihdamına destek olmaktadır.

Engelli dostu belediye uygulamaları, engelli bireylerin sosyal hayata katılımlarını desteklemek için de çeşitli imkanlar sunmaktadır. Engelli bireylerin spor ve rekreasyon alanlarına erişimlerinin kolaylaştırılması, kültürel etkinliklere katılımlarının teşvik edilmesi gibi önlemler bu kapsamda yer almaktadır.

Sonuç olarak, belediyelerin engelli dostu uygulamaları, engelli bireylerin yaşam kalitesini artırmak, erişilebilirliklerini sağlamak ve toplumsal katılımlarını desteklemek amacıyla çeşitli adımlar atmaktadır. Bu uygulamalar, engelli bireylerin günlük yaşamlarını daha rahat ve bağımsız bir şekilde sürdürebilmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Selçuklu Belediyesi, engelliler ile ilgili çok sayıda projeye imza atmıştır ve atmaya devam etmektedir. Dezavantajlı gruplara yönelik yapılan çalışmalar hızla artmakta ve daha konforlu bir yaşam için projeler üretilmektedir. Engelli bireylere yönelik en önemli çalışmalardan birisi de eğitimidir. Selçuklu kentinde engelli eğitimlerine yönelik çok sayıda eğitim merkezi bulunmaktadır. Kent merkezindeki 16 farklı mahallede engelli bireyler için eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Bunlardan dört tanesi kamuya ait olan işitme engelliler ilköğretim okulu, işitme engelliler meslek lisesi, görme engelliler ilköğretim okulu ve eğitim uygulama okulu ve iş merkezidir. Geriye kalan 12 adet eğitim ve rehabilitasyon merkezi ise özel sektör tarafından işletilmektedir. Kent merkezine ait mahallelerin yaklaşık %50'sinde, Selçuklu kentinin tamamına göre ise yaklaşık %23'ünde engelli bireylere yönelik rehabilitasyon hizmeti verilen merkez bulunmaktadır. Bu merkezlerde bedensel ve zihinsel engelli bireylere eğitim ve rehabilitasyon hizmetleri verilmektedir. Bireyler, özel servis araçları ile evlerinden alınmakta ve eğitim sonrasında tekrar evlerine güvenle götürülmektedir.

4.92. Sanal sağlık hizmeti de sunan sağlık merkezlerinin yüzdesi

Bir şehirdeki sağlık merkezlerinin içerisinde sanal sağlık hizmetlerinin sunulduğu merkezlerin oranını ifade eder. Bu oran, sanal sağlık hizmeti sunan sağlık merkezlerinin toplam sağlık merkezi sayısına göre hesaplanır.

Şehir sağlığı açısından, sanal sağlık hizmeti sunan sağlık merkezlerinin yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Erişim ve sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik: Sanal sağlık hizmeti sunan sağlık merkezlerinin yüzdesi, insanların sağlık hizmetlerine daha kolay ve hızlı bir şekilde erişimini sağlar. Sanal

sağlık hizmetleri, tele-tıp, çevrimiçi doktor konsültasyonları, tele-psikiyatri gibi yöntemlerle sağlanabilir. Bu tür hizmetler, uzaktaki hastaların sağlık sorunlarına erişimini kolaylaştırır ve zamandan ve yerden bağımsız olarak sağlık hizmeti sunar.

Sağlık hizmeti çeşitliliği: Sanal sağlık hizmeti sunan sağlık merkezleri, çeşitli sağlık hizmetlerini sanal platformlar aracılığıyla sunabilir. Bu hizmetler arasında tıbbi danışmanlık, teşhis ve tedavi planlaması, ilaç reçetesi, tarama testleri, takip kontrolleri gibi hizmetler yer alabilir. Bu tür hizmetler, hastaların sağlık ihtiyaçlarını çeşitli alanlarda karşılamasına yardımcı olabilir.

Hızlı yanıt ve takip: Sanal sağlık hizmetleri, hastalara hızlı yanıt ve takip imkanı sağlar. Sanal platformlar aracılığıyla yapılan konsültasyonlar veya iletişim, hastaların sorularını sormasını, sağlık durumlarını rapor etmesini ve doktorlarla iletişim halinde olmasını sağlar. Bu da hızlı teşhis, tedavi planlaması ve takip imkanı sunar.

Uzaktaki veya sınırlı hareket kabiliyetine sahip bireyler için uygunluk: Sanal sağlık hizmetleri, uzaktaki veya sınırlı hareket kabiliyetine sahip bireyler için özellikle uygun olabilir. Bu tür hizmetler, evde bakım alanında veya kronik hastalıkları olan bireylerin tedavi ve takiplerinde kullanılabilir. Bu da sağlık hizmetlerine erişimde eşitlik ve uygunluk sağlar.

Sanal sağlık hizmeti sunan sağlık merkezlerinin yüzdesi, sağlık hizmetlerinin dijitalleşmesi ve uzaktan sağlık hizmetlerinin kullanımı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Bu tür merkezler, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırır, hasta memnuniyetini artırır ve sağlık hizmetlerinin etkinliğini geliştirebilir. Ancak, teknolojik altyapı, hasta gizliliği ve güvenlik gibi faktörlerin dikkate alınması önemlidir. Ayrıca, sanal sağlık hizmetlerinin fiziksel muayene ve acil durumlar gibi durumlar için uygun olmadığı durumlar da göz önünde bulundurulmalıdır.

Sanal sağlık hizmetleri kapsamında Sağlık Bakanlığı tarafından uzaktan sağlık hizmeti adı altında “tele-tıp” uygulaması yakın zamanda başlamıştır. Tele-radyoloji olarak daha yaygın kullanılan sanal sağlık hizmetleri birçok branşta uygulanmaya başlanacaktır. Tele-tıp uygulaması için Konya ili pilot olarak seçilmiştir. Uygulama ile uzaktan sağlık hizmeti sayesinde kronik hastalığı bulunan vatandaşlar, sağlık kurumuna gitmeden hizmete ulaşmanın kolaylığını yaşarken sağlık kurumlarındaki hasta yükü de önemli oranda düşecektir. İnternet aracılığıyla uzaktan görüntülü olarak hasta değerlendirilerek, sağlık kayıtlarının

güncellenmesini içeren uzaktan sağlık hizmeti sunumu, hastaya danışmanlık hizmeti ile birlikte sağlık eğitimi verilmesini, kronik hastalıkların izlemlerinin yapılmasını ve gerekli olduğu durumlarda ilaç reçete edilmesini de kapsamaktadır. Tüm bu hizmetler ve uygulama, Selçuklu kentinde Numune hastanesinde yürürlüğünde girmiştir. Numune hastanesi, sağlık merkezleri içerisinde önemli bir yoğunluğa ve orana sahiptir.

Sağlıklı Şehir Hedefi 11: Yüksek sağlık düzeyi

4.93. Kendini sağlıklı hisseden nüfusun yüzdesi

Belediyeler, toplumun sağlığını ve refahını desteklemek için önemli bir rol oynamaktadır. "Kendini sağlıklı hisseden nüfus" kavramı, bir belediyenin sakinlerinin fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak sağlıklı olma durumunu ifade etmektedir. Bu, bireylerin kendilerini iyi hissetmeleri, sağlıklarını korumaları ve yaşadıkları toplulukta aktif bir yaşam sürdürmeleri anlamına gelir.

Belediyeler, çeşitli politika ve programlar aracılığıyla "kendini sağlıklı hisseden nüfus" hedefini desteklemektedir. Örneğin, spor tesislerinin sağlanması, parkların ve yeşil alanların düzenlenmesi, sağlıklı beslenme ve obeziteye karşı bilinçlendirme kampanyaları gibi önlemler alınabilir. Ayrıca, toplumun mental sağlığını desteklemek için psikolojik danışmanlık hizmetleri, stres yönetimi programları ve sosyal destek ağları da oluşturulabilir.

"Kendini sağlıklı hisseden nüfus" kavramı, bireylerin yaşam kalitesini artırırken aynı zamanda belediyelerin de sürdürülebilir bir topluluk oluşturmalarına yardımcı olur. Sağlıklı bir nüfus, daha az sağlık sorunuyla karşılaşır, sağlık hizmetlerine daha az ihtiyaç duyar ve iş gücü verimliliği artar. Bu da belediyelerin kaynaklarını daha etkin kullanmalarına ve toplumun genel refahını iyileştirmelerine olanak tanır.

Kısacası, belediyeler "kendini sağlıklı hisseden nüfus" hedefini desteklemek için çeşitli stratejiler geliştirir. Bu stratejiler, fiziksel aktivite teşvikinden sağlıklı beslenme kampanyalarına ve psikolojik destek hizmetlerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayabilir. Bu sayede, belediyeler sakinlerinin sağlıklı bir yaşam sürdürmelerine olanak sağlar ve toplumun genel refahını artırır.

Ülke genelinde yapılan 2022 yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına göre halkın %71,6'sı sağlık hizmetlerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu oran oldukça yüksektir. Ayrıca, aile sağlığı merkezlerinden memnun olan bireylerin oranı %68,0, devlet hastanelerinin hizmetlerinden memnun olan bireylerin oranı %65,8, üniversite hastanelerinin hizmetlerinden memnun olan bireylerin oranı %64,7 ve şehir hastanelerinin hizmetlerinden memnun olan bireylerin oranı ise %64,3 bulunmuştur.

Selçuklu kentinde halkın sağlığı, sağlık hizmetlerinden duyulan memnuniyet ve sağlık kuruluşları ile ilgili görüşlerini almak adına Sağlık Memnuniyeti Anketi uygulanmıştır. Anket uygulaması için ölçek maddelerinin hazırlamasında TÜİK tarafından uygulanan Yaşam Memnuniyeti Araştırması sorularından ve Ayaktan Hasta Memnuniyeti Ölçeği maddelerinden yararlanılmıştır. Anketin ölçek bölümü daha kolay ve hızlı yanıtlanması için genel ifadeler ve sağlık bilgileri içeren 21 adet sorudan oluşmuştur. Yapılan Genel Sağlık Memnuniyeti araştırmasına ilişkin tüm bilgiler ve bulgular aşağıda verilmiştir.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini Selçuklu kentinde yaşayan tüm vatandaşlar oluşturmaktadır. Çalışmaya anket uygulamasına cevap verebilecek ve yöneltilen soruları anlayacak kadar eğitim düzeyi olan ve 15 yaş üzeri vatandaşlar dahil edilmiştir.

Araştırmanın Örneklemi

Selçuklu kentinde çalışmaya dahil edilme kriterine uyan yaklaşık 350 bin vatandaş yaşamaktadır. Küçük yaşta olanlar ile 75 yaş üzeri ve anket uygulamasına katılmayacak kadar yaşlı ve hasta olan vatandaşlar dahil edilmediğinde geriye kalan nüfus için $p=0,50$ oran değeri ve $d=0,15$ etki büyüklüğü ile örneklem hesaplaması yapıldığında $n=3200$ denek olarak hesaplanmıştır. Ancak, uygulama süresi içerisinde 41 mahalleden toplam 5028 deneğe ulaşılmış ve anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Tasarımı

Bu çalışma, kesitsel bir tarzda hazırlanmış olup anket uygulaması yolu ile tamamlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Örneklem hesaplaması yapıldıktan sonra yeterli sayıda deneye ulaşmak için temelde iki bölümden oluşan bir anket uygulaması hazırlanarak, deneklere gönderilmiştir. Anket uygulaması online (çevrimiçi) olarak web sitesi üzerinden dijital uygulama ile gerçekleştirilmiştir. Anket uygulaması, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikler ile ilgili sorular yöneltilerek cinsiyet, yaş, meslek, gelir, medeni durum, çocuk sayısı ve yaşanan mahalle bilgileri alınmıştır. İkinci bölümde ise sağlık hizmetlerinden memnuniyet ile ilgili 5’li Likert tarzında hazırlanmış ifadeler yöneltilmiştir. İfadeler üç alt bölümden oluşmakta olup genel sağlık hizmetleri memnuniyeti, sağlık hizmetlerine ulaşım ve Selçuklu kentinin sunduğu sağlık hizmetleri temel kavramlarından oluşmaktadır.

Verilerin İstatistiksel Analizleri

Online anket uygulaması ile vatandaşlardan alınan yanıtlar “.csv” uzantılı dosyada veri tabanı olarak saklanmış ve sonrasında MS Office Excel uygulamasına aktarılmıştır. Excel uygulamasında gerekli veri dönüşüm, kategorizasyon ve düzeltme işlemlerinden sonra SPSS paket programına geçirilmiştir. Çalışmanın analizleri SPSS 29.0 (IBM Inc, Armonk, USA) programı ile gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler kategorik veriler için frekans (yüzde oranı) ve sayısal ölçümlü veriler için ortalama (St.Sapma) şeklinde sunulmuştur. Anket ifadelerini içeren bölümün güvenirlik analizi için Cronbach’s Alpha değeri hesaplandı. İç tutarlılık için yarıya bölme yöntemi uygulanarak Spearman-Brown katsayısı hesaplanmıştır. Anket ifadelerinin geçerlik analizleri için Varimax döndürme yöntemi ile Açıklayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Anket alt boyutları ve genel puanları demografik özelliklere göre karşılaştırılmıştır. İki bağımsız grup karşılaştırması için bağımsız grup t-testi, çoklu gruplara göre karşılaştırmalar için Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Anlamli bulunan sonuçlar için Tukey HSD post-hoc testi kullanılmıştır. Sayısal ölçümlü değişkenler arasındaki ilişkilerin saptanması için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Analizlerde $p<0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular

Anket uygulamasına toplam 5028 vatandaş katılım göstermiştir. Katılımcıların %62,9’u kadındır (n=3163). En yüksek orana sahip yaş aralığı 26-45 oldu (%45,3). Sonra sırasıyla 46-65 (%22,1), 18-25 (%17,1), <18 (%461) ve >65 (%6,3) yaş aralıkları geldi. Katılımcıların

öğrenim durumları birbirine yakın olmakla birlikte en yüksek oranda eğitim düzeyi (%29,2) lise mezunu oldu. Meslek grupları daha yüksek oranlarda ev hanımı (%29,1), esnaf (%24,1) ve öğrenci (%16,7) şeklinde sıralandı. Katılımcıların medeni durumları genellikle evli (%58,8), yarıya yakını (%36,1) bekar idi. Düşük oranda dul veya boşanmış katılımcı mevcuttu. Katılımcıların büyük çoğunluğundan (%34,0) çocuk yok iken buna yakın oranda (%33,9) iki çocuk sayısı yüksek oranda bulundu. Katılımcıların gelir düzeyleri genel olarak 10 bin ile 30 bin TL arasında bulundu. Katılımcılar gelir düzeylerini genel olarak orta ve düşük olarak tanımladılar (Tablo 1).

Katılımcıların büyük bölümü (%84,5) herhangi bir sağlık kuruluşundan hizmet almıştı. Son bir yıl içinde ortalama sağlık harcaması %40,9 oranında 501-2000 TL arasında bulundu. 0-500 TL arasında harcama yapan katılımcıların oranı %38,9 olarak hesaplandı. 2000 ile 10 bin TL arasında harcama yapanların oranı %14,4 bulunurken 10 bin TL üzeri harcama yapan katılımcıların oranı %5,8 olarak bulundu. Sağlık hizmeti alırken şehir içi toplu taşıt kullanım oranı %23,4 olurken özel aracı ile sağlık hizmeti alan katılımcıların oranı %50,7 olarak bulundu. Geriye kalan katılımcılar kullandıkları ulaşım araçlarının değiştiğini ifade ettiler (Tablo 2).

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

	Kategori	N	%
Cinsiyet	<i>Erkek</i>	1865	37,1
	<i>Kadın</i>	3163	62,9
Yaş	<i><18</i>	461	9,2
	<i>18-25</i>	859	17,1
	<i>26-45</i>	2279	45,3
	<i>46-65</i>	1111	22,1
	<i>65<</i>	318	6,3
Öğrenim durumu	<i>İlkokul</i>	1005	20,0
	<i>Ortaokul</i>	1262	25,1
	<i>Lise</i>	1470	29,2
	<i>Üniversite</i>	1291	25,7
Meslek	<i>Emekli</i>	470	9,3
	<i>Esnaf</i>	1210	24,1
	<i>Ev hanımı</i>	1461	29,1
	<i>İşçi</i>	611	12,2
	<i>İşsiz</i>	76	1,5
	<i>Memur</i>	362	7,2
	<i>Öğrenci</i>	838	16,7
	<i>Bekar</i>	1815	36,1
	<i>Boşanmış</i>	115	2,3
	<i>Dul</i>	141	2,8
Çocuk sayısı	<i>Evli</i>	2957	58,8
	<i>1</i>	487	9,7
	<i>2</i>	1705	33,9
	<i>3</i>	768	15,3
	<i>3+</i>	358	7,1
Aylık gelir	<i>Çocuk yok</i>	1710	34,0
	<i>0-1000</i>	82	1,6
	<i>1001-2000</i>	24	0,5
	<i>2001-3000</i>	21	0,4
	<i>3001-5000</i>	49	1,0
	<i>5001-10000</i>	519	10,3
	<i>10001-15000</i>	1306	26,0
	<i>15001-20000</i>	1044	20,8
	<i>20001-30000</i>	1178	23,4
	<i>30001-50000</i>	451	9,0
	<i>50001-100000</i>	147	2,9
	<i>100000+</i>	207	4,1
Gelir Düzeyi	<i>Düşük</i>	2271	45,2
	<i>Orta</i>	2323	46,2
	<i>Yüksek</i>	434	8,6

Tablo 2. Katılımcıların sağlık hizmetleri hakkındaki düşünceleri

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Son bir yıl içerisinde herhangi bir sağlık kuruluşundan hizmet aldınız mı?	<i>Evet</i>	4248	84,5
	<i>Hayır</i>	780	15,5
Son bir yıl ortalama sağlık harcamanız	<i>0-500</i>	1655	32,9
	<i>501-2000</i>	1738	34,6
	<i>2001-10000</i>	613	12,2
	<i>10000+</i>	245	4,9
Şehir içi ve sağlık hizmetleri ile ilgili ulaşımında toplu taşıma kullanıyor musunuz?	<i>Özel araç</i>	2551	50,7
	<i>Toplu taşıma</i>	1177	23,4
	<i>Değişiyor</i>	1300	25,9

Kendini fiziksel olarak sağlıklı hissettiğini ifade eden katılımcıların oranı %81,4 olarak hesaplandı. Kendini mental olarak sağlıklı hisseden katılımcıların oranı ise %74,1 şeklinde bulundu.

Anket uygulamasının ölçek bölümü toplam 21 maddeden oluşmaktaydı. Sağlık memnuniyeti ile ilgili ifadeler “Hiç katılmıyorum-Katılmıyorum-Kısmen katılıyorum-Katılıyorum ve Kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5’li Likert tarzında yanıtlar verildi. Ayrıca, Likert ölçeği haricinde “Fikrim yok” seçeneği de değerlendirildi. Maddelere ilişkin güvenilirlik analizi sonucu Cronbach’s Alpha değeri 0,858 olarak hesaplandı. Bu değer, ölçek maddelerine verilen yanıtların oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Madde silindiğinde ölçeğin güvenilirliğinin oldukça arttığı herhangi bir maddeye rastlanmadı. Bu nedenle, ölçekten çıkarılması gereken bir madde olmadığına karar verildi. Maddeler içerisinde en fazla katılım gösterilen maddeler “Selçuklu kentindeki özel muayenehanelerden memnunuz” (4,40±1,38), “Selçuklu kentindeki özel polikliniklerden memnunuz” (4,35±1,40) ve “Selçuklu kentindeki özel hastanelerden memnunuz” (4,20±1,38) ifadeleri olmuştur. En düşük oranda katılım gösterilen veya katılmama oranlarının en yüksek olduğu maddeler ise “Konya Şehir Hastanesine ulaşım imkanlarından memnunuz” (3,06±1,57) ve “Kendimi şu an mental (ruhsal) olarak sağlıklı hissediyorum” (3,27±1,26) ifadeleri olmuştur (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların yanıtladıkları ölçek maddeleri puanları

Soru	Maddeler	Ortalama	St. Sapma
	Sağlıkla ilgili sayacağım her bir ifadeye ne derece katılıyorsunuz?		
1	Şu an kendimi fiziksel olarak sağlıklı hissediyorum	3,50	1,17
2	Şu an kendimi ruhsal (mental) olarak sağlıklı hissediyorum	3,27	1,26
3	Selçuklu ilçesinde sağlık hizmetleri yeterlidir	3,69	1,17
4	İlçemizde kamu hastanelerinden memnunum	3,62	1,22
5	İlçemizde özel hastane sağlık hizmetlerinden memnunum	4,20	1,38
6	Aile hekimliği sağlık hizmetlerinden memnunum	4,01	1,14
7	Özel polikliniklerden memnunum	4,40	1,38
8	Özel muayenehaneler memnunum	4,35	1,40
9	Eczanelerden memnunum	4,02	1,05
10	Beyhekim ve Numune Hastanesinin Selçuklu ilçesinde bulunmasından memnunum	3,89	1,28
	Sağlık kuruluşlarına toplu ulaşım ile ilgili sayacağım hususlardan ne derece memnunsunuz?		
11	İlçemizdeki kamu ve özel hastanelere ulaşım kolaydır	3,72	1,17
12	Aile hekimliğine ulaşım kolaydır	4,01	1,07
13	İlçemizde eczanelere ulaşım kolaydır	4,05	1,05
14	Beyhekim ve Numune Hastanesine ulaşımından memnunum	3,55	1,28
15	Konya Şehir Hastanesine ulaşım imkanlarından memnunum	3,06	1,57
	Sayacağım Selçuklu belediyesinin sunduğu sağlık hizmetlerinden ne derece memnunsunuz?		
16	Selçuklu Belediyesinin sunduğu sağlık imkanlarından memnunum	3,82	1,45
17	Selçuklu Belediyesinin halk sağlığı için yaptığı çalışmalardan memnunum	3,82	1,47
18	Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan temizlik hizmetlerinden memnunum	3,52	1,25
19	Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan temiz çevre ve ekolojik çalışmalardan memnunum	3,58	1,26
20	Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan engellilere yönelik çalışmaları takdirle karşılıyorum	3,96	1,44
21	Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan yaşlı insanlara yönelik yaşamı kolaylaştırıcı çalışmaları takdirle karşılıyorum	3,82	1,49

Ölçek maddeleri üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Selçuklu kentinde sunulan genel sağlık hizmetleri ile ilgili memnuniyet boyutuna ait maddeler bulunmaktadır (10 madde). İkinci bölümde ise Selçuklu kentinde sağlık hizmetlerine ulaşım kolaylığı ile ilgili ifadeler bulunmaktadır (5 madde). Son bölümde ise Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetleri ile ilgili ifadeler bulunmaktadır (6 madde). Bunların toplamı ile Genel Sağlık Memnuniyeti puanı oluşturulmuştur (Toplam 21 madde). Demografik özelliklere göre yapılandırılan tüm karşılaştırmalara üç alt boyut ve genel ölçek puanı dahil edilmiştir. Ayrıca yapılan Tukey's Toplanamazlık testi ve Hotelling's T^2 analizlerine göre ölçekte tepki yanlılığı bulunmamıştır.

Alt boyutlara ilişkin genel puanlar incelendiğinde halkın genel sağlık durumuna ilişkin puan ortalaması 60 üzerinden $38,99 \pm 7,44$ puan olarak hesaplanmıştır. Sağlık hizmetlerine toplu

taşıtlar ile ulaşım kolaylığı ile ilgili boyut puanı 30 üzerinden $9,06 \pm 9,68$ puan olarak bulunmuştur. Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetleri memnuniyet düzeyi ise 36 üzerinden $2,55 \pm 5,98$ puan olmuştur. Genel sağlık memnuniyeti puanı ise 126 puan üzerinden $70,60 \pm 15,75$ puan şeklinde ortalamanın biraz üzerinde bulunmuştur (Tablo 4).

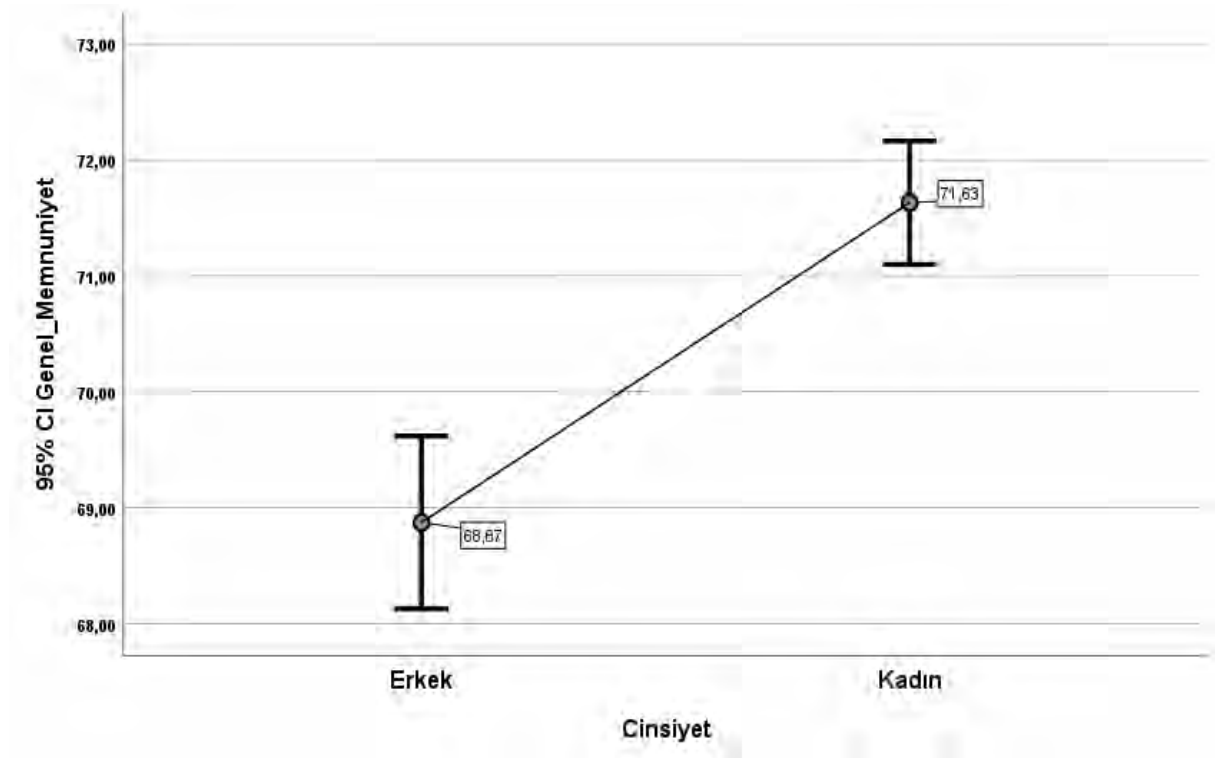
Tablo 4. Alt boyutlara ilişkin puanlar

Alt boyutlar	Min	Maks	Ortalama	St.sapma
Selçuklu sağlık hizmeti	6,00	36,00	22,55	5,98
Sağlıkla ilgili ifadeler	10,00	60,00	38,99	7,44
Sağlığa toplu ulaşım	0,00	30,00	9,06	9,68
Genel memnuniyet	21,00	126,0	70,60	15,75

Uygulamaya katılanların cinsiyetlerine göre yapılan karşılaştırmalarda tüm boyutlar ve genel sağlık memnuniyeti için kadınlarda erkeklere göre daha yüksek memnuniyet düzeyleri bulunmuştur ($p < 0,001$) (Tablo 5)(Grafik 1).

Tablo 5. Katılımcıların cinsiyetlerine göre ölçek alt boyut puanları

	Kategori	N	Ortalama	St.sapma	p
Selçuklu sağlık hizmeti	Erkek	1865	22,04	6,30	$<0,001$
	Kadın	3163	22,85	5,77	
Sağlıkla ilgili ifadeler	Erkek	1865	38,97	7,72	0,873
	Kadın	3163	39,00	7,27	
Sağlığa toplu ulaşım	Erkek	1864	7,85	9,49	$<0,001$
	Kadın	3163	9,76	9,72	
Genel memnuniyet	Erkek	1864	68,87	16,41	$<0,001$
	Kadın	3163	71,62	15,26	

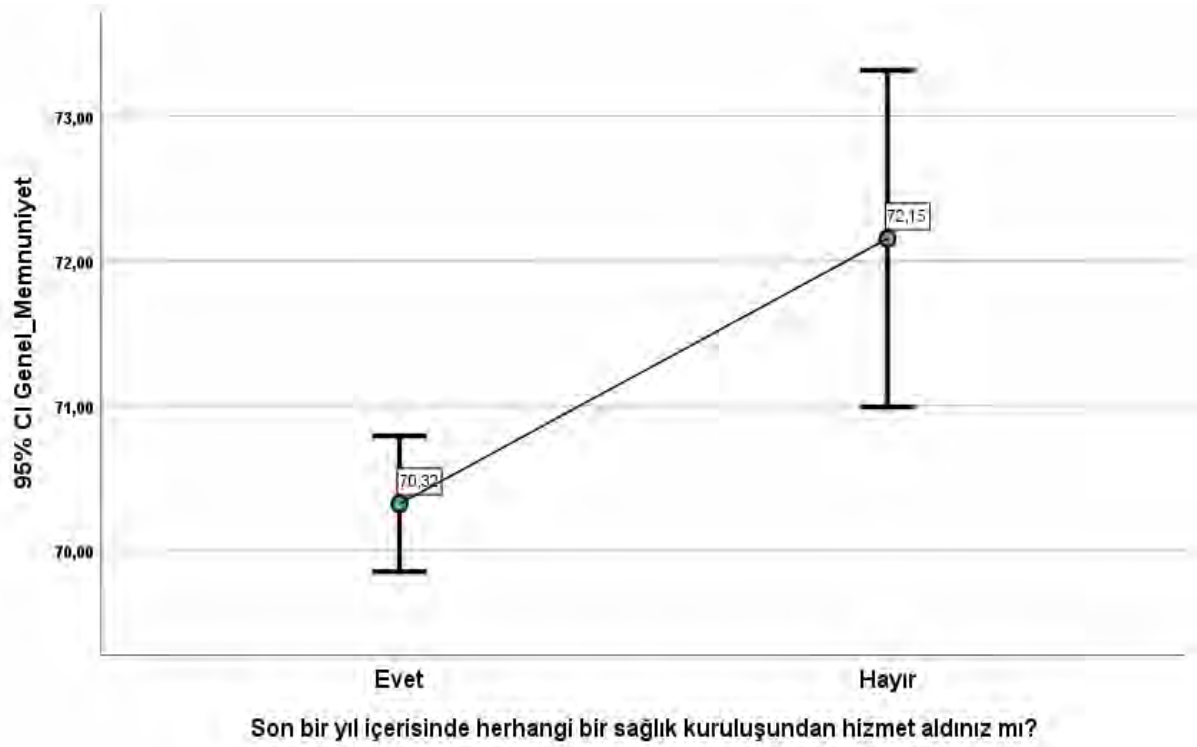

Grafik 1. Katılımcıların cinsiyetlerine göre Genel Sağlık Memnuniyeti düzeyi

Son bir yıl içerisinde herhangi bir sağlık kuruluşundan hizmet almış olan ve hizmet almamış olan katılımcılar arasında Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetleri ve halkın genel sağlık durumu anlamlı farklılık göstermedi (Tablo 6). Ancak, sağlık hizmetlerine toplu ulaşım araçları ile kolayca ulaşma memnuniyet düzeyi hizmet almayan katılımcılarda anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,001$). Buna göre, genel sağlık memnuniyet düzeyi son bir yıl içerisinde herhangi bir kuruluştan sağlık hizmeti almayan katılımcılarda anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p=0,004$) (Grafik 2).

Tablo 6. Katılımcıların sağlık kuruluşundan hizmet alma durumlarına göre ölçek alt boyut puanları

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	<i>Evet</i>	4248	22,51	5,96	<i>0,312</i>
	<i>Hayır</i>	780	22,75	6,12	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<i>Evet</i>	4248	38,96	7,42	<i>0,485</i>
	<i>Hayır</i>	780	39,16	7,54	
Sağlığa toplu ulaşım	<i>Evet</i>	4247	8,84	9,65	<i><0,001</i>
	<i>Hayır</i>	780	10,23	9,80	
Genel memnuniyet	<i>Evet</i>	4247	70,32	15,59	<i>0,004</i>
	<i>Hayır</i>	780	72,15	16,53	

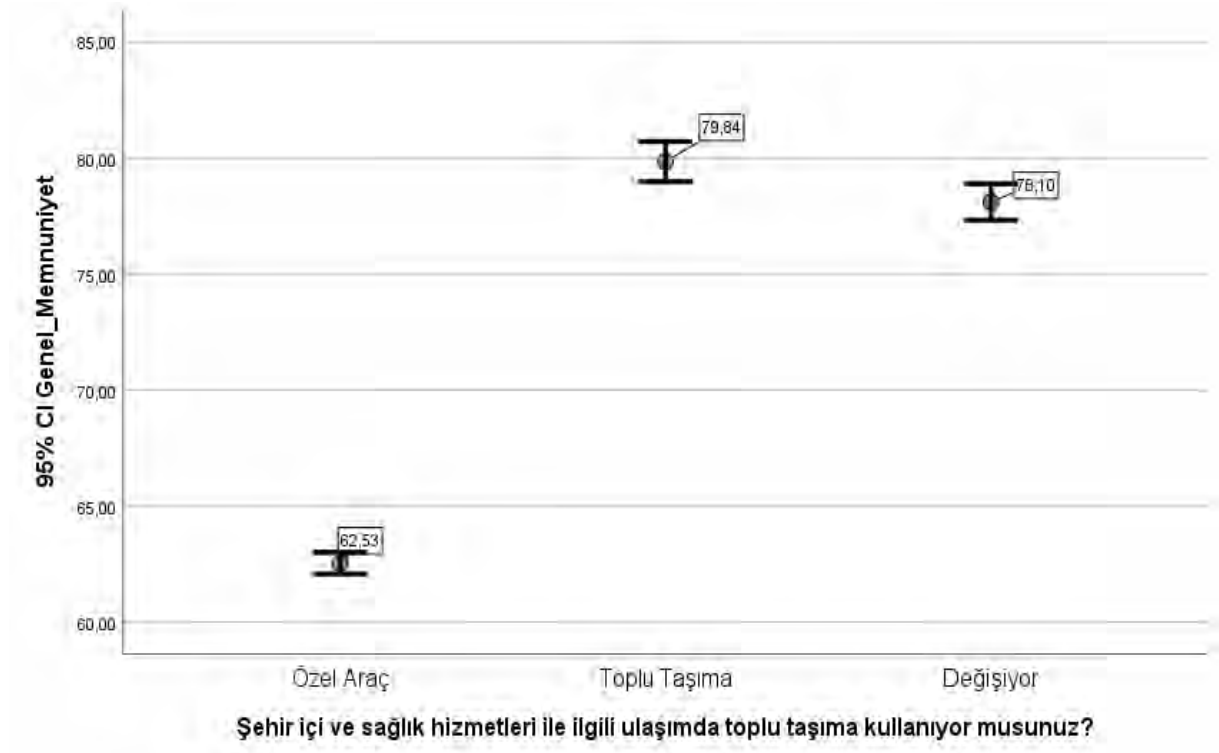

Grafik 2. Katılımcıların son bir yıl içerisinde herhangi bir sağlık kuruluşundan hizmet alma durumuna göre Genel Sağlık Memnuniyeti düzeyi

Şehir içi ve sağlık hizmetlerine ulaşımında toplu taşıt araçlarını kullanan katılımcıların genel memnuniyet düzeyi özel araç kullanan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde bulundu ($p<0,001$). Ancak halkın genel sağlık durumu ($p=0,004$) ve Selçuklu Belediyesi tarafında sunulan sağlık hizmetlerinde memnuniyet düzeyi ($p<0,001$) özel araç kullanan katılımcılarda daha yüksek gözlemlendi (Tablo 7) (Grafik 3).

Tablo 7. Katılımcıların sağlık hizmetleri ile ilgili ulaşımında toplu taşıma kullanma durumuna göre alt boyut puanları

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	<i>Özel Araç</i>	2551	22,81	6,08	0,004
	<i>Toplu Taşıma</i>	1177	22,41	6,27	
	<i>Değişiyor</i>	1300	22,16	5,48	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<i>Özel Araç</i>	2551	39,71	7,39	<0,001
	<i>Toplu Taşıma</i>	1177	38,94	7,45	
	<i>Değişiyor</i>	1300	37,62	7,32	
Sağlığa toplu ulaşım	<i>Özel Araç</i>	2551	0,00	0,00	<0,001
	<i>Toplu Taşıma</i>	1177	18,47	4,59	
	<i>Değişiyor</i>	1300	18,30	4,10	
Genel memnuniyet	<i>Özel Araç</i>	2551	62,52	12,00	<0,001
	<i>Toplu Taşıma</i>	1177	79,83	15,15	
	<i>Değişiyor</i>	1300	78,09	14,43	

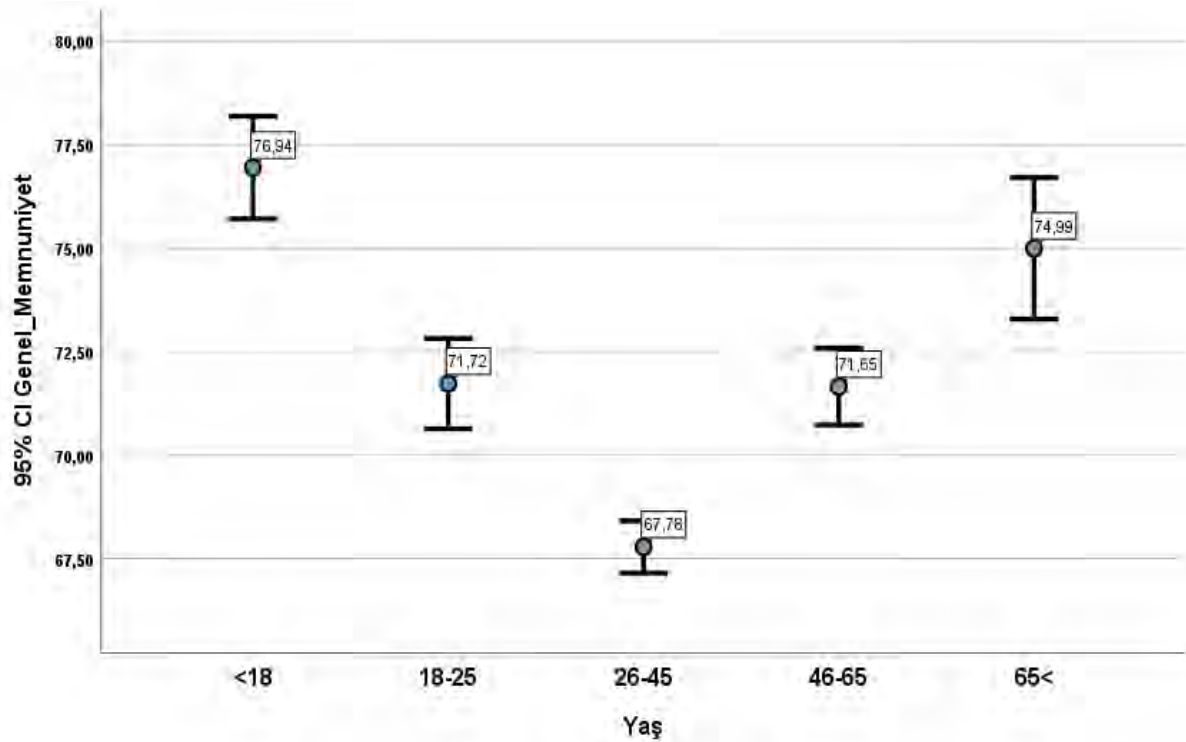

Grafik 3. Sağlık hizmetleri ile ilgili ulaşımда toplu taşıma kullanma durumuna göre Genel Memnuniyet

Yaş gruplarına yapılan karşılaştırmalarda üç alt boyut ve genel sağlık memnuniyet düzeyi anlamlı farklılığa sahip bulundu ($p<0,001$). Selçuklu Belediyesi tarafında sunulan sağlık hizmetleri memnuniyet düzeyi 18 yaş altı ve 65 yaş üzeri katılımcılarda anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Halkın genel sağlık durumu ve sunulan sağlık hizmetlerinden memnuniyet 46-65 yaş arası ve 65 yaş üzeri katılımcılarda anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Sağlık hizmetlerine toplu ulaşım imkanları ile memnuniyet düzeyi düşük yaşlarda daha yüksek, yaş aralıkları arttıkça memnuniyet düzeyi daha düşük bulundu. Ancak, genel sağlık memnuniyet düzeyi 26-45 yaş aralığından düşük, 18 yaş altı katılımcılarda daha yüksek bulundu (Grafik 4).

Tablo 8. Katılımcıların yaş gruplarına göre alt boyut puanları

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	<18	461	23,87	5,06	<0,001
	18-25	859	22,25	6,02	
	26-45	2279	21,77	5,99	
	46-65	1111	23,16	6,09	
	65<	318	24,93	5,51	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<18	461	39,75	7,38	<0,001
	18-25	859	38,56	7,12	
	26-45	2279	37,71	7,47	
	46-65	1111	40,45	7,12	
	65<	318	43,09	6,70	
Sağlığa toplu ulaşım	<18	461	13,31	9,39	<0,001
	18-25	859	10,90	9,55	
	26-45	2279	8,29	9,33	
	46-65	1111	8,03	9,83	
	65<	318	6,96	10,00	
Genel memnuniyet	<18	461	76,94	13,51	<0,001
	18-25	859	71,72	16,27	
	26-45	2279	67,78	15,37	
	46-65	1111	71,65	15,79	
	65<	318	74,99	15,46	

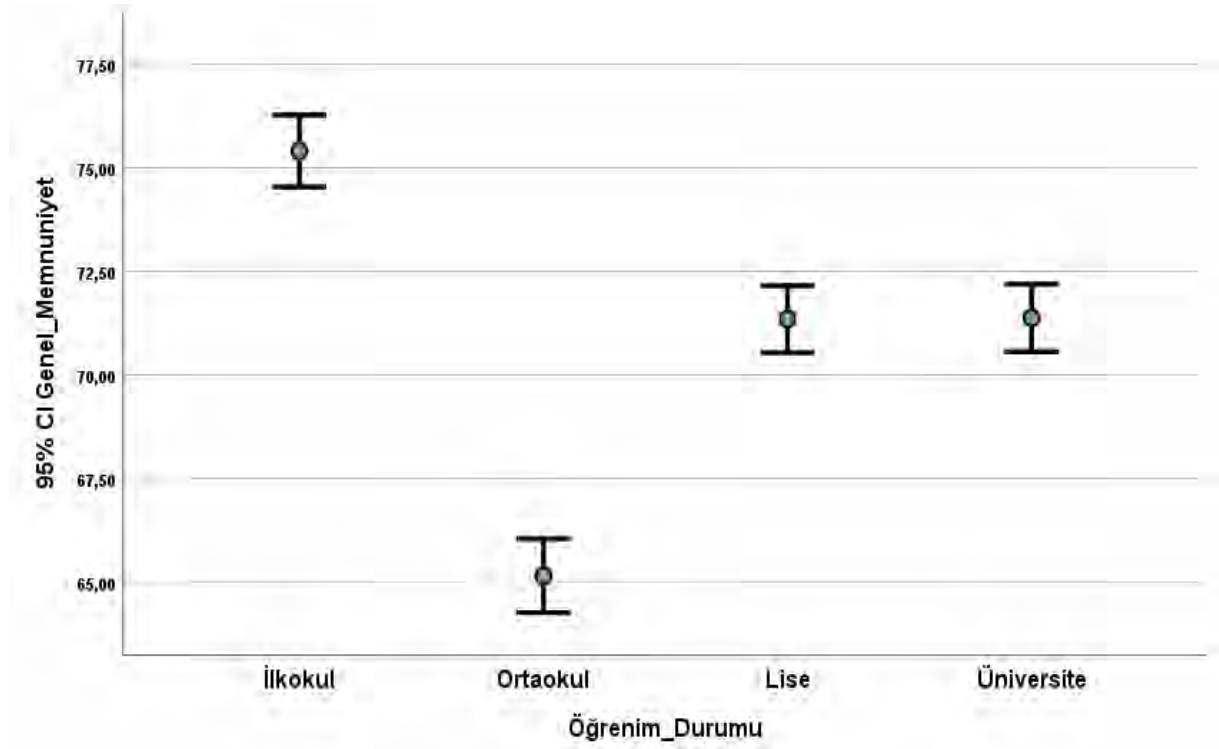

Grafik 4. Yaş gruplarına göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi

Katılımcıların eğitim düzeyleri ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite olarak kategorize edildi (Tablo 9). Eğitim düzeylerine tüm sağlık memnuniyeti alt boyutları ve genel memnuniyet düzeyi anlamlı farklılıklar gösterdi. Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetlerinden memnuniyet ortaokul mezunlarında düşük, ilkokul mezunu olan katılımcılarda ise yüksek bulundu ($p<0,001$). Sunulan genel sağlık hizmetlerinden memnuniyet ve halkın sağlık durumu düzeyi ortaokul mezunlarında düşük, ilkokul mezunlarında yüksek bulundu ($p<0,001$). Sağlık hizmetlerine toplu ulaşım araçları ile ulaşma imkanı memnuniyet düzeyi ilkokul mezunlarında düşük, ortaokul mezunlarında yüksek bulundu ($p=0,001$). Genel sağlık memnuniyeti düzeyi ilkokul mezunlarında daha yüksek, ortaokul mezunu olan katılımcılarda ise daha düşük bulundu ($p<0,001$) (Grafik 5).

Tablo 9. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre ölçek alt boyut puanları

	Kategori	N	Ortalama	St.sapma	p
Selçuklu sağlık hizmeti	<i>İlkokul</i>	1005	24,71	5,33	<0,001
	<i>Ortaokul</i>	1262	20,18	5,57	
	<i>Lise</i>	1470	22,66	5,82	
	<i>Üniversite</i>	1291	23,06	6,24	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<i>İlkokul</i>	1005	42,07	6,26	<0,001
	<i>Ortaokul</i>	1262	35,80	7,95	
	<i>Lise</i>	1470	38,85	7,20	
	<i>Üniversite</i>	1291	39,87	6,79	
Sağlığa toplu ulaşım	<i>İlkokul</i>	1005	8,61	10,20	0,001
	<i>Ortaokul</i>	1262	9,15	9,09	
	<i>Lise</i>	1470	9,82	9,77	
	<i>Üniversite</i>	1291	8,43	9,68	
Genel memnuniyet	<i>İlkokul</i>	1005	75,40	14,10	<0,001
	<i>Ortaokul</i>	1262	65,14	16,18	
	<i>Lise</i>	1470	71,34	15,80	
	<i>Üniversite</i>	1291	71,37	14,95	

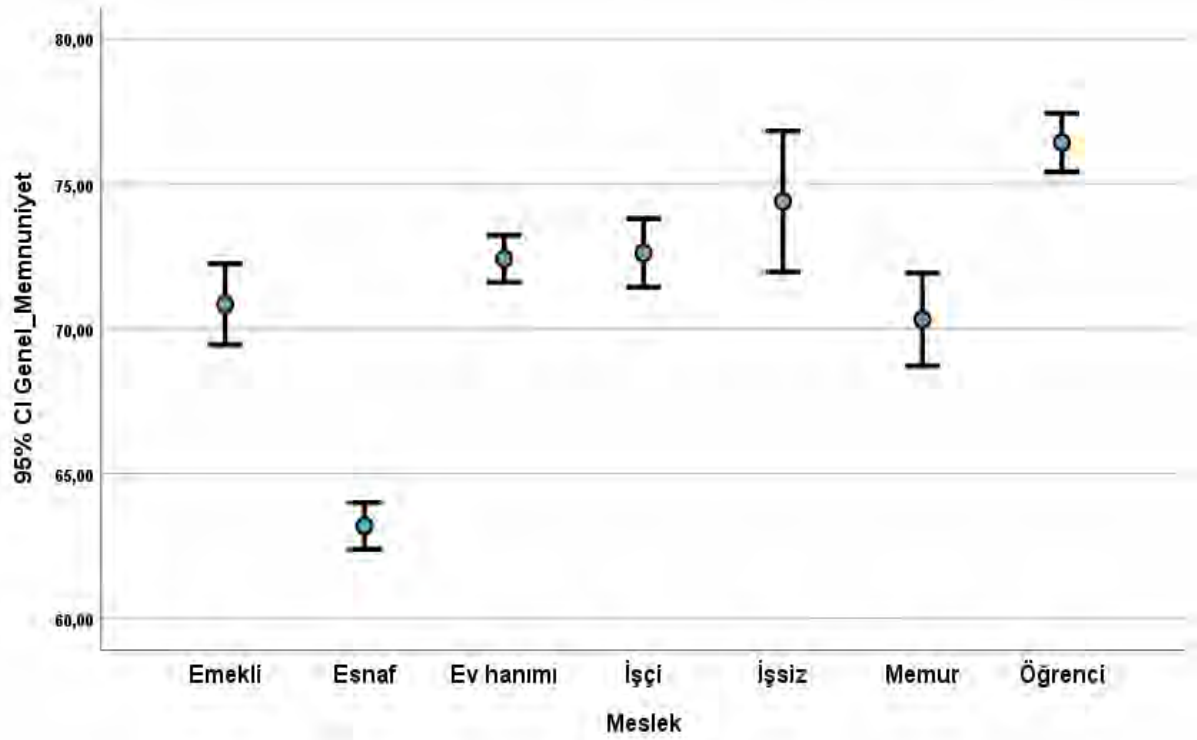

Grafik 5. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi

Katılımcıların mesleklerine göre alt boyut ve genel ölçek puanı karşılaştırıldı (Tablo 10). Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetleri memnuniyet puanları meslekler arasında anlamlı farklılık gösterdi ($p<0,001$). Esnaflarda memnuniyet düzeyi en düşük değere sahip iken işsizlerde memnuniyet düzeyi daha yüksek bulundu. Ev hanımı, işçi, memur ve öğrenci puanları birbirine benzer bulundu. Esnaflarda sağlık hizmetlerinde faydalanma düzeyi daha düşük iken emekli, işçi ve ev hanımlarında sağlık hizmetleri memnuniyet düzeyi daha yüksek bulundu ($p<0,001$). Sağlık hizmetlerine toplu ulaşım araçları memnuniyeti puanları öğrenci ve işçilerde anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,001$). Sağlık hizmetlerinden genel memnuniyet puanı ise öğrenci ve işsizlerde anlamlı düzeyde yüksek, esnaflarda düşük bulundu ($p<0,001$) (Grafik 6).

Tablo 10. Katılımcıların meslek gruplarına göre ölçek alt boyut puanları

	Kategori	N	Ortalama	St.sapma	p
Selçuklu sağlık hizmeti	<i>Emekli</i>	470	23,24	5,96	<0,001
	<i>Esnaf</i>	1210	19,66	5,37	
	<i>Ev hanımı</i>	1461	23,53	6,02	
	<i>İşçi</i>	611	23,37	5,17	
	<i>İşsiz</i>	76	24,64	5,76	
	<i>Memur</i>	362	23,54	6,75	
	<i>Öğrenci</i>	838	23,42	5,65	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<i>Emekli</i>	470	40,60	7,43	<0,001
	<i>Esnaf</i>	1210	36,02	7,44	
	<i>Ev hanımı</i>	1461	40,05	7,39	
	<i>İşçi</i>	611	39,26	7,05	
	<i>İşsiz</i>	76	40,80	5,38	
	<i>Memur</i>	362	39,52	7,18	
	<i>Öğrenci</i>	838	39,92	6,88	
Sağlığa toplu ulaşım	<i>Emekli</i>	470	6,99	9,52	<0,001
	<i>Esnaf</i>	1210	7,48	8,71	
	<i>Ev hanımı</i>	1461	8,81	9,88	
	<i>İşçi</i>	611	9,95	9,88	
	<i>İşsiz</i>	76	8,93	10,44	
	<i>Memur</i>	362	7,24	9,52	
	<i>Öğrenci</i>	838	13,06	9,39	
Genel memnuniyet	<i>Emekli</i>	470	70,83	15,39	<0,001
	<i>Esnaf</i>	1210	63,17	14,26	
	<i>Ev hanımı</i>	1461	72,40	15,90	
	<i>İşçi</i>	611	72,60	14,91	
	<i>İşsiz</i>	76	74,38	10,64	
	<i>Memur</i>	362	70,30	15,50	
	<i>Öğrenci</i>	838	76,41	14,95	

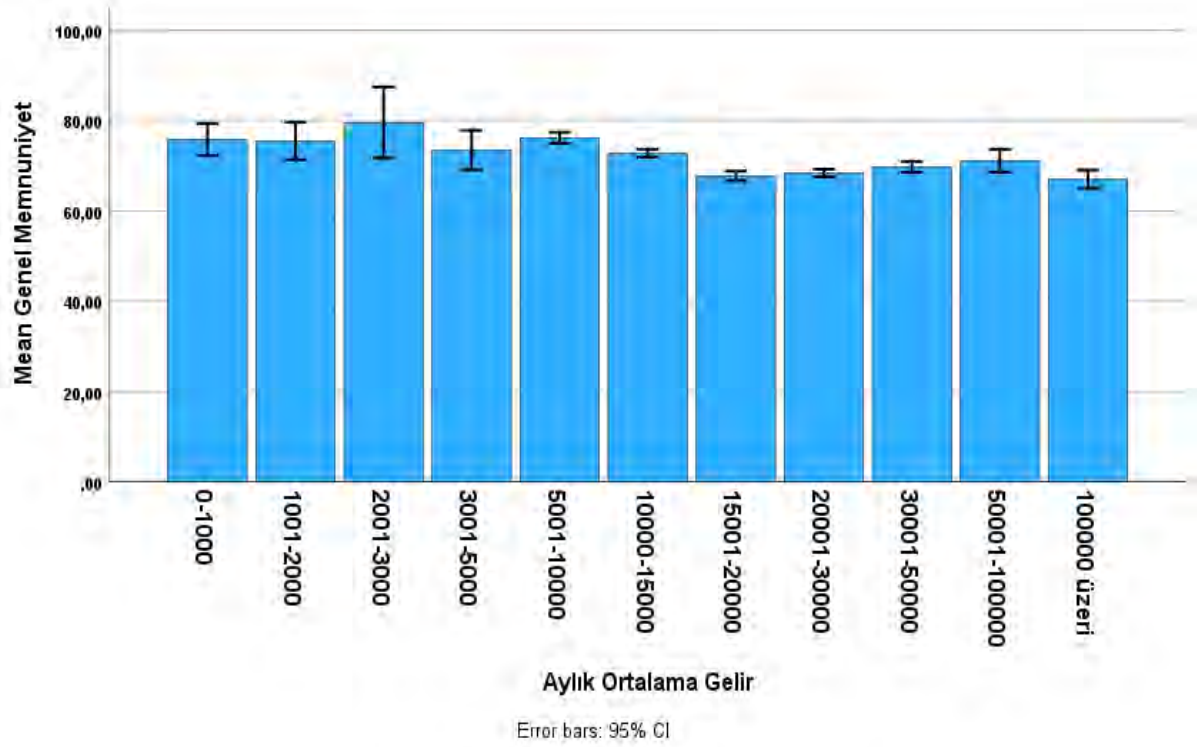

Grafik 6. Katılımcıların mesleklerine göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi

Aylık ortalama gelir düzeylerine göre katılımcıların sağlık memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar saptandı ($p<0,001$) (Tablo 11). Tüm alt boyutlar ve genel sağlık memnuniyeti düzeyi genel olarak düşük gelire sahip katılımcılarda daha yüksek iken 15.000 TL üzeri gelire sahip katılımcılarda memnuniyet düzeyleri daha düşük izlendi (Grafik 7). Aylık gelir aralıkları düşük, orta ve yüksek şeklinde düzey olarak belirlenip ölçek puanlarına göre karşılaştırmalar yapıldı. Selçuklu Belediyesi sağlık hizmetlerinden memnuniyet düşük ve orta gelir düzeyine sahip katılımcılarda daha yüksek iken yüksek gelir düzeyine sahip katılımcılarda daha düşük izlendi (Tablo 12)($p<0,001$). Halkın genel sağlık durumu ve genel sağlık hizmetlerinden memnuniyet düzeyi ise düşük gelire sahip katılımcılarda daha düşük, orta ve yüksek gelir düzeyine sahip katılımcılarda daha yüksek saptandı ($p=0,003$). Sağlık hizmetlerine toplu taşıma aracı ile ulaşma memnuniyet düzeyleri yüksek gelir düzeyinde düşük, düşük gelir düzeyine sahip katılımcılarda daha yüksek bulundu ($p=0,009$). Genel sağlık memnuniyet düzeyi orta gelir düzeyine sahip katılımcılarda daha yüksek iken yüksek gelir düzeyine sahip katılımcılarda daha düşük gözlemlendi ($p<0,001$) (Grafik 8).

Tablo 11. Katılımcıların gelir gruplarına göre ölçek alt boyut puanları

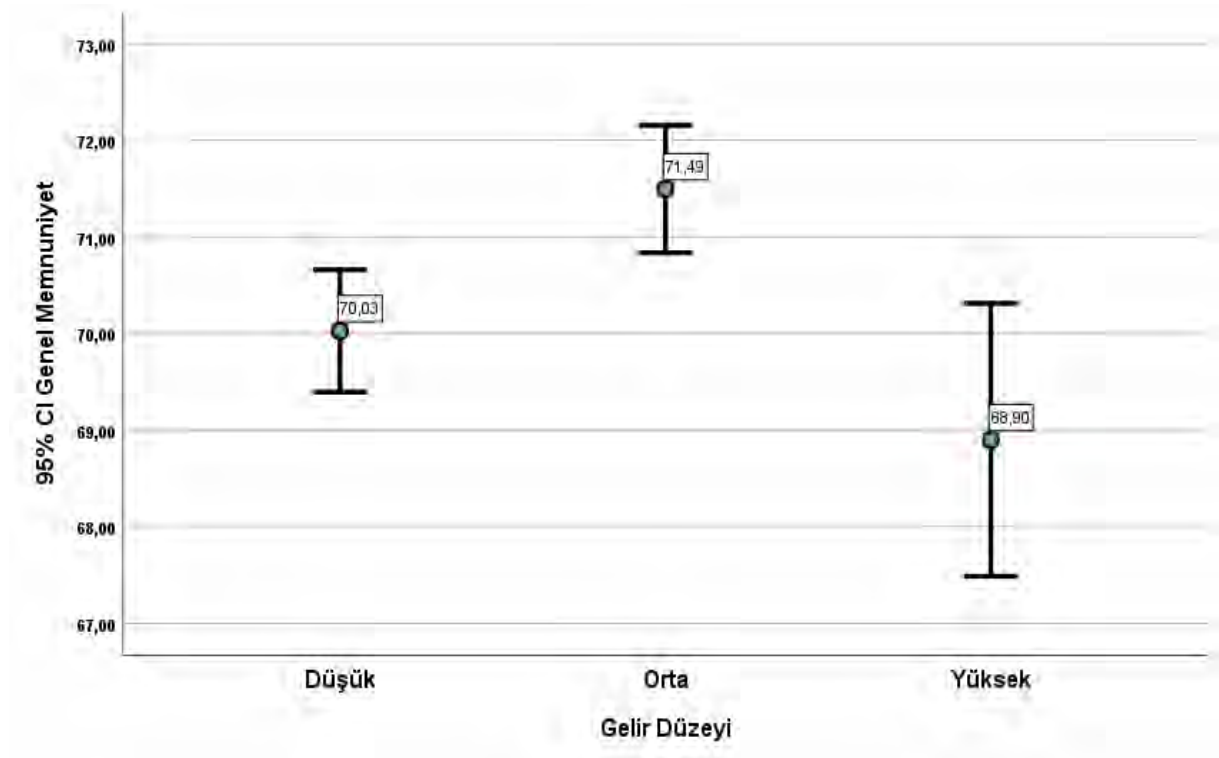
	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	0-1000	82	22,85	5,30	<0,001
	1001-2000	24	24,16	4,95	
	2001-3000	21	25,33	5,91	
	3001-5000	49	22,40	5,51	
	5001-10000	519	24,93	5,35	
	10001-15000	1306	23,14	6,18	
	15001-20000	1044	21,51	6,23	
	20001-30000	1178	21,94	5,32	
	30001-50000	451	23,11	5,70	
	50001-100000	147	23,24	7,18	
	100000 üzeri	207	19,29	5,69	
Sağlıkla ilgili ifadeler	0-1000	82	39,68	6,29	<0,001
	1001-2000	24	40,45	4,34	
	2001-3000	21	36,19	11,07	
	3001-5000	49	38,71	8,76	
	5001-10000	519	42,57	6,17	
	10001-15000	1306	40,11	7,51	
	15001-20000	1044	37,30	7,84	
	20001-30000	1178	37,47	6,79	
	30001-50000	451	38,76	6,51	
	50001-100000	147	41,28	8,29	
	100000 üzeri	207	38,84	7,79	
Sağlığa toplu ulaşım	0-1000	82	13,30	9,97	<0,001
	1001-2000	24	10,87	8,21	
	2001-3000	21	18,04	6,52	
	3001-5000	49	12,36	9,13	
	5001-10000	519	8,69	10,30	
	10001-15000	1306	9,52	9,87	
	15001-20000	1044	8,92	9,38	
	20001-30000	1178	8,98	9,42	
	30001-50000	451	7,87	9,47	
	50001-100000	147	6,59	9,64	
	100000 üzeri	207	8,85	9,56	
Genel memnuniyet	0-1000	82	75,84	16,14	<0,001
	1001-2000	24	75,50	9,79	
	2001-3000	21	79,57	17,28	
	3001-5000	49	73,48	15,20	
	5001-10000	519	76,20	14,40	
	10001-15000	1306	72,78	15,98	
	15001-20000	1044	67,75	17,25	
	20001-30000	1178	68,41	14,69	
	30001-50000	451	69,75	12,98	
	50001-100000	147	71,12	15,58	
	100000 üzeri	207	66,98	14,94	

Grafik 7. Aylık ortalama gelir aralığına göre katılımcıların Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi

Tablo 12. Katılımcıların gelir düzeylerine göre ölçek alt boyut puanları

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	<i>Düşük</i>	2271	22,41	5,97	<0,001
	<i>Orta</i>	2323	22,90	5,89	
	<i>Yüksek</i>	434	21,38	6,33	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<i>Düşük</i>	2271	38,62	7,36	0,003
	<i>Orta</i>	2323	39,22	7,50	
	<i>Yüksek</i>	434	39,68	7,40	
Sağlığa toplu ulaşım	<i>Düşük</i>	2271	8,98	9,48	0,009
	<i>Orta</i>	2323	9,36	9,88	
	<i>Yüksek</i>	434	7,82	9,59	
Genel memnuniyet	<i>Düşük</i>	2271	70,02	15,39	<0,001
	<i>Orta</i>	2323	71,49	16,19	
	<i>Yüksek</i>	434	68,89	14,98	

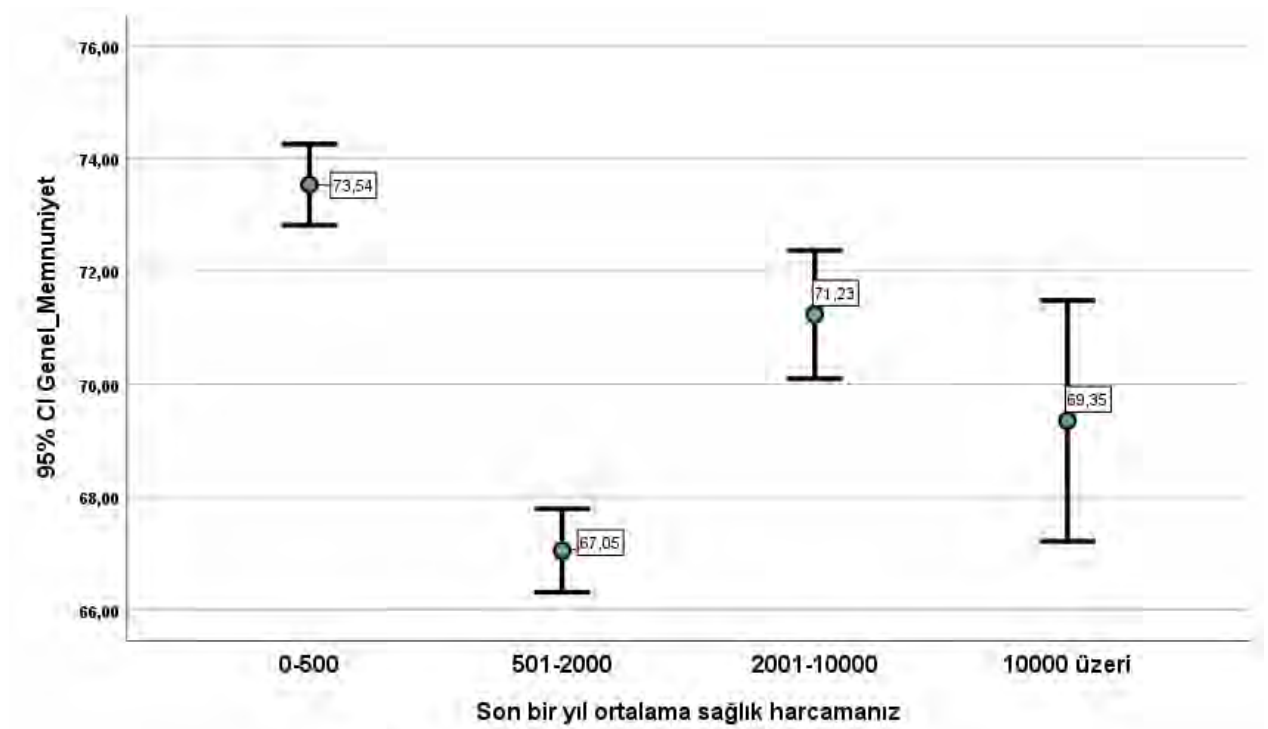

Grafik 8. Katılımcıların gelir düzeylerine göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi

Katılımcıların bir yıl içerisinde ortalama sağlık harcama tutarlarına göre sağlık memnuniyet düzeyleri anlamlı farklılık gösterdi. Sağlık harcama tutarı 2.000 TL üzeri olan katılımcılarda Selçuklu Belediyesi sağlık hizmetlerinde duyulan memnuniyet düzeyi daha yüksek, düşük harcama yapan katılımcılarda daha düşük bulundu ($p<0,001$). Sağlık için harcama yapmayan veya oldukça az harcama yapan katılımcılarda genel sağlık durumu ve sağlık hizmetleri memnuniyeti daha yüksek, harcama tutarı 500-2000 TL arasında olan katılımcılarda sağlık durumu biraz daha düşük izlendi ($p<0,001$). Sağlık hizmetlerine erişimde toplu ulaşım araçlarını kullanma memnuniyet puanı yalnızca 500-2000 TL arasında harcama yapan katılımcı grubunda daha yüksek bulundu ($p=0,001$). Genel sağlık memnuniyet puanı düşük ve yüksek harcama yapan katılımcılarda daha yüksek iken 500-2000 TL arasında harcama yapan katılımcılarda düşük saptandı ($p<0,001$) (Grafik 9).

Tablo 13. Katılımcıların ortalama sağlık harcama tutarlarına göre ölçek alt boyut puanları

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	0-500	1655	23,68	5,95	<0,001
	501-2000	1738	21,05	5,59	
	2001-10000	613	23,30	5,74	
	10000+	245	23,08	6,82	
Sağlıkla ilgili ifadeler	0-500	1655	41,69	6,88	<0,001
	501-2000	1738	36,50	7,28	
	2001-10000	613	39,08	6,42	
	10000+	245	37,56	7,76	
Sağlığa toplu ulaşım	0-500	1655	8,15	9,90	<0,001
	501-2000	1738	9,48	9,24	
	2001-10000	613	8,84	9,80	
	10000+	245	8,68	9,94	
Genel memnuniyet	0-500	1655	73,53	14,94	<0,001
	501-2000	1738	67,04	15,72	
	2001-10000	613	71,23	14,31	
	10000+	245	69,34	16,97	

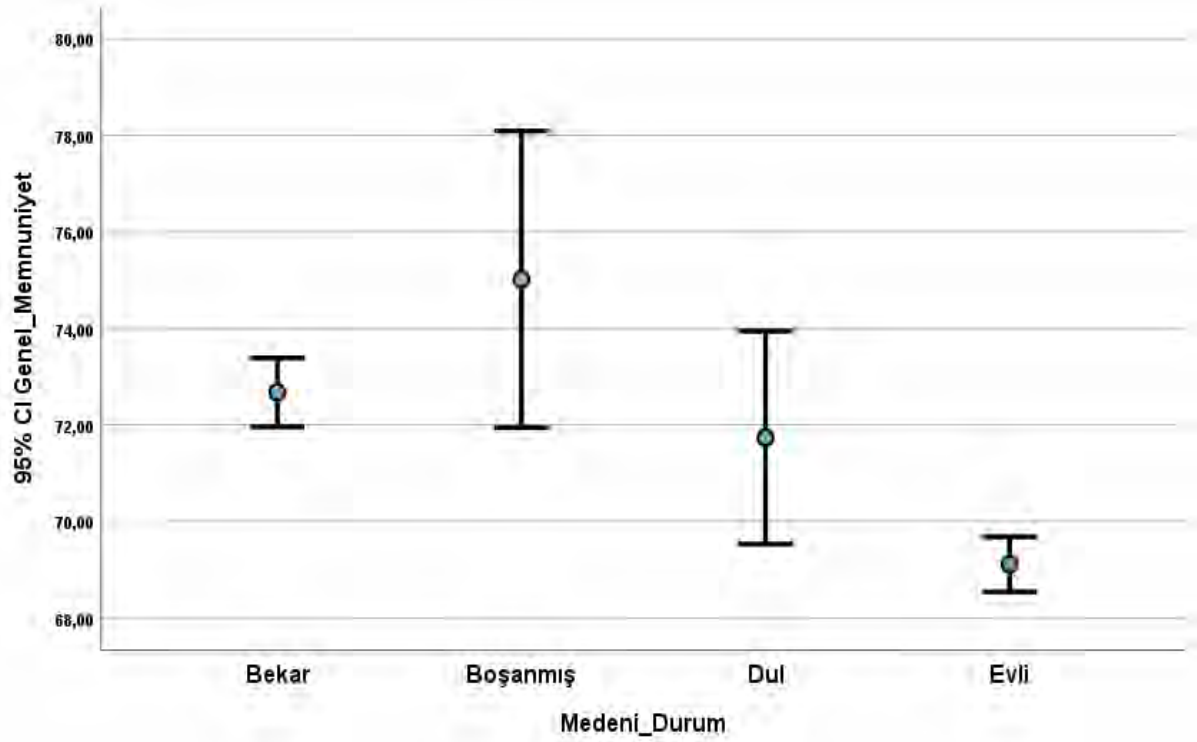
Grafik 9. Katılımcıların ortalama sağlık harcama tutarlarına göre Genel Sağlık Memnuniyet düzeyi

Katılımcıların medeni durumlarına göre alt boyutlar ve genel sağlık memnuniyet düzeyi karşılaştırıldı (Tablo 14). Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetleri medeni durumlara göre anlamlı farklılık göstermedi ($p=0,062$). Ancak halkın genel sağlığa durumu ve sağlık hizmetleri algısı dul olan katılımcılarda daha yüksek bekar, evli ve boşanmış katılımcılarda daha düşük bulundu ($p<0,001$). Toplu ulaşım imkanları ile sağlık hizmetlerine

ulaşım memnuniyetinde ise bekar ve boşanmış katılımcıların düzeyleri daha yüksek, dul katılımcıların düzeyi oldukça düşük bulundu ($p<0,001$). Sağlığa duyulan genel memnuniyet düzeyi ise boşanmış katılımcılarda daha yüksek iken evli katılımcılarda en düşük düzeyde bulundu ($p<0,001$) (Grafik 10). Katılımcıların çocuk sayıları 1 veya 2 olduğunda Selçuklu Belediyesi tarafından sunulan sağlık hizmetleri memnuniyeti düşük, çocuk yokken veya çocuk sayısı 3'ten fazla iken memnuniyet düzeyi daha yüksek bulundu ($p<0,001$) (Tablo 15). Genel sağlık durumu çocuk sayısı 3 veya 3 ten fazla olanlarda daha iyi, iki çocuk sahibi olan katılımcılarda daha düşük bulundu ($p<0,001$). Sağlık hizmetlerine erişmede toplu taşıt imkanlarına ulaşım memnuniyet düzeyi çocuk sahibi olmayan katılımcılarda yüksek, çocuk sahibi olan katılımcılarda oldukça düşük seyretti ($p<0,001$). Genel sağlık memnuniyet düzeyi ise 3 ve daha fazla çocuk sahibi olanlar ile hiç çocuğu olmayan ailelerde daha yüksek iken az sayıda çocuk sahibi olan katılımcılarda daha düşük izlendi ($p<0,001$) (Grafik 11).

Tablo 14. Katılımcıların medeni durumlarına göre ölçek alt boyutları

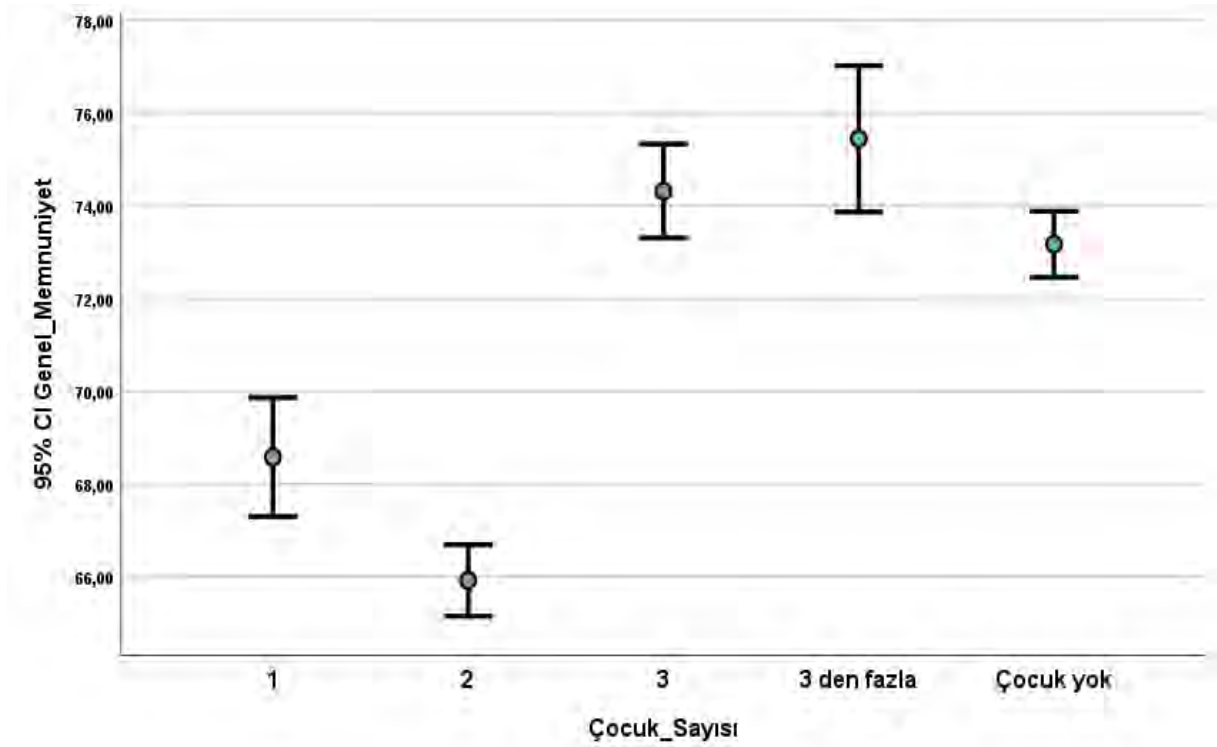
	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	<i>Bekar</i>	1815	22,49	5,70	<i>0,062</i>
	<i>Boşanmış</i>	115	22,80	6,39	
	<i>Dul</i>	141	23,87	5,46	
	<i>Evli</i>	2957	22,51	6,15	
Sağlıkla ilgili ifadeler	<i>Bekar</i>	1815	38,64	7,24	<i><0,001</i>
	<i>Boşanmış</i>	115	38,89	8,31	
	<i>Dul</i>	141	42,02	5,91	
	<i>Evli</i>	2957	39,06	7,55	
Sağlığa toplu ulaşım	<i>Bekar</i>	1815	11,52	9,49	<i><0,001</i>
	<i>Boşanmış</i>	115	13,32	10,18	
	<i>Dul</i>	141	5,84	9,36	
	<i>Evli</i>	2957	7,53	9,42	
Genel memnuniyet	<i>Bekar</i>	1815	72,67	15,46	<i><0,001</i>
	<i>Boşanmış</i>	115	75,01	16,63	
	<i>Dul</i>	141	71,73	13,25	
	<i>Evli</i>	2957	69,11	15,83	

Grafik 10. Katılımcıların medeni durumlarına göre Genel Sağlık Memnuniyeti düzeyi

Tablo 15. Katılımcıların çocuk sayısına göre ölçek alt boyut puanları

	<i>Kategori</i>	<i>N</i>	<i>Ortalama</i>	<i>St.sapma</i>	<i>p</i>
Selçuklu sağlık hizmeti	1	487	22,55	5,94	<0,001
	2	1705	21,00	6,12	
	3	768	24,20	5,64	
	3 den fazla	358	24,99	5,37	
	Çocuk yok	1710	22,84	5,71	
Sağlıkla ilgili ifadeler	1	487	38,37	7,06	<0,001
	2	1705	37,15	8,03	
	3	768	41,19	6,51	
	3 den fazla	358	42,54	6,10	
	Çocuk yok	1710	39,27	7,01	
Sağlığa toplu ulaşım	1	487	7,65	9,44	<0,001
	2	1705	7,76	9,11	
	3	768	8,92	10,03	
	3 den fazla	358	7,91	10,36	
	Çocuk yok	1710	11,05	9,68	
Genel memnuniyet	1	487	68,58	14,41	<0,001
	2	1705	65,92	16,25	
	3	768	74,32	14,28	
	3 den fazla	358	75,44	15,18	
	Çocuk yok	1710	73,17	15,07	

Grafik 11. Katılımcıların çocuk sayılarına göre Genel Sağlık memnuniyeti düzeyi

Alt boyutlar ve genel sağlık memnuniyeti puanları arasındaki ilişkiler incelendi. Her üç boyut ile Genel Sağlık Memnuniyeti puanı arasında anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon değerleri elde edildi. Selçuklu Belediyesi sağlık hizmetleri ile halkın sağlık durumu arasında orta düzeyde anlamlı ve pozitif yönlü korelasyon bulundu. Diğer alt boyutlar arasında yüksek düzeyde korelasyon saptanmadı.

Tablo 16. Alt boyutlar ve Genel Sağlık Memnuniyeti Ölçek puanı arasındaki ilişkiler

		Selçuklu sağlık hizmeti	Sağlıkla ilgili ifadeler	Sağlığa toplu ulaşım	Genel memnuniyet
Selçuklu sağlık hizmeti	R	1	0,555**	0,081**	0,692**
	p		<0,001	<0,001	<0,001
Sağlıkla ilgili ifadeler	R		1	0,030*	0,702**
	p			0,033	<0,001
Sağlığa toplu ulaşım	R			1	0,660**
	p				<0,001
Genel memnuniyet	R				1
	p				

Selçuklu kenti genel sağlık durumu ile ilgili olarak yukarıda yer alan bulgulara göre aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Selçuklu kentinde yaşayan halkın %80'i kendini fiziksel olarak sağlıklı hissetmektedir.

Selçuklu kentinde yaşayan halkın yaklaşık %75'i kendini ruhsal olarak sağlıklı hissetmektedir.

Bu oranlar oldukça yüksek olup, Selçuklu kentinde yaşayan her dört kişiden yalnız birisi sağlık durumunun yeterince iyi olmadığını belirtmektedir. Elde edilen bulgular ile ülkemiz genel ortalama değerleri birbirine yakın bulunmuş olup Selçuklu kentine ait olan değerler ülke ortalamasından yüksektir. 2022 yılında yapılan Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına göre sağlık kuruluşları tarafından sunulan hizmetlerden duyulan memnuniyet ülke genelinde %74,9 olmuştur. Yalnızca zel muayenehanelere duyulan memnuniyet oldukça düşük olup bu değer ortalamadan çıkarıldığında toplam memnuniyet %80'lere ulaşmaktadır.

Kadınların genel sağlık memnuniyet düzeyleri erkeklere göre daha biraz daha yüksektir.

Herhangi bir sağlık kuruluşundan hizmet almamış olan ve sağlık harcaması olmayan kişilerin genel sağlık memnuniyet düzeyleri daha yüksek bulunmaktadır

Düşük ve yüksek yaş gruplarında genel sağlık memnuniyeti daha yüksek iken orta yaş grubunda genel sağlık memnuniyet düzeyi daha düşüktür.

Selçuklu kentinde yaşayan ve orta gelir düzeyine sahip vatandaşlarda genel sağlık memnuniyet düzeyi yüksek gelir düzeyine sahip kişilere göre daha yüksektir.

Selçuklu kentinde yaşayan ğrenci ve işsiz kişilerde genel sağlık memnuniyet düzeyi daha yüksek iken ticaretle uğraşan meslek grubunda ve memurlarda memnuniyet düzeyi daha düşüktür.

Bekar veya boşanmış olan vatandaşlarda sağlık memnuniyeti daha yüksek, evli vatandaşlarda ise daha düşüktür.

ocuğu olmayan vatandaşlarda sağlık memnuniyeti daha yüksek ancak 1 veya 2 ocuk sahibi olan vatandaşlarda sağlık memnuniyet düzeyi daha düşüktür.

4.94. Günlük yaşamında stresli hisseden nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki insanların günlük yaşamlarında stresli hissetme oranını ifade eder. Bu oran, günlük yaşamında stres hisseden bireylerin toplam nüfusa oranı olarak hesaplanır.

Şehir sağlığı açısından, günlük yaşamında stresli hisseden nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Mental sağlık ve iyi olma: Günlük yaşamında stresli hisseden nüfusun yüksek oranı, mental sağlık açısından bir gösterge olabilir. Stres, uzun süreli ve yoğun şekilde devam ettiğinde, bireylerin genel sağlık durumunu olumsuz etkileyebilir. Bu durum, kaygı, depresyon, uyku sorunları ve diğer mental sağlık sorunlarının artmasına neden olabilir.

Yaşam kalitesi: Yüksek stres düzeyi, bireylerin günlük yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Stres, insanların genel refahını, mutluluğunu ve yaşam memnuniyetini etkileyebilir. Yüksek stres düzeyi olan bireyler genellikle yaşamdan zevk alma, sosyal ilişkiler kurma ve günlük aktivitelere katılma konusunda zorluk yaşayabilir.

Fiziksel sağlık: Stresin uzun süreli etkileri, fiziksel sağlık üzerinde de olumsuz etkiler yaratabilir. Kronik stres, bağışıklık sistemini zayıflatabilir, kalp-damar sağlığını olumsuz etkileyebilir, sindirim sorunlarına neden olabilir ve diğer sağlık sorunlarını tetikleyebilir. Dolayısıyla, yüksek stres düzeyine sahip bir nüfus, genel sağlık durumunu olumsuz etkileyebilir.

Toplumsal etkiler: Yüksek stres düzeyine sahip bir nüfus, toplumun genel sağlık durumu ve işlevselliği üzerinde de olumsuz etkiler yaratabilir. Stresli bireylerin iş performansı, ilişkileri ve sosyal katılımları azalabilir. Bu da toplumun genel dinamiklerini etkileyebilir ve toplumsal sağlığın olumsuz etkilenmesine yol açabilir.

Günlük yaşamında stresli hisseden nüfusun yüzdesi, toplumun genel sağlık durumu ve refahı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Yüksek bir stres düzeyi, bireylerin mental sağlığını, yaşam kalitesini, fiziksel sağlığını ve toplumsal işlevselliğini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, stres yönetimi, sağlıklı yaşam tarzı, sosyal destek ve erişilebilir sağlık hizmetleri gibi faktörler, stresin etkilerini azaltmaya ve toplumun sağlığını iyileştirmeye yönelik önemli stratejiler olabilir.

Ülke genelinde yapılan Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına göre kendini mutlu olarak ifade eden erkeklerin oranı %50'nin altında iken kadınların oranı %50'nin biraz üzerindedir. Bu değerler, geriye kalan miktarın kendini mutlu hissetmediğini ve mental olarak stresli hissettiğini göstermektedir.

4.95. 1000 kişi başına düşen gıda zehirlenmesi vaka sayısı

1000 kişi başına düşen gıda zehirlenmesi vaka sayısı, bir şehirdeki gıda zehirlenmesi vakalarının nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, gıda zehirlenmesi vakalarının sayısının 1000 kişilik nüfusa bölünmesiyle elde edilir.

Şehir sağlığı açısından, 1000 kişi başına düşen gıda zehirlenmesi vaka sayısı aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Gıda güvenliği: Yüksek bir 1000 kişi başına gıda zehirlenmesi vaka sayısı, gıda güvenliği konusunda bir uyarı işareti olabilir. Bu durum, şehirdeki gıda tedarik zincirinde, işleme, saklama ve hazırlama süreçlerinde sorunlar olduğunu veya hijyen standartlarının yeterli şekilde sağlanmadığını gösterebilir. Gıda zehirlenmeleri, gıda kaynaklı hastalıkların önemli bir nedenidir ve bu tür vakaların sıklığı, gıda güvenliği tedbirlerinin etkinliğini ve uygulanmasını yansıtabilir.

Halk sağlığı: Yüksek bir gıda zehirlenmesi vaka sayısı, halk sağlığı açısından endişe verici olabilir. Gıda zehirlenmeleri, bireylerin sağlık durumunu ve yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Ağır vakalarda hastaneye yatışlar, tedavi masrafları ve hatta ölümlerle sonuçlanabilir. Dolayısıyla, gıda zehirlenmesi vakalarının yüksek olduğu bir şehirde, halk sağlığı önlemlerinin güçlendirilmesi ve gıda güvenliği konusunda daha sıkı denetimler yapılması gerekebilir.

Gıda hijyeni ve eğitim: Yüksek bir gıda zehirlenmesi vaka sayısı, gıda hijyenine ve eğitime daha fazla önem verilmesi gerektiğini gösterebilir. Gıda hazırlığı ve işleme süreçlerinde hijyen standartlarının iyileştirilmesi, gıda zehirlenmelerini önlemede önemli bir adımdır. Aynı zamanda, gıda hazırlama ve tüketme konusunda halkın bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi de önemlidir. Gıda güvenliği konusunda yapılan eğitimler, tüketicilerin doğru gıda saklama ve hazırlama yöntemlerini uygulamalarına yardımcı olabilir.

Gıda zehirlenmesi vakalarının şehir sağığı açısından değerdendirilmesi, gıda güvenliğı, halk sağığı ve hijyen konularını içerir. Düşük bir gıda zehirlenmesi vaka sayısı, sağıklı ve güvenli bir gıda tedarik zinciri, hijyenik gıda işleme ve hazırlama süreçleri ve etkili halk sağığı önlemleri olduğunu gösterebilir. Yüksek bir vaka sayısı ise bu alanlarda iyileştirmelerin yapılması gerektiğini gösterir. Sağık otoriteleri, gıda denetimleri, hijyen eğitimleri ve halk sağığı kampanyaları gibi önlemlerle gıda zehirlenmelerini önlemeye yönelik çabaları artırabilir.

4.96. Obez olan nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki obez bireylerin toplam nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, obez bireylerin sayısının toplam nüfusa bölünmesiyle elde edilir.

Şehir sağığı açısından, obez olan nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerdendirilebilir:

Sağık riskleri: Yüksek obezite oranı, bireylerin sağık risklerini artırabilir. Obezite, kalp-damar hastalıkları, tip 2 diyabet, yüksek tansiyon, solunum sorunları, eklem rahatsızlıkları ve bazı kanser türleri gibi ciddi sağık sorunlarına yol açabilir. Dolayısıyla, obezitenin yüksek olduğu bir şehirde, bireylerin genel sağık durumu ve hastalık yükü artabilir.

Yaşam kalitesi: Obezite, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Fiziksel kısıtlamalar, hareketlilik zorlukları, günlük aktivitelerde sınırlamalar ve psikososyal etkiler, obez bireylerin yaşam kalitesini düşürebilir. Obezitenin yüksek olduğu bir şehirde, bireylerin yaşam kalitesi ve genel refah düzeyi düşebilir.

Ekonomik etkiler: Obezite, sağık hizmetleri maliyetlerini artırabilir ve ekonomik etkiler yaratabilir. Obeziteye bağı sağık sorunlarının tedavisi ve uzun süreli yönetimi, sağık sistemine büyük bir yük getirebilir. Ayrıca, obeziteye bağı iş kayıpları, düşük verimlilik ve çalışma hayatındaki sorunlar da ekonomik etkiler yaratabilir.

Çevresel etkiler: Obezitenin yüksek olduğu bir şehirde, fiziksel çevrede de etkiler görülebilir. Örneğin, obeziteye bağı olarak fiziksel hareketsizlik artabilir ve yeşil alanlara erişim sınırlanabilir. Ayrıca, obeziteyi teşvik eden reklamlar ve yiyecek seçenekleri gibi çevresel faktörler de etkili olabilir.

Obez olan nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Yüksek obezite oranı, sağlık sorunlarını artırabilir, yaşam kalitesini düşürebilir, ekonomik etkiler yaratabilir ve çevresel faktörler üzerinde etkili olabilir. Bu nedenle, obeziteyle mücadelede sağlık politikaları, sağlıklı yaşam tarzı teşvikleri, erişilebilir egzersiz alanları ve sağlıklı beslenme programları gibi önlemler önemlidir. Sağlık otoriteleri, toplum bilinci ve eğitim çalışmaları ile obezite oranlarını azaltmaya yönelik çabaları artırabilir.

Selçuklu kenti, yaşam konforunun ileri düzeyde olduğu bir kent olup, halkın rahat yaşamı için Selçuklu Belediyesi tarafından çok sayıda projeye imza atılmaktadır. Ancak, hem kentteki mutfak kültürü hem de konforlu yaşamın getirdiği hareket azlığı nedeniyle kentteki yaşayan nüfusta şişmanlık oranı yüksek bulunmuştur. Türkiye Diyabet, Hipertansiyon, Obezite ve Endokrinolojik Hastalıklar Prevalans Çalışması-II (TURDEP) sonuçlarına göre İç Anadolu Bölgesi'nde erkeklerin yüzde 16,6'sı, kadınların yüzde 70,9'u şişman olarak hesaplanmıştır. Şişmanlık oranına bağlı olarak diyabet, kalp damar rahatsızlıkları, hipertansiyon gibi rahatsızlıklarında görülme sıklığı yüzde 50 oranında artmaktadır. Şişmanlık ortalamasının yanı sıra illerin bel çevresi ölçüm ortalamaları 97,82 santimetre olup Konya ilinin bel çevresi ortalaması 108 santimetredir. Çalışma sonucuna göre, Konya ilinde her 10 kişiden 7'sinin şişman kategorisinde olduğu hesaplanmıştır. Türkiye'de kişilerin ağırlık ortalaması 86,44 kg olurken bu değer, Konya ilinde 95,33 kg ile ilk sıradadır. Bu nedenle, İl ve İlçe Sağlık Müdürlükleri ile Selçuklu Belediyesi katkılarıyla eğitim programları ve paneller düzenlenmektedir. Ayrıca Selçuklu Belediyesi Kadın Meclisi tarafından “Obeziteye Veda, Sağlığa Merhaba” isimli etkinlik düzenlenerek yürüyüş programları organize edilmiştir. Şişman olan yaklaşık %70'lik nüfus içerisinde %20 civarında obezite sınırını geçmiş olan kişi bulunmaktadır. Bu oranın azaltılması için Selçuklu kentinde bulunan hastanelerde obezite birimleri açılmış ve obezite cerrahilerine başlanmıştır. Ayrıca, halkın daha hareketli olması için Selçuklu Belediyesi tarafından parklara spor aletleri konulmakta, spor okulları ve yaz kampları açılmakta, “Mahallemde Şenlik Var” etkinlikleri kapsamında spor karşılaşmaları düzenlenmektedir.

4.97. Diyabetli nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki diyabet hastalarının toplam nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, diyabet hastalarının sayısının toplam nüfusa bölünmesiyle elde edilir.

Şehir sağlığı açısından, diyabetli nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sağlık yükü: Yüksek diyabet oranı, bir şehirdeki sağlık yükünü artırabilir. Diyabet, kronik bir hastalık olup, uzun vadeli yönetim ve tedavi gerektirebilir. Diyabet hastalarının sayısının yüksek olduğu bir şehirde, sağlık hizmetleri üzerindeki talep artabilir, sağlık sistemi kaynakları daha fazla zorlanabilir ve sağlık maliyetleri artabilir.

Sağlık komplikasyonları: Diyabet, birçok sağlık komplikasyonuna yol açabilir. Diyabetli bireylerde kalp-damar hastalıkları, böbrek hastalıkları, sinir hasarı, göz hastalıkları ve ayak sorunları gibi komplikasyonlar daha sık görülebilir. Yüksek diyabet oranı olan bir şehirde, bu sağlık sorunlarının sıklığı ve etkileri artabilir.

Yaşam kalitesi: Diyabet, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Diyabet hastalarının yaşam tarzı kısıtlamaları, beslenme düzenleri ve ilaç tedavileri, günlük yaşam aktivitelerini etkileyebilir. Ayrıca, diyabetin etkisiyle psikolojik stres, kaygı ve depresyon da ortaya çıkabilir. Yüksek diyabet oranı olan bir şehirde, bireylerin yaşam kalitesi ve refah düzeyi düşebilir.

Önleme ve yönetim: Yüksek diyabet oranı olan bir şehir, önleme ve yönetim programlarının önemini vurgular. Diyabetin çoğu türü, sağlıklı yaşam tarzı seçimleriyle önlenabilir veya geciktirilebilir. Bu nedenle, diyabetin yüksek olduğu bir şehirde, sağlıklı beslenme, düzenli egzersiz, kilo kontrolü ve diyabet eğitimi gibi önleyici önlemler ve diyabet yönetimi programlarına erişim önemlidir.

Diyabetli nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Yüksek bir diyabet oranı, sağlık yükünü artırabilir, sağlık komplikasyonlarını tetikleyebilir, yaşam kalitesini düşürebilir ve önleme/yönetim önlemlerinin önemini vurgulayabilir. Diyabetin önlenmesi, erken tanı ve uygun tedavi hizmetlerinin sunulması, sağlıklı yaşam tarzı teşvikleri ve diyabet eğitimi gibi stratejiler, diyabetle mücadelede önemlidir. Sağlık otoriteleri, toplum bilinci ve erişilebilir sağlık hizmetleri ile diyabet oranlarını azaltmaya yönelik çalışmalara öncelik vermelidir.

Selçuklu kentinde, yaşam tarzı, yeme alışkanlığı ve mutfak kültürü kapsamında şişmanlık oranı yüksektir. Bununla birlikte, yemek kültürüne bağlı olarak diyabet hastalığında da artış

gözlennmektedir. Bu nedenle, Selçuklu kentinde diyabet oranı ülke ortalaması üzerinde izlenmektedir. Genel olarak her 11 kişiden birisinin diyabet hastası olduğu ifade edilmektedir. Yapılan araştırmalar ve Sağlık Müdürlüğü tarafından bilgilendirmeler ışığında Selçuklu kentinde diyabetli hasta oranının %10,5 olduğu bildirilmektedir.

4.98. Solunum hastalığı olan nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki solunum hastalığı olan bireylerin toplam nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, solunum hastalığı olan bireylerin sayısının toplam nüfusa bölünmesiyle elde edilir.

Şehir sağlığı açısından, solunum hastalığı olan nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sağlık yükü: Yüksek solunum hastalığı oranı, bir şehirdeki sağlık yükünü artırabilir. Solunum hastalıkları, kronik bir sağlık sorunu olup, uzun vadeli yönetim ve tedavi gerektirebilir. Solunum hastalığı olan bireylerin sayısının yüksek olduğu bir şehirde, sağlık hizmetleri üzerindeki talep artabilir, sağlık sistemi kaynakları daha fazla zorlanabilir ve sağlık maliyetleri artabilir.

Sağlık komplikasyonları: Solunum hastalıkları, bireylerde solunum sistemi üzerinde çeşitli etkiler yapabilir. Astım, KOAH (kronik obstrüktif akciğer hastalığı), alerjik rinit, pnömoni gibi solunum hastalıkları, solunum yollarının iltihaplanması, hava akışında kısıtlama, nefes darlığı, öksürük ve benzeri belirtilere yol açabilir. Yüksek solunum hastalığı oranına sahip bir şehirde, solunum hastalığına bağlı sağlık komplikasyonları daha sık görülebilir.

Yaşam kalitesi: Solunum hastalıkları, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Solunum sorunları, günlük aktivitelerde kısıtlamalara ve fiziksel rahatsızlıklara yol açabilir. Nefes darlığı, halsizlik, uykusuzluk ve psikososyal etkiler gibi sorunlar, yaşam kalitesini düşürebilir. Yüksek solunum hastalığı oranına sahip bir şehirde, bireylerin yaşam kalitesi ve refah düzeyi düşebilir.

Cevresel etkiler: Solunum hastalıklarının yüksek olduğu bir şehirde, çevresel faktörlerin rolü önemlidir. Hava kirliliği, iklim koşulları, alerjenler ve tozlar gibi çevresel faktörler solunum hastalıklarını tetikleyebilir veya kötüleştirebilir. Bu nedenle, solunum hastalıklarının yüksek olduğu bir şehirde, çevre sağlığına yönelik tedbirler ve hava kalitesi iyileştirmeleri önemlidir.

Solunum hastalığı olan nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Yüksek bir solunum hastalığı oranı, sağlık yükünü artırabilir, solunum sağlığını olumsuz etkileyebilir, yaşam kalitesini düşürebilir ve çevresel faktörlerin önemini vurgulayabilir. Bu nedenle, solunum hastalıklarını önleme, erken tanı ve uygun tedavi hizmetlerini sunma, hava kalitesini iyileştirme, çevre sağlığını koruma gibi önlemler önemlidir. Sağlık otoriteleri, toplum bilinci ve eğitim çalışmaları ile solunum hastalıkları oranlarını azaltmaya yönelik çabaları artırabilir.

Selçuklu kenti, Konya ilinin en gelişmiş bölgesidir. Yapılan araştırmalarda Konya ilinin kuzey bölgelerinde solunum yolu hastalıklarının prevalansının arttığı bildirilmiştir. Kentin gelişmesi, beraberinde şehirleşme ve endüstrileşmeyi de getirmektedir. Bu durum, hava kalitesinin bozulmasına yol açmakta ve dolayısıyla solunum yolu hastalıklarının sıklığının artmasına neden olmaktadır. Bina sayısı ve araç sayısındaki artış, solunum yolu hastalıklarını tetiklemektedir. Selçuklu kentinde yeşil alan ve parkların oranı fazla olsa da büyüyen kent ve artan nüfus, solunum yolu hastalıkların artışına neden olmaktadır. TÜİK verilerine göre solunum yolu hastalıklarının tüm ölümler içerisindeki oranı yaklaşık %12'dir. Yapılan çeşitli araştırmalarda Selçuklu için hesaplanan değerlerin ülke geneline göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ancak, 2021 yılı itibarıyla %9 olan solunum yolu hastalıkları oranının ileriki yıllarda %11'e kadar artacağı tahmin edilmektedir.

4.99. Kalp hastalığı olan nüfusun yüzdesi

Bir şehirdeki kalp hastalığı olan bireylerin toplam nüfusa oranını ifade eder. Bu oran, kalp hastalığı olan bireylerin sayısının toplam nüfusa bölünmesiyle elde edilir.

Şehir sağlığı açısından, kalp hastalığı olan nüfusun yüzdesi aşağıdaki şekillerde değerlendirilebilir:

Sağlık yükü: Yüksek kalp hastalığı oranı, bir şehirdeki sağlık yükünü artırabilir. Kalp hastalıkları, özellikle koroner arter hastalığı, kalp krizi, kalp yetmezliği gibi ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir. Kalp hastalığı olan bireylerin sayısının yüksek olduğu bir şehirde, sağlık hizmetleri üzerindeki talep artabilir, sağlık sistemi kaynakları daha fazla zorlanabilir ve sağlık maliyetleri artabilir.

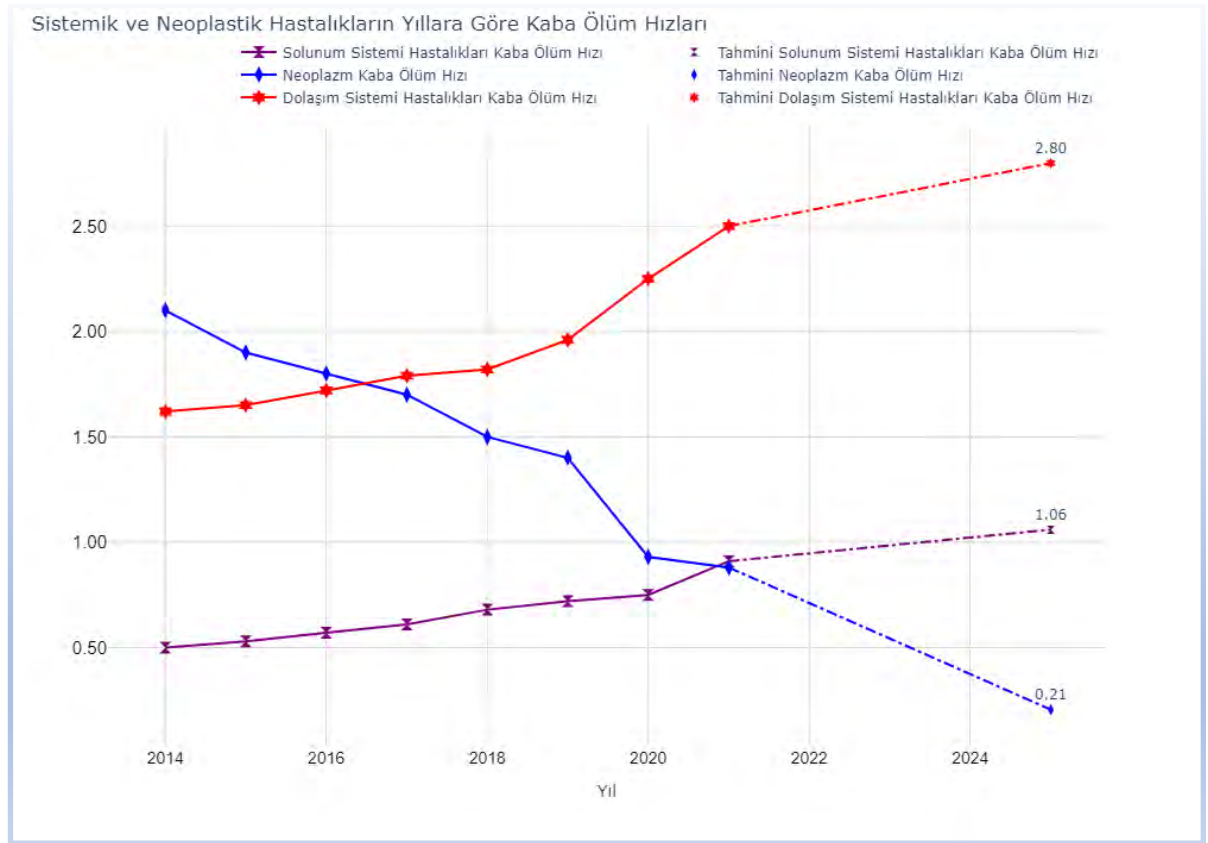
Sağlık komplikasyonları: Kalp hastalıkları, ciddi sağlık komplikasyonlarına neden olabilir. Kalp krizi, inme, kalp yetmezliği, kalp ritim bozuklukları gibi durumlar, hayatı tehdit edebilir ve uzun vadeli sağlık sorunlarına yol açabilir. Yüksek kalp hastalığı oranına sahip bir şehirde, bu sağlık komplikasyonlarının sıklığı ve etkileri artabilir.

Yaşam kalitesi: Kalp hastalıkları, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir. Kalp rahatsızlıkları, fiziksel aktivite kısıtlamalarına, enerji düşüklüğüne ve psikolojik etkilere yol açabilir. Kalp hastalığı olan bireylerde günlük yaşam aktiviteleri sınırlanabilir ve yaşam kalitesi düşebilir. Yüksek kalp hastalığı oranına sahip bir şehirde, bireylerin yaşam kalitesi ve refah düzeyi düşebilir.

Önleme ve yönetim: Kalp hastalıkları genellikle önleme ve yönetilebilir hastalıklardır. Sağlıklı beslenme, düzenli egzersiz, sigara kullanmama, stres yönetimi gibi yaşam tarzı seçimleri, kalp hastalığı riskini azaltabilir. Ayrıca, kalp hastalığı olan bireylerin düzenli kontrolleri, ilaç tedavisi ve yaşam tarzı değişiklikleri ile yönetilmesi önemlidir. Yüksek kalp hastalığı oranına sahip bir şehirde, önleyici önlemler, erken teşhis, etkili tedavi ve kalp sağlığına yönelik bilinçlendirme çalışmaları önemlidir.

Kalp hastalığı olan nüfusun yüzdesi, şehir sağlığı açısından bir gösterge olarak değerlendirilebilir. Yüksek bir kalp hastalığı oranı, sağlık yükünü artırabilir, sağlık komplikasyonlarını tetikleyebilir, yaşam kalitesini düşürebilir ve önleme/yönetim önlemlerinin önemini vurgulayabilir. Bu nedenle, kalp sağlığını destekleyen sağlık politikaları, toplum bilinci ve eğitim çalışmaları, erişilebilir sağlık hizmetleri ve önleyici önlemler önemlidir. Sağlık otoriteleri, kalp hastalığı oranlarını azaltmaya yönelik çabaları artırarak, toplum sağlığını geliştirebilir.

Ölüm oranları içerisinde en yüksek pay, dolaşım sistemi hastalıklarına aittir. Kalp ve damar hastalıkları ise dolaşım sistemi hastalıklarının neredeyse tamamını oluşturmaktadır. Şişmanlık ve obezite oranlarından daha önce bahsedilmişti. Hareketsiz yaşam ve dengesiz beslenme sonucu kalp ve damar hastalıkları oranı artmaya devam etmektedir. 2021 yılı itibarıyla %25 olarak tahmin edilen oran değerinin ileriki yıllarda %30'a kadar yükseleceği tahmin edilmektedir.

Şekil 32. Sistemik ve neoplastik hastalıkların yıllara göre kaba ölüm hızları.

Kaynaklar

1. Asprone, D., & Manfredi, G. (2015). Linking disaster resilience and urban sustainability: a glocal approach for future cities. *Disasters*, 39(s1), s96-s111. doi:10.1111/disa.12106
2. Ali, M. J., Rahaman, M., & Hossain, S. I. (2022). Urban green spaces for elderly human health: A planning model for healthy city living. *Land Use Policy*, 114, 105970.
3. Corburn, J. (2009). *Toward the healthy city: people, places, and the politics of urban planning*. Mit Press.
4. Cole, D., Lee-Smith, D. ve Nasinyama, G. (Ed.). (2008). *Sağlıklı şehir hasatları: Kentsel tarıma ilişkin politikaya rehberlik edecek kanıtların üretilmesi*. Uluslararası Patates Merkezi.
5. DTÖ (1992). Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesine İlişkin Ottawa Şartı . <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/>
6. Dünya Sağlık Örgütü. (1996). *Healthy cities* (No. WHO-EM/PEH/480/E/G/09.95/2000).
7. Dünya Sağlık Örgütü. (2022). Global oral health status report: towards universal health coverage for oral health by 2030.
8. Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Oral Health. Key Facts. World Health Organization. 25 March.
9. Edwards, P., & Tsouros, A. D. (2008). *A healthy city is an active city: a physical activity planning guide*. World Health Organization. Regional Office for Europe.
10. Flynn, B. C. (1996) Healthy Cities: toward worldwide health promotion. *Annu. Rev. Public. Health* 17, 299–309
11. Gaillard, J.-C., & Maceda, E. A. (2009). Participatory three-dimensional mapping for disaster risk reduction. *Community-based adaptation to climate change*, 60, 109-118.
12. Gendel-Guterman, H., & Billig, M. (2021). Increasing citizen satisfaction with municipal services: the function of intangible factors. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 18, 171-186.
13. Khomenko, S., Nieuwenhuijsen, M., Ambros, A., Wegener, S., & Mueller, N. (2020). Is a liveable city a healthy city? Health impacts of urban and transport planning in Vienna, Austria. *Environmental research*, 183, 109238.
14. Mahajan BK. Social environment. Textbook of preventive and social medicine. 1 st ed. New Delhi: Jaypee Brothers Medical Publishers (P) Ltd; 1991. p. 82-7.

15. Radicchi, A., Cevikayak Yelmi, P., Chung, A., Jordan, P., Stewart, S., Tsaligopoulos, A., ... & Grant, M. (2021). Sound and the healthy city. *Cities & Health*, 5(1-2), 1-13.
16. Rydin, Y. et al. (2012). Shaping cities for health: complexity and the planning of urban environments in the 21st century. *Lancet* 379, 2079–2108
17. Shekar, B. C., & Reddy, C. V. K. (2011). Oral health status in relation to socioeconomic factors among the municipal employees of Mysore city. *Indian Journal of Dental Research*, 22(3), 410. Palutturi, S., & Arifin, M. A. (2019). Re-Standardization Makassar Healthy City based on Local Needs. *Indian Journal of Public Health Research & Development*, 10(2).
18. Patel R. The State of Oral Health in Europe. Report Commissioned by the Platform for Better Oral Health in Europe.
19. Petersen PE. The World Oral Health Report 2003: continuous improvement of oral health in the 21st century--the approach of the WHO Global Oral Health Programme. *Community Dent Oral Epidemiol.* 2003;31 Suppl 1:3-23.
20. Pollo, R., Biolchini, E., Giulia, S., & Roberto, B. (2020). Designing the Healthy City: an interdisciplinary approach. *Sustainable Mediterranean Construction. Land Culture, Research And Technology*, 150-155.
21. T.C. Sağlık Bakanlığı. 2018. Türkiye Ağız Diş Sağlığı Profili Araştırma Raporu, 2018
- Wang, L., Jiang, X., & Li, X. (2021). Healthy city and its planning. *Urban Climate Science for Planning Healthy Cities*, 17-41.
22. Ziafati Bafarasat, A., Cheshmehzangi, A., & Ankowska, A. (2023). A set of 99 healthy city indicators for application in urban planning and design. *Sustainable Development*, 31(3), 1978-1989.
23. Zhou, X., Xu, X., Li, J., Hu, D., Hu, T., Yin, W., ... & Zhang, X. (2018). Oral health in China: from vision to action. *International journal of oral science*, 10(1), 1.